

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת קרח

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 279

פנינים לפרשת קרח

בכל מקום שאני הולך, לא רק בסין, גם במדינות אחרות בעולם, אני תמיד עם 'לבוש מלא', עם המגבעת החסידיית והקפטן הפרחוני. אף פעם לא הורדתי את הבגדים הללו ולא ניסיתי להיטמע באוכלוסיה המקומית. יש מקומות בעולם שזה קצת מסוכן להסתובב ככה, אבל בסין זה ממש לא מסוכן, וזה אפילו כבוד

כ"ק האדמו"ר משאץ אשדוד, ראש מערכת הכשרות 'בד"ץ שאץ' התראיין ל'לקראת שבת', מתוך חדר המלון בו הוא כלוא בסין הרחוקה, ושבנו הוא לומד בחברותא עם המגיד שיעור של 'דרשו' הרה"ג ר' אפרים סגל...

על השולחן בחדר מונח מחשב נייד, ולצדו מדפסת. מספר ספרי יסוד נמצאים שם, גמרא, סידור, חומש, משנה ברורה, חק לישראל, תהילים וכמה ספרים חסידיים וספרים לקריאה תורנית קלילה ונעימה, לזמנים של נסיעה ממושכת או המתנה במשרדו של מנהל מפעל כזה או אחר. לצד כל אלו מצויד המחשב בתוכנה שמאפשרת

ישראל וייס

כבר 11 ימים שהוא ספון בחדרו שבבית המלון הסיני, בשנחאי הגדולה. 11 ימים שבהם הוא נמצא בבידוד מוחלט. אחת לשעתיים נשמעת נקישה על הדלת. הוא חייב לפתוח אותה, מהעבר השני עומד פקיד סיני חמור סבר, שענינו המלוכסנות אך בקושי נשקפות מבעד לברדס שהוא עוטה על ראשו. הוא מחזיק בידו מד חום, מקרב אותו מעט למצח הנבדק, ובודק את התוצאה שהתקבלה. רושם אותה בטופס המתאים, וממשיך הלאה, אל החדר הסמוך. הדלת נטרקת, ונשארת סגורה למשך השעתיים הקרובות. בעוד 120 דקות בדיוק, תישמע נקישה נוספת על הדלת, ושוב יחזור על עצמו הטקס. כך כל שעתיים, כל יום, כבר 11 ימים רצופים, ועוד נותרו לו שלושה ימים נוספים לבלות בחדר הסגור. אחת ליומיים מקבל הביקור תפנית מעניינת. בנוסף למדחום, מגיע גם מטוש: "הסינים לא יודעים חכמות", הוא מספר, "כשהם עושים בדיקת קורונה, המטוש נכנס פנימה במעלה האף, ואתה מרגיש את זה כמה שעות לאחר מכן. עלה בדעתי שאולי הם מנסים לקרוא את המחשבות של הנבדק. אם הוא רק חושב על קורונה חלילה וחס, אחת דתו להיכנס להסגר מחמיר יותר וממושך יותר..."

בעולם. "אתם שולטים בתקשורת העולמית, כל הבנקים בעולם בבעלות שלכם, אין מה לומר, היהודים זה העם הכי חזק והכי מצליח בכל העולם".

"ניסיתי לבדוק אם הוא אומר את זה בקנאה, אולי בשנאה, או מעין סוג של ביקורת. אבל לא! הוא אמר את זה בהערכה אמיתית.

"זה הזכיר לי את הסיפור הידוע שמספרים שאבא אחד שלח את בנו ללמוד בישיבה, ולאחר תקופה הבן שלח לו מברק קצר ובו ארבע מילים: "אבא, שלח לי מכנסיים".

"האבא כעס מאוד והחליט להגיע לישיבה כדי לנזוף בראש הישיבה על כך שהוא ככה הורס את החינוך של הילד. ככה מדברים לאבא? מחלקים לו פקודות? אבא!! שלח לי מכנסיים!!! מה זה? אני חייב לו משהו? איזה מן חינוך נותנים לו בישיבה?

"הגיע האב הזועם לישיבה, וראש הישיבה שמע את טענותיו. אמר לו, תביא לי את הדף. הוא מסתכל בדף וקורא בלשון תחנונים: "אבא... תביא לי מכנסיים..."

"אפשר לומר את אותם המשפטים והמשמעות שונה מן הקצה אל הקצה, אותו סיני בעצם השמייע סיסמאות שבמדינות אחרות משמשות בעיקר את האנטישמים כהסתה נגד היהודים, אבל הוא, בהיותו סיני שמכבד יהודים, אמר את זה בדרך של כבוד והערכה..."

את השיחה עם האדמו"ר משאץ אנחנו עורכים לאחר שהוא שיגר מכתב תודה להנהלת 'דרשו', ובו הוא מציין כי זה כמה שנים שהוא שומע מדי יום את שיעורו של מגיד השיעור הרה"ג ר' אפרים סגל, בדף היומי על הש"ס הבבלי: "בסין הרחוקה ובכל מקום בעולם, השיעורים של 'דרשו' תמיד אתי ואני תמיד יכול ללמוד דף היומי בלי שום קושי..." כתב האדמו"ר במכתבו, "על כך יש לי הכרת הטוב גדולה מאוד לרב סגל שליט"א, ולארגון 'דרשו' כולו".

"אני עכשיו בבידוד של שבועיים בבית המלון, ולאחר מכן אני צריך להיות בבידוד של שבוע נוסף בכל מקום שאבחר, שזה כמובן גם הולך להיות בית מלון, אחר אומנם אבל עדיין מלון. יש לי את כל הזמן שבעולם, ואני ב"ה מתפלל כל יום ותיקין ולאחר מכן יש לי שפע של זמן ללמוד ולהתייגע בגמרא.

"אבל ברגע שיעבור השבוע השלישי אני הולך לעבוד בקצב מאוד גבוה", הוא מוסיף, "כבר שנה וחצי שלא הייתי בסין, מאז החלה התפרצות הקורונה בעיר וואהן, רבים מהמפעלים שהיינו עובדים

לו לקרוא מהמסך וגם להדפיס עמודים מתוך ספרים תורניים ככל אשר תאווה נפשו.

"את סין אני מכיר כבר הרבה מאוד שנים", מספר לנו כ"ק האדמו"ר משאץ אשדוד שליט"א, הרה"צ רבי דוד מושקוביץ שליט"א, ראש מערכת הכשרות 'בד"ץ שאץ' □□□, בשיחה המתנהלת מתוך אותו חדר מלון שהפך עבורו לבית כלא זמני.

"לפעמים אנשים חושבים שסין זאת מדינה אחרת. מדינה גדולה, רבע מאוכלוסייתה העולם מתגוררת בסין, ועדיין מדינה. אבל האמת היא שסין זה עולם בפני עצמו. יש להם תרבות אחרת, שפה שונה לחלוטין מהשפות שאנחנו מכירים במערב, סולם ערכים שונה לגמרי, ואופן התנהגות ייחודי לסינים".

האדמו"ר שליט"א מגיע לסין כחלק מהפיקוח שלו על מערכת הכשרות. הוא אינו מסתפק בשליחת משגיחים למקומות מרוחקים. הוא מבלה בעצמו חודשים ארוכים בסין בכל שנה. בקיץ, בחורף, בין לבין, הוא ביקר בסין כבר עשרות פעמים, וחרש אותה לאורכה ולרוחבה.

"בכל מקום שאני הולך, לא רק בסין, גם במדינות אחרות בעולם, אני תמיד עם 'לבוש מלא', עם המגבעת החסידית והקפטן הפרחוני. אף פעם לא הורדתי את הבגדים הללו ולא ניסיתי להיטמע באוכלוסייה המקומית.

"יש מקומות בעולם שזה קצת מסוכן להסתובב ככה, אבל בסין זה ממש לא מסוכן, וזה אפילו כבוד. אני מגיע לפעמים לכפרים נידחים ועיירות מרוחקות. יש בסין כפרים שמתגוררים שם ממש משפחה אחת או שתיים. הגעתי פעם לכפר שבו התגוררו ארבע נפשות בלבד, הם ראו אותי ושאלו אותי מה זה הלבוש המוזר הזה. אמרתי להם באנגלית, כמובן באמצעות מתורגמן שאני יהודי. היית צריך לראות את ההתרגשות. יהודי? יהודי אמיתי??? הם רוצים לגעת, ללחוץ את היד. המון המון סינים מבקשים להצטלם איתי, וזה כבוד גדול עבורם שהם זכו לפגוש יהודי ואפילו לדבר איתו.

"כי באמת יש בסין הערכה גדולה מאוד לעם היהודי. הם ממש מעריכים ואפילו מעריצים את היהודים. בתרבות שלהם זה מוטמע חזק מאוד העניין הזה, הם בטוחים שכל היהודים עשירים וחכמים ומוכשרים מאוד.

"פעם אמר לי איזה סיני, דווקא אינטליגנט, שהיהודים שולטים

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכתה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הנה לפנינו סיפור ששמעתי על הגאון מטשעבין זצ"ל, המלמד אותנו איך מוצאים חן. פעם התכונן הגאון לעשות קידוש בביתו, אלא שלפני שהחל לברך, נשפך היין, והיה צריך למלא את הכוס שנית מהבקבוק שהיה כל העת על השולחן. היה שם איש אחד, לא חכם במיוחד, שהעיר ואמר לגאון מטשעבין שצריך לברך שנית...

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א - כיצד נמצא חן בעיני אלוקים ואדם

"וְהָיָה פֶּרֶחַ מִטָּה אֶהְיֶה" (במדבר י"ז, כ"ג)

סיבה להצלחתו. מציאת החן היא סגולה להצלה. גם משה רבנו ביקש למצוא חן: "למען אמצא חן בעיניך" (שמות, פרק ל"ג פסוק י"ג).

מציאת חן מביאה לכך שהאדם זוכה לקרבתו של הקב"ה יותר ממה שהיה ראוי לו על פי מעשיו. וזה כאשר הוא מתנהג עם הבריות בצדק וביושר.

הנה לפנינו סיפור ששמעתי על הגאון מטשעבין זצ"ל, המלמדנו איך מוצאים חן. פעם התכונן הגאון לעשות קידוש בביתו, אלא שלפני שהחל לברך, נשפך היין, והיה צריך למלא את הכוס, שנית מהבקבוק שהיה כל העת על השולחן.

היה שם איש אחד, לא חכם במיוחד, שהעיר ואמר לגאון מטשעבין שצריך לברך שנית...

הוא לא התחשב בכך שמדובר בגאון ההלכה, ואף לא אמר את דבריו בלשון 'אולי', אלא 'קבע' שיש לברך שנית.

הגאון לא השיב לדבריו, והמשיך כאילו לא קרה מאומה. אבל האיש לא שתק, והמשיך להעיר, ואמר שנית שיש צורך לברך.

והגאון אינו מגיב.

רק לאחר שסיים את הקידוש, והציבור שהיה במקום התפזר קמעה, אמר הגאון לאיש שהעיר, שלפי המגן אברהם אין צורך לברך.

הגאון רבי אברהם גנזובסקי זצ"ל, שהיה נוכח במקום, אמר שהגאון מטשעבין התכוון למגן אברהם האומר שכוונת המקדש והמברך היא

כאשר האדם בא לקראת רעהו, ואינו מתווכח על כל דבר, הנהגה זו מביאה עליו חן מיוחד בעיני אלוקים ואדם.

מו"ר מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל היה אומר שהתפילה שאנו מתפללים 'ותתננו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו', היא אחת התפילות החשובות ביותר. כי כאשר אדם מוצא חן בעיני הקב"ה, הדרך להצלחה פתוחה בפניו.

השאלה העיקרית הנשאלת בפי כל ברואי עולם, היא כיצד מוצאים חן? מה הוא ה'מרשם' לכך? והנה מציאתי בדברי החידושי הר"ם הכותב דברים מופלאים בענין מציאת חן.

בדבריו הוא מזכיר את הגמרא (סוטה, דף מ"ז עמוד א') האומרת 'אמר רבי יוחנן, שלוש חינות הן; חן המקום על יושביו, חן אשה על בעלה וחן מקח על מקחו (לוקחו)'.

החידושי הר"ם מסביר מדוע יש חן בשלושת הדברים הללו, ואומר, שבכל אחת מן הדוגמאות הנ"ל קיימת התבטלות והכנעה, והיא היא סיבת החן.

חן אשה על בעלה - משום שהאשה מרגישה שאין לה בעל אחר טוב ממנו, ולכן היא מתבטלת אליו, ועל ידי כך היא נושאת חן בעיניו.

חן מקום על יושביו - לפי שהאדם מרגיש שאין לו מקום אחר להתגורר בו, על כן הוא מתבטל אל המקום הזה, ומילא המקום נושא חן בעיניו.

חן מקח על לוקחו - אדם הקונה חפץ, מבטל ברגע זה את דעתו אל החפץ, כאילו זה החפץ הטוב ביותר, ועל ידי כך הוא נושא חן בעיניו.

נמצאנו למדים מכך, מוסיף החידושי הר"ם, כיצד יעלה בידינו למצוא חן גם בעיני הקב"ה. כאשר יבטל האדם את דעתו מפני בוראו, וידע שאין לו מאומה בעולמו מלבד הבורא, אזי אף שהוא אינו הגון וראוי לפי מעשיו, ימצא חן בעיני הקב"ה, ואז גם יקבל האדם ההוא סיוע מלעילא לשפר ולתקן את דרכיו להגיע למצב של צדיק אמיתי.

האיש 'קבע' שצריך לברך שנית

התורה כותבת לנו שנח מצא חן בעיני ה', כדי ללמדנו שזו היתה

לאחר דין ודברים אמר מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל 'בא נראה מה אומר מרן הגר"ש וואזנר בסוגיא זו', ואז קם ממקומו וניגש לארון הספרים להוציא את ספר 'שבט הלוי' ולמד את העניין תחילה, וכשסיים אמר 'אם מרן הגר"ש וואזנר מבין כך את דברי החוות דעת, אזי אתה יכול להשאיר את הדברים כמות שהם'

הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א, תלמידו המובהק של בעל 'שבט הלוי' מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל, בשיחה על הקשר האיתן בין מורו ורבו למרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל

"וְשִׁמְרוּ מִשְׁמֶרֶתָּהּ" (במדבר י"ח, ג')

שני מאורות גדולים האירו בשמיה של עיר התורה וההלכה - בני ברק. מרנן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, ובעל ה'חוט שני' זצוק"ל. ויותר ממה שהאירו כל אחד בפני עצמו, עוד זאת הפליאו בעמידתם האיתנה והמשותפת על משמר העיר, תוך שהם נוחין זה לזה בהלכה, נוטלים רשות זה מזה ונותנים רשות זה לזה.

תלמידו המובהק של מרן הגר"ש וואזנר וחבר בית דינו, יבלחט"א הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א מבקש להשליך נקודות אור על דרכם המשותפת של שומרי העיר

שהיו לה כל מיני היתרים, והם סברו בכל תוקף שהדבר אסור, ואז יצאו יחדיו במחאה כנגד זאת. ליזכותם גם נזקפות תקנות הצניעות שדאגו לתקן לחנויות הביגוד בעיר. ודאגו לתקן תקנות שלא ימכרו דברים פסולים, ועד היום התקנות הללו קיימות ושומרות ומגינות על העיר כולה.

הגרמ"ש שליט"א נזכר ומזכיר את כוח שקידתו של מרן הגר"נ ועינוו הבלתי פוסק בתורה:

"ככל שמדברים על כוחו של רב פוסק, וקווי הדמיון בין פסיקתם של הני תרי גדולי העיר, ניתן לומר ששקיעותם בתורה היא זו שהיתה מנווטת את כל מהלכיהם. אצל מרן הגר"נ שקיעות ובתורה היתה לשם דבר. כוח הריכוז שהיה לו בלימוד ובכל דבר, היה עצום ומופלא. היתה לי קביעות פעם בשבוע לשאול את מרן הגר"נ שאלות בהלכה, ולא אחת הייתי נכנס למעונו, והייתי עומד לידו במשך זמן מה, וחיכיתי שיתפנה מלימודו כדי שאוכל לדבר עמו, אך הוא לא שם לב לכך כי היה שקוע רק בלימוד, ולקח כמה דקות עד שבכלל שם לב לעמידתי לצידו.

"גם כשמדובר על זמן השינה שהיה נצרך למנוחתו, הוא היה יכול לישון במשך כמה דקות שהוא שיער קודם לכן שבדיק לזמן זה הוא נצרך למנוחתו, ולאחר מכן הוא היה מתעורר מיד. בני הבית סיפרו

הגרמ"ש מבקש להפנות את המבט לקשר ההלכתי והאישי בין מרנן זצוק"ל: "הם החשיבו רבות זה את זה, והרבה שאלות נשלחו ובאו מהכא להתם ומהתם להכא. את ענוותנותו הגדולה של מרן הגר"נ קרליץ זצוק"ל, ראינו כמה פעמים, כאשר ישב עם מו"ר בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, ומו"ר חיווה דעתו להלכה שלא כדעת רבי נסים, היה מרן הגר"נ לרוב מבטל את דעתו מפני כבודו של מרן הגר"ש".

[מהגר"מ הכהן רובין שליט"א מח"ס 'מראה כהן' שמענו, שמרן הגר"נ זצוק"ל עבר על הלכה מסויימת בגלינות הספר 'מראה כהן', והעיר שלדעתו הלכה זו לא נכתבה כראוי, ומדברי החוות דעת יוצא דין אחר. לאחר דו"ד אמר מרן הגר"נ זצוק"ל 'בא נראה מה אומר מרן הגר"ש וואזנר בסוגיא זו', ואז קם ממקומו וניגש לארון הספרים להוציא את ספר 'שבט הלוי' ולמד את הענין תחילה, וסיים אמר 'אם מרן הגר"ש וואזנר מבין כך את דברי החוות דעת, אזי אתה יכול להשאיר את הדברים כמות שהם'. בה.].

"הם גם זכו לעשת תיקונים רבים וגדולים, ולתקן יחדיו גדרים ותקנות בעיר, כגון כשהוצרכו לקבוע שלא לבנות בתים גבוהים מאד בעיר, כדי שלא יבואו להשתמש במעלית שבת, הם ישבו על המדוכה ועשו כל תקנה במחשבה תחילה איך לקבוע זאת וכיצד יתקבלו הדברים כראוי להלכה ולמעשה. כך הם עמדו יחדיו על משמר השבת בעיר, ואני זוכר שהיה מי שנראה נוסע עם קלנועית בשבת

משכורת מהעירייה, בהיותו רב ואב"ד בקהילתו, הוא הפסיק לקחת את הכסף מהכולל, באמרו שמעתה הוא אינו צריך יותר לאותן מעות.

"קשה לתאר את עוצם גדלותו של מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצוק"ל, פותח הגרמ"ש שליט"א. "הוא היה איש האשכולות, היו בו מעלות רבות ומגוונות, אבל אם רוצים להגדיר את מהותו המיוחדת שאפיינה את אישיותו בכל הליכותיו, אפשר לומר שהיה כל כולו בטל לרצון ד' יתברך, והביטוי 'אני' לא היה קיים אצלו כל ימיו, וכמאמר המשנה באבות 'בטל רצונו מפני רצונו'. ניתן אף להוסיף, שלא רק שלא ביטל רצונו, אלא שלא היה קיים אצלו כל ימיו, וכמאמר המשנה באבות 'בטל רצונך מפני רצונו'. ניתן אף להוסיף, שלא רק שלא ביטל רצונו, אלא שלא היה לו רצון אחר כלל זולת רצון ד' כל ימיו, ובזה היה דומה להנהגתו של מו"ר מרן בעל השבט הלוי זצוק"ל.

"כדי לבאר זאת יותר, ראוי לומר עליו את שפתח הרמ"א בתחילת ספר אורח חיים, 'שויתי ד' לנגדי תמיד זה כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים ההולכים לפני האלוקים', ויש להעיר מדוע פותח הרמ"א את ההלכות הנהוגות באורח חיים בדבר זה, והרי מעלת שויתי ד' לנגדי תמיד, היא דרגה גבוהה שקשה להגיע אליה, ואין הדבר מתאים שיתחילו את השו"ע בדבר כה קשה, והיה צריך לכתוב זאת בסוף דברי השולחן ערוך.

"אלא שבאמת ישנן שתי דרכים איך ראוי ללמוד שולחן ערוך להלכה, אך אפשר ללמוד את השולחן ערוך שהאדם צריך לעשות מצוה זו או הנהגה זו. אך אפשר ללמוד את השולחן ערוך מתוך גישה שהקב"ה הוא זה שאומר תעשה מצוה זו או תנהג הנהגה זו, והקב"ה הוא האומר אל תעשה דבר זה. וזהו שבא הרמ"א לומר בתחילת דבריו, שהשולחן ערוך אינו ספר הלכות וחוקים גרידא, אלא הוא בא ללמד איך צריכים ללמוד אותו, בצורה כזו שיזכור תמיד מי הוא המצוה לעשות כן, ומי האוסר לעשות כן, ואז יוכל לקיים את דברי השולחן ערוך כהלכתו.

"המיוחד שראינו אצל מרן הגר"נ זצוק"ל, שכל ימיו עמד לנגד עיניו מה רצון ד' יתברך בכל דבר, והיה פוסק לעצמו בכל דבר שבענין מסויים זה רצון הקב"ה שאעשה, ובענין אחר הקב"ה אינו רוצה שאעשה כן, וזוהי הכוונה שעמד לנגדו כל העת 'שויתי ד' לנגדי תמיד'.

"זו גם הסיבה שאצל מרן הגר"נ זצוק"ל הבית היה הפקר לכל, הוא היה פתוח לשאול שאלות בכל שעות היממה, ורבים הגיעו לדפוק על דלת ביתו לשאלו בדבר הלה והוראה. והנה, בעינינו ראינו שהוא היה בקיא בכל חלקי התורה, ועליו ניתן להמליץ את הנאמר במסכת נדרים על הנאמר 'וממדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות', כיון שעושה אדם את עצמו כמדבר שהוא מופקר לכל, תורה נתנה לו במתנה, שנאמר וממדבר מתנה".

(מתוך מוסף 'שבת קודש' יתד נאמן' חשון תש"פ)

שכל אימת שהיה מניח רשו על המיטה היה נרדם מיד, ומתעורר בזמן שקבע לו.

הכל ידעו גם על נקיותו וישרותו, ומידותיו הטובות וכוח סבלנותו וענוותנותו. היו כמה פעמים שזכה לקיתונות של גידופים וחרפות ממרי נפש, והוא היה שומע ושותק וניכר כמה רחמים היה לו עליהם. "אך כל זה היה רק כשהדבר נוגע לעצמו ולכבודו. אבל בכל דבר שהיה נוגע לכבוד שמים, הוא היה יכול לצעוק בתקיפות על כך, ומיד לאחר מכן כבר לא היה ניכר עליו דבר. בזה, קיים הוא במלואו את ציווי התורה 'לא תגורו מפני איש', ולא מפני שהוא היה גיבור, אלא מחמת שלא ראה לפניו אלא רק מהו רצון ד' יתברך, וכל הדברים האחרים סביב לא עניינו אותו כלל. ולכן לא רק שלא נרתע מפני אדם עשיר או בעל כוח, אלא אף מפני ראשי ישיבות ואנשים נכבדים וכדומה, שבאו לעיתים לפניו בנידונים שונים, היה אומר את האמת בכל דרך בצורה פסוקה ואחרת.

"סיפר לי הדיין רבי יהודה סילמן שליט"א, שפעם באחת הישיבות שהיו להם עם הרבנים בנושא מסויים, אמר אחד הנוכחים דבר בשם מרן החזון איש, שלא היה נראה למרן כדבר נכון, הוא התחיל לצעוק - 'זה שקר, החזון איש מעולם לא אמר כן!' גם אני ראיתי עובדות מעין אלו, אך חובה לציין, שניכר היה שזהו כעס הפנים, ולא כעס הלב".

עניו מכל אדם

דבר ייחודי נוסף שראו בדמיון ההתנהלות של שני הפוסקים הגדולים הללו, היתה הרגישות שאפיינה אותם בהתנהלות עם הזולת באופן מדוקדק.

אצל מרן הגר"נ, לא רק שהיה כולו מציאות של תורה, אלא ראו בו עד כמה מידותיו היו מופלאות ממש. היו באים אליו רבים להיוועץ עמו בענייני שלום בית, והוא מעודד לא דחה איש והיה משקיע בכך זמן רב. באחת הפעמים הוא הטריח עצמו והגיע עד לאשה מסויימת לבקש ממה שתסכים לדבר מה, שהוא סבר שיוכל להביא לפתרון בבעיית שלום בית שנקרתה לפניו. שאלו אותו מקורביו, מדוע הוא צריך לטרוח ללכת עד לביתה, ומדוע הוא אינו קורא לה לבוא אליו? והוא ענה בפשטות: כיוון שאני מקש ממנה דבר שהוא קשה ליישום, אם אני אטריח ואלך אליה בעצמי, ואלי היא תשמע יותר ותסכים לכך, ונצליח להשכין שלום בבית זה.

כולם יודעים כמה היו שני הגדולים הללו בגדר 'עניו מכל האדם' אך רש"י אומר עניו - סבלן. רק כך ניתן להבין כיצד היה אדם שאינו בריא בנפשו שלא היה לו מקום לישון, ובני ביתו לא רצו להכניסו לביתם, ותוך זמן מועט הוא מצא את מקומו בביתו של מרן הגר"נ זצוק"ל, ולא ליום-יומיים אלא ליזמן רב ממש עד שהתחזק והיה לאיש.

הנקיות שלו בענייני ממון היתה מיוחדת מאד, מעולם לא עלה על דעתו לקחת כסף מחמת שירות עשה למישהו, וזאת אף בזמנים שהוא היה דחוק מאד. וכבר נודע שכשראש כולל חזו"א השקיע הוא בכך הרבה מזמנו, הן במסירת שיעורים והן בנתינת מילגות לאברכים, והיה מקבל על כך כסף מהכולל, אבל כשהתחילו לתת לו

ותרעש הארץ "איפה יוסל'ה", הדתיים גונבים ילדים. היו כמה ימים שהילד התחבא גם במעונו של הסטייפלר, שהביא אותו עימו לבית הכנסת לדרמן להתפלל [אני זוכר את הפרטים]. חיפשו וחיפשו. מה פירוש חיפשו? ממש לא יכלו לעבור ברחובות ארץ ישראל מרוב להט וסערה שלא היתה מעולם. חיפשו בבני ברק, בחיפה בירושלים, איפה לא, שומו שמים מה שהיה! "איפה יוסל'ה?"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - אתה עושה פה - ומצליח שם, במקום אחר

"ויקם משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחריו זקני ישראל" (במדבר ט"ז, כ"ה)
בשכר שהשכים משה לפתחם - זכה להצילם

רש"י הקודש ביאר, מדוע משה רבינו ע"ה הלך אחריהם? - "כסבור שישאו לו פנים". היה לו רצון להציל אותם ברגע האחרון, חשב לעצמו שאם יבוא במיוחד אליהם, תהיה להם 'אביסל'ע דרך ארץ'. כי לפני כן הוא שלח לקרוא לדתן ואבירם והם הגיבו: "לא נעלה", וחשב שמה כאשר יבוא בעצמו, אולי ואולי.

בסופו של דבר מה היה איתם? "ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם". וברש"י: "יצאו בקומה זקופה, לחרף ולגדף".

השאלה הנשאלת, הרי חייו של משה רבנו ע"ה היו מדודים ושקולים למען הכלל, כל שניה מחושבת. והנה משה איש האלוקים קם והלך לדתן ואבירם האם פעל במאמץ הזה? האם תרם משהו בהליכה זו? התשובה לכאורה: גארנישט מיט נישט - כלום! הוא ניסה, רצה, אך לא הצליח לפעול מאומה. ליבם של החוטאים הללו נשאר קשה כאבן, ואז הם אבדו מהעולם הזה ומהעולם הבא - "ויאבדו מתוך הקהל".

אמנם, כאשר נעיין במדרש נראה, כי "בשכר שהשכים משה לפתחם זכה להציל ארבעה צדיקים מדינה של גיהנום, ואלו הם: שלושת בני קרח ואון בן פלת" [ולא קשה ממה שאמרו חז"ל: "און בן פלת אשתו הצילתו" כי כידוע זה וזה גורם].

ברגע האחרון ממש, כאשר אפילו בפה כבר לא יכלו לשוב, בשניה האחרונה, "רחש לבם דבר טוב", ואז "מקום התבצר להם".

איך באמת התנהלה החזרה בתשובה שלהם, הרי הם היו עם קרח? חז"ל מגלים ומספרים לנו.

בעיצומה של המחלוקת בתוך האש הסוערת, הם ישבו ביחד עם אביהם קרח, והנה משה רבינו ע"ה בא, "השכים לפתחם". באותו רגע חשבו בני קרח לעצמם: מה עושים עכשיו? אם נעמוד לכבוד ושל משה רבנו, זו פגיעה באבא, והתורה אמרה: "כבד את אביך ואת אמך". מאידך גיסא, לא לקום - וכי אפשר?! חשבו לכאן ולכאן...

התגברו על עצמם וקמו לכבודו של משה. "באותה שעה רחש לבם לתשובה".

מה הכונה? הם עדיין לא שבו בתשובה, כי אם שבו - מה חיפשו בגיהנום. אלא שהמעשה של ההתגברות על היצר הרע, המצוה הזאת - נתנו להם את הכח לאחר מכן לחזור בתשובה.

"התבצר להם מקום בגיהנום", ואז בגיהנום הם שרו: "למנצח לבני קרח מזמור". כך הם זכו וניצלו לפני הרגע האחרון. האמת, כי גם קרח נזכר בסוף, וקרא: "משה אמת ותורתו אמת", אבל זה כבר היה אחרי הרגע האחרון...

הנה, משה רבנו ע"ה בהליכה זו הציל ארבעה צדיקים מדינה של גיהנום: שלושת בני קרח ואון בן פלת.

מוראדיג!

זאת עלינו לדעת, ולידע ולהודיע, כי כך מתנהלים הדברים ברוחניות. אתה עושה פה - ומצליח שם, במקום אחר.

כח התפילה

אנו לא יודעים איך הדברים מתנהלים בדיוק, אבל באבות דרבי נתן כתוב: "יש תפילה שמועלת אחרי מאה שנה". אתה מתפלל ונראה שהתפילה אינה עוזרת ולפתע, בעתיד הרחוק, יש תועלת והצלחה.

הסטייפלר זי"ע היה אומר: רואים 'בעלי תשובה' שלא רק הם היו חילונים, אלא גם אבא ואמא שלהם היו חוטאים לה', אך הם שבו בתשובה. הכיצד? הדמעות של הסבתות הועילו לאחר עשרות שנים

הנכד. הם לא היו צריכים אותו כל כך, כמו שרצו להדיחו מעל ה' יתברך.

הסבא החביא אותו, ותרעש הארץ "איפה יוסל'ה", הדתיים גונבים ילדים. היו כמה ימים שהילד התחבא גם במעונו של הסטייפלר, שהביא אותו עמו לבית הכנסת לדרמן להתפלל [אני זוכר את הפרטים]. חיפשו וחיפשו. מה פירוש חיפשו? ממש לא יכלו לעבור ברחובות ארץ ישראל מרוב להט וסערה שלא היתה מעולם. חיפשו בבני ברק, בחיפה בירושלים, איפה לא, שומו שמים מה שהיה! "איפה יוסל'ה?". כמדומה שבתופה מסויימת העבירו אותו לצרפת, שם הוחבא.

בסופו של דבר הוא נמצא ונלקח לבית הוריו. מה היה סופו באופן אישי? כלום. השקיעו למען הרוחניות שלו הרבה מאד, ורבות סבלה היהדות החרדית בגינו. [אולי הוא עוד ישוב בתשובה בזקנותו] ובסופו של דבר לא הצלחו. נכון.

אבל, האם משהו מהיושבים כאן זוכר מתי היתה פתיחת התקופה של "בעלי התשובה"? תנועת התשובה קמה גם ניצבה אחרי הימים ההם.

אולי אפשר לומר כנ"ל, כי באופן ישיר אכן לא פעלו כלום לגבי יוסל'ה, אבל במקביל - אלפים ורבבות נהיו בעלי תשובה בזכות המעשים שנעשו למענו.

(מתוך הספר 'יחי ראובן')

הסטייפלר זי"ע היה אומר: רואים 'בעלי תשובה' שלא רק הם היו חילונים, אלא גם אבא ואמא שלהם היו חוטאים לה', אך הם שבו בתשובה. הכיצד? הדמעות של הסבתות הועילו לאחר עשרות שנים.

כך גם במעשים. אדם עושה מעשה שלכאורה אין בו כלום, כמו המעשה של בני קרח שקמו לכבודו של משה, ולא היתה תוצאה מידית ממנו כי נשארו ברשעותם באותה שעה, וכמו כן מעשהו של משה רבנו ע"ה, שהיה אפשר לחשוב כי לא פעל שום דבר בהליכתו, אבל חז"ל מלמדים אותנו שבשכר הליכתו פעל אצל אחרים. כך גם לענין כח התפילה: גם אם נראה לכאורה שאין הצלחה, ולא רואים שהתפילה נענתה, אין זו ראייה שהתפילה לא התקבלה, כי "יש תפילה שמועלת אחרי מאה שנה".

עיקר ההצלחה - בשמי שמים

הבריסקער רב זצ"ל שאל פעם: כתוב בתורה שהמלאך אמר ליעקב אבינו: "כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל". מבאר רש"י, מי זה אלוקים? זה המלאך. ומי האנשים - עם לבן ועשו.

נשאלת השאלה, בשלמא עם המלאך ועם לבן הוא כבר הצליח וניצח, אבל עם עשו הלא עדין לא נפגש, כי הפסוק הזה נאמר מעט לפני הפגישה עם עשו, כאשר היה עם המלאך שנאבק עמו עד עלות השחר

אמר ההייליגער רב מברסק זצ"ל, מה שרואים כאן בעולם, זה כלום. המקום שבו מתבצעת ההצלחה והניצחון הוא שם, בשמים. והנעשה כאן, בעולם המעשה, הוא הביטוי החיצוני בלבד שמגיע אחרי שההצלחה מתבצעת שם. לכן, כאשר יעקב אבינו ע"ה ניצח את שרו של עשו בשמים, ממילא כבר עשו נוצח. גם אם שפיזית, בעולם המעשה, זה עדין לא התבצע, אבל הוא כבר אחרי הניצחון. כך גם לענייננו: לפעמים פיזית לא רואים הצלחה בדבר מסויים. אבל אם הפעולות הטובות שאדם עושה מתוך מסירות ומאמץ מתקבלות ועולו לרצון לפני אדון כל, ושם בשמי שמים יש לו הצלחה - הרי שכאן יראו את ההצלחה באלף צורות אחרות, או לאחר זמן בכפלי כפליים.

פרשת יוסלה שוחמכר

לפי עשרות שנים היתה פרשיה ידועה עם יוסל'ה שוחמכר. הוריו נהיו חילוניים, והילד גדל אצל הסבא שלו - יהודי ירא שמים חסידי. הם, ההורים, ביקש ואותו חזרה אליהם. הסבא הבין כי בבית הוריו לא ישאר זכר מהיהדות שלו, וניסה למנוע מהם לקחת מידיו את

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כאשר הגיעה פרשת קרח, הדרשן דנן התעורר לתחיה. הוא דרש נפלא, והאנשים הנהנים גמלו לו בעין יפה. בשבת שלאחר מכן וגם בשבת אחר כך - עדיין היה ריחו של קרח מרחף באוויר, ודרשנינו מצא דרך לקשר אותו לעניין, והרוויח יפה. הבעיה התעוררה, כאשר הקהל שנהנה מן הדרשות הקודמות, החליט להזמין אותו לדרוש כמה חודשים לאחר מכן...

מאוצרותיו של הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

"ויקח קרח" (במדבר ט"ז, א')

העבירה נשארה עד ימינו...

כתב רש"י: "פרשה זו יפה נדרשת במדרש תנחומא", מדרשים רבים מובאים בעניין קרח. וטעם הדבר - אומר ריש גלותא דבבל, ה"בן איש חי", בדרושים: לפי שפרשת קרח מדברת על ענין המחלוקת, ובכל דור ודור נמצאים בעלי מחלוקת, ונקט בדווקא לשון הווה - "נדרשת", כיון שעבירה זו נשארה עד היום הזה. כמו שרמזו זאת בפסוק "ובני קרח לא מתו". יש שבארו בכוונת רש"י, שאין פשט והבנה במחלוקת זו אלא רק דרש, שכן על פי השכל הפשוט והישר, לא ברור מדוע ירצה אדם אשר יש לו הכל, להביא עצמו ואת הסובבים אותו לאבדון...

דרשן שהכיר את קרח בלבד

בדרך בדיחותא, מספרים על דרשן אחד שהיה בקי גדול בדרשות פרשת קרח, שמע את כל המעשיות ולמד היטב את המדרשים, אולם הידע שלו התחיל והסתיים בפרשה זו. יותר מכך לא ידע מאומה. בזמנם היו הדרשנים דורשים, וכל האנשים הבאים לשמוע את הדרשה נהגו לתת סכום מסוים לדרשן, אשר ממנו הייתה פרנסתו. הדרשן היה הולך מעיירה לעיירה, דורש את דרשתו ומרוויח פרוטות אחדות, שמהן התפרנס.

כאשר הגיעה פרשת קרח, הדרשן דנן התעורר לתחיה. הוא דרש נפלא, והאנשים הנהנים גמלו לו בעין יפה. בשבת שלאחר מכן וגם בשבת אחר כך - עדיין היה ריחו של קרח מרחף באוויר, ודרשנינו מצא דרך לקשר אותו לעניין והרוויח יפה.

הבעיה התעוררה, כאשר הקהל שנהנה מן הדרשות הקודמות, החליט להזמין אותו לדרוש כמה חודשים לאחר מכן. הדרשן כמובן לא רצה להחמיץ הזדמנויות, אך מה יעשה? מה כבר ביכולתו לדרוש?! לקח האיש את המגבעת שלו, והניחה במקום מסתור - על כסא שעמד בצד. כאשר הגיע זמנו לדרוש קם ממקומו, והחל לחפש את המגבעת כדי להניחה על ראשו. חיפש פה וחיפש שם, אך המגבעת איננה. "היכן המגבעת שלי?" - שאל האיש בקול - "לפני זמן מה היתה

מונחת אצלי וכעת איננה, נבלעה כמו קרח ועדתו באדמה!... ואם כבר הזכרנו את קרח, מורי ורבותי, נדרוש עליו מעט...", וכך פתח ודרש את אחת מדרשותיו על פרשת קרח באזני הקהל המתמוגג...

הגמרא (סנהדרין ק"ע"א) דורשת: "כל המחזיק במחלקת עובר בלאו, שנאמר: 'ולא יהיה כקרח וכעדתו'". מכאן שכל אדם העוסק במחלוקת ומריבה נכשל בלאו מן התורה.

לפעמים מתגלע סכסוך בין שני אנשים. כאשר פונים לאחד הניצים ומדברים על לבו: "שמע, למה לך לריב, הבה ותתפייס עם עמיתך ותשלים אתו!". האיש מחזיק במחלוקת בכל עוז ומכריז בתוקף: "לא! בשום פנים ואופן, אחרי מה שהוא עולל לי, לא אסכים למחול לו בעד כל הון שבעולם!". ברם על אדם זה לדעת, כי הוא עובר בכל רגע על לאו מפורש מן התורה של "ולא יהיה כקרח וכעדתו".

אנו מצווים לסלק את השנאה, הקנאה והתחרות ככל שנוכל, ולנטוע שלום, להרבות אחווה בעם ישראל. בכך נגרום שמחה לבורא העולם, השונא את המחלוקת ואוהב את השלום.

המגיד רבי אלימלך בידרמן שליט"א, סיפר מעשה יוצא דופן שאירע בעיר הקודש ירושלים:

יהודי ירא שמים, התכונן לערוך ברית מילה לבנו בשעה מוקדמת, ביום טוב ראשון של חג הפסח. האיש השכים קום, פנה לשטיבלאך

והצטרף למניין מוקדם ומצמצם, שעליו נמנו שניים-עשר מתפללים בלבד.

התפילה התנהלה כסדרה, עד לאחר חזרת הש"ץ ואמירת ההלל. והנה הגיעה עת מכירת העליות. הגבאי נעמד על יד הבימה, ופתח בהכרזה חגיגית על מכירת עליית כהן, כשהוא מציע מחיר פתיחה זול, עקב מעוט המתפללים. אולם קולו היה כקורא במדבר. איש לא נענה לקריאותו הנלהבות ואף אחד מהמתפללים לא שעה להצעה ליכות בעליה לתורה. תוך כדי רגעי המבוכה, חשב בעל הברית לעצמו: "כיצד זה יתכן שאיש לא קונה עליה, הרי יש בכך זלזול עצום בכבוד התורה!"

האיש היה דחוק בפרנסתו, ומה גם שבאותה עת היה עליו לשלם את הוצאות הברית של הרך הנולד, ואת החובות הכבדים שהשתרגו על צווארו מנישואי צאצאיו הקודמים. אולם למרות זאת הדהד קולו בבית המדרש: "חמישה שקלים!". למותר לציין כי איש לא הוסיף על הצעתו והגבאי מיהר להכריז "זכה!", ולעבור למכירת העליה הבאה. איכשהו נמכרו שאר העליות בסכומים מגוחכים, והציבור ניגש להוציא את ספר התורה מההיכל. מאחר שבין המתפללים לא נמצא כהן, פנה בעל הברית לגבאי, וביקש ממנו לכבד בעליה את אחד הנוכחים, שישב חרש בפאתי בית המדרש. היה זה זקן בן שבעים וחמש, גלמוד ובודד שחי בגפו. איש לא דיבר איתו ואף אדם לא עודד את רוחו הנכאה.

"יעמוד רבי פלוני בן פלוני!"

הקשיש המדוכדך, ששמע את שמו ושם אביו, התנער ממקומו, פסע בכבדות לעבר הבימה, וברך בקול רפה את ברכות התורה. בדרך כלל נהוג שאדם שקונים עבורו עליה לתורה, ניגש לאחר מכן לברך את האיש שזיכהו במצוה. אולם הזקן שפוף הרוח, לא פנה אל הקונה ולא טרח להודות לו ולו במילה אחת. בעל הברית מעט התפלא על אי תגובתו ורוב אדישותו של הזקן, אבל הוא לא התחרט על מעשהו ואמר לעצמו: "הרי מדובר ביהודי מסכן וערירי, אני באמת לא זקוק לתודה, העיקר שעלה בידי לזכות אותו במצוה, ולהפיג ולו במעט את שגרת יומו האפורה!".

חודש ימים חלף, והנה מצלצל מכשיר הטלפון בביתו של אבי הרך הנולד, שניגש להרים את השפופרת. "שלום עליכם", נשמע קול סדוק מזקנה מעבר לקו, "מדבר היהודי שקנית לו עליית כהן, ביום טוב ראשון של פסח. הייתי מעוניין לשוחח עמך פנים אל פנים, היכן אוכל לפגוש אותך? דע לך כי כאשר שמת לב לנוכחותי וכבדתי בעליה, הרגשתי כאלו החיית אותי. חשבתי שנשכחתי כמת מלב, הייתי ככלי אובד, אף אחד לא הסתכל אלי, אף אחד לא התעניין בי, חשבתי שאיש לא יודע שאני קים בעולם, והנה פתאום מישהו ממכד אותי בעליה, ממש החיית את נפשי!".

"מה שלומך?", המשיך הזקן בדבריו הנרגשים, "איך אתה מרגיש,

איך אתה מסתדר, איך המשפחה, ברצוני להכיר אותך יותר לעומק, שמעתי יש לך בחדר ה' תשעה ילדים!".

"אכן כן, ברוך ה', שיחיו!", השיב האיש תוהה להיכן חותר בן שיחו בדבריו.

"הייתי רוצה לדעת איך אתה מסתדר?", שאל הקשיש.

"ברוך ה'!", הודה אבי התינוק, "במהלך החורף האחרון חיתנתי שני ילדים, ברוך ה', כך שאני כבר בעל חוב גדול, ולחובות אלו הצטרפו הוצאות הברית, וקניית מצרכי המזון עבור חג הפסח, אבל אני לא דואג, הקב"ה ישתבח שמו עזר ועוזר!".

השיחה הנרגשת הסתיימה, לא לפני שהשניים קבעו להתראות פנים אל פנים למחרת היום. יום חלף בעוד היהודי תוהה מה רוצה ממנו הזקן הבודד, ולשם מה הוא כל כך משתוקק להיפגש עמו. סקרנותו לא ארכה זמן רב. בפגישה המיועדת שלף הקשיש מכיס חליפתו שקית קטנה, והושיט אותה למיטיבו בחיך. "ראה, אני רוצה לזכות לתמוך ביהודי כמוך שבאמת זקוק לכך, זה בשבילך!".

"לא! חלילה וחס!", נרתע היהודי, "האם אתה נותן לי תמורה בעד המצוה שקיימתי?".

"לא ולא!" מחה הזקן, "אתה החיית את נפשי ועשית מצוה גדולה ושכרך ישלם מעם ה', אבל עכשיו גם אני רוצה לקיים מצוה ולסייע לך מעט, ובפרט שאתה בעל חוב לאחר שזכית להשיא שניים מצאצאך!".

באין בררה, נטל היהודי את השקית ונפרד מהזקן בתודה ובידידות. כשהגיע לביתו, פתח השקית ורוקן את תכולתה על השלחן. לתומו היה סבור כי מן הסתם הזקן העניק לו כמה שקלים כתשורה. אבל לאחר שסיים למנות את השטרות, גלה כי הקשיש הערירי נתן לו פי עשרת אלפים ממה שהוציא עבור העלייה. הוא קנה את העלייה בחמשה שקלים בלבד, וכנגד זה העביר הזקן לידי חמשים אלף ש"ח טבין ותקילין...

הגמרא (סכה מט ע"ב) אומרת: "גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, שנאמר: 'זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד'. אדם זורע - ספק אוכל ספק אינו אוכל, אדם קוצר - ודאי אוכל. ואמר רבי אלעזר, אין צדקה משתלמת אלא לפי חסד שבה, שנאמר 'זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד'".

לפעמים עושה אדם מעשה חסד פעוט, פעולה קטנה שכמעט אינו מקדיש לה מחשבה, אך בפועל היא מרוממת לב שפלים ומחיייה לב נדכאים. מעשה חסד קטן מסוגל לבנות עולמות ולהרבות אהבה ואחוה בכלל ישראל. זהו שנאמר: "זרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד" (הושע י, יב). כלומר: כאשר אדם עושה צדקה עם רעהו, הוא לא מקבל את שכרו על פי הפעולה הקטנה שביצע, אלא קוצר את פרי עמלו לפי התולדות הברוכות שהשתלשלו ממעשהו.

(מתוך הספר 'משכני אחרך')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בזמנו התרחש מאורע שהרעיש את העולם. כשהייתי ילד, התפרסמה העובדה ששני גדולי הדור מארצות הברית עומדים להגיע לארץ ישראל: הרבי מסאטמר ומרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. כל הארץ רעשה לכבודם. כולם רצו לחזות בזיו פניהם של מאורי הדור. שניהם הגיעו לארץ באותו מטוס, ומחמת אותה סיבה: הבחירות שעמדו להתקיים בארץ הקודש

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"ויקח קרח" (במדבר ט"ז, א')

אחד הדברים שהכי צריך להזהר מהם בהקשר של מחלוקת, הוא הזהירות בכבודם של גדולי ישראל. הדבר אף נכנס תחת ההגדרה של אחד מיסודות עמנו - "אמונת חכמים".

בואו נתבונן. נחשוב על ששת ימי בראשית: כל העולם עומד לפני ההשלמה של הבריאה. מליוני צמחים, הרים וגבעות, חיות ובהמות ומגוון יצורים, כשבראש ניצבת הבריאה החשובה ביותר - האדם. הקדוש ברוך הוא מסיים לברוא את עולמו המופלא, וכל הבריאה הזו עומדת לפני הפרסום העצום של כבוד שמים המוטל על האדם.

אבל לא, לא הכל מוכן. אני זוכר כיצד **אבי מורי זצוק"ל** היה מתאר לנו זאת, כיצד כל הבריאה נעצרת. הוא המתקבל בלשונו לתאר בציוריות כיצד חוה כבר רוצה להדליק נרות שבת, אבל אדם הראשון אומר לה: "רגע, יש עוד דברים נצרכים שעוד לא נבראו, הבריאה עוד לא הושלמה".

מה עוד צריך להיברא? המשנה במסכת אבות (ה, ו) מביאה רשימה של עשרה דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות, והראשון מביניהם הוא 'פי הארץ'. הבריאה המיוחדת שנועדה לבלוע את קורח ועדתו, אלפי שנים מאוחר יותר.

ההבנה בכך היא, כי אחד מיסודות האמונה של כלל ישראל היה תלוי כאן על הכף, והיה צריך לקבוע בצורה חדה וברורה את גנותו של קורח לעד, ולעומתה את מעלתם של גדולי ישראל ומנהיגי העם לדורי דורות. האמונה בתורה, ואפילו כל התכלית של הבריאה - תלויים באמונת חכמים! מבהיל על הרעיון.

בואו ונראה עד היכן מגיעה חשיבותה של אמונת חכמים. ישנו מעשה שמוזכר בקדמונים (יעוין שמות רבה נא, ובשינוי כמה פרטים - כפי שמוזכר כאן - במדרש עתיק על "ח ברכות שנתגלה לאחרונה), אודות גמר מלאכת המשכן וחשבון המלאכה.

התורה הרי מפרטת בארוכה את כל המומן שנתרם למלאכת המשכן ולכן הלכה כל פרוטה ופרוטה. משה רבינו לא רצה לתת שום פתח למלעיזים. אבל כשגמר משה רבינו את החשבון, ראה שחסר בחשבון אלף שבע מאות שבעים וחמישה שקלים.

התחילו מיד המרגנים ללחש ולומר "אהה, הנה תפסנו אותו שהוא לקח

לעצמו מנדבת המשכן..." התחילו ווי המשכן לצעוק מאליהם: "ואת האלף ושבע מאות וחמישה ושבעים עשה ויום לעמודים" (שמות לח, כח). הווים היו מוסתרים בתוך עמודי המשכן עצמם ולא ראו אותם, ולכן הם נשמטו מהחשבון, ובדרך נס הם מנעו את טענות המלעיזים.

עד כאן דברי הקדמונים. מה שנוגע אלינו הוא, 'האליהו רבה' (אורח חיים סא, ה) שמביא בשם ספר 'המנהיג', חכם מתקופת בעלי התוספות, כי הסיפור הזה הוא הסיבה לכך שתקנו להגיד כל יום אחר קריאת שמע אמת ויציב, שיש בו חמישה עשר וו"ן, זכר לאותו חשד שהופרך.

לאחר האמונה בבורא יתברך וקבלת עול מלכות שמים, תקנו לנו חכמינו גם ליזכר כל יום את האמונה במשה רבינו, ולשנן את הידיעה וההכרה המוחלטת בחשיבותה של אמונת חכמים!

חשיבותם של הדברים בדורינו השפל היא לאין ערוך. דיברנו על נוראות ענין המחלוקת עצמה, אבל בתוך זה צריכה לבעור כלהט החרב המתהפכת הזהירות מפגיעה בכבודם של גדולי התורה!

ראיתי מאמר נוקב של אחד מגדולי ישראל, בו הוא כותב כי אין זו חכמה שאדם ילמד זכות על רבו, וכל מה שרבו יעשה יהיה קודש קדשים. החכמה היא לנהוג כן כלפי רב שאתה לא אווז איתו, והוא מתנגד לשיטה שלך - ובכל אופן אתה יודע שהוא גדול הדור, ונזהר בכבודו.

רבי יהונתן אייבשיץ, בספרו 'יערות דבש' (חלק ב, דרוש ח), מביא הבחנה חריפה כיצד יכול האדם לדעת האם המחלוקת שלו היא לשם שמים: אם רואים כי הידידות שלו עם נשוא המחלוקת נשארה אותו דבר, ורק קיים ויכוח בנושא מסוים, זוהי מחלוקת לשם שמים, וזו מעלה

מסוים בבני ברק והיה שם רעש גדול, צעקות וקולות ריב. היינו ילדים קטנים, ואבא תפס אותי ואת אחי והחל פשוט לרוץ מהאזור. "זה מטמא! מחלוקת מטמאת והורסת! אסור להיות במקום כזה!"

ראיתי מובא בספר זכרונות מהגאון רבי חיים קרייזוויטש זצ"ל, רבה של אנטוורפן, כי כאשר הגיע פעם לביקור בעירו הגאון רבי נתן געשטטנער זצ"ל, בעל ה'להורות נתן' ורב קרית 'אגודת ישראל' בבני-ברק. רבי חיים קיבל את פניו בכבוד רב, ובדרשה שנשא לכבודו אמר את הדברים הבאים:

הגמרא במסכת ברכות (לח, א) מספרת, כי תלמידיו של רב זירא שבחו בפניו את האמורא 'בר רב זביד' שהוא אדם גדול ובקי בהלכות ברכות. אמר להם רב זירא: "כשיבוא לידכם, הביאוהו ליד", אני רוצה להיפגש איתו. ואכן, לאחר זמן נפגשו שני האמוראים, והגמרא שם מספרת כי בר רב זביד במהלך הסעודה נהג מנהג מסוים כדי 'לאפוקי' נפשיה מפלוגתא, למרות שלא פסק כך כהלכה ברורה.

"למידים מכאן", אמר רבי חיים בדרך צחות, "כי 'לאפוקי' נפשיה מפלוגתא - להשתדל שלא להכניס ראשו במחלוקת, גם זו היא הלכה פסוקה, ובגינה ראוי האדם לתואר אדם גדול..."

"גם האורח הרם שבא לעירנו", המשיך רבי חיים, "גר בעיר גדולה כמו בני ברק, עיר מלאה חכמים וסופרים. מטבע הדברים לא ימלט שנקלעים פה ושם למערבולת של דעות מנוגדות ומגוונות, ובטוחים אנו שלא פעם הזדקקו גם אליו שני הצדדים המתווכחים וביקשו לשמוע מה בפיו. אם הוא הצליח עד היום לאפוקי נפשיה מפלוגתא, אין לך סימן מובהק מזה דגברא רבא הוא!"

"אני", הפטיר רבי חיים בענוותנותו, "לא הייתי עומד בלחץ, ודאי הייתי נגרר אחר המחלוקות..."

"שש הדקות הראשונות יהיו לשם שמים; השביעית ספק"

אחת המחלוקות הנודעות שהתרחשו בעולם הישיבות היתה המחלוקת סביב נושא המוסר. זו דוגמה למחלוקת שהרבנים שהיו מעורבים בה עשו מה שעשו אך ורק לשם שמים, אך לעונשם של הקטנים שהתערבו - אין קצבה.

מרב ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל נהג לספר אודות המאבקים שניהלו גורמים שונים נגד אבי תנועת המוסר ומחוללה, מרב רבי ישראל סלנטר זצ"ל, כאשר התחיל להכניס לישיבות את לימוד המוסר. סיפורים רבים, ואף מבהילים בחלקם, התרחשו באותה תקופה. אבל הסיפור המרעיש ביותר הוא הסיפור הבא, ששמעתי מידידי הגאון רבי יצחק לוקסנבורג שליט"א, רב שכונת 'נאות שמחה' במודיעין-עילית, ששמע מהרב שך בעצמו.

אחד מתלמידיו של רבי ישראל, שאל בכאב את רבו הגדול מדוע אינו משיב תשובות הוגנות לחולקים עליו, ומקפיד שלא להשיב למחרפיו דבר על התנגדותם העיקשת לשיטת המוסר?

השיב רבי ישראל במילותיו המדודות, מילים הטעונות לימוד ומוסר השכל גדול: "אני חושש על ה'לשם שמים'!" התלמיד לא וויתר - "וכי ישנו צד כי הרבי מתכוון שלא לשם שמים?" ורבי ישראל השיבו: "עשיתי

שמצינו במחלוקתם של בית שמאי ובית הלל. הגמרא (יבמות יג, ב) מספרת, כי שני הבתים השתדכו אלו באלו, והיו אוהבים זה לזה. הכל היה בסדר, רק יש ביניהם מחלוקות בתורה, יש ויכוח על ההלכה הזו וההלכה ההיא, אבל אין זה סותר את ידידות הנפש הקיימת ביניהם.

קשה לאנשים קטנים כמונו להבין זאת. הרי אצלנו כל כך קשה להפריד את האדם מדעותיו. אבל גדולי ישראל, שבאמת היה אכפת להם אך ורק מכבוד שמים, היו מעל לטבע ולרגשות אנושיים פשוטים.

תמיד היו בעם ישראל כמה שיטות, אבל גדולי ישראל נזהרו זה בכבודו של זה.

בזמנו התרחש מאורע שהרעיש את העולם. כשהייתי ילד, התפרסמה העובדה ששני גדולי הדור מארצות הברית עומדים להגיע לארץ ישראל: הרבי מסאטמר ומרב הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. כל הארץ רעשה לכבודם. כולם רצו לחזות בזיו פניהם של מאורי הדור.

שניהם הגיעו לארץ באותו מטוס, ומחמת אותה סיבה: הבחירות שעמדו להתקיים בארץ הקודש. רבי אהרן הגיע כדי לשכנע את כל בני התורה ללכת לבחירות ולעשות קידוש השם, והרבי הגיע בשביל המטרה ההפוכה בדיוק, למנוע מבני התורה להצביע כדי שלא יהיה חילול השם. לכאורה אין מחלוקת חריפה מזו - רבי אהרן טען שזו מצוה של ממש, והאדמו"ר זעק שיש בזה חשש אביזרייה של העבירות החמורות. אבל זה לא הפריע לשני ענקי הרוח הללו לנסוע באותה טיסה, לשבת בנסיעה זה לצד זה ולשוחח בידידות ואהבה, הערכה והוקרה

אני זוכר היטב כיצד בכל דיון שהיה בין גדולי התורה, כבר לפני עשרות שנים, **אבי מורי** צוק"ל הזהירנו בתוקף חזר והזהר: "לא להתערב! לא להביע דעה!"

אגב, אבא היה קונה לפעמים עיתונים, כשדעת גדולי התורה היתה שצריך לחזק את הבטאונים שמביעים את דעת התורה. אבל **מעולם הוא לא קרא אותם!** העיתון היה מגיע הביתה, ומושלך אחר כבוד היישר לבידעם...

לא מזמן מצאתי שם ערימה של עיתונים ישנים. יש שם את העיתון מיום פטירתו של מרב הרב מבריסק, ה'חזון איש', רבי אהרן קוטלר ועוד - והעיתונים סגורים בסיכות מהדק... מעולם לא פתחו אותם.

בזמנו שאלתי אותו: "אבא, למה אתה קונה עיתון?" והוא השיב לי: "צריך לחזק את היהדות החרדית." - "אז למה אתה לא קורא?" שאלתי, והבעת תמיהה עצומה עלתה על פניו: "לקרוא? גם זה? לקרוא את העיתונים? זה כבר לא!..."

זה היה הקו הישיר אצל אבא תמיד: אצלנו בבית לא מדברים נגד אף אחד! הרב ההוא דרש ברבים כך, והגדול ההוא כתב מכתב. הם יודעים מה שהם עושים, אבל אנחנו? שותקים! לא מתעסקים עם גדולי תורה! ההשקפה אצלו היתה ברורה מאוד, וידע היטב מה לרחק ומה לקרב. אולם מכאן ועד לדבר דברים שנשמעים כולזול כלפי האחרים - היה הס מלהזכיר.

פחדו של אבא ממחלוקת היה מוחשי ומרתיע ממש. אני זוכר כיצד בהיותנו ילדים, עברנו אחרי תפילת שחרית בשבת על יד בית כנסת

סיפרתי פעם למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, מה שזכור לי מילדותי בחיי חיותו של אבי. בכל בוקר היה מעיר אותנו, נוטל את ידינו ליד המיטה ואומר עמנו את הפסוקים שאומרים בשעת ההשכמה. לאחר מכן היה מוסיף לומר עמנו תפילה קצרה לאמור: אנא ה' עזור לנו שלא נפגע באף אחד...

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על הזהירות בכבוד חברו

"ולא הרעתי את אחד מהם" (במדבר ט"ז, ט"ו)

בתולדות הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל כתוב, שהקפיד מידי יום ביומו, לאחר שטעם מהסעודה שהכינה לו אשתו, לשבח אותה ולומר לה שהארוחה שהכינה הייתה טעימה. רבי עקיבא איגר - שהיה שר התורה, והרה"ק מצאנז זצ"ל התבטא עליו וקרא לו: "הצדיק הזקן, הרשב"א שבדורנו, שאין לנו מושג בגדלותו" - הבין כמה חשוב לפרגן לרבנית, ולהחמיא לה על מה שהכינה.

הנהגה דומה מופיעה בספר "מאיר עיני חכמים" על מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל, שמיד לאחר שטעם משהו מהארוחה שהכינה לו אשתו, הקפיד להחמיא לה על מעשה ידיה. אלא שלאחר מכן פסק מלאכול! כי אם הארוחה טעימה - איך ניתן להיות "בעל תאוה" ולאכול ממנה?...

אין לנו מושג מה יכול אברך, או בחור, ואפילו ילד, להועיל, אם הוא אומר לאשתו או לאמו, שהארוחה היתה טעימה! כמה תעצומות וכוחות נפש יכול דבר כזה להחדיר בבית יהודי!

מי לא ממתין שהעומד עליו - מנהל העבודה, או מנהל הרוחני וכדומה - יחמיא לו?! כמה דמעות ועגמת נפש אירעו ממנהלים שלא היו מסוגלים להחמיא לעובדיהם על עבודתם! אם הם מחמיאים להם - הרי עיניהם היו זורחות משמחה, ואף היו מצטטים את הדברים בבית, לפני בן או בת זוגם.

כמה כוחות אפשר להחדיר למלמד בתלמוד תורה, באמצעות מכתב קטן ששולחים לו, ובו ההורים כותבים שהילד סיפר כראוי את פרשת השבוע, המלמד רואה בכך שעמלו לא היה לריק אלא נשא פירות.

מי לנו גדול מרבה של ירושלים, הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שבחן פעם אחת בשבת קודש את נכדו על תלמודו, והנכד לא כל כך הצליח... משום כך החליט לעלות אל המלמד ולשוחח עמו, איך ניתן לקדם את הנכד שאינו שולט כל כך בחומר? אכן, המלמד החל להשקיע בו כוחות מרובים, וכחלוף כמה שבועות השתפר הילד מאוד, והצליח במבחן שערך לו זקנו.

במוצאי שבת, כתב רבי יוסף חיים מכתב נלהב למלמד, הודה לו ושיבח אותו על המאמצים שהשקיע, ואמר לנכדו שיאמר למלמד שבעצם רצה לבוא אליו בעצמו ולהודות לו, פנים אל פנים, אך

שיא הדרגה - לא לפגוע ביהודי!

ראיתי דבר נורא אשר תסמנה שערות הראש, בספר "מעשה איש" על ה"חזון איש" זצ"ל (חלק ב עמוד קסו) מובא בשם הגאון רבי שמריהו גריינמן זצ"ל, שהיה מהאנשים הקרובים ביותר אליו. הוא

**בטוחני שאילו הייתי שואל
רבים וטובים את השאלה
הזאת, הייתי שומע תשובות
רבות ומגוונות אבל ספק אם
מישהו היה מכוון לתשובתו של
החזון איש. וכך השיב ה"חזון
איש": "לעבור את השבעים
שנה, מבלי לפגוע בבן אדם!"**

לעיתים אומרים איזו מילה לא ראויה אף בלי כוונה, והזולת עלול להפגע מכך.

סיפרתי פעם למרן הגאון **רבי חיים קנייבסקי שליט"א** מה שזכור לי מילדותי בחיי חיותו של אבי זצ"ל. בכל בוקר היה מעיר אותנו, נוטל את ידינו ליד המיטה ואומר עמנו את הפסוקים שאומרים בשעת ההשכמה. לאחר מכן היה מוסיף לומר עמנו תפילה קצרה לאמור: 'אנא ה' עזור לנו שלא נפגע באף אחד, ולא יחשוב שום אדם היום שפגענו בו או שרצינו חס ושלום לפגוע בו', כי לפעמים נדמה לאדם שפלוגי רצה לפגוע בו ולצערנו, ובאמת זה דמיון שווא, לכן צריכים על כך תפילה מיוחדת.

רבי חיים שליט"א התרגש מאוד מדברים אלו. עלינו לדעת, שאי אפשר לזכות למעלה זו בלי תפילה, ועל כן עלינו להתפלל תדיר אל השי"ת שיזכנו לבל נפגע בזולת ואל יחשוב אף אחד שהיה בכוונתו, חלילה, לפגוע בו, וזו זכות שאין למעלה ממנה. (מתוך הספר 'כבודם של ישראל')

שאל את ה"חזון איש" מהי דרגת השיא שאדם יכול להגיע אליה בעולם הזה.

בטוחני שאילו הייתי שואל רבים וטובים את השאלה הזאת, הייתי שומע תשובות רבות ומגוונות אבל ספק אם מישהו היה מכוון לתשובתו של החזון איש. וכך השיב ה"חזון איש": **"לעבור את השבעים שנה, מבלי לפגוע בבן אדם!"**

ה"חזון איש" היה חומת אש, התורה הקדושה בעצמה. מי כמוהו ידע גודל מעלתה של התורה הקדושה. אילו ישבנו ודיברנו עליו שלוש יממות רצופות, לא היה ביכולתנו להקיף את כל גדלותו. והוא זה שאמר שהשיא הגדול ביותר אליו יכול להגיע האדם, הוא לא לפגוע כל חייו בזולתו!

ואם מותר לי לומר פשט בדבריו, הרי כל מי שרוצה לזכות לתורה, מה שווה כל תורתו אם פגע הוא באחר.

בכך נוכל להסביר את דבריו של ה"חזון איש", ולפיהם מי שאינו פוגע ביהודי כל ימי חייו, יכול לזכות שהשי"ת יעשה לו נסים שלא בדרך הטבע, וזו הדרגה הגבוהה ביותר אליה יכול האדם להגיע.

יש לזכור, שאמר זאת יהודי שכל כולו היה תורה. לא ניתן לתאר את דבקותו בתורה כלל. אני שמעתי בעצמי מעד ראה, מדודי הגה"צ **רבי חיים ברים זצ"ל**, שהיה ממקורביו את המעשה הבא:

פעם נכנס לביתו וראה את ה"חזון איש" שוכב על מיטתו הפוך, היינו ראשו נמצא במקום בו הניח בדרך כלל את רגליו. כאשר התעורר ה"חזון איש" שאל אותו רבי חיים זצ"ל מה ארע לו ששכב במהופך, השיב ה"חזון איש" שהוא התעמק בסוגיה קשה עד שהגיע לידי התמוטטות ממש, וכאשר ניגש אל מיטתו לנוח מעט, היה כה חלש עד שלא היה בכוחו לשכב כראוי, ולכן נרדם במהופך...

באחד ממכתביו הוא כותב, שבתפילתו הוא מתעמק כמו באחת הסוגיות החמורות בש"ס.

ועם זאת, שיא השיאים בעיניו היה - כאשר יהודי אינו פוגע בזולת במשך כל שבעים שנות חייו.

כמה צריך כל אחד להישמר, לבל יפגע באדם, אפילו בלי משים.

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

ליבו נשבר לרסיסים בקרבו, מה?! טרחתי, עמלתי, הקדשתי את מחצית משכורתי, בעבור כלב?! אני סברתי לתומי כי יהודי נוסף בדרך אל האור, והנה התבדיתי, אוי לי ואבוי לנפשי. הרי בסה"כ רציתי להועיל ליהודי חברי, והיה זה שכרי?! שנה של מסירות נפש, כדי לזפות כלב עם אוכל גלאט מהדרין?!

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בעניין כוחה של קבלה טובה - שלא הולכת לאיבוד

"ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים" (במדבר י"ז, כ"ג)

ענה לו ההוא, אל תכעס עלי, אך דע לך שלמשך כל השנה האחרונה לא אכלתי כלל ממה שהבאת לי, אכלתי משלי, אוכל לא כשר... החסיד לא ידע את נפשו, וחישב להתעלף... זאת למה, שאל בטרוניה קלה, מה אכפת לך לאכול כשר. השותף השיב כי האוכל שהביא היה מלוח במקצת לטעמו והוא אינו אוהב מלח, לכן העדיף לאכול אוכל שלו נטול מלח.

בתמיהה מהולה בכעס שאל את הלה, וכי בעבור כך לא אכלת, בגלל טיפת מלח זרקת אוכל של שנה שלימה לאשפה, הרי השקעתי בכך הון ודמים תרתי משמע.

אל דאגה, הרגיענו, כספך לא ירד לטמיון כלל וחלילה לא זרקתי אוכל לאשפה, את האוכל הגשתי ישר לכלב החונה פה עמי בבית, והוא אוהב מלוח, הוא לא הותיר ממאכליך שריד ופליט. ואכן כפי עיניך הרואות השמין הכלב מאז והתפטם כדבעי, כל זאת בזכותך ובזכות מאכליך, ואכן תודה רבה, אך מעתה ואילך אסתדר לבדי ואינך צריך לטרוח עבור הכלב...

ר' יצחק נאלם דום, ליבו נשבר לרסיסים בקרבו וסירב להאמין למשמע אוזניו, מה?! טרחתי, עמלתי, הקדשתי את מחצית משכורתי, בעבור כלב?! אני סברתי לתומי כי יהודי נוסף בדרך אל האור, והנה התבדיתי, אוי לי ואבוי לנפשי. מה פשעי ומה חטאתי כי נתקיים בי בהידור 'לכלב תשליכון אותו'. הרי בסה"כ רציתי להועיל ליהודי חברי, והיה זה שכרי?! שנה של מסירות נפש בכדי לזפות כלב עם אוכל גלאט מהדרין?!

שני יהודים, שותפים בעסק התכשיטנות והיהלומים, חיו בארה"ב. מרחק רב הבדיל ביניהם, בעוד האחד, ר' יצחק, היה יהודי חסידי ירא ושלם המדקדק בקלה כבחמורה, היה שותפו תינוק שנשבה, שלא ידע בין ימינו לשמאלו ביהדות, החסיד ניסה בכל עת להשפיע על חברו לשנות את דרכיו ולהתקרב, אך הדברים נפלו על אוזניים אטומות.

והי היום, ואשת השותף שאינו שומר תו"מ הלכה לעולמה, משבא שותפו החסיד לנחמו וראהו עמוק באבלו חישב כי עתה היא שעת הכושר הנכונה והחל לשדלו בדברים כי אולי ושמה הזמן גרמא להתחזק בתורה ומצוות לעילוי נשמתה. ואכן, הפעם, שלא כבפעמים קודמות, נפלו דבריו על אוזניים קשובות. השותף החל לנוע באי נוחות, חשב מעט והרהר, ולבסוף ענה כי אמנם חשב כבר על כך והיה אכן רוצה להתחיל להתחזק בכשרות, אך היות ואשתו הרי איננה, ומסעדה כשרה אין באיזורו לקנות מאכלים כשרים, וגם בניו ומשפחתו אינם שומרי תו"מ, לכן יקשה זה עליו מאוד, לכן הוא נמנע מלקבל על עצמו את המצווה הזאת.

חברו הנאמן שמצא פתח פתוח בדבריו, קפץ ואמר, אי משום הא לא איריא, אני אארגן בשבילך אוכל כשר, מהעידית שבעידית, ועליך נשאר רק להקפיד לאכול מאלו בלבד. השותף הסכים לדבריו, ומני אז שבוע בשבוע היה מרחיק ר' יצחק נדוד לעיר סמוכה שם שכנה מסעדה כשרה למהדרין קנה ממיטב המאכלים שיסיפיקו למשך שבוע והביאם לבית שותפו, לשבוע ולא לרזון.

סדר זה היה קשה מאוד לאותו חסיד, הנסיעה הארוכה והזמן שהקדיש לכך, וגם הממון הרב שהשקיע במאכלים לקחו ממחייתו המזערית, אך בכל פעם התחזק כי בזכותו אוכל יהודי נוסף בכשרות, והיה זה שכרי, ואדרבה, לפום צערא אגרא.

כך עבר שנה תמימה בלא להפסיד שבוע. עברה השנה. ובאחת הפעמים שהביא ר' יצחק לשותפו את מזונותיו לאותו שבוע, פנה אליו הלה ואמר לו, ידידי יצחק, אני מעריך אותך למאוד על כל השנה, אך כבר הבאת די, ומהיום והלאה הינך פטור ואינך צריך להביא לי יותר, אינני רוצה שתמשיך לטרוח למעני. ר' יצחק לא ויתר על הזכות והתעקש כי רוצה להמשיך בהסדר זה.

בתמיהה מהולה בכעס שאל את הלה, וכי בעבור כך לא אכלת, בגלל טיפת מלח זרקת אוכל של שנה שלימה לאשפה, הרי השקעתי בכך הון ודמים תרתי משמע. אל דאגה, הרגיענו, כספך לא ירד לטמיון כלל וחלילה לא זרקתי אוכל לאשפה

לתשובה, והנה הסב גם הוא שב על עקבותיו בתשובה שלימה, והתקיים בהם הכתוב 'והשיב לב אבות על ידי בנים ולב בנים על ידי אבותם', וגם זה בכח אותו אוכל כשר שהוגש שנה שלימה ל... כלב.

ברוב הימים תמצאנה

וללמדנו בא, שאין מעשה טוב שיוּרד לתהום נשיה, שום מצוה או מעשה נכון אינו שב ריקם, כולם פועלים טובות גדולות ונצורות אם במקדם אם במאוחר. ודבר זה תשובה ניצחת היא לאותו יצר רע ומר שבתחבולות בא לו אצל האדם ומפתהו בחלקלקות לשונו מה יתן לך ומה יוסיף לך מצוה נוספת זו או מעשה טוב זה, הלא לנבזה שכמותך בין כה אין חשיבות למעשיך בשמיים ואינם מעלים כלל ועיקר, אך אף אתה הקהה את שיניו ואמור לו, לא כן הדבר, אלא כל מעשי בספר נכתבים ויבוא היום והמה יועילו ויפעלו את פעולתם, ואין שום מצוה ולימוד תורה שהולכת לאיבוד, ואדרבה לפום צערא אגרא שהקב"ה משתעשע ונהנה מכל יהודי ולו הפשוט ביותר ומכל מעשה ולו הדל ביותר.

וזהו גם התשובה לאדם עצמו, לפעמים יתגנב לו לאדם מחשבה רעה לליבו לאמר הלוא כוזרע לריק הנני, אני מתאמץ בתורה ומתאמץ בתפילה ואינני רואה שום תוצאה. גם לזו תשובה בדבר: שום דבר טוב אינו הולך לאבדון, אלא בבוא הזמן עוד תיווכח ותראה שהזרעים בדמעה ברינה יקצורו.

זה מה שאומר שלמה המלך 'שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנה' כי גם אם לא תמצא את תוצאת מעשיך תיכף ומיד, עכ"ז שלח לחמך ועשה אתה את שלך, והכתוב מבטיחך **כי ברוב הימים תמצאנה**, שום דבר טוב לא הולך לריק.

הוא זה שאומר רבי שמעון (אבות ב ט) איזה דרך ישרה שידבק בה האדם 'הרואה את הנולד', היינו לראות מראש את הנולד לעתיד גם אם עדיין היא עתה כביצה שלא נולדה עכ"ז **לב לך לבנו ולכל יתיאש או יתרשל חלילה מקבלה טובה או הנהגה טובה אשר קיבל על עצמו, כי בעיניו אינו רואה את ההצלחה, אבל אם יתמיד בה בכל**

גם בשובו לביתו לא שבה אליו רוחו, הוא הסתגר בחדרו וביכה את שנתו האחרונה בדמעות שליש כשכולו תמיהה על רצונו הטוב ומה שחשב שמצווה היא, ולא מיניה ולא מקצתיה.

עברה תקופת שנים קצרה, ועל דלת בית באיזור היהודי בברוקלין דופק סטודנט. היה זה במסגרת לימודיו באוניברסיטה כשקבוצת סטודנטים גוים עסקו בלימודי יהדות, במהלכה הוצרכו לעקוב מקרוב אחר חיי היהודים ואורחותיהם, ועל מטבח הבית היהודי. בעלת הבית פתחה את הדלת והוא הציג את עצמו וביקש את רשותה להיכנס אל הבית לראות את התנהגות היהודים וללמוד על המטבח ודיניו. היא הכניסה אותו במאור פנים יהודי, וכיבדה אותו במנת דגים מכובדת שגמרה זה עתה לבשל לכבודה של שבת, הרעב הכה בו והוא נענה להצעתה בחפץ לב, זאת על אף האיסור מצד המכללה להסכים להתיידד עם היהודים חלילה...

סבר הפנים היפות שהתקבל בהן, הייתה זרה לו, הוא לא הכיר הכנסת אורחים ומידות טובות שכאלו ואהבת הזולת שכזו, הוא גילה את מצפוניו באוזני המארחת, שיבר את אוזנה בהתפעלותו העצומה בשבח העם היהודי, וכשהוא מסיים פלט והוסיף: נראה כי אכן צדקו דברי זקיני... היא שלא הבינה במה מדובר שאלה אותו לפשר דבריו, וענה לה, שסבא שלו היה משנן תמיד ללא הרף כי אין כמו העם היהודי במאור פניו הייחודי והכנסת האורחים שלו הפלאית, ואכן רואה אני עתה שהוא צדק. מנין ידע זאת סבך, שאלה בעלת הבית, והוא השיב כי סיפור ארוך זה, והכל התחיל מעת שהסבא התאלמן לפני כמה שנים, ויהודי מיוחד הביא לו מנות אוכל מדי שבוע! סבא שלי אמנם לא אכל זאת מחמת מליחותם והיה משליכם לכלבו, אך תמיד, אבל תמיד, היה משנן ומבהיר כי עלינו ללמוד מאורחותיו של אותו יהודי שבמסירות נפש דאג לחבירו.

ובזה סיים הסטודנט, והדגיש שוב, במסגרת לימודי הסתובבתי בקרב כל מיני דתות ועדות, אך אכן נוכחתי לדעת כי סבי צדק ואין כמידת טובם של היהודים.

בעלת הבית כשמענה כל זאת, התרגשה למאוד, ושאלה אותו איך קראו לאותו חבר מסור של סבך, 'יצחק' ענה הנכד מי יתן אי פעם ואזכה למצוא אותו איש חם ונלבב. אמרה לו בעלת הבית, הנה יצחק זה 'בעלי הוא' שהיטיב עם זקינך, והנה יושב הוא כעת למטה בחדר משרדו, מיד אקרא לו ויעלה. וכך הווה, ר' יצחק עלה התיישב עם הנכד הסטודנט וגילה והודיע לו שיהודי טהור הוא לכל דבר, והחל מגולל עמו שיחה על התורה והיהדות, הנכד, שלא כזקינו, גילה התעניינות במידה רבה, וכך למשך תקופה ארוכה אט אט שב למחצבתו אל יהדותו והחל שומר תורה ומצוות עד שנעשה בעל תשובה אמתי.

מי גרם לו כל זאת, אותו אוכל שהובא במסירות נפש, והוגש לכלב. אוכל זה הגדוש באהבת ה' ואהבת ישראל לא ירד לטמיון, הוא השיב נשמה קדושה למקורה, וקירב יהודי לתורה ולמצוות. בדרך פלאית של השגחה פרטית שדייקא סטודנט זה ידפוק על בית זה ויספר את סיפורו.

סופו של הסיפור מרגש לא פחות, עברה כשנה מאז חזר הנכד

כוחו ומאודו יראה את הנולד כי סוף התוצאה לבא.

מידה טובה זו, לא להתייאש אלא לעמול שוב ושוב ללא לאות וללא הרף אף אין רואים תוצאות, מצאנו אצל אהרן הכהן, וכדאמר הלל (אבות א יב) הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום ומקרב לתורה, וכיצד היה מקרב לתורה, פירשו המפורשים (וכן הוא ברע"ב, ומקורן באבות דר"נ (פרק י"ב). וכן פ' הרמב"ם על המשנה, וברבינו יונה, ובמאירי, ועוד) 'כשהיה יודע אהרן הכהן באדם שעבר עבירה היה מתחבר עמו ומראה לו פנים שוחקות, והיה אותו אדם מתבייש ואומר אילו היה יודע צדיק זה מעשי הרעים בוודאי היה מתרחק ממני, ומתוך כך היה חוזר למוטב, ועליו העיד הנביא (מלאכי ב) ורבים השיב מעוות' ע"כ. וללא ספק שמה שהסמיכו על אהרן את הפסוק 'ורבים השיב מעוות' אין בו רק הכוונה שהשיב אנשים רבים מעוות, לאו דווקא, אלא בוודאי גם בא לומר ולהגיד שבחו של אהרן שרבים השיב מעוות כלומר שפעמים רבות ללא לאות, פעל להשיב אותו אדם עצמו בתשובה, גם אם נפלו דבריו על אוזן אטומה של אותו בעל מחלוקת עכ"ז לא היה מרפה אלא היה מפציר בבעלי המחלוקת להרבות שלום, ולא התייאש אחר פעם ופעמיים שלא ראה ברכה בעמלו, אלא הוסיף עוד ועוד בידעו כי אל דאגה ברוב הימים זה ימצא, וכך אכן הוה, הם השלימו לבסוף, וכך גם במקרב לתורה אם ראה שדבריו נופלות על אוזניים אטומות לא התייאש עצמו והיה מקרב אותו אדם שוב ושוב עוד ועוד לתורה, עד שנעשה בן תורה גמור.

בעל הטורים בפרשת וארא (ז יב) מביא מהמדרש, כשם שמצאנו אצל משה אהרן ופרעה שבלע מטה אהרן את מטות פרעה ומכשפיו, כך היה נמי בפרשתן שבלע תחילה מטה אהרן את מטותיהם, ורק לאחר שפרח מטה אהרן והוציא ציץ פרח ושקדים, הוציא משה את מטה אהרן קבל עם ועדה, אז פלט את כל מטות הנשיאים, ע"כ. ולפי פשוט טעם הדבר שפלט חזרה מטותיהם הוא בכדי שלא יהא פתחון פה לומר שמשה הצניע המטות.

ודבר זה צ"ב דהלא שנינו (זוה"ק מקץ רא): דאין הקב"ה עושה נסים למגנא - לריק, ואי בלע המטה את מטותיהם, מ"ט הוצרך גם להוציא ציץ ושקדים הלא די באות הבליעה כי בו בחר ה' ולמה הוצרכנו לנס השני של יציאת פרח ושקדים.

ובכלל צ"ב בנס דמטה אהרן למה הוציא דווקא שקדים ולא פרי אחר, וכבר עמד בזה רש"י, עיי"ש.

בהכי יתורץ קושייתנו, שלהכי 'ויוצא שקדים' דייקא ולא פרי אחד, כיוון ששקדים רומזים על שקידה והתמדה וכלשון דברי הנביא (ירמיהו א יא-יב) **מקל שקד אני רואה וגו' כי שקד אני על דברי לעשות**, ובא הכתוב בהכי להגיד שבחו של אהרן שהיה שוקד על מעשיו ללא הפסק והרף, בשקידה ובהתמדה, ולכן הוא היה הקדוש אשר יבחר בו ה', ולא רק גבי אהרן אמורים הדברים אלא **ללמדנו**

בא אשר הוא הדין כל אדם השוקד ומתמיד ולא מתייאש ולא נותן לפגעי ונתיבות הזמן לטרוד אותו ממשנתו ולהפסיק אותו מעבודת ה' וממעשיו הטובים 'אותו בחר ה' ואוהבו'.

זוהי מעלת השקידה וההתמדה. וזה היה מעלת אהרן ששקד על מעשיו גם אם לא ראה תוצאותיו תיכף.

ובזה יתורץ קושייתנו שפתחנו, שלכן היה הנס כפול, שראשית בלע את מטות הנשיאים, ולאחמ"כ גם הוסיף להוציא שקדים, ולנס כפול זה למה, אלא, בא הנס השני ללמד, למה אכן זכה אהרן אשר בחר בו ה' מכל יתר שבטי ישראל, והתשובה, ויוצא שקדים, היינו יען אשר שוקד היה תמיד בעבודתו הקדושה ולא שינה, ולכן מטהו יפרח.

ובהכי יבואר הנלמד בגמרא (יומא נב:) שנגזו מקלו של אהרן עם שקידה ופרחיה. והקשו שם בתוספת ישנים אשר לכאורה איך יתכן שנשאר עליו גם פרחים והלוא אם לבלבו הפרחים עד שנעשו מהם שקדים הלא שוב לא נשאר פרחים, ומתרץ שם שעשה הקב"ה נס שלא כל הפרחים הוציאו שקדים, אלא היו בהם שנשאר כומו שהיו פרחים, ע"כ.

ולכאורה צ"ב דא למה, לאיזה צורך רצה הקב"ה להשאיר גם פרחים, למה שלא יהיו כולם שקדים.

אך לפי דברינו לא תקשה מידי, כיוון שהלוא השקדים הם ההמשך והתוצאה של הפרחים המלבלבים שממנו נוצר השקד, ורצה הקב"ה להראות שגם אם לא רואים תיכף המשך הפירות, ונשאר הפרח ללא התוצאה עכ"ז דע לך בני כי בכל זאת חשובים המה לפני! ולא סתם חשובים אלא חשובים המה לא פחות מהשקד עצמו, כה גדול כח המעשה, אף טרם פעולתו! **כי לכל פרח יש שקד שעוד ייצא ויפרח**, גם אם אינו נראה... געוואלדיג.

וכיון דאיירינן בכח השקידה על כל מעשה, וההקפדה על כל קבלה, לא אכלה שפתי מדבר בחשיבת 'קבלה טובה' ואציין סיפור נורא ששמעתי מאחד הרבנים החשובים ששמעו מתלמידו בעל המעשה, וממנה נלמד שקבלה טובה כחה להציל נפשות. ומעשה שהיה כך היה:

בחור אחד משומעי לקחו של ידידי רצה להתחזק בתשובה, ובאחד השיעורים שמע מרבו גודל חשיבת 'ברכת אשר יצר בכוונה', משכך קיבל על עצמו אותו בחור לברך ברכת 'אשר יצר' במתינות ובקול מעורר הכוונה. ויהי היום יצא אותו בחור יחד עם יתר חבריו לאכול במסעדה, תוך כדי הסעודה יצא אותו בחור לביה"כ ומאחר שביקש לברך ברכת אשר יצר בקול ובכוונה, כפי שקיבל על עצמו, יצא לרחוב החוצה בכדי לברך שם שלא יטרידו אותו הרעשים השוררים במסעדה פנימה. והנה באותם רגעים האחדים האלו ששהה בחוץ לברך 'ויהי אך יצא יצא' בדיוק אז אירע פיגוע במסעדה, בעוד הוא ניצל בנס בזכות קבלה טובה.

(מתוך שיחת גאב"ד חרדים שליט"א)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

Dirshu
דרשו'ד' ועזון
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

הוספנו 48 שעות אחרונות

**למבצע
המתנות הגדול
של 'אחינו'
ו'דרשו'**
תורמים לפעילות
הקירוב של ארגון
'אחינו' וזכים
במתנות מ'דרשו'.
זכייה מיידית של
הספרים שכבשו
את העולם היהודי

תרום 28 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
סט 'דרש דוד'
חמשה חומשי תורה
וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים,
'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, חמשה חומשי
תורה בסך אדור, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
ספר 'דרש דוד'
וספר המפתח על
המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
'לקראת שבת' - 5 כרכים,
'דרש דוד' - על מסכת אבות,
ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
של 'דרשו'
וספר המפתח על
המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים,
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'לקראת שבת'
וספר המפתח על
המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא
בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים
עם אלפי סיפורים מרתקים לפרשת
השבוע מלוקטים מהמבחר של
עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו'
וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
למשך 6 חודשים
סך כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית
3. עותקים של
ספר המפתח על
המשנ"ב

המבצע לזמן מוגבל 02-5609000

אם רב'ה נכנס לכתה ואומר 'ילדים הצלחתם לישון בלילה אתמול, אני כמעט ולא הצלחתי להירדם, אני כל כך מתגעגע אליכם, מאתמול אהה"צ לא ראיתי אתכם...' במילים כאלה, הוא פותח להם פתחו של אולם!

קטעים מרתקים על מידות טובות וחינוך יהודי אמיתי, מתוך מגזין 'בית היין' שיזפיע אי"ה ביום א' הבעל"ט

הרב יהושע לייבוזון

"ולא הרעתי את אחד מהם" (במדבר ט"ז, ט"ו)

כשאנו נמצאים בפרשת קרח ומתבוננים בדברי הענווה של משה רבינו וההשתדלות של משה רבינו למנוע מחלוקת, זו הזדמנות להתבונן גם אנחנו בבעלי דרגות נעלות ומיוחדות גם בימינו אנו, ובדרכי חינוך מופלאים.

ביום ראשון הבעל"ט יופץ כמדי שבוע מגזין 'בית היין' לחינוך ותורה, שיז"ל ע"י ארגון 'אחינו'.

מתוך גיליון מרתק זה ברצוני להביא לכם 2 קטעים שלכדו את עיני. הקטע הראשון הוא של הרב הגאון דניאל פרוש שליט"א, משמש כראש ישיבה עם קרוב ל-200 תלמידים בבית שמש, ואת הישיבה הוא קרא על שמו של הגאון רבי משה חדש זצ"ל. וכך הוא מספר:

ישיבת 'אור אלחנן' נבנתה באופן ייחודי. ביתו של ראש הישיבה היה בתוך מבנה הישיבה, והדלת אף פעם לא ננעלה.

"ראש הישיבה היה כמו אבא, והרבנית תיבדל לחיים ארוכים היתה לנו כמו אמא. תמיד ידענו שאפשר להיכנס לביתם בכל שעה, לבקש כל בקשה, זאת לא היתה בושה, זאת לא היתה התנהגות חריגה.

"היתה פעם תקופה שבה בחורים שהיו ערים בליל שבת עד מאוחר ולומדים בבית המדרש, היו נכנסים למטבח של הרבנית, ולוקחים' טשולנט. היה איזה סוג של הסכמה לעניין... פעם אחת שאלו וקיבלו רשות, ולאחר מכן הבחורים עשו לעצמם היקש וגזירה שווה, שאם היתה הסכמה פעם אחת, כנראה שהרבנית מסכימה כל שבוע.

"הדלת בביתם הרי לא היתה נעולה אף פעם, וכך המנהג הזה נמשך תקופה, זה לקח קצת וגם השני קצת, עד שפעם אחת בסעודת השבת בבוקר, הורידו את סיר הטשולנט מהפלטה, וכשהרבנית חילקה מנות לצלחות התברר לה שבכל הטשולנט לא נותרה אפילו חתיכה אחת של בשר...

"מאותה שבת החלה הרבנית לבשל שני סירי טשולנט בכל יום שישי, האחד נועד לבחורים, ועוד סיר אחד, קטן יותר, לראש הישיבה ומשפחתו..."

הרב פרוש מספר שהאווירה הזאת לחלחלה מאוד ללבות התלמידים שהרגישו כולם כבני איש אחד: "את שמחת האופרוף שלי עשינו בישיבה", הוא מספר, "זה היה טבעי ונורמלי. זה הבית שלי! גם אחרי החתונה היינו באים לראש הישיבה לבקר, לעדכן אותו בחדשות,

כשנולד ילד, כשמתמודדים עם קושי כלשהו, הראש ישיבה היה כמו עוד אבא כזה, וכמו שאדם נורמלי משתף את אביו בקורות חייו אנחנו שיתפנו גם את ראש הישיבה.

"לפני בין הזמנים, כשהבחורים היו נוסעים הביתה, היה נוהג קבוע שכל בחור היה נכנס לבית ראש הישיבה כדי להיפרד ממנו. מה זה ללכת הביתה בלי לומר שלום לראש הישיבה? לא יעלה על הדעת להתנהג ככה. נכנסים, יושבים אתו קצת, מדברים ומספרים מה התוכניות לבין הזמנים. לא פעם ראש הישיבה ניצל את ההזדמנות הזאת כדי לתפוס בחור וקצת 'לנער' אותו לפני שהוא יוצא לבין הזמנים, לעורר אותו שיקפיד בבין הזמנים הקרוב לקום מוקדם או ללמוד כמה שעות ברציפות כל יום וכדו'. זה היה בסגנון אבאי, מתוך אהבה עצומה שממש בצבצה מכל מילה ומכל משפט שיצא מפיו. זה השפיע יותר מאלף תוכחות מוסר שכל מחנך אחר ינסה לומר לתלמידיו..."

"אחד הווארטים שהיו שגורים על פיו של רבינו ראש הישיבה זצ"ל", מוסיף הרב פרוש, "זה מה שרש"י אומר על הפסוק 'ושננתם לבניך' - אלו התלמידים, כי הרב נקרא אב והתלמיד נקרא בן.

"שואל הסבא מסלבודקא, אם כן למה היתה התורה צריכה לומר את הפסוק הזה בלשון ושננתם לבניך? היה צריך כתוב לכאורה 'ושננתם לתלמידך'."

"אלא אמר הסבא מסלבודקא, התורה באה ללמד אותנו מוסר

**'כשמגיע אלי ילד ששלחו
אותו למנהל, דבר ראשון אני
נותן לו סוכריה. קודם כל תדע
שהמנהל אוהב אותך, אחרי כן
תסכים לשמוע ממנו מוסר על
התנהגותך. כשהלב פתוח, הילדים
מקבלים כל מה שתגיד להם'**

מתי בכל זאת צריך להעניש?

הרב קלצקי: "כמובן שמדובר רק על העיקרון, כי כמעט אין מקרה דומה לשני. לדעתי בענישה, אין כללים. מסיבה זו אני אומר שצריך להתאים עונש לילד, אם לא מתאימים זה לא אפקטיבי לילד.

יש לפעמים ילד שמפריע בשיעור כדי לצאת והרב הוציא אותו החוצה ואז הילד עושה שטויות בחוץ, אני שואל את המלמד: 'האמא עומדת בהדלקת הנרות ובוכה: ' וזכני לגדל בנים מאירים את העולם' והילד עומד שעות בחוץ?!

אתן לכם דוגמא נוספת: נתקלתי במורה שהעניש ילד לכתוב חמש מאות פעם (!) משפט כמו: 'אני רוצה לשנות את ההתנהגות שלי, ולא אמשך להתנהג כמו שהתנהגתי... מהיום והלאה אתנהג כמבוגר, כצדיק, עם מחשבה... זה לא חינוך! תוכלו לקרוא לזה: דיכוי, קשיחות, אפילו התעללות אבל חינוך לא! זו שגיאה קשה. או רב'ה שמטיל על ילד לכתוב מזמור בתהילים מאה פעמים ולא מבין שהוא משניא עליו את החיידר ואת התהילים ובעיקר פרק זה."

"לספרי קוראים 'ביני לבני' ו'ביני לתלמידי', לא מדובר על תאוריות ופילוסופיות, הכל זה משדה החינוך עצמו. מציאות מעשית ויוזימית, מאות רבות של ילדים, הם שלימדוני תורת החינוך, וההדרכה היא באמת להורה אך תהיה ההתנהגות בינו לבין בנו ולמחנך בינו לבין תלמידו".

השכל חשוב מאוד: רב שאינו רגיש שהתלמיד הוא כמו בן עבדו, אינו רב! תלמיד שאינו מרגיש שרבו הוא כמו אבא שלו, אינו תלמיד! ואידך פירושא הוא, זיל גמור. זה היה היסוד לכל הגישה שלו לחינוך, על זה הושתת כל המבנה החינוכי של ישיבת 'אור אלחנן'. מומלץ בחום לקרוא את הכתבה המרתקת במלואה.

קטע נוסף שמובא בגליון, הוא מתוך שיחה מרתקת כיצד לחנך, עם הרה"ג ר' משה קלצקין שליט"א מחבר ספר ביני לבני ותלמידי כבני. להלן כמה ציטוטים: 'כשמגיע אלי ילד ששלחו אותו למנהל, דבר ראשון אני נותן לו סוכריה. קודם כל תדע שהמנהל אוהב אותך, אחרי כן תסכים לשמוע ממנו מוסר על התנהגותך. כשהלב פתוח, הילדים מקבלים כל מה שתגיד להם'.

'אם רב'ה נכנס לכתה ומתחיל להעיר לילדים, איך זה יעבוד? במקום זה, שיכנס לכתה וישאל (לא כל יום כמובן שלא יראה מלאכותי): 'ילדים הצלחתם לישון בלילה אתמול, אני כמעט ולא הצלחתי להירדם, אני כל כך מתגעגע אליכם, מאתמול אחה"צ לא ראיתי אתכם...' במילים כאלה, הוא פותח להם פתחו של אולם!

שמעתי מאיש החינוך רבי דוד לוי שליט"א דבר יפה. המשנה אומרת: 'כל המכבד את הבריות גופו מכובד על הבריות', מה הפירוש, האם זו סגולה? ביאור הדבר הוא: כבוד זה הדבר היחיד שאדם לא יכול לתת לעצמו. כבוד צריכים לקבל ממישהו אחר. אם אתה לא מקבל מהשני אין לך כבוד. האם אדם חושב שהוא יירק על כולם ברחוב ויכבדו אותו? כל המכבד את הבריות, גופו מכובד, הוא מקבל באותו מידה. אם האבא משפיל את הבן, למה שיקבל ממנו כבוד? הכניסה ללב של הילד זה כבוד.

שאלתי אנשים וילדים כמה פעמים: לפעמים רואים ברחוב אדם הולך עם שני סלים כבדים ולפתע האיש מעד ונפלה כל התכולה מלבד זאת גם נקרעו המכנסיים... הדבר הראשון שהוא מתרומם, הוא מביט לראות מי ראה, אם אף אחד לא ראה, הכל בסדר... יש בזה הגיון, כי האדם לא 'אדם', אם אין לו כבוד. מי שאין לו כבוד הוא גרוע בהרגשתו מבעל חיים, הומלס ללא בית שאין לו כבוד הוא גרוע בעיני עצמו מבעל חיים. הדבר הכי יקר זה כבוד האדם, עם זה מעלים את האדם ועם זה מורידים אותו".

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרב דסלר זצ"ל מתאר מחזה שראה במו עיניו: בנידודי דרך ארצות הצפון, ראיתי עדת זאבים רעבים, רצים ומחפשים מזונם. וימצאו נבלת חיה קטנה מושלכת על דרכם, ויקפצו כולם עליה אבל לא יכלו לאכול טרפם, כי כל אחד קפץ על גבי חברו, מבלי לוותר על נתח בשר לרעהו. וכה נשכו זה את זה, וילחמו זה בזה. עד אשר כולם היו פצועים ושסועים, ויזוב דמם לרוב. כה המשיכו בעקשנות במלחמה עזה, עד אשר נפלו כולם חסרי אונים על השלג, וחלקם נהפכו גם המה לנבלות

פנינים יקרים מגדולי ישראל על קרח ודומיו

"ויקח קרח" (במדבר ט"ז, א')

קרח היה פיקח. כך אומר רש"י: "קרח שפקח היה". וכיון שכך, מן הסתם גם אשתו לא היתה טיפשה. לא משדכים פיקח עם אוולת, שידוך כזה הוא חסר סיכוי מלכתחילה. מסתבר אפוא שהרבנית קורח היתה גם היא ברמה גבוהה.

והנה, הגמרא מספרת שאשת קרח אמרה לבעלה: "דע לך, משה רבינו סתם רוצה לבזות אתכם, הלויים. הנה, הוא אומר לכם לגלח את כל גופכם, כי אתם חשובים בעיניו כמו גללים לכן גלח אתכם כדי שכולם תהיו קרחים והוא ישאר יפה. כך יוכל להשתרר עליכם". זה כבר נשמע טענה משונה מאוד: משה רבינו אין לו עם מה להתעסק רק עם בלוריות ועם תסרוקות?!

קרח מנסה להתווכח איתה: "הלא גם את עצמו גילח משה רבינו!" והיא משיבה לעומתו: "זה בגלל 'תמות נפשי עם פלישתים'".

נו, אם כן למה את חושבת שכונתו היתה שהוא עצמו ישאר יפה ואנחנו נהיה מכוערים?

לא, יש לה תרוץ היא אומרת: "באמת מעיקרא רצה משה רבינו שהוא יראה יפה ואתם מכוערים, אלא שאחר כך אמר 'תמות נפשי עם פלישתים' והחליט לגלח גם את עצמו..."

תת רמה, טענה משוללת הגיון ושכל.

ואכן, חז"ל אומרים: "ואולת בידיה תהרסנו" - זו אשתו של קרח (סנהדרין קי ע"א). אבל אין הכוונה שהיא נולדה טפשה. קרח לא היה לוקח אשה טפשה. היא היתה פקחית כמו בעלה, אבל כשנכנסים לבולמוס של מחלוקת, כל השכל הולך לאיבוד. באה רוח שטות, עושה 'פו' והשכל עף הצידה, והאדם נהיה כמו מפגר, לא מבין כלום עושה שטויות, הבלים קשקושים.

לעומת אשתו של קורח, שעליה המליצו חז"ל את הפסוק "ואולת בידיה תהרסנו", על אשתו של און בן פלת המליצו חז"ל (שם) את תחילתו של פסוק זה: "חכמות נשים בנתה ביתה".

און בן פלת אשתו הצילתהו. כיצד? אמרה לו: "מה אתה מרוויח מכל הסיפור, עכשיו אתה בסך הכל דרגה ב' וכאשר קרח יהיה כהן גדול גם כן ישאירו אותך מועמד שני או שלישי, אז מה אתה נכנס בכלל לעובי הקורה, לא תרוויח כלום מכל העניין".

וכי זו חכמה? כל אחד יכול לומר את מה שאמרה: אתה עכשיו שמש, וכשקרח יהיה כהן גדול גם תהיה שמש. וכי על חכמה זו שלמה המלך מצביע כ"חכמות נשים בנתה ביתה"? וכי היה עליה ללמוד פילוסופיה כדי לחשב את החשבון הפשוט להלזה?!

אמר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל יסוד נוקב ויורד: כן! בשעת מחלוקת, בלהט האש, אם האדם מסוגל לחשב לעצמו חשבון פשוט ברמה של אחד ועוד אחד שווה שתיים - אכן זו חכמה אדירה!

בשעת מחלוקת אדם מאבד את הראש ולא מסוגל לערוך חשבונות פשוטים. שיקול הדעת שלו לא קיים. ואם בכל זאת הוא נעצר וחושב את הדבר העקרוני, החיוני, ואת הסברא הפשוטה זו חכמה גדולה. זה דבר נורא שצריך ללמוד אותו.

ה' ישמור ויציל, שאף אחד לא יגיע לכאלו מצבים ולכאלה נסיונות!

**אמר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל
יסוד נוקב ויורד: כן! בשעת
מחלוקת, בלהט האש, אם האדם
מסוגל לחשב לעצמו חשבון פשוט
ברמה של אחד ועוד אחד שזה
שתיים - אכן זו חכמה אדירה!**

והבגדים והמאכלים הכלים והמשרתים, באין יכולת להחליט: האם שיכור הוא שתיין, מתגולל בחוצות, או נסיך... לבסוף בא לידי החלטה: ברי כי מלך הוא או נסיך, שכן המיטה, הבגדים והמאכלים, וכן המנהגים של מלך הם ושל נסיכים. ומה עם ענין הקריאה והכתיבה?

קהילה אחת בחו"ל קיבלה אותו בכבוד

הגאון הצדיק רבי דוד בהר"ן זצ"ל נסע כשד"ר מארץ ישראל על מנת לרתום את אחינו שבגולה לסייע לעניי ארץ ישראל. קהילה אחת בחו"ל קיבלה אותו בכבוד כיאה וכיאות לשליח מארץ הקודש תלמיד חכם עצום, אשר שמעו יצא למרחוק כעמוד היראה, אלא שנקל היה לחוש כי ענן של מועקה מעיב עליהם, ומתחת לפני השטח שוררת שם מתיחות גדולה. התעניין רבי דוד לסיבת הדבר, שמא יוכל להועיל להם במשהו? הם נענו לו באופן מידי וסיפרו כי פרצה בקהילתם מחלוקת גדולה בין המתפללים לגבאי בית הכנסת, ואדרבה, אולי יהיה הוא מלאך השלום, ויביא בכנפיו את בשורת הפיוס.

נענה הצדיק ברצון והודיע כי ברצונו לדורש לפני הציבור. כשהתאספו כולם פתח בענין מחלוקת קרח ועדתו, והקשה: מדוע בחר הקב"ה שמטה אהרן יפרח דוקא בשקדים ולא בכל פרי אחר? אלא, שדוקא פרי זה מסמל יותר מכל את תוצאות המחלוקת.

שהרי שני מיני שקדים ישנם - שקדים מרים ושקדים מתוקים. הראשונים בתחילת אכילתם מתוקים, אלא שבסופו של דבר מתעוררת מרידותם, ואילו זן השקד השני תחילתו מרה, אך עד מהרה פגה מרידותו וטעמו מתוק.

רמז טמון בכך לענייני מחלוקת ושלום. השקדים מן הסוג הראשון רומזים למחלוקת; גם היא, כמותם מתוקה בתחילתה, אין לך נעים ממריבה, התנגדות והתנצחות בעצת היצר המגרה - אבל סופה מר ביותר.

היפוכם של דברים הוא השלום. בתחילה הוא מר ביותר, קשה לאדם

קרח, היה חכם גדול מאד (במדבר רבה יח, ב), ענק שבענקים (עי' ויקרא רבה ה, ג). הוא גם היה בעל רוח הקודש (עי' במדבר רבה שם, ז), רואה למרחקים של נצח. כל מה שראה בעיני נבואתו, אמת היה, אלא ש"עיניו" הטעתו... (שם) ה"לשם שמים" לא מילא את כל חללו, נשארו אי אלו פינות שהשאירן קרח לאנכיות...

לפיכך - אומר רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א בספרו "ברכת מרדכי" - גם אם ראה קרח למרחוק, גם אם נביא היה - אבל מסקנותיו לא תורה המה, אין להן את הסגולה של דברי אלוקים חיים. גם עצם נבואתו, אין לה ערך של יותר מבת חלוף, אין סופה להתקיים.

ובכדי להבין כיצד הגיע לכך, נתבונן במשל נובהרדוקאי: מעשה בשיכור שהתגולל בשכרות. מה עשו חבריו הלצים? עודו בשכרותו רחצוהו, סכוהו, הלבישוהו מחלצות של בני מלכים, ונטלוהו והשכיבוהו במיטתו של נסיך.

הקנין הלה מיינו, ומצא את עצמו שכבו במיטת זהב וכסף, אפוף ניחוחות של בשמים. התחיל לצבט את עצמו, המציאות היא זאת, או שמא חלום? וכי מה לו לשתין שיכור עם מיטת מלכים? החל מתאמץ להעלות משהו בזכרוננו ולא עלה בידו, פרט לבקבוק שנפל מידי הרועדות אל תוך הבוץ שהיה שכוב בו...

ושמא, כך החל לחשוב, בכל זאת נסיך אני... הלא הבגדים מוכיחים ומיטת הזהב מוכיחה, משמע נסיך הנני, לא שיכור... אך הכיצד, וכי לא ברפש מתגולל הייתי מידי ערב, מה לו לשיכור ולבן מלכים?...

מאידך גיסא - המשיך לטוות את חוט מחשבותיו - וכי חפצים כאלו יש לשיכור? מי יודע? אולי כל היין והסובב סביב הוא החלום, ואילו המציאות העכשווית כפי שהיא מוכחת מתוך המיטה והבגדים היא היא האמת האמיתית? ושמא לא כי...

בינתיים הפנה את מבטו לצדדים, והבחין בשולחן ערוך בכל מיני מטעמים, נתונים בכלי זהב ובדולח. מעולם לא ראה דוגמתם, רק שמוע שמע כי מלכים ונסיכים הסכינו בכך. וכל זה ערוך לפניו, קורץ לתאבוננו...

נו, חשב לעצמו, וכי כך אוכלים שיכורים, מה לו לשיכור עם מעדני מלכים?...

אט אט פונה ידו המגושמת אל עבר הצלחות, ומתוכן אל פיו הבולע מגושמות, את אשר לא ראה וידע מעולם. המחשבות ממשיכות להתרוצץ: הנסיך הוא אם לא? כל מה שסביבו מוכיח ומכריז כי בן מלכים הוא ואולם זכרונותיו מהעבר הלא רחוק אינם מרפים ממנו.

תוך כדי כך, נקישות על הדלת מביאים לפניו מסמכים לאישור וחתימה, בקושי רב החזיק את העט בידי המגושמות, וקשקש קשקוש כלשהו כשהוא תפוס בהלם... הכי בן מלכים הוא או שיכור... אלו יוצאים ואחרים פורשים לפניו מסמכים נוספים לבדיקה. עליו לקבל ולהחליט החלטות.

אך מה יעשה והקריאה ממנו והלאה, מעולם לא למד מעולם לא קרא ולא שנה, כיצד ידע לקרוא...

הפליאה מתגברת הלון וגבור. היתכן כי נסיך הוא, בן מלכים? הלא הוא אינו יודע קרוא וכתוב? מבטיו נזרקים מן הכתוב אל עבר המיטה,

לריב והיצר בוער בו אינו מניח לו לוותר, אבל בסופו של דבר, כאשר מתגבר האדם על עצמו, נכנס ליצרו הטוב ומתגבר על מידותיו למען השלום, הוא חש במתיקות מיוחדת שטעמה ערב לכל הצדדים. נכנס והדברים היוצאים מן הלב בליבם של השומעים, ועלה בידו להשכיח בקהלם אהבה ואחוה, שלום ורעות.

כעס בחיק כסילים

משבא האדם לכלל כעס ומחלוקת, הריהו מאבד את שיקול דעתו, מצהיר הצהרות חסרות כל הגיון, מחליט החלטות נטולות כל שיקול דעת אנושי סביר, ודוהר למטרה תוך כדי רמיסת כל דבר טוב וראוי. במחלוקת קרח ועדתו פנה משה רבינו אל דתן ואבירם וקרא להם תוך שהוא נותן להם כבוד גדול, ומבקש לדבר איתם באופן מיוחד. תשובתם של דתן ואבירם להזמנה זו היתה: "העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה" (במדבר טז, יד). כתב על כך ה"אור החיים" הקדוש: "בוחרים ניקור עיניהם, ממעלה אשר יובטחו בה ממנו" - כמה גרועה היא המחלוקת! משה רבינו מתכוון לתת לדתן ואבירם כבוד ומעלה מיוחדת, ואלו הם, השקועים באש המחלוקת, בחרו במקום זה שינקרו את עיניהם!

אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל: בא וראה עד היכן מגיעה אש המחלוקת! דתן ואבירם היו כל כך שקועים במחלוקת, עד שלא השמיעו לאזניהם מה שדיברו בפייהם!

פעם פרץ ויכוח בין מושל הכפר לבין שכנו, ובמהרה נגררו הדברים למריבה גדולה. השכן הכועס איים שילך וילשין לפני השלטונות על כמה מעשים בלתי חוקיים, שעשה מושל הכפר, שבהם ניצל לרעה את סמכותו כפקיד ממשלתי.

טענה כלפיו זוגתו בהגיון: "לא כדאי להלשין עליו. הרי לא לפני זמן רב הצליח בדרך לא דרך לשחרר את בננו מגיוס לצבא, ואם ימצא בו עול, יפתחו מחדש את התיקים הישנים, ומרב הסיכויים שהבן יגויס!"

נהם כנגדה הבעל, כשהוא מבולבל מכעסו: "הכל כדאי! עדיף שיאסרו אותך, ויאסרו אותי, ויאסרו את כל בנינו - ובלבד שהוא ירד מגדולתו!"...

כשמשתוללת אש המחלוקת אנשי המדון כה מתעקשים עד שאינם

שומעים באזניהם מה שהם מוציאים מפייהם.

בספרו "מגן אבות" כתב הרשב"ץ בשם "מבחר הפנינים" משל נאה - הקנאי והחמדן טיילו בצוותא, והנה פגשו את השטן. אמר להם השטן "ביקש אחד מכם דבר, וינתן לו, ולחברו ינתן בכפליים".

בתחילה לא רצה הקנאי לבקש דבר, שכן ידע כי חברו יקבל כפלים, וכבר כעת חש את הקנאה בוערת בעצמותיו. דחק בו החמדן שישאל ראשון, ולבסוף נעתר לו וביקש: "עקור לי עין אחת! כך לחמדן ינקרו שתיים..."

על כך אמרו רבותינו (אבות ד, כח): "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם" - עד כדי כך משתבש שכלו, עד שהוא מדבר דברים שלא מעלה אדם בר דעת בשכלו.

כך גם בעל המחלוקת, הלוטש עין לקנייני זולתו, המתאוה ומבקש לעצמו הנאות העולם הזה והקנאי לכבודו שלו. הרב דסלר זצ"ל מתאר ב"מכתב מאליהו" (חלק א') מחזה שראה במו עיניו:

"בנידודי דרך ארצות הצפון, ראיתי עדת זאבים רעבים, רצים ומחפשים מזונם. וימצאו נבלת חיה קטנה מושלכת על דרכם, ויקפצו כולם עליה מבוהלים ודחופים, אבל לא יכלו לאכול טרפם, כי כל אחד קפץ על גבי חברו, מבלי לותר על נתח בשר לרעהו. וכה נשכו זה את זה, וילחמו זה בזה. עד אשר כולם היו פצועים ושסועים, ויזוב דמם לרוב. כה המשיכו בעקשנות במלחמה עזה על חתיכת הנבלה, עד אשר נפלו כולם חסרי אונים על השלג, וחלקם נהפכו גם המה לנבלות.

רק אחדים הגיבורים שבהם, המה שמו שינהם בנבלה, ויעבור רגע ואביטה והנה גם אלה נלחמו זה בזה ויכו וינשכו זאב את רעהו נשוך ופצוע, עד שגבר אחד, חטף את הנבלה, וינס כל עוד רוח חיים באפו. התבוננתי למראה וראיתי את המנצח נס רחוק, וכל דרכו אשר רץ עליה מלאה דם מפצעיו, אשר פצעוהו חבריו... שבתי וראיתי בנשארם והנם פצועים קשה והרוגם, דמם אבד וכוחם סר מעליהם, ומה הועילו במלחמתם?...".

אלו המה תוצאותיה המרות של המחלוקות! חבוטים, פצועים וזבי דם נמלטים האנשים ממנה, ובכל זאת לעולם לא לוותר ולהכנע!

(מתוך הספר 'אדרבה')

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

**הפורטל
בכל יום..**
המייל היומי של 'דרשו'.

"ואז מגיע עוד אחד. גם הוא דתי כמובן, ו... לוקח עוגיה, אומר משהו ואוכל! שני תמהונים?! השלישי, הרביעי והחמישי, כולם היו 'תמהונים'... הבנתי שאני התמהוני. הם יודעים מה הם עושים, שאלתי אותם..."

הרה"ג ר' אהרן ידלר, עם סיפור מיוחד, על צעיר שגדל בבית מנותק לחלוטין, וגילה את אור התורה בזכות ברכת 'מזונות'

יעקב א. לוסטיגמן

"כָּל טָהוֹר בְּבִיתָךְ יֵאָכְלֶנּוּ" (במדבר י"ח, י"ג)

לפני כחודש וחצי התקבלה ב'אחינו' שאלה מבחור שביקש קצת הדרכה בנושאי יהדות. לא מדובר באירוע חריג, שאלות הלכתיות ובקשות הדרכה בנושאים יהודיים מתקבלות בכל ימות השנה, בקצב הולך ומתגבר.

מה שהיה מיוחד בפניה הספציפית הזאת הוא שהפונה, בחור בן 16 וחצי מירושלים, כבר הפנה ל'אחינו' מספר שאלות בתקופה האחרונה. האחראי זיהה שמדובר בבחור בעל צימאון עז ליהדות, והחליט לקשר אותו עם הרה"ג ר' אהרן ידלר, מבכירי הפעילים ב'אחינו'. מכאן ואילך התגלגלו העניינים בקצב מזוז, כפי ששמענו מפיו של הרב ידלר:

"יצרתי קשר עם הבחור, וגיליתי שהתחושות אכן היו נכונות. הוא כל כך שמח לדבר איתי, וביקש לדעת עוד ועוד.

"דיברנו, קבענו להיפגש, והיה לי קשה לעמוד בקצב של השאלות שהבחור המטיר עלי. הוא פשוט היה להוט לדעת, להבין, לשמוע עוד ועוד, להעשיר את הידע שלו.

"שאלתי אותו איך הוא הגיע אלינו, וממתי התחילה ההתעניינות שלו ביהדות. התשובה שקיבלתי הכתה אותי בתדהמה.

"גדלתי בבית שבו לא היה שום קשר לדת", סיפר לי הבחור. "מעולם לא הייתי בבית כנסת, לא שמרנו שבת ולא יום כיפור. שום דבר...

"אבל כשהגיע יום הבר מצוה שלי, אבא שלי לקח אותי לכותל המערבי, להניח תפילין ולעלות לתורה.

"לרגל השמחה הבאנו קצת כיבוד. בקבוקי שתיה ועוגיות שקנינו במכולת. כמובן שאבא הקפיד שהעוגיות יהיו עם הכשר של הבד"ץ, כי הוא הבין שכשבאים לכותל ומכבדים יהודים דתיים במשהו לאכול, זה צריך להיות כשר.

"זה לא היה חדש לי. ידעתי שהדתיים מקפידים לאכול כשר, והיה טבעי לחלוטין שבאירוע דתי מביאים אוכל כשר.

"הגענו לכותל, הנחתי תפילין, נתנו לי סידור והבנתי שיש טקסט שאני צריך למלמל.

"מלמלתי. אלא מה?

"מה אכפת לי? זה הרי חלק מהטקס.

מה זה מברכים?

"אחרי התפילה, אבא פתח את חבילות העוגיות וכיבד את הנוכחים לאכול ולשתות.

"הפעם הופתעתי לחלוטין. בא דתי אחד, עם זקן ופאות, מאחל לנו 'מזל טוב', לוקח עוגייה, מחזיק ביד ימין, אומר משהו בשפה שאני לא כל כך מבין, ו... אוכל.

"חשבתי שהוא תמהוני. אדם מזוז...

"ואז מגיע עוד אחד. גם הוא דתי כמובן, ו... לוקח עוגיה, אומר משהו ואוכל!

"שני תמהונים!?"

"השלישי, הרביעי והחמישי, כולם היו 'תמהונים'... הבנתי שאני התמהוני. הם יודעים מה הם עושים, זה אני שלא יודע.

"שאלתי אותם...

"הם הסתכלו עלי בהפתעה, ואמרו לי 'אנחנו מברכים, אתה לא רואה לבד?...'.

"שאלתי אותם מה אתם מברכים? מה זה בכלל מברכים?

"הם הסבירו לי שלפני שאוכלים עוגייה, מברכים את הקדוש ברוך הוא שהעניק להם אותה... וגם לפני שהם שותים קולה, או מים, או קפה...

"זה תפס אותי!

"הרעיון הזה שצריך להודות לקב"ה על כל דבר קטן, וששום דבר שאנחנו מקבלים אינו מובן מאלינו, פשוט הקסים אותי.

הוא חיפש וחיפש בכל הבנין את ר' אהרון קוטלר, שמיהר להסתלק מיד אחרי דרשתו, כדי לומר לו שלום עליכם... בסוף מצאו באחד מחדרי השיעורים כשהוא בוכה...

"מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין"

הרב בנימין בירנצווייג

"וְהָיָה פֶּרֶחַ מִטֶּה אֶהְרֶן לְבֵית לֵוִי וַיֵּצֵא פֶּרֶחַ וַיֵּצֵא צִיץ" (במדבר י"ז, כ"ג)

נס גדול התרחש במטהו של אהרון! הנה דרך העץ שבתחילה מוציא פרחים ולאחר מכן יוצאים פירות כשהפרחים נופלים, והנה מתבאר בפסוק, שמטה אהרון היו בו גם הפירות וגם הפרחים שנשארו בו, ודבר זה מפורש בגמרא ביזמא (נב, ב) שהטמינו מקלו של אהרון שקדיה ופרחיה.

והביא מרן הגאון ר' משה פינשטיין זצ"ל בספרו 'דרש משה', את דברי התוספות ישנים שהקשה: הרי כשיש פירות ושקדים אין כבר פרחים על העץ? ותרצו שזה היה נס שנשארו גם הפרחים! לאיזה טעם נצרך נס גדול זה?? הקשה ר' משה זצ"ל, ובאר יסוד נפלא ומתוק מאד:

ללמדנו שכל הדברים המביאים לקדושה, אינם בטלים ונעלמים! וכל עמל האדם לתורה ומצוות, גם אחרי קיום פרי המצווה שהיא גוף המצווה, הפרחים - שהם העמל הטרחה והצער שבאו לו כדי לקיים המצווה, הרי הם קיימים ועומדים לעד, ושכרם שמור לו לבעליו לנצח!

ושלא כדברים הגשמיים, שאדם מקבל שכר רק בעבור הפרי - שהוא גמר המלאכה, אבל על הטרחה והעמל בעשיית המלאכה על זה אינו מקבל שכר - לא כן ברוחניות, אדם מקבל שכר לא רק על התוצאה של המצווה אלא על כל מה שטרח בעבורה!!

וידועים בזה דברי הכהן הגדול מרן החפץ חיים זיע"א, במשלו על הסנדלר שטורח עבור עשיית הנעל, ואם בסוף הנעל התקלקלה ולא יצא כלום ממלאכתו, הרי שלא יקבל מאומה על טרחתו, וכל שכרו רק על התוצאה המוגמרת, אבל ברוחניות - אם אדם עמל ויגע, ולבסוף לא זכה - מקבל שכר על עצם העמל, ושכרו זה עומד לעד!!!

פעם עמד מרן רבי יצחק הוטנר זצ"ל באיזו שמחה, ודרש על ענין של השכר על עמל התורה, באותו מעמד היה נוכח גם מרן רבי אהרון קוטלר זצ"ל. ואמר רבי יצחק הוטנר, שמה שאמרו חז"ל "הלומד תורה מתוך הדחק" - אין כוונתם רק לדחק של פרנסה, אלא גם לדחק של כשרון, למי שלא התברך בכישרונות, והלימוד אצלו נעשה בדחק, בעמל ויזע, הוא זוכה לשכר הרבה מאד עבור עצם העמל.

לאחר הדרשה, לפני שהלך רבי יצחק הוטנר, חיפש את רבי אהרון קוטלר לומר לו 'שלום עליכם' ולא מצאו, חיפש וחיפש ומצאו יושב ובוכה באחד מחדרי השיעורים בבנין ההוא. שאלו רבי יצחק הוטנר: "למה ראש הישיבה בוכה? האם גרמתי בדברי איזה צער לראש ישיבה?". אמר לו רבי אהרון קוטלר, שאחרי מה שהוא שמע שלימוד תורה מתוך הדחק, זה גם מי שלא התברך בכישרונות, והלימוד בשבילו בדחק ועמל גדול, אז הוא בוכה על מצבו מה שלא זכה לזה כלל, שהרי יש לו ישיבה ותלמידים, וגם כידוע התברך ר' אהרון בכישרונות נדירים של גאונות, ועל זה הוא בוכה, שאין לו את המעלה של לימוד תורה מתוך הדחק כלל, ואין לו את השכר הנלווה למצוה, שכר העמל והצער של הלימוד והמצוה.

סיפר לי הרב יעקב שווי שליט"א, מבכירי המרצים ב'ערכים' סיפור שקרה בימים אלו: ב'ערכים' כידוע, יש מערכת של חוגי בית שאליהם מזמינים אנשים המתעניינים קצת בדת, ואחר שמקבלים בחוגי בית אלו קצת מושגים ביהדות, מזמינים אותם לסמינרים של 'ערכים' שנערכים בבתי מלון, ושם הם זוכים למסה של הרצאות, אשר משאירים ברבים מהם חותם, שמביא אותם לשנות את חייהם ולהתקרב לחיי תורה ומצוות.

באחד מחוגי הבית השתתף יהודי, שהיה בעל דרגה בכירה מאד במשטרה, שהחליט להצטרף לחוגי הבית, וכך במשך כמה חודשים היה מגיע בקביעות לחוגי הבית. אבל כשרבים מהמשתתפים כבר התקדמו והגיעו בעקבות כך לסמינרים, הוא נעצר ולא הסכים להתקדם לסמינרים, והמשיך להגיע בקביעות נחרצת לחוגי הבית

המשך בעמוד 30

לקראת שובת

הספר
שכבש
את העולם
היהודי

**עכשיו בחזרה על מדפי הספרים בחנויות
המובחרות ובמשרדי 'דרשו'**

**סט 5 כרכים מרהיב
עם אלפי סיפורים ופנינים מרתקים
מחייהם של רבותינו הקדושים
לפי סדר פרשיות השנה
מעורר לבבות לאהבת השם יתברך
ותורתינו הקדושה**

ניתן להשיג בחנויות הספרים או במוקד 'דרשו' 02- 5609000

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

האווירה השונה נתנה שמחה בלבם של הבחורים, ואחד מהם ניצל זאת להוללות, וזרק סוכריה על חבירו שישב בקצה השני של חדר השיעורים... "כשהבחין בזאת הגאון רבי מיכל יהודה, הוא פסק מלומר את השיעור, עזב את מקומו וניגש למקומו של הבחור..."

הרב ישראל ליוש

ביום כ"ו בסיון חל היא"צ של הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים ובעל ה'מנחת יהודה'.

רבי מיכל יהודה נולד בשנת תרע"ד ב'וולאז'ין' לאביו רבי משה דוד, שגידלו וחניכו לתורה ויראה, וממשכורתו הדלה שכר לו מלמדים, מלבד לימודיו בחיידר המקומי.

כשהיה בן י"ב שנה כבר נסע ללמוד בישיבה קטנה ב'לידא', כשהוא חוגג את בר המצוה שלו בחוג חבריו בלי הוריו. לאחר מ"כ נסע ל'וילנא' ללמוד בישיבת 'רמ"לס', אצל מורו ורבו הגאון רבי שלמה היימן זצ"ל, ולימים אף הוציא את ספרו 'חידושי רבי שלמה'.

בשנת תרצ"ו עלה לארץ ישראל, ולמד בישיבת 'חברון' בירושלים, אצל הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל והגאון רבי אהרן כהן זצ"ל, ונתקרב מאוד למשגיח הגאון רבי יהודה ליב חסמן זצ"ל.

בירושלים אף קשר קשרי לימודים עם הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, והשתתף בשיעוריו על סדר 'קדשים'.

לימים נתקרב למרן ה'חזון איש', ובשנת ת"ש שידכו לרעייתו בת הגאון רבי אברהם יצחק גרשונוביץ זצ"ל, אב"ד ז'בינקא' וראש ישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק. אחר נישואיו נתמנה לר"מ בישיבת 'תפארת ציון'.

בתקופה זו אף ייסד שיעור לבעלי בתים, בבית מדרשו של ה'חזון איש', והוא נמשך עשרות שנים ברציפות.

כשהקים הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן, את ישיבת פוניבז' לצעירים, הושיב בראשה את רבי מיכל יהודה יחד עם הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, שם העמיד תלמידים לאלפים במשך כשבעים שנה.

הקים רשת כוללים ללימוד סדר טהרות, ומסר נפשו על זה. דברי תורתו מודפסים בספרי 'מנחת יהודה'.

נלב"ע בכ"ע בסיון תשע"א, וכבוד גדול עשו לו במותו, כשעשרות אלפי איש מלווים אותו לבית עולמו.

"יִמְנָח קִרְחָ בֶּן יִצְחָק בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי" ... (במדבר ט"ז, א')

"מה עשה? עמד וכנס מאתיים וחמשים ראשי סנהדראות..."

והלבישן טליתות שכולן תכלת, באו ועמדו לפני משה, אמרו לו: 'טלית שכולה של תכלת, חייבת בציצית או פטורה?' אמר להם: 'חייבת', התחילו לשחק עליו: 'אפשר טלית של מין אחר, חוט אחד של תכלת פוטר, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה?!' [רש"י].

מחלוקת זו של קרח עם משה, אומר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, למרות היותה, לכאורה, מחלוקת תורנית, הלכתית, לא נכללה בדברי חז"ל ברשימת המחלוקות התורניות. להיפך, דנו אותה כמחלוקת קנטרנית. משה רבינו התייחס לשאלתם של קרח ועדתו, כדברי ליצנות.

וכל כך למה? כיצד ירד קרח, שהיה מראשי הסנהדרין לדיוטא תחתונה כל כך? אין זאת אלא משום הנגיעות שהיו בו. תאוות הכבוד והשררה שלטה בו בעוז, והיא אשר גרמה לו להתלוצץ מדברי הלכה, עד כדי כך שהגיע לכפור במשה ובתורה, כי אמר למשה: 'דברים אלו לא נצטוית עליהם ומלבך אתה בודאם'.

פוק חזו, מייסרנו רבי מיכל יהודה, עד היכן מגעת נגע הנגיעה, התאוה מביאה לידי ליצנות, והליצנות מביאה לכפירה בה, בעבדו ובתורתו...

ולא עוד, אלא שע"י נגיעותיו הצליח קרח למשוך אחריו מאתיים וחמישים נשיאי עדה, קריאי מועד, אנשי שם, ובכח ליצנותו הקהיל אותם על משה ואהרן, וטענו כלפיהם 'מדוע תתנשאו?'

היה כי הרבה זמן רב האם וכיצד להגיב..."

פעם נשאל רבי מיכל יהודה בענין מסוים, ונמנע מלהשיב. אחר זמן מה, שלח שליח מיוחד אל השואל ומסר לו את הכרעתו, והסביר: "לא רציתי להשיב מיד, כי באותה שעה הרגשתי שיש בליבי נגיעה לצד שהכרעת..."

בפרשת קרח היה הגאון רבי מיכל יהודה זצ"ל מדבר אודות מעלת השלום, והיה מביא את דברי הרבנו יונה על המשנה באבות (א יח): רשב"ג אומר על שלושה דברים העולם עומד, על הדין, על האמת ועל השלום, "שלום הוא כולל לכל טוב שבעולם, ואין תכלית לתועלתו ושלום על ישראל".

ובפי' החסיד יעב"ץ כתב שרשב"ג הזכיר את השלום בסוף מאמרו, לפי ששלושתם נכללים בו, כי אם יש שלום בעולם בהכרח שיש אמת, כי רוב הקטטות נגרמות בהעדר האמת, ואם יש אמת, לא יצטרכו לדין, נמצא השלום כלי מחזיק הכל!

"בואו ונראה עד כמה גדולה מעלת השלום", ציין רבי מיכל יהודה, "שהרי רבינו הקדוש חתם כל סדר המשניות במאמרו של ר"ש בן חלפתא: 'לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום', ללמדך שאף אחר שגמרו ושנו את כל התורה שבע"פ, והשיגו את מעלת הדעת, מ"מ הכלי המחזיק ברכה הוא השלום".

וכה היו דברי רבי מיכל יהודה על תלמיד חכם מופלג, שהיה מעורב במקרה של מחלוקת, וגרם במעשיו לפגיעה חמורה בכבוד זולתו: "לכאורה יאמרו, הלא הוא תלמיד חכם גדול שכל ימיו עוסק ועמל בתורה, ובטח צודק הוא במעשיו... אך אין הדבר כן! הלומד מוסר ומתקן את מידותיו, זוכה והתורה נעשית לו סם חיים, והיא מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים, מגביהתו ומעלה אותו במדרגות רוחניות. אבל אם לא תיקן את מידותיו, התורה גם אז מגדלת אותו - אך עם כל פגמיו וחסרונותיו, שגם הם גדלים ומתפתחים עמו! מה שהאדם זורע - זה מה שהתורה שלומד מצמיחה!".

וסיפר הגרמ"ל על בנו של הסבא מקלם זי"ע, הגה"צ רבי נחום זאב זיו זצ"ל, שפעם ביקשו ממנו שיתערב לפשר ולהשקיט מחלוקת, והוא סירב אף לשמוע הצדדים, ונימק שהוא חושש שמא כאשר ישמע הצדדים, ימשך אחר צד אחד במחלוקת, והוסיף שרק חמשה רגעים יכולים לעמוד בנסיון, ואח"כ הוא בסכנה שמא ימשך לצד א'...

רבי מיכל יהודה ציין נקודה מעניינת, שהאיר מו"ר הגאון רבי יהודה ליב חסמן זצ"ל: משה רבינו כלל לא ענה לקרח על שאלתו בענין הטלית שכולה תכלת, משום ששאלות שנשאלות רק על מנת לקנטר, אין צורך להשיב עליהן כלל, דברי ליצנות אינן דורשות התייחסות.

אלא שאם כאלו דברי ליצנות, יש להבין מדוע חז"ל הביאו את שאלתו של קרח? וכי מדוע חשוב לנו לדעת עם אלו דברי הבאי ניסה קרח למרוד בה' ובעבדו?

אלא, חז"ל למדונו בזה יסוד גדול, ש'ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות'! 'תוכחות', הם דברי אמת, דברים שיש בהם שכל וסברה, וכנגדן 'ליצנות' אלו דברי שקר והבאי, ובכל זאת יש בכח דבר ליצנות אחת לדחות מאה דברי יושר ואמת.

מכאן נבין עד כמה עלינו להתרחק מדברי ליצנות, כי מעט מהם דוחים הרבה מן האור, ומסיתים מן השכל הישר והאמת הצרופה.

על כוחה של נגיעה היה רבי מיכל יהודה מספר שפעם הגאון רבי ירוחם ממיר זי"ע, היה מתאונן על עצמו ואמר: "תמיד הייתי סבור שאין אצלי הבדל בין הרגשותי כלפי בני לבין הרגשותי כלפי כל ילד יהודי אחר. עד שפעם אחת נפל אחד מבני ונחבל קשות בגופו, מתחילה לא ידעתי שמדובר בבני, וכשלפתע שמעתי שמדובר בבני, מיד הרגשתי שינוי בהרגשה שלי..."

ורבות היה רבי ירוחם מתאונן על כך שחי זמן רב בטעות...

אין קולמוס שיוכל לתאר את מידת יושרו של הגאון רבי מיכל יהודה, והתרחקותו מכל זיק של נגיעה, ובכל זאת נספר כמה סיפורים מייצגים:

חתנו הגאון רבי משה אליהו שוורץ שליט"א מספר: "היה זה כאשר הגאון רבי אהרן ליב זצ"ל נעדר מן הישיבה, וציפרו את שני השיעורים יחד, האווירה השונה נתנה שמחה בלבם של הבחורים, ואחד מהם ניצל זאת להוללות, וזרק סוכריה על חבירו שישב בקצה השני של חדר השיעורים..."

"כשהבחין בזאת הגאון רבי מיכל יהודה, הוא פסק מלומר את השיעור, עזב את מקומו וניגש למקומו של הבחור, ולפתע חזר למקומו, והסביר: 'ניגשתי אליך כי רציתי לסטור לך על מעשה החוצפה שעשית, אך כאשר התקרבת הרגשתי כי יש בליבי כעס, ועל כן חזרתי למקומי...'".

תלמידו, הגאון רבי ברוך בער בן שלום שליט"א, מספר: "פעם נכנס בחור בסערה לחדר השיעורים כשכסא בידו, וכמעט פגעה רגל הכיסא ברבי מיכל יהודה. נדהמנו..."

"ראש הישיבה עצר את השיעור ושתק זמן רב, כרבע שעה, אח"כ אמר ברוגע: 'עשית דבר מסוכן... זה יכול היה להיות סכנה...' ניכר

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

התשתיות קודמו במהירות עצומה, והסינים מאוד מרוצים מהתנהלות המשטר באופן כללי. אין להם סיבה מיוחדת להתלונן, יש יותר כסף, יותר שפע, רמת החיים שלהם בשיפור מתמיד, והם גומלים למשטר טובה בכך שהם מציינים בלי חכמות. כך הם הצליחו גם להתגבר על התפרצות הקורונה, באמצעות צייתנות מוחלטת של למעלה ממיליארד סינים שפשוט שומרים על ההנחיות ואף אחד מהם לא מזלזל בהן.

"לפעמים אני יושב במפעלים במשך ימים שלמים", מספר לנו האדמו"ר. "לא תמיד אפשר להביא משגיח, יש מקרים שצריך לבוא למקום, לבדוק את חומרי הגלם הבסיסיים, לשמור יומיים שלושה ולקבל אספקה של חומר גלם למפעל זה או אחר, למשך שנה קדימה.

"אני יושב שם במשך שעות, מוציא גמרא קטנה ומתחיל ללמוד. הסינים נעמדים מסביב ומנסים לבדוק מה זה. ספר כל כך צפוף, על כמה סוגי כתב, בעיצוב משונה. כשאני אומר להם שזה תלמוד, הם נורא מתרגשים. לא רק שהם רואים יהודי, הם גם רואים אותו עוסק בלימוד התלמוד...

"זוהי מאוד מעניין, כי סין היא מדינה קומוניסטית, יש להם יחס מאוד זהיר ומסוייג כלפי דתות. למזלנו, היהדות אינה דת מוכרת בסין באופן רשמי, ולכן הם מעלימים עין מפעילות יהודית. לנוצרים והמוסלמים להבדיל יש הגבלות, כל איש דת חייב לעבור קורסים והכשרה מטעם המשטר, עוקבים אחרים, בודקים מה הם מטיפים ואיך הם פועלים. מהיהודים הם מתעלמים, וזה לא אכפת להם כי היהודים באמת לא עושים פעילות בקרב הסינים ולא מהווים איום כלשהו על המשטר הסיני או על התרבות הסינית שמאוד מאוד חשובה להם".

בהקשר זה מספר האדמו"ר על ביקור שעשה לפני שנים אחדות במחוז שינג'אן: "זה אזור שבו יש מתיחות גדול מול המוסלמים", הוא מסביר, "ולכן יש שם סידורי אבטחה יותר קפדניים, בשונה משאר המחוזות בסין שבהם פחות בודקים את העוברים והשבים. "הגעתי לעירייה מרוחקת בקצה של מחוז שינג'אן, ביקרתי במפעל בדקתי מה שהייתי צריך לבדוק וסיימתי את הביקור. נשאר לי שמונה שעות להמראה, ושכרו לי חדר בבית מלון מקומי שאוכל לנוח עד לטיסה.

"החלטתי לצאת קצת לבדוק את השטח, הלכתי ברחוב, נכנסתי לחנות קניתי קצת פירות שיהיה לי לאכול, חזרתי לחדר והתיישבתי ללמוד קצת.

"כשאני נמצא בבית, יש לי תירוצים", הוא אומר, "פעם צריך ללכת לבנק, למכולת, לטפל בילדים, לעשות עסקים. אבל עכשיו אני תקוע בבית מלון נידח במחוז מבודד בסין הרחוקה. אין לי שום עיסוקים, אם עכשיו אני לא אלמד, איזה תירוץ אני אספק שם בשמים? אהה? אז חייבים ללמוד כדי להציל את הכבוד האבוד..."

איתם הפסיקו לייצר מזון כשר כי לא היו משגיחים בכל סין, עכשיו התחילו קצת לבצע הקלות והצלחתי סוף סוף להיכנס לסין, אני צריך לשקם את כל מערכת הקשרים עם עשרות המפעלים המספקים בחלקם מוצרי גלם למאות מפעלים אחרים, והכשרות שלהם חשובה מאוד לכמה וכמה מערכות כשרות שמסתמכות עלינו במוצרים אלו.

"בנסיעות האלו, קשה מאוד לשבת וללמוד. נכון שיש זמן בתוך הרכב, אבל גם בנסיעה יש לי עובדים סיניים שכל הזמן מתאמים לי פגישות וביקורים ומפתחים קשרים חדשים. זה המון עבודה, המון פרטים, לסגור קצוות, לתאם מול מפעלים במדינות אחרות אם הם צריכים חומר גלם כזה או אחר, ואיזה מוצרים דחופים יותר שיהיו בכשרות מהודרת כי המלאי שלהם כבר אזל מהמפעלים וכו' וכו'.

"בימים כאלו, השיעורים של הרב סגל, הם פשוט הצלה בשבילי. לא מצאתי שיעורים טובים מהם באידיש. הם מאוד מתאימים עבורי כי הם נמסרים בשפה בהירה וקולחת, בצורה ברורה וחדה, כל מילה מחושבת ושקולה, הרב סגל פשוט נותן לנו את דפי הגמרא עם כפית של זהב לפה, כך יש לי תמיד מעין חברותא זמין, הוא לומד איתי בכל שעה שאני רוצה ללמוד, איזה דף שאני בוחר, הוא תמיד נמצא בשבילי, ואני מאוד אוהב ללמוד איתו...

"משך השיעורים של הרב סגל קצר יחסית, כך גם כשאני מאוד עסוק וטרוד, אני יכול ללמוד דף חדש, לחזור על הדף של אתמול ושלשום, להקשיב לדף של מחר, וכל זה בין שיחת טלפון אחת לשנייה ובין ביקור במפעל לבין פגישה עם המנהל שלו שקצת מאחר להגיע ונותן לי להמתין לו כמה דקות".

אנחנו שואלים את המומחה הגדול לכשרות בסין, כיצד הוא עצמו זוכה לאכול אוכל כשר בעודו נמצא בבידוד בבית המלון...

"לשמחתי יש לי פה ידיד נאמן, רבה של הקהילה הספרדית בשנחאי, שרעייתו הרבנית מבשלת ושולחת לי אוכל כשר למהדרין, הם לא מוכנים לקבל על זה תשלום, ועושים את זה ממש לשם מצווה עם כל הרצינות. אשריהם ואשרי חלקם. זה לוקח שש או שבע שעות עד שהאוכל מגיע אלי כל פעם, כי הנהלת המלון עושה בעיות ומערימה קשיים, אבל בסוף זה מגיע וב"ה לא חסר לי דבר.

"יש פה חוץ ממני במלון של המבודדים יהודי נוסף, טומי פרינדלנר, הוא יהודי מבוגר כבן 85, איש נמרץ עם רוח צעירה ובעל צדקה גדולה. הוא נחשב לראש הקהל של קהילת חב"ד בשנחאי. הוא נמצא בחדר אחר כמובן, כי כל אחד נמצא בבידוד לבד. אסור לנו לצאת מהחדרים. "הסינים הם עם צייתן. במערכת החינוך שלהם משקיעים הרבה מאוד בנושא הזה, לציית לשלטונות, לא להתערב במה שלא קשור אליך, אל תתווכח עם הממשלה.

"כשאני הגעתי לסין בפעם הראשונה, היו כאן בעיקר דרכי עפר. זאת היתה מדינה עניה ונחשלת. הם התפתחו בצורה יוצאת דופן, סין היום היא מעצמה לא רק צבאית אלא גם כלכלית וטכנולוגית.

יש להם מצלמות במקומות רבים, עם תוכנה לזיהוי תווי פנים, הם יכולים למצוא כל אחד בקלות וביעילות יוצאת דופן. ארצות המערב יכולות רק לקנא בהם על היכולת שלהם למגר פשיעה וטרור. כך הם הגיעו אלי לבית המלון, וכשראו שאני יהודי ישראלי, והבינו שאין לי שום קשר לאיסלאם חלילה, הבינו שאני כמוהם לא טרוריסט ונפרדו ממני בידידות.

"בכל מקרה, ההמלצה שלי ליהודים שמגיעים לכאן לבקר, אם לצרכי כשרות או לעסקים אחרים, קודם כל אל תשכחו להאזין לשיעורי 'דף היומי' ב'דרשו', זה מאוד יעזור לכם.

"חוץ מזה כדאי שתדעו שהסינים אוהבים יהודים ומכבדים יהודים, אבל אנחנו חייבים גם להתנהג אליהם בכבוד. אסור לפגוע בתרבות שלהם, אסור להתווכח איתן ולזלזל בהם. צריך לכבד אותם, להעריך אותם, והם מחזירים יחס מכבד ומעריך בחזרה. "במחשבה שנייה, זה נכון לא רק לגבי הסינים, אלא פחות או יותר לכל עם ולכל אדם בכל מקום בעולם..."

"בכל אופן, אני יושב לי עם הגמרא שלי, ופתאום דפיקות חזקות בדלת. אני פותח, ומולי עומדים שבעה או שמונה שוטרים סיניים, חמושים היטב, והם דורשים ממני להזדהות בפניהם.

"אני מנסה לדבר איתם באנגלית, הם לא מבינים. רק אחד מהם מבין כמה מילים, אבל לא יותר מזה. הוצאתי דרכון, תעודת זהות, מסמכים, הראיתי להם את כרטיס הטיסה שאיתו הגעתי ואת הכרטיס שאיתו אני אמור לצאת מכאן בעוד כמה שעות, הראיתי להם את ההזמנה לפגישה במפעל.

"הם בדקו את המסמכים וכשראו את הדרכון אמר לי השוטר שיידע קצת אנגלית: "אה... יזאל? יזאל!! אוקיי, יזאל גוד!!! וורי גוד". הוא לחץ את ידי והם נעלמו להם.

"מה התברר? התושבים ראו אדם עם זקן גדול מסתובב ברחוב, עם לבוש משונה, והיו בטוחים שאני מוסלמי חלילה, בטח מחבל שבא לרגל אחריהם ולהוציא לפועל מתקפת טרור. כמוהם שהם דיווחו למשטרה, ובסין אין חכמות, המשטרה מאתרת אנשים בתוך רגעים.

המשך מעמוד 3 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

שהקב"ה נתן לי, אם כן אין לי בעל אחר, וארגיל את עצמי אליו, עד שהוא ימצא חן בעיני, ואני בעיניו.

כך גם בענין הדירה והמקום שהאדם מתגורר בו. יש ואדם אינו מרוצה ממקום המגורים שלו, והדבר טורד את מנוחתו ושלווה דעתו, ואין הוא יודע מה לעשות.

הצד היעיל ביותר שיוכל לנקוט בו הוא שיחשוב שאין לו מקום אחר, שלא עומדת בפניו אופציה נוספת, יראה שלפתע פתאום המקום ימצא חן בעיניו.

וכן אשר לרכישת חפץ. פגשתי אדם שקנה רכב חדש ונוצץ, יוקרתי מאין כמוהו, וראיתי שהוא רוצה לשוחח עימי בענין הרכב. הייתי בטוח שהשיחה תיסוב על מידת הסיפוק שיש לו מהרכב החדש...

במקום זאת פתח האיש בדברי תלונות ומענות, וסיפר שהאוטו הישן שלו, נסע כליכך טוב, עד שממש היה נדמה שהמכונית כמו נוסעת מעצמה, בצורה חלקה כליכך... והנה דווקא הרכב החדש, היוקרתי, עושה בעיות...

מה הפיתרון שמציע החידושי הרי"ם לאיש אשר כזה? - בטל עצמך מפני ה... חפץ. כי הקב"ה נתן לך אותו. תחשוב שזה אכן הדבר הטוב ביותר שהיית יכול עשות, ושאת לך רכב אחר, ואז תגלה לפתע שהוא ימצא חן בעיניך...

דבריו של החידושי הרים אינם זקוקים להסכמות, אבל מי שמתמצא מעט בדרכי החיים, יודע שאכן כך הם פני הדברים במציאות.

כל הספקות והלבטים שיש לאדם; כל רגשי הקנאה שיש לו כלפי אנשים אחרים, יעלמו לחלוטין ברגע שידע בידיעה ברורה שאין לו משהו אחר... או במילים אחרות: שהוא צריך להסתדר עם מה שיש לו...

(מתוך הספר 'שמחה בבית', בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

על כל מה שנמצא על השולחן, וכיון שהיין היה כבר על השולחן, לא צרך לברך שנית.

הגאון מטשיבין, בהנהגתו זו שלא הגיב מיד לדברי האיש, מצא חן בעיני ה'. מן הסתם הוא עשה חשבון שאם יגיב בויכוח, הדבר יבייש אותו ועלול להזיק לו, ולכן החליט לנקוט בפלך השתיקה.

הנהגה זו, ענוותנות חן היא. "ולענוים יתן חן" (משלי פרק ג' פסוק ל"ד). והגמרא (סנהדרין), אומרת 'הוי קבל וקיים'. וברש"י: 'הוי עניו ותחיה'. וממשיך רש"י כתב: 'קבל לשון אפל, עשה עצמך אפל ושל'.

זה משתלם

צריך לומר במלים הכי ברורות: בעל שלא יתווכח עם אשתו, אלא יכניע את עצמו ויעשה את רצונה, ישא חן בעיני אלוהים, וממילא גם בעיני רעייתו. וכשהאדם נושא חן בעיני השני, לא חסר לו מאומה... צריכים לשאול את מי שניסה להתנהג כך... התשובה תהיה חד משמעית: זה כדאי. זה משתלם. ה'החזרים' הם כל כך גדולים ורבי משמעות, שחבל להפסיד אותם.

'הרכב הקודם נסע חלק, ודווקא הרכב היוקרתי החדש עושה בעיות'...

מדברי החידושי הרי"ם שנאמרו בקטע הקודם נלמד כיצד לילך בדרכי החיים. כל אחד הרוצה למצוא חן בעיני זולתו, יבטל את דעתו כלפיו, ויראה שהדברים יפעלו בצורה המהירה ביותר.

אשה הרוצה להשכין שלום בית בתוך ד' אמותיה, ולמצוא חן בעיני בעלה, תבטל את דעתה מפני דעתו, ותחשוב שכיון שזה הבעל

לשלוט עליה. צריך להיזהר שלא לתת שום דריסת רגל לדבר הזה. יש היום אנשים שאם יגידו להם "לא לדבר", יכעסו ויאמרו "אל תגיד לי דעות..." כאילו לברוח ממחלוקת זו 'דעה'. זו לא דעה, זו שמירת הנפש כפשוטו! (מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

המשך מעמוד 23 | הרה"ג ר' אהרן ידלר

כיצד הגיע הסיפור אל סיומו, לעת עתה לפחות. "כשאני נפגשתי עם הבחור הזה בפעם הראשונה, הוא חשב 'כיפת אירועים'. כיפה לבנה שמחזיקים בבית רק כדי לחבוש אותה כשבאים להילולא, או כשהולכים לבית הכנסת לתפילת נעילה..." "הוא לא היה חובש כיפה ביום יום, למרות שקיים מצוות רבות. בפועל הוא עשה את כל הדרך לבד, רק בהתכתבות עם רבני 'אחינו'." "כשאני הגעתי, הוא כבר היה בשל להרבה יותר מזה. בקושי הספקתי לדבר איתו והוא כבר הביע רצון עז להיכנס לשיבה! בחור שהולך בלי כיפה..."

"ראיתי שיש על מה לדבר. הוא באמת באמת מוכן לעשות את הצעד הזה. כמובן ששאלתי אותו מה דעת ההורים שלו, והוא ענה שאבא שלו לא כל כך מתלהב, אבל הוא לא ימנע ממנו לעשות את מה שלבו חפץ. "חודש וחצי לאחר מכן הבחור כבר היה רשום בשיבה, ובתחילת הזמן הקרוב, זמן 'אלול', הוא יתחיל בעזרת ה' את הלימודים בשיבה בפועל. "בינתיים אנחנו עושים איתו עבודת הכנה אינטנסיבית, משלימים מושגי יסוד שהוא עדיין לא נחשף אליהם, אבל רמת המחויבות שלו וגם הידע שלו בנושאים רבים, כבר מעמידים אותו במצב שהוא בשל ללמוד בשיבה לצעירים מתחזקים."

"לסיום", אומר הרב ידלר, "זה מדהים לראות איך בחור התחיל עם משהו קטן כל כך, ובחסידי שמים הגיע אלינו, התחזק עוד ועוד, והכל באופן עצמאי לחלוטין, בלי שמישהו יעזור לו, בלי שמישהו ידע על כך בכלל."

"הוא פשוט היה צמא לרוחניות, ליהדות, חשקה נפשו בקיום התורה ומצוותיה, והקדוש ברוך הוא הוביל אותו לכתובת הנכונה, כדי שנוכל לעזור לו לממש את רצונו העז. מי כעמך ישראל!"

חשבון כי בדקה הראשונה השניה והשלישית שאדבר ודאי תהיה כוונתי לשם שמים. בדקה הרביעית החמישית והשישית אני מסופק. על הדקה השביעית אני חושש כבר די ברצינות שלא תהיה כוונתי לשם שמים..." תגרה ומחלוקת, אומרת הגמרא בסנהדרין (ז, א), היא כמו נביעת מים שפורצת לה דרך. אם לא יסתמו אותה כשהיא קטנה, כבר לא יוכלו

"התחלתי להתעניין, אבל קצת התביישתי לשאול יותר מדי שאלות. "כשהגענו הביתה, התיישבתי על יד המחשב והתחלתי לבדוק מה זה "מברכים". הגעתי למרכז הממוחשב של ארגון 'אחינו', ושם קיבלתי את התשובה לכל השאלות. אפילו את נוסח הברכות היה שם, הדפסתי, שמרתי בצד, וכל פעם כשאכלתי עוגיה הייתי מברך..." "אחרי תקופה התחלתי להתעניין גם בדברים נוספים, מה זה פסח, למה אסור לאכול חמץ. מה זה ראש השנה, מה קשור שופר? למה צריך לתקוע בור... אני מחפש וכמעט תמיד אני מגיע למרכז הממוחשב של 'אחינו'..."

הכח של 'אחינו'

"הבנתי שפה יש לי תשובה לכל שאלה. "בהמשך גיליתי את הקטגוריה "שאל את הרב". אני שולח שאלה, וכעבור יום או יומיים מקבל תשובה שכבוד הרב כתב במיוחד בשבילי..." "הופה! זו כבר רמה אחרת לגמרי. התחלתי לשלוח שאלות, קיבלתי תשובות מפורטות וענייניות. כך לאורך שלוש שנים, כל פעם שהיה לי רצון לדעת עוד משהו על יהדות, הייתי בודק מה יש 'לאחינו' לומר על כך. "אם לא הייתי מוצא תשובה מספקת, הייתי שולח שאלה לרב, ומקבל תשובה! "לכן, כשאתה התקשרתי אלי אני כל כך שמחתי, כי באמת אני מרגיש שהגיע הזמן שאתקדם בצעדים גדולים ומשמעותיים יותר..."

כיפה ו... ישיבה

הרב ידלר מסיים את המונולוג ששמע מפיו של הבחור הצעיר, ומספר

המשך מעמוד 24 | הרב בנימין בירנצווייג

אותו יהודי כבר כמעט הגיע לתכלית המבוקשת, ולא זכה! אבל הנה זכיה גדולה נשארה באוצרותיו, הוא טרח ועמל קשה מאד להשתתף בחוגי הבית, והכל בשביל להתקרב עוד ועוד, ואמנם לא זכה להגיע לתכלית הרצויה, אבל לפחות זכה והפריחים, שהם העמל הצער והטרח שטרח בהגעה לחוגי הבית, הם בוודאי עומדים לו בעולם האמת, כי שכר העמל והטרח לא נמוג, והוא עומד בזכות עצמו לנצח נצחים.

בימים שאחר הפטירה אף התברר כי הוא זכה כבר להתקדם בשמירת המצוות, ולהניח תפילין כל יום, ובמקום שבעלי תשובה עומדים..."

כמה שניסו לקדמו ולשכנעו, הדבר לא עלה בידם. לאחרונה אותו יהודי חלה ב'מחלה' ואושפז, אבל לא הסכים לוותר בשום אופן על חוגי הבית, ודרך הזמן היה משתתף בחוגי הבית הקבועים.

ביום ראשון באחרונה, האחראי בערכים המוסר את חוגי הבית שלו, הופתע וקיבל טלפון מאותו יהודי מבית החולים, כי גמלה בליבו ההחלטה להגיע להשתתף בסמינר המתקיים בשבת הקרובה, שמחה גדולה הייתה בליבו..."

אבל הנה הגיע יום שישי, ובשורה קשה מבית החולים, נשמתו של אותו איננה!

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ מדוע עושים את הכפרות דווקא בתרנגול?
- ◆ כיצד מבקשים מחילה מאדם שכבר נפטר?
- ◆ האם מותר להישען בתפילת שמונה עשרה על הקיר או על ה'סטנדר'?

מנהגי ערב יום הכיפורים

- מנהג ישראל לטבול במקוה טהרה בערב יום הכיפורים, כדי להיטהר מטומאה, ומשום שבמועד זה אנחנו שבים בתשובה על כל חטאינו, והשב בתשובה דומה לגר המתגייר, שהטבילה חובה היא לו.
- לדעת פוסקים רבים, בטבילה בערב יום הכיפורים, חובה להקפיד על דיני ה'חציצה' בדומה לטבילה דאורייתא.
- מצוה מן התורה להיטהר מכל טומאה בשלוש הרגלים, ונחלקו הפוסקים אם מצוה זו אמורה גם ביום הכיפורים, וכן נחלקו אם מצוה זו קיימת בזמן הזה.
- את מנהג ה'כפרות' בערב יום הכיפורים, לכתחילה יש לקיים בתרנגול, כיון שהתרנגול מכונה 'גִּבְר', וראוי לכפר על האדם שנקרא אף הוא גבר.
- מנהג קדום של בני אשכנז, שהשתמר עד לימינו בקהילות רבות, שכל אדם לוקה שלושים ותשע 'מלקות' בערב יום הכיפורים, כדי להתעורר לתשובה.

בקשת מחילה על עבירות שבין אדם לחבירו

- מי שציער את חבירו, חובתו לפייסו ולבקש את מחילתו; ויש אומרים, שאף אם חבירו מחל לו, אין הכפרה שלימה אלא כשהוא מצידו ביקש את מחילת חבירו.
- מי שציער את חבירו ולא הספיק לבקש את מחילתו לפני מיתתו, יבקש את מחילתו על קברו, בנוכחות עשרה אנשים, ויאמר: "חטאתי לאלקי ישראל ולפלוני זה, שחטאתי לו בחטא פלוני".
- יש שכתבו, שבערב יום הכיפורים ראוי לבקש מחילה מכל אדם, גם מאלו שלא ידוע לאדם כי ציער אותם או פגע בכבודם; וזאת, הן כדי שימחלו איש לרעהו אף על הבלתי נודע, והן כדי ליצור אחדות.

מהלכות 'וידוי'

- אדם שעבר עבירה, בין בזדון ובין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו, חייב להתוודות לפני השי"ת. ולכן, ביום הכיפורים, שהוא זמן תשובה לָכָל - חובה על כל אדם להתוודות על חטאיו.
- מצַנֵּת 'וידוי' היא, שיאמר "חטאתי", אבל, כשמתוודה בלחש, רצוי לפרט את החטא, כדי שיתבייש בחטאו. וראוי לפרט את החטאים בתוך סדר הוידוי של 'אשמנו', לפי סדר א' ב'.
- את ה'וידוי' בערב יום הכיפורים, וביום הכיפורים עצמו, חובה לומר בעמידה, משום שבאופן זה הוא נאמר בהכנעה ובלב שלם. וראוי אף לכופף את הראש ואת הגב, כצורת הכריעה שבתפילה.
- בנוגע לפעולות רבות שנדרש לעשותן בעמידה, כתבו הפוסקים שהישענות קלה על חפץ כלשהו, באופן שאם יסלקו את החפץ לא יפול הנשען, מותרת לכתחילה. אולם, לקורא בתורה אסור להישען אף באופן זה; ויש שכתבו כן גם לענין תפילת שמונה עשרה.

מצות התוכחה

- הרואה את חבירו עובר על איסור, מחויב להוכיחו. ופורק עול וכיוצא בו, אין חובה להוכיחם; וכן אין חובה להוכיח אלא את אהבו וכיוצא בו, אבל איש זר, שאם יוכיחו ישנאהו או אף ינקום בו, אין להוכיחו. ואם ידוע מראש בוודאות כי החוטא לא יקבל את התוכחה - אם החטא נעשה בשגגה, אין להוכיחו, כי מוטב שיישאר שוגג, ולא יהיה מזיד. ואם החטא נעשה במזיד - כשמדובר בציבור, חובה להוכיחם פעם אחת בלבד; וכשמדובר ביחיד, יש להוכיחו שוב ושוב, עד שיגיע למצב בו הוא מגיב בנזיפה. והחוטא באיסור המפורש בתורה, נדון כמזיד.

אם היו מבקשים ממך לכתוב מכתב שהנינים שלך יקראו בעוד 150 שנה, אתה תשקיע הרבה מחשבה בכל מילה, נכון?

מתיקות התורה

הדרך שלך להצליח
בלימוד תורתנו הקדושה

הרה"ח ר' יעקב גרין, אחראי צוות חונכים ב'פרויקט הגישמאק' של ארגון 'אחינו', מעניק לנו מניסיונו שלושה טיפים להחדרת אהבת תורה בלב הילדים והתלמידים

יחיאל ורטהיימר

מושג מי זה אביי? אתה יודע איזו יגיעת התורה היתה לו? איך הוא לא התייאש, התווכח עם רבא ועם אמוראים אחרים עוד פעם ועוד פעם, הביא ראיות והוכחות ושאלות וסתירות ואין בכל הש"ס שני דפים רצופים שאביי ורבא לא מוזכרים בהם.

הרי כל האמורים והתנאים הם קדושי עליון, ואם הם כתבו את המילים האלו יש משמעות לכל אות. הם לא סתם דיברו וכתבו מילים מיותרות. אם היו מבקשים ממך לכתוב מכתב שהנינים שלך יקראו בעוד 150 שנה, אתה תשקיע הרבה מחשבה בכל מילה, נכון? אז תחשוב על האמוראים הקדושים והטהורים שכתבו מכתב, את הגמרא, לנינים של הנינים שיקראו את זה אחרי אלפיים שנה!! זה קצת מחזיר אותנו להבנה כמה צריך להתייחס בכבוד לכל מילה בגמרא, גם אם אנחנו מדברים על דוגמאות בני ימינו, בסופו של דבר זה תורה מן השמים.

הכלל השלישי: סיכומים, סיכומים וסיכומים

כל פעם שלומדים משהו, מסכמים אחר כך, אז מה למדנו? הגמרא שואלת כך, מתרצת כך וכך, יש לכאורה תמיהה על התירוץ כי כתוב במשנה ההיא משהו שנראה הפוך, לאחר מכן הבנו שבעצם הפשט במשנה ההיא הוא שונה ואז התירוץ שתירצנו על השאלה של הגמרא היה מצוין.

במיוחד חשוב לעשות את הסיכום הזה, כשמסיימים את הלימוד, סוגרים את הגמרא ואז חוזרים בקצרה על כל מה שלמדנו היום בגמרא, קודם כל כי זה נותן בהירות ומחדד את ההסתכלות על התמונה המלאה, בנוסף זה עוזר לזכור לאורך זמן מה למדנו, והסיבה השלישית זה הרגשת הסיפוק של הבחור, הנה ישבתי והשקעתי שעה וחצי, ועכשיו אני מסוגל לסכם ככה על רגל אחת כמעט עמוד שלם בגמרא. איזו הרגשה עילאית.

ישנן דרכים רבות לקרב את הנושא של 'אהבת תורה' ללבו של הבחור הצעיר, אומר הרב יעקב גרין, ראש צוות חונכים בפרויקט הגישמאק של ארגון 'אחינו'. "קודם כל צריך לצאת מנקודת הנחה שכל בחור, אבל כל בחור, בין אם הוא מאוד כישרוני ובין אם לא, מסוגל להנות מלימוד התורה. כי הלימוד הוא חוויה, בתנאי שלומדים נכון.

וכשאנחנו מדברים על "לומדים נכון", זה מאוד משתנה מבחור לבחור. לכל אחד יש סגנון חשיבה משלו, ומה שנחמד לך לא בהכרח נחמד לבן שלך, מה שגורם לך להרגיש טוב, לא בהכרח מתקבל על לבו של התלמיד שלך. לכן חשוב לנסות דרכים רבות, עד שבסוף מגיעים לנוסחה המתאימה לכל בחור, שיבין שהלימוד יכול להיות פשוט חוויה נפלאה ומהנה.

אני אנסה לתת שלוש עצות שיכולות לסייע בעניין, האמת היא שיש עשרות ואולי אפילו מאות דרכים כדי להגיע לגישמאק בלימוד. הכלל הוא שצריך פשוט לחפש, עד שמוצאים את הדרך הטובה והמתאימה ללבו של כל אחד ואחד.

כלל ראשון: להפוך את הלימוד לאקטואלי

הגמרא נכתבה לפני אלפיים שנה. הדוגמאות שמובאות בה, לכאורה פחות מצויות כיום. היום אין כ"כ פרות שהולכות ברחובה של עיר ודורות על כלים, היום אנשים לא מסתובבים עם כדי חרס או חביות על הכתף, בימינו מי שנשברה לו צנצנת דבש לא מנסה לאסוף אותה מהרצפה, ומי שהחמיץ לו היין פשוט שופך אותו בכיור וזורק את הבקבוק לפח המחזור.

לכן צריך למצוא את הדרכים הנכונות כדי לקרב את הלימוד ללב הבחור, ולתרגם את הדוגמאות, והאוקימתות שהגמרא מביאה, לאירועים ונושאים שמצויים בזמנינו.

שלב מתקדם יותר, למצוא מה הבחור אוהב, ולנסות לדמות את המושגים מהגמרא לעולם הקרוב ללבו של הבחור. אפילו בחור שמתעניין בדברים הכי לא מעניינים את החונך או הרב, כלי רכב למשל, גם אליו אפשר לדבר בשפה שלו. אם בתוספת על השור שנגח את הפרה גם תנסה להסביר על אופנוע שנתן מכה, אז פרק 'שור שנגח את הפרה', יהפוך ברגע אחד לפרק הכי מעניין והכי מרתק צריך פשוט לקרב את החומר הנלמד לשפה שלו ולאחר מכן הוא לבד כבר יעבור לדבר בשפה של הגמרא ויתרומם בחזרה אל המקום הרצוי.

הכלל השני: נסה לכתוב מכתב לנינים שלך

בוא נזכור רגע אחד, תלמיד חביב, מי הוא זה ואיזה הוא שאמר את המילים הללו. אביי!! רבא!! אמוראים קדושי עליון אתה יודע מה זה רבא? יש לך

גליון 470
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כבדהו וחשדהו

מעשה באדם זר שהתארח בביתו של התנא רבי יהושע. קיבל אותו התנא בשמחה, העניק לו ארוחה מכובדת ופינה עבורו מקום לישון בקומה השניה. מדרגות לא היו באותם ימים, וכדי לעלות ולרדת אל הקומה השניה היו משתמשים בסולם. בטרם הלך לישון, סילק רבי יהושע את הסולם ממקומו. באמצע הלילה קם האורח, התרוצץ בקומה השניה ואסף חפצי ערך, עטף אותם בבגדיו, וביקש לעשות את דרכו החוצה. בשל החושך ששרר, הוא לא הבחין בחסרונו של הסולם, צעד קדימה ונפל ושר את עצמותיו. בבוקר ראה אותו רבי יהושע מתפתל מכאבים על הרצפה ולידו חפצי הערך שניסה לגנוב. "כך נוהגים אנשים כמוך?" גער בו רבי יהושע. – "לא ידעתי שסילקת את הסולם!" גימגם האורח בבושה. "כבר אתמול בלילה חשדתי כך" הגיב רבי יהושע. כך קיים רבי יהושע את הנאמר: כבדהו וחשדהו. גם כאשר חושדים באדם שיש לו כוונות לא טובות, עדיין יש להעניק לו את הכבוד המקסימלי.

(על-פי מסכת בלה פרק ט')

פרשת השבוע

ויקח קרח בן יצהר (כ"ה – א')

וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות וה? עינו התעתו (רש"י פסוק ד') מסופר על הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זיע"א, שכאשר היה ילד בן שבע שנים, למד את דברי רש"י הנ"ל שעינו הטעתו, ופנה הילד אל מלמדו ושאל, מדוע כתוב עינו בלשון יחיד? והלא לאדם יש שתי עיניים. אדרבה, ענה המלמד, אמור אתה. והילד הסביר, מה הסיבה שהאדם נברא בעל שתי עיניים? שבעין אחת יתבונן תמיד בגדלות הבורא יתברך שמו, ואילו בעין השניה עליו להתבונן בשפלות עצמו. וקרח מנושאי הארון היה ובעל רוח הקודש, ובעינו האחת בוודאי הטיב לראות את גדלותו של הבורא, אך העין השניה זו שבה צריך היה לראות את שפלותו, עין זו הטעתה אותו, שכן ראה בה שלשלת גדולה יוצאת ממנו וכלל לא ראה בה את שפלות עצמו.

ומדוע תתנשאו על קהל ה'

(כ"ה – ג')

מסופר על הרה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א, שבאחד מימי חול המועד ביקש מתלמידו ר' דוד פינקל עט וקסת דיו. ר' דוד הבין שאם הרב מבקש לכתוב בחול המועד אין הדבר פשוט, אולם הואיל ורצה להבין את פשר הדבר קרא: "חול המועד". לא שכחתי שהיום חול המועד השיב הרב, אבל עלי לכתוב משהו שאצלי זה ענין של פיקוח נפש. ר' דוד

הביא את העט ואת הדיו, לקח הרב את העט, כתב מלים אחדות והכניס את הנייר לכיסו. לאחר מכן אמר לתלמידו כעת אפשר להמשיך ללמוד. חשב לעצמו ר' דוד, איזה פיקוח נפש יש כאן? הרגיש הרב בתמיהתו ואמר לו, כידוע לך, בחול המועד נכנסים מבקרים רבים לאחל לי חג שמח, הואיל ומספר המבקרים הוא גדול, עלולים לעתים לראות חסרון כלשהו אצל אחד המבקרים. ובכן אמור אתה ר' דוד, יהודי מטריח את עצמו ובא לביתי לאחל לי חג שמח, האם אני צריך לראות את חסרונותיו? לכן כתבתי את הפסוק (משלי ד כה) "עיניך לנוכח יביטו ועפעפיך יישירו נגדך", והסביר פסוק זה הרה"ק רבי יעקב מליסא זיע"א, שכידוע טבע האדם להכיר ולראות חסרונותיו של הזולת ואת המעלות של עצמו, לכן נאמר "עיניך לנוכח יביטו" כאשר הנך רואה את חסרונות זולתך העומד לפניך, מיד "ועפעפיך יישירו נגדך", התבונן אז כלפי עצמך, מי אתה ומה אתה, הסתכל נגדך כלפי עצמך, תראה את חסרונותיך שלך, ואז תפסיק לראות את חסרונות זולתך ואת מגרעותיו. ולכן כתבתי פסוק זה והכנסתי לכיסי, ומידי פעם אני מוציא את הפתק, מתבונן בו וחושב על החסרונות שבי עצמי, בדרך כלל הנני כותב את הפסוק הזה לפני החג, אולם הפעם נשמת הדבר מזכרוני ולכן נאלצתי לכתוב היום בחול המועד, אצלי זה ענין של פיקוח נפש.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:28 ת"א: 8:30 ר"ת: 9:00

פרשת קרח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:09 ת"א: 7:25

נפלו אחד אחד, ורק הוא לבדו נותר בחיים, ואותו לקחו השודדים בשבי, מצליח התרגש מאוד לשמע הסיפור והודה לה' שהציל אותו מגורלם המר של נוסעי השיירה, לא היה למצליח כל ספק בכך שזכות מסירות נפשו על מצוות נטילת ידיים עמדה לו כדי להינצל מהמוות הבטוח, עתה נטל מצליח חרב שהיתה תלויה על הקיר וניגש אל ראש השיירה, פחד מות נפל על הלז בחושבו כי היהודי רוצה לנקום בו על ששחט ממנו את כל כספו תמורת מעט מים לנטילת ידיים, הוא החל לבקש רחמים והתחנן שמצליח יתן לו את חייו במתנה, מצליח פרץ בצחוק ואמר: לא, לא, אין לי נגדך דבר אמר לראש השיירה, וחתך בחרב את החבלים שהיה קשור בהם, לאחר מכן הוא שחרר גם את העצור השני מכבליו, תמיד אהיה לך אסיר תודה על שהצלת את חיי אמר לו הצעיר בעל תווי הפנים העדינים, ואם אתה רוצה להתלוות אלי לביתי בודאי תבוא על שכרך ביד נדיבה מאת אבי השייח.

בראותו את הפליאה המצטיירת על פניו של משחררו, סיפר בן השייח הצעיר את סיפור שבייתו, זה זמן רב שכנופיית שודדים זו הטילה אימה על תושבי ארצי, הדרכים היו בחזקת סכנה ואדם לא יכול היה לעבור ממקום למקום מבלי לסכן את חייו ואת רכושו, אבי השייח שלח לא פעם חיילים שימצאו וישמידו את השודדים, אולם הללו נפלו תמיד בפח שטמנו להם השודדים, מעולם לא חזר שום חייל חי ממסעי עונשין אלה, בסופו של דבר ביקשתי את אבי שיתן על ידי מחלקה של חיילים, ואני בכבודי ובעצמי אעשה הכל כדי לשים קץ פעם אחת ולתמיד להשתוללותם של השודדים.

אבי היסס במשך זמן רב, כי אני בנו יחידו, אולם בסוף הוא נתן את הסכמתו, שלשה ימים ושלושה לילות תרנו אחרי הכנופיה ללא תוצאות, כאשר שכבנו לנוח ליד נחל קטן הצבתי שומרים סביב המאהל שלנו, כנראה ששומרים אלה נרדמו על משמרתם או שחוסלו בשקט באמצעות מה שנקרא התגנבות יחידים, בכל אופן השודדים התנפלו עלינו לפתע פתאום, והחיילים העייפים והרדומים שלי נפלו בקרב כמו זבובים, אני נפלתי בשבי והם הביאו אותי לכאן, לאחר עינויי גוף ונפש הם אילצו אותי לשגר פתק אל אבי בו אני מודיע, כי נפלתי בשבי והשודדים מבקשים תמורת כופר, אולם הם לא הסתפקו בכסף, ומלבד סכום גדול דרש ראש השודדים שאבי יתן לו את בתו היחידה אחותי הקטנה לאשה, אם אבי לא יסכים לתנאים אלה, נשבע ראש השודדים כי הוא יתיו את ראשי וישלח אותו במתנה לאבי. אתה יכול אפוא לתאר לעצמך מה פירוש שחרורי לגביי ולגבי אבי? סיים הנסיך הצעיר את סיפורו.

זכות קיום מצוות נטילת ידיים (המשך מהשבוע שעבר)
ממקום מחבואו בין ענפי העצים, ראה מצליח את קבוצת השודדים נעצרת ליד המעיין וחבריה שותים לרוויה, לאחר מכן המשיכו ללכת בין העצים, חלפו במרחק של צעדים מספר ליד המקום בו הוא הסתתר, עד שהגיעו אל אבן גדולה, הם גוללו את האבן ממקומה, ולפני עיניו המשתאות של מצליח, נתגלה פתח מוסתר של מערה, השודדים חמקו אחד אחד אל תוך המערה. מצליח שישב לו בין ענפי העץ, לא עצם עין כל הלילה, לפנות בוקר הצליח להתנמנם קצת, אולם התעורר לקול צעדיהם של השודדים שיצאו מן המערה. הם החזירו את האבן למקומה ויצאו למלאכת יומם, שהיא לשדוד וללסטם את הבריות.

כאשר אחרון השודדים נעלם מן האופק, יצא מצליח ממחבואו והתקרב אל האבן שכיסתה את פתח המערה, הוא ניסה לגולל את האבן, אולם היא היתה גדולה וכבדה מכפי כוחותיו, ולא רצתה לזוז מהמקום, כאן התחכם מצליח ובעזרת ענף עץ בו הוא השתמש כבמנוף, הצליח לגולל את האבן קמעה, במקום נוצר מעבר צר, דרכו עלה בידי מצליח המורעב והרוזה לחמוק פנימה, הוא נכנס למערה, ברגע הראשון היה חושך מוחלט, הוא גישש את דרכו ליד קיר המערה והתקדם לאט בכיוון האור שקרץ לו מקצה המערה, בהגיעו לשם הוא מצא את עצמו באולם תת קרקעי גדול, מואר באור יקרות, מרופד בשטיחים יקרים, ומלא על גדותיו אוצרות של כסף זהב ואבנים יקרות. במרכז האולם עמד שולחן גדול עמוס לחם, פירות ומיני מאכלים אחרים. מצליח נזכר עתה כי זה יממה לא בא אוכל אל פיו, הוא נטל מהפירות ושאר המאכלים אשר לגבי כשרותם לא היה לו ספק, בסיימו את האכילה ולאחר שברך ברכה אחרונה, החל מצליח לתור את שאר חלקי המערה, הוא התפעל מהאוצרות האגדיים שצברו שם השודדים, אלא השתוממותו היתה גדולה עוד יותר, כאשר בחדר צדדי מצא שני אנשים שהיו כבולים באזיקים אל טבעות ברזל שהיו מחוברות אל הקיר, את אחד מהשנים הוא הכיר מיד, היה זה ראש השיירה שבו הוא עשה את דרכו, ואשר לו הוא מסר את כל כספו תמורת מים לנטילת ידיים, השני היה בלתי מוכר לו, אולם למראה פניו האציליים הבין מצליח, כי זה צריך להיות איש רם מעלה, אולי אפילו שר או נסיך.

ראש השיירה שמח מאוד לקראת מצליח, הוא סיפר לו כי מיד אחרי שהוא מצליח פרש מהשיירה, התנפלו עליהם השודדים, נוסעי השיירה לחמו בגבורה נגד הכנופיה, אולם

משל ונמשל

יראת השם מתוך ענווה ושפלות רוח

אי אפשר שיבוא אדם לידי יראת הרוממות של שמו יתברך, אלא אם כן הגיע למדרגה של שלילת ערכו מעיקרו, היינו שיהא בטל ומבוטל אצל עצמו ולא נחשב בעיניו כלום, כי אז יוכל לבוא לפני המלך, כי מי שמרגיש בעצמו איזו מעלה אינו יכול לעמוד לפני המלך, וכל האהבה ויראת ד' אשר ידמה האדם בנפשו כי יש לו, וכל הקניינים המדומים רק בדמיונו הם קיימים, מהתעוררות מידותיו הגשמיות ורחוק הוא מהשי"ת, וכל המצוות שהוא מקיים הכל הוא פרי הגדלות להיות לו שם ולקבל פרס.

ועל דרך משל אפשר להסביר זאת, כי מי שחש בקרבו שיש לו מעלה, ודאי רחוק הוא מהמלך, כי מי ששרוי יחד עם המלך כלום יכול הוא להרגיש במעלתו? הרי אין בית המלך חסר דבר וכלום יש מקום לדבר על מעלת החכמה שבך בשעה שעומד לפני המלך, אם שם בבית המלך מקור החכמה, או על עשירות אם כל הכסף וכל הזהב של המלך הם, ואם הוא חושב שיש לו איזו מעלה היינו שיש לו חכמה או עשירות, ודאי שהוא רחוק מהמלך ואינו משיג כלום, כי בהתקרבו אל המלך ידע שלא חסר לו כלום ואינו זקוק לשום דבר, כי הכל נמצא בבית המלך שבצלו הוא מסתופף, ולא זו בלבד אלא שסכנה גדולה כרוכה בדבר אם לא יבטל רצונו וימנע לעשות רצון המלך אף יתחייב בנפשו, וצריך הוא לדעת בעצמו בעומק לבבו שהוא שלם ברצון גמור ומסירת נפש ממש לעשות רצון המלך, ואז יוכל להיות תמיד מצוי אצל המלך והמלך יגלה לו סודותיו ומתרי לבו.

(הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעפסק זיע"א)

עתה פתחו השלשה בהתייעצויות מה לעשות, מצליח טען כי עתה אומנם יקל עליהם לברוח ולמלט את נפשם, אולם מוטלת עליהם חובה מוסרית לסייע לשייח, ולהפטר פעם ולתמיד מכנופיות השודדים המסכנת את ביטחון הציבור. בשלב זה סיפר להם הנסיך הצעיר כי הוא האזין לתוכניות שתכננו השודדים יום קודם לכן, מסתבר כי מאחר שבכל הסביבה הזו כבר חדלו שיירות מלנוע דוקא בשל התנפלויות השודדים, הם החליטו הפעם להרחיק לכת למקום שבו קיימת עדיין תנועה סדירה של אורחות גמלים, פירוש הדבר כי הפעם הם יעדרו מהמערה ארבעה עד חמישה ימים.

ידיעה זו שימחה את מצליח, יש לי איפוא תכנית אמר, הבה נלך מהר אל השייח. גדולה היתה שמחתו של השייח כאשר ראה את בנו יחידו עודו בחיים, השייח הזקן נשק את ידיו של מצליח והציע לו את בתו לאשה וכן את חצי מלכותו, אולם מצליח הודיע לו כי קודם כל הוא יהודי, ושנית יש לו כבר אשה וילדים בבית, לאחר מכן הציע מצליח את תוכניתו באזני השייח, מאחר שהנסיך וראש השיירה יודעים בדיוק את מיקומה של המערה המשמשת מסתור לשודדים, יתן על ידם השייח פלוגה של חיילים שיקיפו את המקום עוד לפני שהשודדים חוזרים ממבצע השוד האחרון שלהם, החיילים יתחבאו בין העצים ויתנו לשודדים להיכנס אל המערה, לאחר מכן הם יתציבו בפתח המערה ויקראו לשודדים לצאת אחד אחד עם ידים מורמות, במידה שהשודדים יסרבו, ידליקו אש בפתח המערה והעשן יאלץ את הכנופיה לצאת החוצה, אם וכאשר ייצאו אחד אחד, יתפסו ויכבלו אותם ויביאו אותם אל השייח כדי שיקבלו את העונש המגיע להם, כתוצאה מהמבצע יתפרסם הנסיך הצעיר כגיבור גדול ששחרר את הארץ מאימת השודדים המרצחים.

השייח ביקש לעכב את מצליח כדי לערוך לכבודו סעודה מלכותית, אולם מצליח אמר כי הוא מעוניין לחזור מהר לביתו ולמשפחתו, ואכן הוא יצא לדרך מלווה משמר כבוד שנתן לו השייח, וטעון מתנות יקרות ערך לכל אחד מבני משפחתו. בבואו הביתה הוא סיפר לאשתו וילדיו על כל אשר עבר עליו, וכיצד עמדה לו זכות קיום מצוות נטילת ידיים. במשך הזמן הצליח השם את דרכי מצליח והוא נהיה עשיר גדול, זה היה שכרו בעולם הזה, ואילו בעולם הבא ציפה לו השכר המזומן לצדיקים המדקדקים בקיום מצווה קלה כחמורה.

צ'ין אדם לחברו

הבורח מהכבוד

מסופר על הרה"ק רבי נחמיה הלוי מדובראונא זיע"א, שפעם נסע ברכבת וישב לו מוצנע בפינה אחת אחוז במחשבותיו. בתוך הקרון נסע גם אחד מגאוני ליטא. כאשר הכיר ברבי נחמיה שאינו נוסע רגיל, נכנס עמו בדברים. והתפתחה ביניהם שיחה תורנית עמוקה וממושכת, עד שמרוב התפעלות קרא הלה: איך זה שלא יודעים מכס? חייך רבי נחמיה ואמר: אספר לכם מעשה. רובל ספרים אחד שהיה מסובב מעיירה לעיירה נודמן לישוב אחד והוזמן על ידי רב המקום לסעוד על שולחנו. כאשר נכנס האורח לבית הרב, הופתע לראות את ארון הספרים הגדול בבית. קרא אל הרב בהתפעלות, הרי אתם יכולים להתעשר במכירת ספרים יקרים כאלו. אמר לו הרב תמיהני עליך, וכי ספרי עומדים למכירה?

עוזב תעוזב עמו

מסופר על הרה"ק מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א שיום אחד כשהלך מביתו לכיוון בית המדרש, הבחין באיש מבוגר הסובב שתי מוודות כבדות, ניגש האיש אל הרבי שעבר לידו ואמר לו: ר' יהודי אולי הנכם מוכנים לעזור לי לשאת מוודה אחת? "המשא כבד עלי מאוד". לקח הרבי מידו בשמחה את המוודה ושניהם צעדו יחד כאשר כל אחד מוודתו בידו. אחד מרבני חב"ד שהלך בסמוך, נבהל מאוד לראות ממקום הילוכו את הרבי סובב בידו את המוודה הכבדה, אך לא היה לו האומץ לגשת אל האיש ולהעיר לו על כך בנוכחותו של

הרבי. התחיל הרב לרקוע ברגליו ולעורר קצת רעש, כדי שאותו יהודי יהפוך את פניו אליו ואז יוכל להעיר לו, אך לדאבונו לא החזיר האיש את פניו. וכך המשיכו ללכת עם המוודות הכבדות בידיהם. בעודם צועדים, שמע הרבי את היהודי המשמיע אנחות כבדות, כאשר שאלו הרבי על מה ולמה הוא כה נאנח? ענה לו, האמן לי ר' יהודי שכבד עלי מאוד המשא שהנני סובב ביד, ללא אומר ודברים לקח הרבי ממנו גם את המוודה השניה, וכך המשיכו ללכת כאשר שתי המוודות הכבדות בידיו של הרבי. הרב שפסע מאחוריהם וראה את מעשהו האחרון של אותו יהודי לא יכול להבליג עוד, הוא התקרב אל האיש שהוא והחל להשתעל בקול מאחוריו, הפעם הפנה כבר היהודי את פניו לעבר המשתעל, אז רמו לו כי האיש שנושא את מוודותיו אינו אלא הרבי מליובאוויטש, כאשר שמע הישיש את דבריו, נבהל מאוד ועצר מלכת, הוא תפש את ראשו בידו והחל לקצוף על עצמו: געוואלד מה עשיתי השתמשתי עם הרבי מליובאוויטש לסחוב את המוודות שלי, אוי לי ואבוי לנפשי, כראות הרבי שהיהודי עצר מלכת ומשמיע דיבורים של צער וכאב, שאלו מה קרה ועל מה ולמה נעצר פתאום מלכת? החל היהודי לבכות כי לא ידע כלל עם מי הוא משתמש לצרכיו הפרטיים, ומי יודע אם יכפרו לו מן השמים על מה שעשה, ענה לו הרבי ומה עם מצוות "עוזב תעוזב עמו" האם מצווה זו ניתנה רק לאנשים אחרים ולא לי.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ב' תמוז

יוסף הצדיק משבטי קה בן יעקב (ב"א ש"ט) הרה"ק רבי נחמן מהורדאנקא ב"ר יצחק (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)
הרה"ק רבי אברהם מטריסק (מגן אברהם) ב"ר מרדכי מטשערנובל - תרמ"ט)
יום ראשון ג' תמוז
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר לוי יצחק מליובאוויטש (תשנ"ד)

יום שני ד' תמוז

רבנו יעקב ב"ר מאיר (ר"ת - ד"א תתקל"א)
הרה"ק פינחס ב"ר צבי הירש (ההפלאה - תקס"ה)

יום שלישי ה' תמוז

הרה"ק רבי אלטר עזריאל מאיר מלובלין ב"ר אברהם (תש"א)
יום רביעי ו' תמוז
הרה"ק רבי משה האגר מקאסוב ב"ר יעקב שמשון (תרפ"ה)

יום חמישי ז' תמוז

הגה"ק רבי ברוך פרענקל תאומים ב"ר יהושע יחזקאל פייבל (ברוך טעם - תקפ"ח)
הרה"ק רבי שמחה בונים ב"ר אברהם מרדכי מגור (לב שמחה - תשנ"ב)

יום שישי ח' תמוז

הרה"ק רבי מאיר מדזיקוב ב"ר אליעזר (אמרי נועם - תרל"ז)
(הרה"ק רבי מרדכי מקוזמיר ב"ר אברהם המגיד מטריסק (תרע"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיהל הכהן רביטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רספרים יוסף הרש"ע על המצוות.

הגבלת התורה (ה')

א) אין לאדם להתחיל באמירת וזאת התורה, כשגביהים הספר תורה, אלא בשעה שרואה לנגד עיניו את הכתב של הספר תורה. (שערי אפרים, שער י', סעיף י"ג, מ"ב סימן קל"ד, ס"ק י"ב) אבל אם רואה רק צדדי הספר תורה, או יריעות הספר תורה מאחוריו, לא יאמר וזאת התורה. (שו"ת בצל החכמה, ח"ה, סימן קל"ו).
ב) ואם התחיל לומר וזאת התורה כשראה כתב הספר תורה, יוכל להמשיך באמירת הפסוק, אף שכתב הספר תורה כבר אינו לנגד עיניו. (שערי אפרים, שער י', סעיף י"ג)

לע"נ הרה"ח ר' הלל המבורגר ז"ל

ב"ר פינחס נחום ז"ל

נלב"ע ח' תמוז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מקהלת ציון

פרשת קרח - כחה של תפלה

"אל תפן אל מנחתם" (במדבר ט"ז, ז)

לכן הודיעו למחותנים שהרב יגיע לערוך את החופה בשעה שבע בערב בדיוק. הם ביקשו בכל לשון של בקשה לא לאחר את זמן החופה כדי שיוכל להספיק להגיע בזמן לשבע ברכות לנכדו.

יום רביעי הגיע. הרב גרוסמן יצא מביתו בשעה מוקדמת על מנת להגיע בשעה היעודה. אולם בורא עולם זימן להם פקק תנועה גדול.

עבר זמן רב עד שהתנועה בכביש השתחררה. הם הגיעו לאולם בשעה שמונה ורבע. לאחר החופה הרב בירכס ב'מזל טוב'. הסבתא ניגשה לרב ואמרה: "כבוד הרב, מזל טוב! ישר כח שאיחרתם את החופה אחרי השעה שמונה ולא בשבע, ברוך ה'."

"התפללתי בדמעות וביקשתי מאת ה' יתברך שהרב יאחר ושהחופה לא תיערך מבעוד יום. זאת כדי לקיים את צוואת רבי יהודה החסיד בספר חסידים שאין לישא אישה ב-ז' שבט, ז' תמוז, ו-ז' אלול. ברוך ה' ששמע לקול שוועתי ותחינתי וזימן שעשיתם את החופה לאחר צאת הכוכבים."

מכאן אנחנו רואים, עד כמה תפילה בכוונה יכולה לפעול בשמיים, עד כדי שיווצר פקק תנועה ובלבד שהתפילה תתקבל.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

ענין חמד

שבת	חול המועד	יום טוב	יום ראשון
21: 18	20: 22	19: 10	י"ג
21: 15	20: 20	19: 28	י"ד
21: 19	20: 23	19: 31	ט"ו
21: 15	20: 20	19: 27	ט"ז

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב ימ"ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ילה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ילה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

קרח ועדתו חלקו על משה רבינו ע"ה, איש האלקים. הם עשו הכל כדי להכפיש את שמו ואף העלילו עליו עלילות נוראיות שאין הדעת סובלתן.

משה רבינו רצה להוכיח שה' בחר בו ובאהרון הכהן, ולכן הציע לעם ישראל: "וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקָּדוֹשׁ" (במדבר טז, ז). עם ישראל הסכים מיד.

משה רבינו עמד לאחר מכן בתפילה וביקש מאת בורא עולם: "אל תפן אל מנחתם" (במדבר טז, טו) - אל תקבל את מנחתם של קרח ועדתו.

צריך להבין: מדוע משה רבינו היה צריך תפילה זו? וכי יש סיכוי שבורא עולם חלילה יקבל את מנחתם? הלא גלוי וידוע לפניו יתברך שהם רשעים ומשה רבינו צדיק!

אלא משה רבינו ידע שכאשר אדם מתפלל תפילה מכל הלב ובכוונה גדולה, תפילה זו מתקבלת ברצון לפני בורא עולם אפילו אם המתפלל הוא רשע גמור!

לכן משה רבינו היה צריך כביכול 'תפילת מנע'. הוא ביקש מאת ה' יתברך, שלא יקבל את תפילתם גם אם יזעקו בכל ליבם.

בתאריך ז' תמוז ה'תשע"ו, הגאון הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א, הרב של מגדל העמק סיפר שבני משפחה הזמינו אותו לסידור חופה וקידושין בצפון.

זמן החופה נקבע בשעה שבע בערב. מכיוון שהרב באותו הלילה ערך שבע ברכות לנכדו במוסדות יחד עם תלמידי הישיבה, האירוע של נכדו נקבע לשעה שמונה בערב.

להצלחת דביר בן גלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלוהי ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישולם כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוראל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר ולילד אלחנן רפאל בן איריס ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - שבת- הטמנה - חלק א'

מהו דין הטמנה והאם יש דין הטמנת מאכל בתור סיר?

סלסלע: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס', רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

אסור להטמין תבשיל בערב שבת, בדבר שמוסיף הבל [חום] אף בכירה גרופה וקטומה. אבל מותר להטמין בערב שבת תבשיל, בדבר שאינו מוסיף הבל ורק שומר על חום התבשיל. הערה: גזרו חז"ל מכיוון שמא יטמין בגחלים ויחתה בשבת. כך השו"ע פסק (או"ח סימן רנז ס"א). דין זה נאמר אף בכירה גרופה וקטומה כמבואר בשו"ע (סימן רנז ס"ח).

כאשר הסיר מונח על גבי הפלטה, ומניח עליו שמיכה, למרות שמדובר בהטמנה בדבר המוסיף הבל ואסור אפילו מערב שבת, המנהג להתיר, כאשר עושה כן מבעוד יום. הערה: למרות שהשו"ע פסק (סימן רנז ס"ח) כאשר הקדירה מוסיפה חום מחמת דבר אחר, אסור. גם כאן מחמת האש שתחת הקדירה השמיכות מוסיפות חום. מכל מקום המנהג מקדמת דנא להקל בזה, וכמ"ש מהר"ם בן חביב הובא בספר ארץ חיים- סתהון (סימן רנז) שנהגו שלא כדברי השו"ע. עיין למ"ש הראש"ל בשו"ת יביע אומר ח"ו (או"ח סימן לג). ע"ע בספה"ק מנהגי השולחן מהדו"ב (או"ח שם).

לבני אשכנז מותר רק הטמנה חלקית, דהיינו שחלק מהסיר יהיה גלוי וניכר לעין, שאינו מכוסה. מקורות: הרמ"א (סימן רנז ס"א). כן פסק הגרש"ז אורבך בספר 'שמירת שבת כהלכתה' (פ"א הלכה עה).

סיר שהיה מכוסה בשמיכות לפני השבת, מותר לגלותו בשבת ולשוב לכסותו. מקורות: שו"ע (סימן רנז ס"ד).

מותר להוסיף שמיכות, מפני שהסיר היה מוטמן כבר מבעוד יום ודווקא כשהמאכל התבשל כל צורכו.

מותר לתת בערב שבת שקית ובתוכה אורז או בשר וכו' בתוך קדירת חמין. אין לחוש בזה לאיסור הטמנה בדבר המוסיף הבל. מקורות: כן העלה הראש"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ד (עמוד נג) מכיוון שאין השקית נעשית להטמנה, אלא כדי שלא יתערב מה שבתוכה עם החמין. ע"ע בספרו 'חזון עובדיה- שבת' ח"א (עמוד סג). כ"כ בשו"ת 'אור לציון' ח"ב (פי"ז אות יג). ע"ע בספר 'מעין אומר' ח"ב (עמוד קיב). כן דעת הגרש"ז אורבך בספר 'שמירת שבת כהלכתה' (פמ"ב הערה רמב).

מותר מערב שבת לכרוך פשטידה [קוגל] בנייר כסף אפילו אם מכסה את האוכל מכל הצדדים ולהכניס את כולו בתוך קדירת החמין. מקורות: בשו"ת 'אז נדברו' ח"ו (סימן עח) כתב שמותר לעטוף את הקוגל בנייר אלומיניום ולהטמין בתוך קדירת החמין, מכיוון שנחשב כהטמנת אוכל באוכל. ע"ש. כ"כ בשו"ת 'להורות נתן' ח"ז (סימן יב), ובשו"ת 'שרגא המאיר' ח"ד (סימן סג) וח"ו (סימן קמא) להקל להטמין מאכל העטוף בנייר בתוך הקדירה, מכיוון שאין זה אלא כלי רעוע ולא חשיב הפסק כלל. בשו"ת 'קניין תורה' ח"ד (סימן כד) העלה להקל כאשר אין האוכל מוטמן כולו בתוך החמין. ע"ע שו"ת 'אדני פז' ח"ד (סימן כב). בספר 'שמירת שבת כהלכתה' (פמ"ב הערה רמב) הביא את דעת הגרש"ז אורבך להקל אף באופן שהעטיפה אטומה, ואין המאכל שבתוכה מקבל טעם מהתבשיל, וע"ע שו"ת 'מנחת שלמה' ח"ב (סימן לד אות ז). שוב ראיתי שכן העלה מור דודי בשו"ת 'מנחת פאר' ח"א (סימן יד).

יש אוסרים. מקורות: שו"ת 'שבט הלוי' ח"ג (סימן מז) וצריך שיעשה נקבים בשקית, כדי שהחמין יתן טעם במאכל, ורק באופן זה נחשב הכל לתבשיל אחד. כ"כ בשו"ת 'מנחת יצחק' ח"ח (סימן יז) אלא אם כן זה דרך בישול המאכל, כגון מאכל הקרוי 'קישקע' [מעיים ממולאים] שמכיוון שצורת בישולו היא להטמין בתוך תבשיל, אין זה נחשב כהטמנה. ע"ע להגרי"ש אלישיב בספר 'שבות יצחק' ח"ב (פ"כ אות ג). כן דעת הרב 'מנוחת אהבה' ח"א (פ"ג הכ"ז). בספר 'חוט שני' ח"א (פכ"ח סק"ד) כתב, אם עטיפת המאכל בשקית נועדה, בשביל שלא יתפזר או יתפורר המאכל בקדירה, נראה, שהכל נחשב כתבשיל אחד ואין דינו כהטמנה.

עֲשֵׂית שְׁלוֹם

מעשה ביהודי עני, תושב בגדד, שהיה מוכר לוביה בשוק. הפרוטות המעטות שהרוויח הספיקו בדוחק ללחם צר. הוא היה מביא הביתה את שיירי הלוביה כל יום. לוביה בבוקר, בצהריים ובערב. לוביה בקיץ, בסתיו, בחורף ובאביב. לאשתו נמאס מהירק, שרק אותו אכלה, מזמן חתונתה. היא ביקשה מעט בשר, דגים או ירקות אחרים. מכיוון שבעלה לא יכל לספק זאת הגישה נגדו תביעת גירושין. הגאון רבי יחזקאל משה הלוי זצ"ל, רבה של בגדד דיבר על ליבה. לא המאכל העיקר, אלא האושר במשפחה. הפרנסה תלויה במזל. אם העוני כרוך בעקבותיה, למה תאמלל את עצמה כפליים בחורבן משפחתה.

דבריו לא נפלו על אוזן שומעת. הרב קבע את מועד הגירושין לעוד שלושה שבועות. הרב הבין, שאם מאכלם הוא לוביה בלבד הרי שיש בה פסולת: גבעולים וקליפות. הרב עקב אחרי הליכות הבית בסתר, וראה שבעלות השחר האישה יוצאת להשליך את הקליפות לאשפה. הרב התחפש לעני מרוד, לבוש בגדים בלואים והתחבא סמוך לביתם. כשראה את האישה יוצאת לזרוק את שאריות הלוביה, התחנן לפניה: "אנא, תני לי מעדנים אלו, משום שילדי מתחננים לאוכל, ואין בידי מאומה!".

אמרה לו: "אבל זו פסולת!". ענה: "ילדי יאכלו את זה, ובלבד שלא ימותו ברעב!", וקבע עימה, שבכל יום יבוא ליטול ממנה את הקליפות של הלוביה. כשהגיע מועד הדיון, האישה התייצבה וביטלה את תביעתה, מכיוון שלא ידעה שיש אנשים עניים מרודים יותר ממנה, ושפר עליה גורלה!

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס' שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PhineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

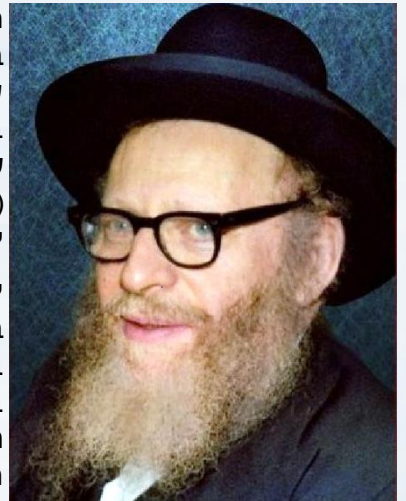
נא לפנות לרב אליהו פנחס' בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב יוסף חיים שניאור קוטלר זצ"ל

הגאון הרב יוסף חיים שניאור קוטלר זצ"ל - נולד בשנת ה'תרע"ח (1918) בסלוצק בעיר בלארוס. כשהיה בן שנתיים וחצי בלבד, אביו שלח אותו אל מעבר לגבול רוסיה-פולין, מכיוון שהיה משוכנע כי הבולשביקים יסגרו בימים הקרובים את ה'חדרים' ויאסרו את קיומם. עוד בילדותו ניכרו בו כישרונות עליונים ונדירים. הבנתו היתה מופלאה ביותר. הבין כל מה שקרא בפרק זמן קצר ביותר. בתקופת בחורו התחנך בישיבת קלוצק. בשנת ה'תש"א (1940) כשהיה כבן 22 פרצה המלחמה והשוואה האיומה. הוא נמלט מליטא לארץ כדי ללמוד בישיבת חברון ונשאר שם שבע שנים.

לאחר נשואיו ירד לארה"ב. שם הוסיף לעלות במעלות התורה ביתר שאת. עמל בתורה ביגיעה מפרכת לילות כימים. לאחר פטירת אביו בחודש כסליו ה'תשכ"ג (1962) כיהן במקומו כראש ישיבת לייקווד בניו ג'רזי והתחיל להרביץ תורה. בתקופתו, מספר התלמידים בישיבה גדל ממאה ועשרים לאלף! בשנות כהונתו ישיבת לייקווד זכתה להוציא מבין כותליה תלמידים בני תורה ות"ח מובהקים. מתוכם מכהנים פאר מאות רבנים, ראשי ישיבות, רמ"ם, ויושבי על מדין בכל רחבי ארצות הברית: ניו-יורק, שיקגו, מיאמי, בוסטון, לוס אנג'לס פילדלפיה ועוד וכן בקנדה ובאוסטרליה. נוסדו ביוזמתו כוללי אברכים בטורונטו, דטרויט, לוס אנג'לס ועוד.

אהבת התורה שלו היתה מופלאה. גאון. אירגן הדפסת ביטאון בשם 'נהוראי' לפרסום הגיגים ומאמרים תורניים. שימש כחבר במועצת גדולי התורה בארצות הברית. היה פעיל בהגירת יהודי איראן לארצות הברית. **הפלא הגדול היה כי רבינו עמד על משמרתו בדיוק כמספר הימים שאביו עמד לפניו - י"ט שנה ז' חודשים ויום אחד.** נפטר ב-ג' תמוז ה'תשמ"ב (1982). חי כ-64 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. בנו, הגאון ר' אריה מליכאל יחד עם חתנו, הגאון ר' דוד שוסטאל, ואחייניו, הגאון ר' ירוחם אולשין והגאון ר' ישראל ניומאן, כיהנו אחריו כראשי הישיבה.

אביו: מרן הגאון ר' אהרון (ראש ישיבת קלצק בפולין. לאחר מכן מייסד וראש ישיבת לייקווד בארצות הברית. היה נשיא מועצת גדולי התורה בארצות הברית וממנהיגי הציבור החרדי).

אימו: מרת חנה פרל (בתו של מרן הרב איסר זלמן מלצר, רב העיר סלוצק ומח"ס 'אבן האזל').

אשתו: מרת רישל (בת ר' אריה מליכאל פרידמן הי"ד מסלבודקא). **ילדי:** תשעה ילדים,

בניהם ר' אריה מליכאל, ר' מאיר, מרת שרה יהודית (נישאה לר' דוד שוסטאל). **מרבתי:** הגאונים העצומים אביו, ר' אהרון, סבו, ר' איסר זלמן מלצר, ר' יצחק זאב הלוי סולובייצ'יק מבריסק, ר' ברוך בער ליבוביץ ור' יחזקאל סרנא.

מתלמידיו: הגר"ח גינזבורג, הגר"צ רוטברג. **מספרי:** **ינועם שי"ח** - מאמרים ושיחות מוסר **שי"ח ערב** - חידושים על מסכתות הש"ס: פסחים, סנהדרין, סדר קדשים, שבת, עירובין, סוכה, מגילה, חגיגה וקידושין.

כבר בילדותו ניכרו ברבינו כישרונות עליונים ונדירים. הגאון הרב שלמה לורנץ זצ"ל נפגש עם ידידו של רבינו. הוא שוחח עימו אודות גדלות תורתו של רבינו. הידיד סיפר כי רבינו כבר בלט מנעוריו כילד גאוני. לפני שנים רבות למד עימו בחברותא וראה כי הוא 'מדפדף' בגמ' דף אחרי דף. כשהביע בפניו את פליאתו, רבינו הציע לו לבחון אותו.

אותו ידיד סיפר כי הוא נדהם לראות שרבינו מבין במהירות הבזק את כל דברי הגמרא על בוריים. אותו ת"ח, שהשתומם מהעובדה הזו, הלך לספר זאת לזקנו של רבינו, מרן הגאון ר' איסר זלמן מלצר. הגאון אמר לו בפשטות: "אינך מחדש לי מאומה. כבר כשהיה שניאור שלנו ילד כבן שבע ראיתי אותו 'מדפדף' בספר 'חיי אדם'. אמרתי לו: 'בספר 'חיי אדם' צריך ללמוד ולא לדפדף. כששמע דברים אלו ביקש ממני, שאבחן אותו. משמילאתי את בקשתו ובחנתי אותו, ראיתי כי הוא בקי היטב בכל הדפים שדפדף בהם".

בן יקיר היה לגאון רבי שניאור קוטלר ושמו רבי מאיר. כאשר הגיע לפרקו בא בקשרי שידוכין עם בת הגאון רבי לייבל באקסט (ראש ישיבת 'עטרת מרדכי' בדטרויט שבארה"ב). כשבוע לפני מועד הנישואין, התברר שהחתן חולה במחלה הנוראה רח"ל. רבי שניאור אמר למחותנו: "דבר לי אליך. הבה נפגש באמצע הדרך שבין דטרויט ללייקווד" (בגלל המרחק בין שני המקומות). כשנפגשו, רבי שניאור סיפר את הבשורה המרה, כשאינו מסתיר את המצב הרפואי, ואמר לרבי לייבל: "הרשות בידכם לנתק את קשר השידוכין ללא כל קפידה מצידנו".

רבי לייבל השיב: "אחר שלקחתי אותו לחתן, הרי הוא כאחד מבני. לא אשלחנו מביתי". ענה רבי שניאור: "נקרא לנערה ונשאל את פיה. בתך היא העומדת להינשא ואינך יכול להסכים על חשבונה". רבי לייבל חזר לביתו. הוא סיפר לבתו ושאל אותה אם היא מוכנה להינשא לו בידיעה שיחיה רק לתקופה קצרה.

הבת השיבה כי היא מוכנה להתחתן איתו, "אבל בתנאי שהגאון הגדול רבי משה פיינשטיין יעניק את ברכתו, שאזכה להקים ממנו דורות". הגאון רבי משה פיינשטיין בירך והם נישאו במזל טוב. כעבור זמן נולדה להם בת, עד שלדאבון לב רבי מאיר השיב את נשמתו ליוצרה בשביעי של פסח בשנת ה'תשל"ט.

באותו זמן נפטרה לרבי לייבל בת צעירה בימים, כשהיא מותירה אחריה שלושה יתומים. האלמן, שהיה חתנו של רבי לייבל, התחתן בסופו של דבר עם אחות אשתו (אשת ר' מאיר). הם הקימו בית בישראל, כשהם מגדלים ביחד את ארבעת הילדים. לאחר כארבע שנים מנישואיהם עדיין לא נולדו להם ילדים משותפים. התברר שאישה זו היא עקרה, ולעולם לא תלד ילדים.

התברר למפרע, כי אותה בת שנולדה לה בזיווג הראשון היה למעלה מדרך הטבע. זה היה מכוח ברכתו של מרן הגאון רבי משה פיינשטיין. כמובן, עמדה לה גם הזכות הגדולה שהסכימה להינשא לרבי מאיר, למרות שידעה על מחלתו הקשה.

הצַעַר בְּגִין הַמַּחְלָקָה

הדין, כדי שיוכלו להמשיך את הדין.

באותם הימים שלפני הדין השני חלה תפנית דרמטית. התרחש אירוע ששינה את פני הדברים לחלוטין.

אחד הדיינים שהשתתף בדין-תורה של אותה משפחה, הכיר את אב המשפחה אישית. לילה אחד הוא ראה את האב בחלום.

האב פנה לדיין, כשעל פניו ניכר צער רב. האב אמר לו: **"דע לך, שבכל פעם שילדי מזכירים את השם שלי בדין תורה, שנערך אצלך, מטלטלים אותי בשמיים מצד לצד. מפריעים את שלותי ומנוחתי ואני מרגיש צער איום וסבל נורא".**

"אנא ממך", הנפטר התחנן אליו, "אני מבקש ממך בכל לשון של בקשה, סֵפֶר לילדים שלי מה אמרתי לך. בקש מהם שלא יזכירו את שמי בכלל בזמן הדין".

"דע לך, שכאשר שומעים בשמיים שהמריבה והשנאה נוצרו בגלל הרכוש שהשארתי להם, מתעוררים עלי דינים קשים שמצעים אותי. לכן, לכל הפחות, שירחמו על נשמתי ולא יזכירו את שמי!".

הדיין התעורר בבעתה. הוא אינו רגיל לחלום חלומות ברורים כאלו. הוא יצר קשר עם המשפחה וביקש מהם לכנס את כל האחים בשעה מסוימת במקום פלוני, מכיוון שיש לו הודעה חשובה מאוד.

בני המשפחה התפלאו, אבל הגיעו לאותו מקום, כמו שביקש מהם. הדיין הגיע וסיפר להם את כל מה שראה בחלומם. אביהם מתייסר מאוד בגלל המחלוקת.

האחים ששמעו זאת הצטמררו והזדעזעו עד עמקי נשמתם. הם הבינו שאביהם האהוב סובל נורא. כל זאת בגלל המחלוקת על הירושה.

מכיוון שכולם היו באותו מקום, הם הסכימו להתפשר אחד עם השני ולא לערוך דין-תורה. הבינו שרק כך הם יעשו נחת רוח לאביהם שבשמיים.

בסיכומם של עניין, הם הגיעו בעצמם לחלוקה הוגנת של הרכוש בלי לערֵב את בית-הדין ובלי לצַעֵר את המנוח שנפטר.

כמה איומה היא המחלוקת והמריבה, אשר עלולה להוביל לשנאה ופירוד בין האחים. כמה גדול צער זה בשמיים. בפרט כשמדובר במחלוקת בעקבות ירושה שהשאייר הנפטר בעולם הזה.

הנפטר סובל בכל פעם שאותה מחלוקת מתעוררת ואין לו מנוחה כלל. יהי רצון שנזכה תמיד לאהבה, אחווה, שלום ורעות, אכי"ר!

להלן סיפור מופלא שסיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א. יש בו כדי ללמדנו עד כמה צריך להיזהר מפני מריבות ומחלוקת וכיצד מתייחסים אליהם בשמיים.

המעשה התפרסם לפני יותר מחמישים שנה ועורר בזמנו התעוררות עצומה בנושא המחלוקת. מדובר על משפחה חשובה ומפורסמת בארץ. אבי המשפחה היה אישיות תורנית חשובה ביותר הרביץ תורה ברבים.

שיעוריו נודעו בשערים. הרב שהיה בעל מתק שפתיים משך אנשים רבים, שהיו משומעי לקחו. דבריו התקבלו על לב השומעים. כך היה במשך שנים רבות.

אולם לא לעולם חוסן. ביום מן הימים הרב התבקש לבית-עולמו כשהוא זקן ושבע ימים. בני המשפחה ישבו עליו 'שבעה'. הם הצטערו רבות על אובדן הצדיק, כשאינם יודעים כיצד למלא את החלל העצום שנותר.

לאחר ימי ה'שבעה', האחים פתחו את הצוואה שאביהם הותיר. הסתבר כי היה לאב רכוש לא מבוטל. הוא הותיר להם ממון רב ויקר ערך, מספר דירות, מטלטלים רבים וכסף רב.

במקום לשבת ולדון כיצד לחלק את הממון שאביהם הותיר, כל אחד מהאחים התחיל לטעון, כי 'לו משפט הבכורה'. מגיע לו לקבל את הדירה הגדולה ועליו לקבל יותר מאחיו האחרים, מכיוון שהוא עשה כך וכך למען אביהם וכיו"ב.

הרוחות התלהטו והצעקות נשמעו לכל עבר. במקום להגיע לעמק השווה, הם נפרדו כל אחד לדרכו בכעס גדול ונורא, **כאשר כל אחד מהאחים הכריז על חרם כללי של שאר אחיו.**

עם כל הצער שבדבר, המשפחה שהתחנכה על אדני התורה הקדושה ידעה, כי עליהם לפנות לדין תורה בבית-דין כדי שיפסקו להם כיצד לחלק את הרכוש שאביהם הותיר.

מועד הדין נקבע. כשהגיע היום המיוחל, כל אחד מהאחים הגיע בנפרד לבית-הדין. הדיינים התחילו לשמוע את האחים לפי סדר.

הדיין לא היה פשוט כלל. זעם, בכי, צער וצעקות היו באותו דיון כשלעיתים אחד האחים התפרץ לתוך דברי השני. המראה היה קשה מאוד.

עד לפני תקופה לא ארוכה היו בני-המשפחה מאוחדים ביניהם ועוזרים אחד לשני. והנה, עתה, בגלל ירושה שהותיר אביהם מצאו את עצמם שונאים את אחיהם - בשר מבשרם.

הדיינים שמעו את דברי האחים. לאחר דיון קצר ביניהם, הם אמרו לבני המשפחה, כי עליהם לשקול את הדברים שנאמרו. האחים היו צריכים להגיע להגיע לאחר עוד כמה ימים לבית-

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל אביבה בת איירין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי יזיז בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דוד יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חוה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה
---	--	---	---

גליון באר הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

קרח

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת קרח

א	מאתך היא מנוחתם – ע"י האמונה חוסך מעליו כל מיני מחלוקת.....
ה	ולא יהיה כקרח וכעדתו – לברוח מן המחלוקת.....
י	שכרו על פי פעלו – עונש ושכר התלויים בענין המחלוקת.....
יא	כלי מחזיק ברכה – הברכה והפרנסה תלויים במידת ה'שלום'.....
יב	אל תחד כבודי – בגנות המחלוקת אפילו כשהיא לשם שמים.....
טו	מקום נתבצר – לעולם לא אבדה תקוות בר ישראל מלשוב בתשובה.....
טז	ונחשב לכם – האיש הפשוט ייחשב ב'עבודתו' כעבודת כה"ג לפני ולפנים.....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת קרח

בחוּסר אמונה ובטחון. ואפרש שיחתי, כי הנה כל אדם דואג לעצמו ולפרנסתו, ומשמר על כבודו הרם והנישא בשומר על כתר המלך בכבודו ובעצמו... עתה, אם יבוא מאן דהו ויפגע בכבודו או יגע בפרנסתו, ואף אם רק 'נדמה' לו שכן היה הרי עליו לקנא קנאת ה' צבקות.... ומשם הדרך קרובה להדליק את האש הגדולה ולהבעירה בתבערת המחלוקת. ואילו היה מאמין באמונה שלימה שהכל משמים, היה מכיר שהוא וכל גורלו נתונים בידי הבורא יתב"ש, וכל מה שהצליח עד היום בפרנסה ושאר עניינים 'מחוש ועד שרוך נעל' אינו אלא כי הצליח ה' דרכו, ממילא לא היה מתפעל ב"ב בשאחרים מעוללים לו נזק צער וכו', שהרי אין דבר

מאתך היא מנוחתם – ע"י האמונה חוסך מעליו כל מיני מחלוקת

פרשה זו יפה נדרשת* (במדרש תנחומא, רש"י) - להרחיק אותנו ממחלוקת עד קצה האחרון, ובפירוש הזהירה תורה (יז ה) 'ולא יהיה בקרח ובעדתו', האף אומנם שאין לנו כל שמץ השגה במחלוקת זו של קרח ועדתו, אך התורה כתבה כל דבר המעשה ללמדנו בינה במה שנוגע לנו, לדעת את הדרך נלך בה בכל עניני קנאה ומחלוקת.

תחילה וראש עלינו להידרש לתורת האמונה, כי כל ה'מחלוקות' והסכסוכים שיש בין חבריות שורשם

א. כה כתב ה'פרי מגדים' (בספרו תיבת גומא עה"ת ד"ה קהלת) 'אומרים הלצה, פרשה זו יפה נדרשת, (כי) דבר בעתו מה טוב, ושלא בעונתו לא נאה לדרוש (כגון) בפסח דיני סוכות או יום הכיפורים וכדומה, ופרשה זו - מחלוקת יפה נדרשת תמיד, כי אין שעה שאין מחלוקת והכל בזמנו, עכ"ל.

ב. ראשית דבר עלינו להקדים, פשיטא שאין לנו שום השגה והבנה בכל עניינו של קרח, שקדושתו שגבה למעלה למעלה, והיה מ'טועני הארון'. וכך איתא מהאריז"ל (ספר הליקוטים תהילים צב) שלעתיד לבוא יעלה ויפרח בתיקון גמור, וכנרמז בפסוק (תהילים צב יג) 'צדיק כתמר יפרח' סופי תיבות 'קרח'. מכל מקום התורה כתבה פרשה זו, כדי ללמדנו בינה והשכל את הדרך נלך בה בהתקרב אלינו ואפילו רק לתוך ד' אמותינו איזה ענין העומד בגבולה של מחלוקת, שנזהר לברוח ממנה ולהתחזק באהבת רעים.

ג. וזוהי הנהגה הנדרשת מכל איש אשר הוא בכל עת וזמן, ובפרט בעת קושי והסתר, לזכור כי הקב"ה מלך העולם הטוב והמיטיב, הוא העמידו בנסיון זה ולטובתו הגמורה, ועומד ומשקיף עליו לראות כיצד יקבל באהבה את הקורות עמו, וכמו ששמעתי על איש צדיק ונכבד הרה"ח רבי לייבל גלויברמן שליט"א ששיכל את בנו הבחור הצעיר מאיר ז"ל (באסון הנורא שהתרחש בחצה"ק קארלין סטאלין בגבעת זאב) לקראת התקדש חג השבועות שנה זו, בעת שניגש לזהות את בנו יקירו המוטל ללא רוח חיים ל"ע הכריז ואמר, הנני הולך עתה להמליך את הקב"ה... ולעומתו אמרה ה'עזר כנגדו' הצדקנית תליט"א כאשר ניגשה להדליק את הנרות לכבוד יו"ט (סמוך לסעודת החג, וכמנהג קהילות רבות) הריני מכוונת בברכת 'שהחיינו' גם על הזכות שנפלה בחלקנו, להעלות את בנו קרבן לה'...

ובוודאי, נעתיר תחינה לפני אב הרחמים שיחוס וירחם עלינו שלא נדע מנסיונות קשים ומרים כאלו, לא מיניה ולא מקצתיה, ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולות בית ישראל מעתה ועד עולם, אבל אליכם אישים אקרא, כל חד וחד בדיליה, ילמד לנסיונות שלו, להתחזק באמונה טהורה שהכל הוא מאבינו אב הרחמן, ולהמליך את הקב"ה בכל מצב שהוא, מתוך התחזקות ושמחה 'בברכת שהחיינו' שזוכה לעמוד בנסיון... ולא בפנים נפולות...

ד. שמענו מבעל המעשה ושמנו הרה"ח רבי שלמה ש. שליט"א, אשר הינו מנהל 'ארגון חסד' המחלק מזון 'שלוש סעודות' בכל ערב שב"ק לכאלפיים משפחות. ומכיוון שפעמים רבות קופת הארגון מתרוקנת ממזומנים ושאר אופני תשלומים... על כן הוא נוהג לנדוד מפעם לפעם לאחיו שבגולה, ומזכה אותם לקחת חבל ונחלה בפעולות הכבירות. באחת מנסיעותיו לאחרונה, קבע מקומו בבארא פארק ומשם פרס 'מצודתו', והנה הגיע אחד מידידיו ודיבר על לבו, כי 'כדאי' לו ליסע לעיר פלונית - הנמצאת במרחק 6 שעות נסיעה מבארא פארק, שם יושב יהודי גביר אדיר, אשר לבו פתוח לצרכי צדקה כגון דא - חלוקת מזון ומחיה למשפחות נזקקות, וידוע כי רבים היוצאים ממנו עם טשעק (צ"ק) נכבד עד מאד... ר' שלמה סבר שלא כידידו, מתוך הבנה שלא שווה מאמץ כה גדול בעד

הנעשה מעצמו או ע"י איזה בריה שבעולם^ה אלא 'כי' וכך כתב בספר 'בית יעקב' משמו של הרה"ק ר' הוא אמר ויהי, הוא ציוה ויעמוד^י.
בונים מפרשיסחא זי"ע 'לזה שורש עבודת השם

נתינה זו, על כן לא אבה ליסע שמה, אך חברו הטוב הפציר בו, עד שהבטיחו, הנה אני אקח אותך ברכבו הלך ושוב, והסכים ר' שלמה.

בהגיעם שמה מצאו שולחנות ערוכים לכל ה'אורחים', אחרי שבעל הבית ידע כי המה באים אליו ממרחקים (והנה, בעת שהיטיב לבו באכילה פנה אליו ה'גבאי' של בעה"ב, וכה אמר לו, שתי 'הקדמות' אקדים לך, א. זה הכלל, בבואך אל הבית פנימה, בחדרו של הגביר אין להתחיל לדבר לפניו, ורק כשהוא יתחיל לדבר מותר לך להשיב על שאלותיו, ב. הגביר מקפיד שלא יגלו כמה נתינתו). בהגיע זמנו, נקרא להכנס אל ה... פנימה, סוף דבר יצא משם עם טשעק שנכתב עליו סכום שלא כיסה אפילו את הדלק (געז) שהוציא על דרכו הארוכה בהלך ושוב (והרי הבטיח לא לספר כמה קיבל)... ידידו של ר' שלמה יצא משם בפחי נפש ובלב שבור ורצוץ, על שכה הטריח את רעהו שלא ברצונו ולא די שלא 'הרוויח' אלא גם הפסיד את הוצאות הדרך עם טרחה ויגיעה, ויצא ב'שן ועין'... אך ר' שלמה עצמו יצא בריקוד ובשירי שמחה, בשבח והודאה לבורא כל עולמים שהראהו בחוש כי ה'השתדלות' אינה מביאה תוצאות, והתוצאות אינם קשורים להשתדלות כלל וכלל.

משם יצאו לדרכם לעבר בארא פארק, והגיעו העירה בשעה שתיים אחר חצות ליל, מיהר ר' שלמה להתפלל מעריב בביהמ"ד 'שומרי שבת' - הגם שבטבעו הוא דייקן גדול, ובכל לילה הוא מתפלל מעריב עם המנין הראשון, באמצע התפילה היכהו מאן דהו מכת ידידות בגבו, פנה ר' שלמה לראות מי המכה, ומצא שזה איש נכבד בעל יכולת אשר הוא 'רודף' אחריו זה כשש שנים רצופות, ועד היום לא זכה להקביל פניו, משגמרו להתפלל נפנו השניים לדבר יחדיו, ואותו בעל יכולת גילה את אזניו כי אף אצלו ה'שעות' הללו הם לא שעותיו, אלא שהוא בא כעת מחתונה קרובה באולם 'עטרת חיה', אחר כשעתיים של דיבורים קיבל ר' שלמה ממנו טשעק של \$18,000, אז ראה כי באמת אין כל קשר בין השתדלות לתוצאות, ואדרבה, הקב"ה גלגלו עד העיר הרחוקה כדי שיששה 22 בלילה בשומרי שבת ויפגוש את האיש אשר ממנו תבוא ישועתו.

ה. כך מבאר הרה"ק ה'דברי ישראל' ממאדז"ץ זי"ע (ליקוטי דברי' ד"ה ויקח קרח) את הנאמר בפרשתן (טז א) 'ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי', כי זו הייתה טעותו של קרח שדימה בנפשו אז מ'נעמט זיך אליין' - שאפשר לו לאדם לקחת שררה ומנהיגות לעצמו, ולא הבין ש'לך' ה' הגדולה, ורק בידו לגדל ולחזק לכל, על כן הגיע עד היכן שהגיע וירד חיים שאולה.

ובזה מבאר את מאמר חז"ל (תענית כה.) 'משמיא מיהב יהבי, משקל לא שקלי, שמשמים נותנים לו לאדם את הראוי והנקצב לו, אך 'מלמטה' - משקל לא שקלי, אי אפשר לאדם לקחת מאומה אם לא נתנו לו משמיא. ואי אפשר לו לקחת 'מקח לעצמו', בקנייני ממון, רכוש, שררה וכל דבר אחר. אלא הכל יבוא לידו כפי הקצוב לו בחשבון ממעל, ואף יעמיד זאת לנגד עיניו כי אי אפשר לבריה שבעולם לקחת מעמו את המגיע, והקב"ה ישלים לו בהרחבה גדולה.

סיפר לי אחד מבני החבורה בעי"ת 'בית שמש' יצ"ו, הלה עמד להשיא את בתו בשעטומ"צ ומכיוון שזכה לתואר 'ביתו ריקם' בהידור רב, נדד לאחינו שבגולה לזכות אותם ליטול חלק ונחלה במצוות 'הכנסת כלה', אף לא פסח מיודעינו על המנהג לקחת את עזרתו של ה'דרייווער' (נהג) המוליך ומביא את המשולחים מהכא להתם ומהתם להכא, והנה אליהם הצטרף 'גבר אלים' מאותם המצפצפים ואומרים בכל עת ועונה 'כולה שלי' באופן של 'כל דאליים'... הלה פקד על מיודענו כי הוא נכנס ראשונה לכל ביהמ"ד וביהכנ"ס שיגיעו אליו ורק לאחר שיעשה 'סיום'... מתיר לו לערוך ג"כ 'סיבוב' באותו ביהכנ"ס - אף שלא היו בדבריו אלו אלא 'חוצפה ועזות פנים' קיבל מיודענו את הדין באהבה ולא השיב כסיל כאיוולתו. ויהי ממחרת בעודם מהלכים ועוסקים בעבודתם וכבר יצא ה'אליים' מביהכנ"ס נכנס מיודענו ויצא משם כשהוא שמח וטוב לב ו'סודו' בידו, בבואם לביהכנ"ס הבא וכבר נכנס ה'אליים' אליו הראה מיודענו ל'דרייווער' שבידו טשעק (צ"ק) על סך אלף ושמונה מאות \$, ה'דרייווער' שהכיר את בעל הצ"ק תמה על סכום נכבד כזה כי לא הכירו כאחד מעשירי העיר, בירר אצלו והעלה בידו כי הלה 'סגר' עסק נכבד וקיבל על עצמו לתת את 'מעשרותיו' לנצרך הראשון שייקלע לידיו וזה האיש פגע בו ראשונה, שאלו ה'דרייווער' והרי היה לפניו עוד 'גברא' ולא ידע בן שיחו מה הוא שח, עד שנתברר שבאותה שעה שעבר הראשון היה זה האיש בבית הכסא ולא ראהו... נמצא זה האיש האלים חשב שבידו לסדר לעצמו - אני ראשון ואיש לא יקח מאומה ממני,

ולא הבין שהכל מן השמים, לכל אחד יגיע את שלו ברגע הנכון, מבלי יכולת לבריה בעולם לקחת ממנו, כי 'זריזותו' של הראשון סייעה לידי כך שהסכום הנכבד יגיע לידי השני בעתו ובזמנו.

1. מספרים על אחד מתלמידי נובהרדוק שהיה עני ואביון השמח בחלקו ומסתפק במועט, מדי יום ביומו היה הוא וב"ב אוכלים לחם עם מעט חמאה כדי להחיות את נפשם, פעם אחת נכנס חתול לתוך ביתם ואכל את חתיכת החמאה שהיתה מיועדת לסעודתו, ויהי כאשר חזר בערב לביתו, סיפרו לו בני הבית בצער, על החתול שאכל את מנת החמאה שלו, אך הוא לא התפעל כלל מדבריהם, ונענה בבטחה 'החתול לא אכל את המנה שלי' ויתמהו בני הבית בחשבם שכוונתו לומר ששלו לא אכל החתול כי אם את שלהם, לפיכך העמידוהו על טעותו, והוכיחו לו כן, כי החלק שלהם היה מונח במקום אחר, וא"כ ברור שהחתול אכל את שלו, נענה האיש והשיב בניחותא 'אם החתול אכל את החמאה, אתגליא מילתא למפרע שלא היתה החמאה שלי, אלא של החתול, כי אם היתה שלי לא היה החתול אוכלה'...

ואין הדברים אמורים דווקא בחתול המהלך על ארבע, אלא גם ב'חתול' המהלך על שניים... שאם הוא 'אוכל' ומרוויח שמע מינה שלא היה זה שלך מלכתחילה, כי אם מן השמים היו מייעדים את ה'רווח' עבורך לא היתה ביד בריה אחת בעולם לקחתו ממנו.

2. מספר הגאון רבי רפאל רובין שליט"א רב קהילה חשובה בעי"ת נתניה יצ"ו, מעשה שהיה באחד מתלמידיו לפני כשנתיים, והוא איש צדיק שאחד מבני הבית נטפל אליו, עד כדי 'מסירה' לשלטונות ה"י, ב'עלילה' שהוא 'מטיל חיתנו' (בהרמת ידים על בניו ובנותיו וכו'), הדברים נתגלגלו עד שנגזר עליו לשבת כשנה ומחצה בבית האסורים. בהגיעו לרצות את עונשו שאלוהו כל האסירים 'יושבים' שם על מה באת הנה לשבת, אמר להם האיש 'לא עשיתי מאומה כי שמו אותי בבור', רק עלילות דברים לשפוך את דמי, שחקו עליו באומרים, 'כולם' כאן (אומרים) לא עשו מאומה, אבל הם 'יושבים', גורלך כגורלנו... והנה איש זה גמר בליבו לנצל את הזמן שהוא כלוא בעל כרחו להרבות פעלים לתורה ולעשיית רצונו ית', וקבע מקומו בבית המדרש דשם והחל למסור שיחות חיזוק ו'שיעורי תורה' לקרב לב האסירים לאביהם שבשמים, וראה ברכה בעמלו.

לקראת חג השבועות הודיעו לו, שהיות שכבר שהה מחצית השנה בין כתלי בית האסורים על כן הוא 'זכאי' לצאת ל'חפשי' ליום אחד, לחג השבועות, כמובן שמיד בצאת החג עליו לחזור לכלאו, הלה שמח על הבשורה הטובה שכן נכספה וגם כלתה נפשו לראות את ילדיו ולשהות במחיצתם במהלך החג, והודיע ל'ידידיו' שהוא עומד לצאת ליום אחד. אך המה טענו כנגדו 'על מי נטשת את הצאן'... היאך תשאיר אותנו לבד בחג השבועות, הרי אתה הוא ה'מלמד תורה' כאן, וכי דייקא ביום 'קבלת התורה' תעזבנו לאנחות, אך הוא בשלו, והסביר להם כי זה מחצית השנה שלא ראה את צאצאיו, וגם אבי ואמו מייחלים לראות את זיו פניו... לאידך גיסא, הללו הפצירו בו הלך ושוב שיחוס וירחם וישאר עמם בחג.

בערב חג השבועות בהיות הבוקר החליט לוותר משלו לצורך הרבים והודיע לאנשי השלטון שם 'לא אצא לחפשי', אלא שבאותה שעה כבר הייתה אמו על 'אם הדרך' לבוא לקחתו משערי בית הסוהר לביתו, ולא היה בידי הבן להודיע לה על החלטתו הנ"ל, אך לדאבון ליבה אמר לה השומר ששם בנה אינו מופיע ברשימות...

מיד למחרת החג הגיע שוטר מלא רוגז לבית הסוהר ונכנס אל החדר בו שוהה האברך, והחל גוער בו קשות, וכי אינך מתבייש... אך יום אחד יצאת לחפשי מבלי שישמרו מעליך 'שמירה מעולה' - וכבר הינך עושה ככל העולה על רוחך ושוב מכה ללא רחם את צאצאיו... לא ידע הלה 'מאי קאמר', ואמר לשוטר איני יודע מה אתה סח, הרי הייתי כאן בחג השבועות ולא יצאתי אפילו לרגע אחד, והרי 'מאה עדים' לפניך... עד שנתברר, כי אותו 'מלשין' מבני ביתו ששמע שהוא עתיד להשתחרר לכבוד החג, חָבַל בבניו ובנותיו ומיהר בצאת החג ל'תחנת משטרה' כשחבורה ומכה טריה על פניהם, והעליל עליו שזה עתה הזיק אותם... ונוכחו כולם לראות כי כל דבריו בשקר יסודם, משם היתה הדרך קצרה להוכיח שהכל מעיקרא עלילה שפילה, ונתבטל גזר דינו למפרע, 'סגרו את התיק' ומיד שחררו אותו לחיים ולשלום...

למדנו כיצד הקב"ה מנהיג עולמו, כי אותו מלשין היה בטוח שהנה עומד הוא להרע לו יותר, להוסיף חטא על פשעיו (שלא היו) ו'להוסיף' לו שם עוד 'שנות חיים'... והאמת היא כי דווקא על ידו נצמחה הישועה להוציא את הצדק לאור יום... ועל כולנה למדנו מכאן, שלעולם אין אדם מפסיד מעשיית טובה לאחרים, שאם היה נדמה לו בתחילה שהוא 'וויתר' והפסיד את הזכות להיות בחג השבועות מחוץ לכתלי הכלא, הרי למעשה נתברר לבסוף, שדווקא עי"ז זכה שישתחרר שנה תמימה מקודם הזמן שנקצב לו.

להרחיק עצמו מאוד מאוד מקנאה, כי על ידי קנאה נצמח תאוה וכבוד, ושורש אמונת השם הוא שהבורא יתברך הוא בעל היכולת ומשגיח בהשגחה פרטית על כל הברואים, וזן ומפרנס מקרני ראם עד ביצי בנים, ונותן לכל אחד צרכו, וכל אדם מה שיש לו הוא מה שראוי לו, ואם היה ראוי לו יותר ודאי היה נותן לו הש"י יותר, ואין אדם נוגע במוכן לחבירו אפילו כמלא נימא (יומא לח:), ואין מקום לקנאה כלל, ולכן אם האדם בא לאיזה קנאה על חבירו חלילה, יראה להתאמץ בכל כחו להסיר הקנאה מלבו, וידבק עצמו

ח. הגה"ק ה'בן איש חי' (בן יהודע שם) עמד על הטעם שנקט לשון 'נוגע', שלכאורה היה לו לומר אין אדם לוקח או נוטל וכדו', ומבאר שבא לומר שלא די שלא יקח ממנו את המוכן לו, אלא אף גם זאת שמן השמים ירחיקו כל איש שלא יבוא במגע עם דברים הנוגעים ושייכים בזה. וזהו 'אין אדם נוגע' - אפילו ב'נגיעה' בעלמא במה שמוכן לחברו.

ומבאר על פי מעשה שהיה, שבימות הקיץ נהגו אדונים ומכובדים להעתיק מושבם למקום אויר צח בשדה, והיו תוקעים אהלם ביתדות המוכנסים עמוק בקרקע, ובאותו המקום הייתה טמונה בקרקע צלוחית מלאה זהב ואבנים טובות, ובמשך שנים רבות לא אירע שיחפור איש באותו המקום כדי לתקוע אהלו, עד... שבא האיש שעבורו יועדו המעות והעשירות ובפעם הראשונה שחפר הזמין לו הקב"ה שיחפור במקום הנכון ומצא את האוצר הגדול, וזהו אין אדם נוגע, שכל קודמיו לא נגעו ולא חפרו כלל סביב האוצר שהיה מוכן לזה האחרון.

ט. שמעתי מאחד מחשובי הרבנים מגדולי מרביצי התורה בעיה"ק ירושלים לבאר את הנוסח שאנו אומרים בזמירות למוצש"ק 'זרענו וכספנו ירבה כחול', מה ענין זה לזה. וביאר בדרך משל לשני ידידים מנוער שלמדו יחדיו ב'תלמוד תורה' ומשם בישיבה וכו'. לאחד מהם נולדו ח"י (18) צאצאים בליעה"ר, שכל אחד מהם בנה בית בשעטומ"צ והוליד לא פחות מט"ו (15) עד י"ז (17) צאצאים, ואף 'תולדותיהם כיוצא בהם'. לעומתו עמד רעהו בקושי עם בן יחיד ובת יחידה שנולדו לו בהפרש שנים רבות בין זה לזו, ואף בניו הלכו בדרכיו וכיו"ב לגבי דור השלישי. נמצאו השניים עומדים כשהם מתקרבים לשנת התשעים - לזה כשלושת אלפי צאצאים, ולרעהו כשני מניינים צאצאים ותו לא מידי... וכי יעלה על הדעת לומר שזה נטל מזה... והרי אפילו השוטה לא יאמר שבא זה ולקח צאצאיו הרבים ממכסתו של ידידו מנוער...

ובזה יתבאר ה'סמוכים' שבין 'זרענו לכספנו' - כי כמו שבזה לא תאמר שאחד נטל וחטף משל רעהו, ובוודאי שאין ריבוי בניו של פלוני באים לו 'על חשבון רעהו'. כיו"ב ממש לענין 'כספנו' אין מקום לחשוב ולומר כי ריבוי של האחד בא לו על חשבונו של השני.

י. סיפר הגאון המגיד מישורים רבי שלום שבדרון זצ"ל על עצמו (ברוב ענותנותו תלה 'משל' זה בעצמו) שפעם נתארח בשבת קודש בעיר פלונית, והייתה השבת 'שבת ראש חודש' - ר"ש שהיה ידוע כ'בעל תפילה' היה בטוח בעצמו כי לרגל בואו העירה לשאת דרשות חיזוק במשך כל השבת יכבדוהו לגשת אל ה'ברעטל' (התפילה לפני העמוד) לאמירת ה'הלל', משום מה שלח הגבאי יהודי אחר, ושתק לו ר"ש, אחר ההלל משבאו לקריאת התורה היה בטוח בעצמו כי יכבדוהו בעליה ראשונה השייכת לו כאחד מבני אהרן הכהנים, וכבר סידר את ה'טלית' למען יוכל לגשת מיד אל בימת הקריאה - אבל... לא... כהן אחר נקרא במקומו לעלות ראשונה, חשב ר"ש וודאי רצונם לכבדני בעליית ה'מפטיר' שגם היא מותרת לכהנים, וכמעשהו בראשונה כן מעשהו במפטיר שנקרא אל הבימה איש אחר (אף שהוא כבר הכין עצמו וכחכה בגרונו לברך ברכות התורה וההפטרה בקול צלול)... ועדיין היה ר"ש בטוח כי ה'מוסף' בו אומרים אתה יצרת לכבוד השבת ולכבוד ראש החודש 'יפול' לידו האמונות בתפילה לפני העמוד, והנה הוא שומע את קולו של ה'גבאי' בכבודו ובעצמו מסלסל בקול כ'הקדמה' לתפילת המוסף 'וכל מי שעוסקים בצרכי ציבור באמונה... הקב"ה ישלם...' וחשב ר"ש לעצמו, זה הגבאי מתברך בלבבו לאמר כי הוא 'עוסק בצרכי ציבור באמונה', וכי זוהי נאמנותו שאינו מבין להעריך ולכבד אורחים רמי מעלה הדורכים על מפתן בית מדרשו... מה אומר ומה אדבר, בחזרת הש"ץ טעה זה הגבאי - שכח שהיום ראש חודש והחל 'תכנת' (תקנת) שבת' במקום 'אתה יצרת' הנאמרת בשבת ראש חודש, ומשום מה (לגודל תבערת לבי בתלונתי עליו) אנכי שמעתי זאת ראשון לפני כל הקהל, מיד דפקתי והכיתי בחוזקה על השולחן ב'קנאות קודש' נו... אתה יצרת... אתה יצרת... אתה יצרת... ג' פעמים - וכמעט שלא נשבר השולחן מחוזק ההכאה, ולנראה מן הצד נראה היה כי בערה בי אש קודש להעמיד הגבאי על טעותו, אבל האמת אגיד, שאנכי הרגתי את עצמי מכל התרעומת שנתמלא לבי, כי באתה יצרת... הראשון נרגעתי ממה שלא נתכבדתי ב'הלל',

בתן ואבירם, אמר ריש לקיש מכאן שאין מחזיקין במחלוקת^י, דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר 'ולא יהיה כקרח וכעדתו'. ופירש"י אין מחזיקין - אף שכבר החלה המחלוקת - אסור להם להחזיק ולהמשיך במחלוקת אלא ילמדו ממשה רבינו שמחל על כבודו ובעצמו הלך אליהם כדי לבטל מחלוקת.

ובבר כתב השל"ה הקדוש זי"ע בשער האותיות (אות ב' בריות, יד) ומה לי להאריך בגנות המחלוקת, כי כל הספרים מלאים מזה. נקט האי כלל בידך, כי עיון המחלוקת יותר קשה מעיון עבודת בוכבים^י כמו שמצינו באחאב ושאול. ומוסיף שם (באות טז) ובודאי הגרוע שבישראל היה מוסר נפשו למיתה בבדי שלא לעבוד עבודת בוכבים, ואיך לא ימסור נפשו לעצור

באמונת הש"י והשגחתו. ועפי"ז מבאר בלשון התפילה (ברכת זכרונות במוסף דר"ה) 'אשרי איש שלא ישכתך ובן אדם יתאמץ בך', כי זה שאינו שוכח את השי"ת ותמיד מאמין בו הרי הוא מרוחק מן הקנאה, ובמדרגת משה רבינו הנקרא 'איש' (והאיש משה, יב ג) שלא היה לו קנאה, וכמו שאמר 'המקנא אתה לי' (יא כט), אמנם גם מי שלא הגיע למדרגה כזו אלא הוא רק בחי' 'בן אדם' עדיין יתאמץ להידבק בך, ועל ידי זה תסור הקנאה מלבו.

ולא יהיה כקרח וכעדתו - לברוח מן המחלוקת מפורש אמרה תורה (יו ה) 'ולא יהיה כקרח וכעדתו'^א, ואיתא בגמרא (סנהדרין קי.) 'ויקם משה וילך אל

ובאתה יצרת... השני נרגעתי ממה שלא נקראתי לכהן או מפטיר, ובשלישית נרגע לבי ממה שלא שלחוני לעמוד לכבוד היום בתפילת המוסף...

וכל אחד ילמד מוסר לנפשו איש איש בעניינו, כי הדבר מצוי ביותר בחיי היום-יום, כגון 'ראובן' שרצה להתמנות לתפקיד פלוני ולא עלתה בידו, וכשתחקור אחרי מעשי ראובן תמצא, שדייקא הוא ימצא 'חסרונות' במי שקיבל אותו תפקיד, ואינו משים אל ליבו ש'הביקורת' שיש לו נובעת מקנאה וצרות העין, יכלה הדף ולא יכלו הדוגמאות... יא. אומרים בשם הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, שזה ברור שהפסוק 'ולא יהיה כקרח וכעדתו' לא בא לומר למי שאינו צודק בטענתו שאסור לו לחרור ריב (דזה פשיטא), אלא אדרבה, אף כשהינך צודק הרחק מן המחלוקת...

הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע ביאר מנהג ישראל תורה שהיה החתן דורש בשמחת הנישואין ומפסיקים אותו באמצע בשירה ובזמרה ואין מניחים לו לסיים דבריו, כי רצו ללמד את החתן העומד בתחילת דרכו בבניין ביתו בטרם צאתו 'לעולם המעשה' כי 'א איד מעג נישט אויספירן' (אסור ליהודי שתהא מילתו האחרונה והקובעת...), ולא יעמוד על שלו מתוך עקשנות, להתנצח להוכיח צדקתו בפלפולים וקושיות ותירוצים, אלא יחדל מדבריו ודיו בכך.

יב. הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (בפרשתן ד"ה וישלח משה) מבאר שהכתוב בא להזהיר אותנו, שלא נאמר פלוני 'מוחזק' כבעל מחלוקת, גם מתמול גם משלשום מורגל הוא לעורר מדנים... אין כל טעם לקרוא לו ולפשר בין הניצים... לא כן, אלא תמיד צריך לפנות לשני הצדדים לקראת שלום, וכמשה רבינו שקרא לדתן ולאבירם לשלום אף שכבר הוחזקו במריבה, שכבר במצרים היו השנים 'נצים' והכה הרשע את חברו, אף על משה ועל אהרן עוררו מדנים, כמו"ש (שמות ה כ) 'ויפגעו את משה ואת אהרן נציבים לקראתם בצאתם מאת פרעה', וברש"י כל 'נציבים' הם דתן ואבירם, וז"ל החת"ס 'אין מחזיקין במחלוקת' ר"ל דאין הולכין בתר חזקה במחלוקת, אעפ"י שכבר ניסה לעשות שלום זה ג' פעמים ולא עלתה בידו, עכ"ז כל יעשה עצמו כמתייאש, וינסה כוחו עוד הפעם וה' יברך את עמו בשלום, עכ"ל.

יג. כעין זה מצינו ב'שבט מוסר' (פרק לז אות כב) שלמחרת יום המחלוקת של קרח עם משה לא ירד המן, אף שביום שחטאו בעגל איתא במדרש (שמו"ר מא א) שירד המן, והיינו שמחלוקת גרע מעבודה זרה.

מעשה נורא הובא בפתיחה לספר 'עין הבדולח' (מהגאון רבי ישראל יונה לנדוי אבד"ק קעמפן), אשר 'בא לעירו איש אחד ושמעון שמו והיה מנגן נפלא ושר בשירים והמשיך אחריו את השומעים קולו הנעים עד שבני העיר רצו לקבלו כש"ץ', אולם המרא דאתרא מיאן להסכים לכך 'לאשר האיש הזה בעל עבירה מפורסם וקל שבקלים', אלא שבני העיר דבקו בעוז, והבין הרב שעומד לפרוץ שם מחלוקת גדולה, ולא ידע להשית עצות בנפשו, והריץ שאלתו לפני הגה"ק רבי יוסף מפוזנא זי"ע (חתנו של הנודע ביהודה המכנהו בשם 'רבי יוסף הצדיק') בזה"ל 'שמעון זה דורש את כל האתנין שבתורה את החזיר ואת הטריפה ואת הנבילה וכדומה כיון שהגיע לאת ה' אלוהיך תירא פירש (והוא מליצה מלשון הגמ' בפסחים כב: לגבי שמעון העמסוני, וכוונתו היתה שאותו 'חזן' דורש 'את לרבות' כל איסורים שבתורה שמתיר לעצמו ופורש מיראת

את עצמו מלעשות מחלוקת שהיא קשה מעבודת כוכבים, גם לעומד מן הצד יאמר, אנא, אנא, המנע מלהביע עב"ל (בשינוי קצת).

שמים) ולזאת יגיד לו דעתו הקדושה מה לעשות, השיב לו רבי יוסף, מוטב להעמיד צלם בהיכל ואל ירבה מחלוקת בישראל, לכן יחדול מלצאת בריב נגדם אם אינם שומעים קולו בטוב.

יד. מסופר על הגה"ק החפץ חיים זי"ע, שבעת שהתעוררה מריבה ומחלוקת בעירו ראדין, אם לא הצליח להשקיטה היה עוזב את העיירה למשך שבועות מספר עד שוך חמת המחלוקת, בכדי לא להימצא ח"ו אפילו בקרבת מקום של בעלי הריב.

סיפר אחד ממקורביו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, לפני שנים רבות נודמנתי לביתו של הגרש"ז"א, ולנגד עיני נגלה מראה מחריד - קבוצת אברכים גוערים בכבוד הרב ומטיחים בו בעזות מצח (באותו זמן פירסם הרב הצעה להקל בנושא מסוים והיו שיצאו חוצץ כנגד קולא זאת - ואף הוא עצמו לא הציע זאת אלא בתורת 'הצעה' ולא הורה כן למעשה), והיה הגרש"ז"א יושב ושומע דבריהם בקור רוח ובפנים שוחקות כאילו לא היה כאן כלל דיבורים נוקבים כנגדו... אחר שיצאו האברכים מביתו שאלתיו, 'למדנו רבינו', מאין לכם כוחות ותעצומות הנפש כגון דא, השיב לי הרב בנועם שיחו כהרגלו, אספר לך מעשה שאירע בימי נעורתי בשכונת 'שערי חסד' בה גדלתי (עד סוף ימיו) וממנה תבין דעת.

ביום מן הימים באה הבשורה לתושבי השכונה שהגאון רבי אהרן כהן זצ"ל חתנו של החפץ חיים זצ"ל עלה להשתקע בארץ הקודש, ובא לקבוע מקום מגוריו בשכונתנו. הדבר עורר התרגשות גדולה בקרב הצבור, ומיד הכינו לכבודו דירה ראויה לשמה, ואף כל חפצו וצרכיו העמידו לרשותו למען יוכל לשבת על התורה ועל העבודה בנחת, ואכן, רבי אהרן קבע מושבו בדירה זאת ותרב השמחה ב'שערי חסד'. עברו כמה חדשים והנה 'הילד איננו' - רבי אהרן נעלם מעיני כל, מקומו בבית הכנסת נפקד, ואף ברחובות העיר לא ראוהו. משעברו כך כמה ימים החליטו 'טובי הקהל' ללכת אחרינו ולחפשו, תחילה ניגשו לביתו נקשו על שערי, אך 'אין קול ואין עונה', מכיוון שכן ניסו לפתוח את הדלת והנה היא נפתחת... והבית ריקם מתושביו וחפציו. אף השכנים לא ידעו מאומה מפשר התעלומה, בלית ברירה הוכרז בבית הכנסת שכל היודע אודות רבי אהרן יבוא ויודיע. עד שנגלה עליהם זקן אחד וסיפר כמסיח לפי תומו שראה את רבי אהרן יוצא מן השכונה לפני כשבוע עם כל מטלטליו בעגלה לעבר העיר יפו... הדבר יצא מפי הזקן לפני העם מלאו תמיהה ופליאה על מה ולמה עשה רבי אהרן כדבר הזה (והרי כל מחסורו מילאנו בשלימות). שיגרו בני השכונה משלחת ליפו לביתו של רבי אהרן, והוא קיבלם בסבר פנים יפות כשהוא מודה להם על כל החסדים שגמלו עמו... ובנוגע לעזיבתו בפתע פתאום - מבלי להודיע מאומה סיפר להם דברים כהוויתן.

כשבאתי להיפרד מחותני לרגל עלותי לארץ ישראל, שאלתי אותו באיזה עיר מערי הארץ אקבע מקום מושבי, השיב חותני, היכן שתראה לנכון, אך זאת אבקשך, אנא, הבטח לי בתקיעת כף, ממקום המחלוקת - ברח במהירות... לעולם אל תציג את כף רגלך במקום שיש בו מחלוקת, ואם ח"ו נקלעת למקום כזה, שא רגלך וברח משם... ואכן, כפי בקשתו הבטחתי כן לחותני בתקיעת כף ונפרדתי ממנו מתוך התרגשות עצומה ודמעות. לאחרונה נתעוררה מחלוקת בשכונתכם 'שערי חסד' אודות ה'גבאות' בביהכ"נ, ומכיוון שכה חמור היה הדבר בעיני חותני עד שנטל ממני 'תקיעת כף' על כך, נאלצתי לעזוב את המקום במהירות עצומה, ואפילו לשהות כדי פרידה מבני השכונה לא היה סיפק בידי.

המשיך הגרש"ז"א, כשחזרו בני המשלחת סיפרו לכל את תשובתו של רבי אהרן, ומכיוון שהייתי אז נער צעיר לימים עשו עלי הדברים רושם כביר למאד, והחלטתי בהחלטה חזקה, שלעולם לא אתקרב לענין שיש בו מחלוקת. מעתה תבין היאך שתקתי לאברכים אלו שגערו בי ותקפו אותי, כי קבלה בידי משנות קדם (וכבר הורגלתי בזה) שלא להיגרר אחר 'וויכוחים' (שלום רב פ"ע, מפי בעל המעשה) ומכאן נלמד יסוד גדול לענייני חינוך הבנים, כי אם יברח האב ממחלוקת אזי יחקק חומר הדבר בלב ילדיו, וממילא אף הם ינהגו כך ברבות הימים.

טו. משל נפלא אומרים משם הרה"ק ה'אמרי נועם' מדזיקוב זי"ע, פעם אירע שהאריה מלך החיות לא אכל זמן רב, וריח רע נדף מפיו. ויקרא האריה לחמור ושאלו, מה ריח יש בפי, ענהו החמור, יסלח נא אדוני המלך, אבל מפי מע"כ נודף ריח רע למרחקים, ויקצוף האריה מאד וגער בו, וכי כך מדברים אל מול הוד כבוד המלך... ומיהר לטורפו חי. לאחמ"כ קרא האריה לזאב ושאלו מה ריח יש בפי. הזאב שראה מה עלה בגורלו של החמור פתח וענה, ריח וורדים ושושנים נודפים מפי המלך... קצף האריה וצעק עליו וכי משקר אתה בפני, מיהר וטרפו.

אדם נקי מעסקיו ב'בוץ', ולא ימלט מטינוף ידיו רגליו עונד כתב השל"ה הקדוש זי"ע בשער האותיות (אות ב' ברויות, יד) ואיסור מחלוקת הוא במשהו - כי מניצוץ וכל גופו טו.

עבר שם השועל החכם שבחיות והנה האריה לנגדו, וישאלהו האריה אודות הריח שבפיו, מה יעשה השועל ה'פיקח', כי משני צדדים מסוכן הוא לפני המלך, ויען השועל, צר לי מאד שלא אוכל לענות למלך, אבל מה אעשה, כי תקפתני הצינה וממילא אין בידי כעת 'חוש הריח' לדעת מהם הריחות הסובבים אותי...

כיו"ב, יתנהג האדם בעת מחלוקת שלא יביע כל דעה לצדד כאחד מהצדדים ח"ו, ויעשה עצמו כשועל הלזה שעשה עצמו כמי שאין בידו להריח, וכך יאמר האדם איני יודע מאומה, איני 'מבין' בזה ולא אנקוט כצד או זה, אז ירוויח כאותו השועל שניצול ממות בטוח לחיים טובים ולשלום.

יודוע מה שענה ה'שבט הלוי' זצוק"ל כששאלוהו במה הארכת ימים, שתשובתו היתה במשל זה, וסיים באומרו, זה שבעים שנה שהנני רב ומורה הוראה בבני ברק, וכל ימי בחרתי לשתוק ולא להתערב במחלוקת, ומי שאפו סתום ואינו מריח זוכה לאריכות ימים, ושומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו.

בא וראה עד היכן הבריחה ממחלוקת מצלת דמו ודם זרעיותיו, שמעתי מנכדי הרה"צ רבי יצחק ווערצבערגער זצ"ל שבטרם שפרצה ה'מלחמה' היה דר באחת העיירות ברומני, שם התנהלו שני 'חצרות' מפורסמים בראשות אדמורי"ם צדיקים, ויהי באחד הימים פרצה רוח סערה - מחלוקת איומה בין שני החצרות, ויצא הקול בכל מחנה - מותר לאכול אך ורק משחיטת ה'שוחט' השייך לחצרנו, ואילו הבשר שנשחט ע"י השוחט מהחצר השני' דינו כ'טרף' ממש, ולעומתם ענו ואמרו כן בחצר השני' - רק שחיטת השוחט שלנו כשר ושלם טרף... ר' יצחק גמר בדעתו להתרחק מן המחלוקת, ולכן אכל משחיטת שני השוחטים, כי באמת שניהם היו יראי שמים, מדקדקים וכשרים, והוסיף להחליט, באם ח"ו אכשל אפילו פעם אחת לקחת איזה צד במחלוקת זו או אפילו רק לדבר מ'סביב' מיד עלי לעזוב את העיר ולהעתיק את מגורי לעיר אחרת.

ואכן, במשך שנה ומחצה הצליח ר' יצחק - עם כל הקושי שבדבר שהרי כל העיר הייתה כמרקחה סביב אותה מחלוקת, שלא לדבר ולא לשוח מכל הענין השנוי באותה מחלוקת. עד שבאחד הימים פנה אליו איזה 'חכם', ושאל את ר' יצחק מדוע אין רבך (שהיה דר בעיר אחרת) מחזיק בדעה אחת עם ה'שוחט' שלנו, ענהו ר' יצחק בחריפות - אתם גרמתם את כל הצרות אשר אירעו כאן ותרצה שהרבי שלי יחזיק בדעה אחת עם רבך... כי באותם הימים כבר החלו לחוש ולשמוע ממעשי צורר היהודים וקלגסיו ימ"ש"ו. מיד כשגמר לדבר, תפס ר' יצחק את עצמו, ואמר, אויה, אוי וויי, נכשלתי ודברתי מהמחלוקת הלזו, מיד מיהר לביתו והודיע לרבנית, מהר מהר, הבה נמלט על נפשינו, עלינו לעזוב מיד את העיר, והגם שאותו היום יום חמישי היה - הרי 'אשה כשירה' הייתה ומיד עשתה רצון בעלה, ארזו חפציהם ונסעו מיד להשתקע בעיר 'אראד' שברומני. לא ארך זמן ונגלה לעיניהם מעשה הצלתם, כי כעבור כמה ימים נכנסו הרשעים לאותה העיר שבה היה המחלוקת, ולא נשאר בהם כמעט איש אחד בין החיים... ואילו ר' יצחק שברח מהמחלוקת לעיר חדשה וזרה אצלו, ניצל וזכה להקים דור ישרים מבורך, ביניהם מורי הוראה ומרביצי תורה, והכל בזכות שברח מהמחלוקת.

טז. מה יעשה האדם וינצל מהמחלוקת - ירבה בתפילה על כך, וכך כתב הרה"ק הבני יששכר זי"ע (אגרא דכלה, פר' פינחס), וז"ל. שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הק' מהרמ"מ מרימנוב זצוק"ל רמז הפסוק 'ובני קרח לא מתו' (כו יא), הגם כי קרח בעל המחלוקת מת, עכ"ז בני קרח - תלמידיו בעלי המחלוקת לא מתו... ונ"ל דנפקא מינה למיבעי רחמי (להרבות בבקשת רחמים). וכן כתב ב'בן איש חי' פר' קרח ועוד ספרים. וכוונת הדברים בתרתי, הן שיתפלל שלא יפגעו בו בעלי מחלוקת, והן שיתפלל שלא יגרר אחר היצר ויתערב במחלוקת...

ומן העניין להביא מה שכתב ה'ערוך השולחן' (או"ח סי' נו אות ח) וז"ל, ודע שהעולם רגילים לומר 'חצי קדיש וקדיש שלם', ויש מההמון שסוברים דבאמת זהו חצי קדיש, וטעות הוא - שגמר הקדיש הוא רק עד דאמירן בעלמא, אלא שבסוף התפילה מוסיפין תפילת תתקבל ויהא שלמא רבה דמשום שהשלום הוא עמוד העולם, לכך אחר גמר התפילה וצריכין לצאת לאויר העולם, אנו מבקשים מהשי"ת שיהיה שלום בתוכינו ומוסיפין עושה שלום במרומו - אע"ג דחדא מילתא היא עם יהא שלמא רבה, נ"ל דזהו תפילה אחרת, דמתחילה מבקשים שיהא שלום בינינו, ואח"כ מבקשים שאף אם חלילה תפרוץ איזה מחלוקת יסייע לנו הקב"ה לעשות שלום...

רבות - כשכבר כמעט נשכחה סיבת המחלוקת, ועדיין האש בוערת. ואילו היו זוכרים את תחילת שורש המחלוקת כבר היו משלימים יחדיו זה עידן ועידנים, ורק מחמת שהוסיפו 'קש ותבן' ממשיכה האש לבעור ולכלות כל חלקה טובה, והמשכיל בעת ההיא ידום, שלא תתרבה האש יותר ויותר, וכמו שכתב ה'פלא יועץ' (ערך כעס) השתיקה בעת כעס - כמים לאש - שמכבהו.

והחכם עיניו בראשו¹ לעמוד על המשמר בתחילה שלא תפרוץ אש המחלוקת, כי נקל יותר

אחד של אש תתגדל המדורה, ותאכל האש עד אברון. אמרו חז"ל בסנהדרין (ז). האי תיגרא דמיא לצנורא דבידקא דמיא, וברש"י, לצנורא דבידקא - כשהנהר גדל פעמים שהוא יוצא לשדות הסמוכים לו - כעין ניגרים וצינורות קטנים, ואם אינו סותמו מיד, הולך ומרחיב ושוב אינו יכול לסותמו, וכמו שנאמר (משלי יז יד) 'פומר מים ראשית מדון ולפני התגלע הריב נמוש', כלומר ראשית מדון ומריבה דומה לפתיחת צינור המים - שאם לא יעצור אותו מבעוד מועד, לא יוכל לסתמו יותר². וכן היא מציאות הדברים במחלוקת הנמשכת לפעמים ימים ושנים

יז. ומוסיף השל"ה, וז"ל. ושמעתי משארי הגאון המופלג כבוד מוהר"ר פינחס סג"ל ז"ל, כי דבר זה מרומז באותיות של תיבת מחלוקת. כיצד, האות מ - סתומה וסגורה מכל צדדיה לבד פתח קטן מלמטה, וכך הוא תחילת המחלוקת, מתחלת מאיזה דבר שטות קטן - באופן קטן. אחר כך מתרחב הפתח לכל רוחב האות כמו פתחה של ח למטה, ומשם תתלהב אש המחלוקת עד למעלה זהו אות ל, שגגו כמגדל הפורח למעלה למעלה, משם תמשיך האש הבושרת לירד למטה עד התהום, כרגלה של האות ק. ולאחר שכבר היא ברום הרקיע ובעומק האדמה, תגיע להיות כהארות אשר עומדת היטב על שני רגליים, כך תמשך המחלוקת למשך זמן גדול, ואות ו המפסיק, זה משענת המטה אשר בידו להחזיק המחלוקת - היינו כי כל המחלוקת נבנית על איזה דמיון שפלוני עשה וכו'. אבל זה המטה נתהפך לנחש, עכ"ל.

והוכיחו ממה שאמרו חז"ל (עיי' מס' ד"א פרק שלום הי"ח) על אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום והשכין שלום בין איש לחברו ובין איש לאשתו, ולכאורה יפלא, וכי היה איזה סיבה וטעם לריב איש עם רעהו במדבר, והרי לא התעסקו כלל לפרנסה כי ירד להם לחם מן השמים, ושתו מים מן הבאר, כמו כן הבגדים לא בלו, ועל מה נסובו מחלוקות שהוצרך אהרן הכהן לפשר ביניהם. אלא, כך הוא דרכו של היצר לזרוע מחלוקות ללא שום סיבה, יתחיל בוויכוח קטן באיזו אמתלא, ויהפוך אותו להר גדול ולסלע המחלוקת... יח. ו'איזהו חכם - הרואה את הנולד', שהמתבונן בתוצאות האיומות של המחלוקת נקל עליו לברוח ממנה כרחוק מזרח ממערב.

יש שביארו עפ"י ז, דלכן אחר מעשה דקרח ציוה ה' לקחת כל שבט איש מטהו - 'והנה פרח מטה אהרן ויצץ ציץ ויגמול שקדים... למשמרת לאות לבני מרי' (יז כג-כה), ולרמז בא, כי המחלוקת דומה לשקדים שיש בהם כמה מינים - מרים ומתוקים, וטבע המתוקים שתחילתן מר וסופן מתוק, ואילו ה'מרים' תחילתן מתוק וסופן מר (עירובין כח: ונפק"מ לענין מעשר, עיי"ש), והלימוד לדידן, כי כן היא מציאות הדברים במחלוקת, אם תחילתו מתוק - היינו שנוקם ונוטר, מציץ ומזיק על ימין ועל שמאל, ומרגיש 'מתיקות' מתאוות הנקמה והניצוח, הרי סופו מר (כי מלבד ענשו בעולם העליון הרי) גם בעולם הזה חייו של בעל המחלוקת קשים ומרים - בכל אשר יפנה מריבים עמו וכו'. אבל אם תחילתו מר - שבראשית ותחילת המחלוקת נמנע מלהיכנס בה, ומתייגע יגיעה רבה שלא להשיב למחרפיו דבר, אזי אף שלעת עתה מר לו וקשה ביותר, מכל מקום סופו מתוק - כי יש תקוה לאחריתו בשכר אין קץ, לא מיבעיא לעולם הבא, אלא אף כאן בעולם הזה - מה טוב חלקו וחבלו של החי בלא מחלוקת ומדון, חיים מאושרים ושלווים. עוד ייאמר בזה, כי הנה כל שורש וסיבת המחלוקת נובעת כתוצאה מכך שכל אחד שקוע ומבין רק את ה'צד' שלו, ואילו היה משכיל להבין שיש עוד דעה ועוד 'צד' כי 'שני צדדים למטבע', וכשם שהוא מבין באופן זה כך ניתן להבין גם באופן אחר, שוב לא היתה פורצת מחלוקת כלל, ועל כן ה'חכם' בידו להינצל מן המחלוקת על ידי שמבין בחכמתו ובשכלו שאין שום חסרון בחילוקי דעות.

ובזה ביארו דברי רש"י בריש הפרשה, 'ויקח קרח, לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק... נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת', והיינו שלא ראה לנגד עיניו כי אם צד אחד ולא הבין שיש עוד צד, זה גרם לכל המחלוקת.

עוד ייאמר בה, כי כאמור איש 'פקח' וחכם מבין שיש שני צדדים בכל דבר וענין, וממילא חוסך מעצמו את המחלוקת, ומרומז גם בגמטריא, כי פעמיים צד – שהרי מבין שישנם שני צדדים, עולים בגמטריא קפח – אותיות פקח, ובה רימזו בדברי רש"י בהמשך הדברים (טז ז, מדברי ילקו"ש תשנ) 'וקרח שפקח היה', א"כ היה עליו להבין שי עוד 'צד' מלבד ה'צד' שלו, מעתה יש לתמוה 'מה ראה לשטות זו' – לחשוב כי רק דעתו 'דעה' היא, ומה ראה לחלק את תיבת 'פקח' לחצאין, ונשאר רק מנין 'צד' אחד (הרה"ק מראפשיץ זי"ע, הובא בחמדה גנוזה להרה"ק רבי סיני מז'מיגרד זי"ע במערכת ראפשיץ).

ועוד אחת נאמר בזה, כי כשכל אחד מבין שיש שני צדדים, כלומר שבכל אחד משני הנוגעים בדבר מתקיים ענין זה שאמרנו שהוא מבין שיש שני צדדים, נמצא שיש כאן שני פקחים, ופעמיים 'פקח' עולה לגמטריא שע"ו – כמנין תיבת 'שלום', נמצא השלום שורר ביניהם, והן הן הדברים שכתב הגה"ק החיד"א זי"ע (דבש לפי מערכת ק' אות כז) בשם הגה"ק מהר"י אייבשיץ ב'יערות דבש', 'פקח' הוא בגימטריא חצי 'שלום' (כי פעמיים פקח גמטריא שע"ו – כתיבת שלום), וזה שתרגם אונקלוס 'ואיתפליג' קרח, שחילק את השלום לשנים ועשה מחלוקת. והיינו כי ב' פעמים 'פקח' עולה כמנין 'שלום', כי אם שני הצדדים פיקחים יבין כל אחד לשיטתו של חברו, ועל ידי כן עד מהרה יבואו המה לשלום ושלווה.

אימרה נאה מתאמרא בשם הגה"ח ר' אליהו ראטה זצ"ל, דהנה הרבה מחלוקות מתהווים מוויכוח שיש בין שניים, אך אם נתבונן היטב נראה שאין כאן כל מקום למחלוקת, שהרי מהותו של וויכוח הוא, הראשון יאמר שמן היושר לעשות כך וכך – כי כך היא הבנתו, ואילו חברו זועק, 'היאך תאמר כדבר הזה, וכי אין לך שכל בקדקודך, הרי כל בר דעת מבין שטעות גדולה היא זאת, וההיפך הוא הנכון', ובאמת, כל הסיבה והטעם שהראשון סובר כצד פלוני הוא רק מחמת שב'חכמה בינה ודעת' שחננו ה' מבינים כך וכך, וכן מה שחברו אינו סובר כמותו, הוא גם כן לפי החכמה שחנן ה' אותו, ואם היה הדבר להיפך – שהיו נולדים כל אחד בשכלו של רעהו, אז היו פני הדברים להיפך, והיו מתחלפים בטענותיהם. נמצא שאין ביניהם כלל ויכוח מהו הנכון לעשות, ושניהם שווים שעל פי שכל פלוני צד א' הוא הנכון, ועל פי שכל פלוני צד הב' הוא הנכון, אם כן אין כאן שום 'חילוקי דעות', ומדוע יבואו לידי 'פירוד הלבבות'.

בדרך צחות פירשו את דברי חז"ל (תנחומא פנחס א) כשם שפרצופיהן אינן שוות כך דעותיהם אינם שוות, והיינו כשם שאין לך טענה על חברך מדוע אין פרצוף פניך דומה לשלי, כך אין כל מקום לטענה על רעך מדוע אין דעתך כדעת... כי כל אחד יבין וישכיל בדעו ושכלו שנתנו לו מן שמיא, כפי שעלה ברצון הבורא ית"ש. מסופר על שני ידידים – ראובן ושמעון, שנכנסו שניהם יחדיו לבית המסחר וקנו כל אחד לעצמו טיקע"ט (כרטיס) להגרלת הלוטו (לאטעריי), והסכימו ביניהם שאם אחד מהם יזכה יעניק מחצה מרווחיו לשני – יהיה הסכום גדול ככל שיהיה. ויהי בחצי הלילה נערכה ההגרלה הגדולה, ובבוקר כשקם ראובן ממיטתו ראה ב'כתבי עת' שמספרו של שמעון זכה בגורל בסך עצום גדול... מה עשה ראובן בחכמתו – שידע שבזו העת יגדל מאד חשקו של שמעון להיפטר ממנו אף בטענת 'בוקי סריקי'... וימהר ראובן לבית שמעון העירו משנתו והודיעו 'פיינע נייעס' – בשורה טובה ומשמחת, הנה זכיתי בגורל סך עצום, אבל תדע לך ברורות שאין לך מה 'לחלום' שאעניק לך מחצה מהרווחים שהרווחתי... נזדעק שמעון בקול רעש גדול, והרי בפירוש שמעו אזניים הללו מפיו זה שהינך מתחייב לתת לי מחצית מהרווחים, וראובן בשלו לא הייתה כאן כל קבלת קנין, אין כאן לא כתיבה ולא חתימה אלא דברים בעלמא, מאומה לא אתן לך, אפילו לא שווה פרוטה, אמר לו שמעון והרי אף על דברים יש מי שפרע וכו' וכו', עד שתפסו שמעון באזניו והוליכו אחר כבוד לבית ה'מרא דאתרא', למען יפסוק הרב שעפ"י 'דין תורה' מחויב ראובן לעמוד בתנאי שהתנו ביניהם שכל הזוכה מבין שניהם ייתן לשני מחצית מהרווחים. מששמע הרב את טענתו של שמעון שאל את ראובן, ומה תענה על דברי שמעון... ויען ראובן ויאמר... תשובה אחת יש לי להשיב, לא אני זכיתי אלא שמעון ומעתה עליו לתת לי מחצית מהרווחים... מיד שינה שמעון את טעמו ובי'תוך כדי דיבור' מצא שבעים ושבעה סברות מדוע אין כל תוקף ב'הסכם' הלז, ואינו נצרך לתת מאומה לראובן... רבותי, אנא מכם, המנעו מלהעלות שחוק על שמעון, כי כולנו באותה פעקיל, כל איש בשלו אינו רואה אלא את צידו... עד שמסוגל הוא לסתור את עצמו, כי בכל יום יטען את מה שעדיף לעצמו, מבלי לחשוב על רעהו. ובראותנו 'חוכא ואיטלולא' זאת, אולי נזכה לשנות דרכינו, ונבין את הזולת כי גם לו יש טענה נשמעת.

אגב אורחא, שמעתי מחכם אחד, אם תרצה לדעת על איש פלוני באיזה 'קומה' הוא דר, שאל אותו שאלה אחת ולפיה תדע ברורות איה מכון שבתו. וכך תשאלהו, איש יהודי רוצה להוציא גזוזטרא (מרפסת) מביתו שבקומה

להיזהר שלא תתלקח הלהבה מאשר לכבותה אח"כ"ט. כלומר המתחיל במחלוקת מביא בזה על עצמו מאה דינים שיבואו עליו גלל המחלוקת (מדון - נושקין מאה דיני, או כי מדון בנימטריא מאה. רש"י).

שכרו על פי פעלו - עונש ושכר התלויים בענין המחלוקת

במה קשה עונשה של מחלוקת², וכמפורשים הדברים בגמרא (סנהדרין ז). שלמדו מהפסוק (משלי יז יד) 'פטר מים ראשית מדון', פטר מלשון 'פטר רחם', כתב הרמב"ם באיגרתו לבנו, 'אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המבלה הגוף, הנפש והממון'³. ראיתי בנים השחירו, משפחות ניספו, עיירות נתערערו, קיבוצים

השניה לצורך קיום מצוות סוכה, ושכנו הדר בקומה ראשונה מתנגד לכך בטענה שמחשיך לו בזה את אור השמש - אמור נא יקירי מי צודק בטענתו... הנה אם הלה יענה לך שאכן אסור לו להחשיך את האור לבן הקומה הראשונה, תדע שאף 'בן שיחק' דר בקומה ראשונה על כן אינו רואה ומצדיק אלא את השיטה הזאת - שמא ברבות הימים יהיה הדבר נוגע אף לו ממילא כבר החליט בראשו שכך היא האמת, ואם יענך שמותר לו לבנות תדע שאף הוא דר בקומה שניה...

מעשה ב'דרשן' שדיבר לפני הקהל בענינים הללו ש'בין אדם לחברו', ובתוך הדברים אמר, כי מטבעו של עולם בשומעם דברי חיזוק בענינים אלו, מיד יחשבו, דיבורים אלו מתאימים עד מאד לשכני, לריעי, לידידי וכו', על כן, אליכם אישים אקרא, קחו נא כל איש את הדברים אל לבו, ולא ללב חברו, יתבונן וישים כל איש אל לבו מה יש לו לתקן... ביציאתו מביהמ"ד שמע הדרשן איך שאחד מהשומעים מוכיח את חברו, שמעת מה הדרשן אומר, כל אחד צריך להבין לתקן את עצמו ולא את אחרים, ומה יהיה אתך...

יט. וכמשל שאמרו, כאשר בוערת האש בחתיכת עץ קטנה - גפרור, עדיין אפשר לכבותה בנפיחה אחת בפה, ותכבה מיד ובנקל, אבל אחר שכבר תבער ממנה אש גדולה תקשה מאד המלאכה לכבותה.

כ. מעשה באחד מתושבי ארה"ב, והוא מתפלל בבית מדרשו של הרה"ג רבי יוסף צבי וואזנער שליט"א. לבנו של 'מתפלל' זה נולד בן זכר למזל"ט והוא בכור לאביו ולאמו, בהיות התינוק כבן ארבעה חדשים החל נודף מהתינוק ריח כריחו של בר מינן ה"י, ולא הועילו כל טיפולי הרופאים. אף אחר מאמציהם המרובים לא עלו הרופאים על שורש הריח, ותקצר יד האדם מלהושיע, עד שיעץ להם הגרי"צ הנה לי אב היושב בארץ הקודש - הגר"ש וואזנער זצוק"ל, עלו נא אליו, הזכירו לפניו את הצרה ותתברכו מפיו ותיושעו בכל הישועות. ואכן אבי הבן ואביו (שהוא בעצמו מתלמידי הגר"ש זצוק"ל) נסעו יחדיו לארץ הקודש לביתו של מרן הגר"ש בבני ברק.

משנכנסו קיבלם הגר"ש במאור פניו הנודעים ושמע את קול בכיים. משהזכירו לפניו את התינוק בשמו הוסיף אבי הבן שנקרא שמו בישראל על שם זקני - אבי אבי, והוסיף לבאר שקראו בשם זה אף שנהוג עלמא לקרוא שם לבן הנולד ראשונה על הזקנים מצד האם, אך לדאבון לב חותני אדם קשה הוא (מר נפש), וכבר זה עידן ועידינים - מיום הראשון שאנו מכירים זה את זה, לא יצא השלום ביננו, ואיננו מדברים איש את אחיו, ע"כ לא קראתי לבן בשם זקנו מצד אמו. א"ל הגר"ש, אכן נודע הדבר, כך נראים פני הדברים כשמחותנים מריבים זה עם זה, ובפרט על ענין קריאת השם, שאל היהודי את הגר"ש ובכן, מה עלי לעשות בזו העת, א"ל הגר"ש צא והתפייס עמו, ובעזהשי"ת הכל יבוא על מקומו בשלום, אמר היהודי, רבי קדוש, אל יבקש כזאת, כיון שאין כל מציאות לפייסו, הרי אדם זה קשה כאגוז ואין כל 'תורת הפיוס' שייכת בו... א"ל הגר"ש וכי באת עד הנה מארה"ב הרחוקה - בכדי שלא לשמוע בקול הפסק שייפסק לך כאן בחדר. מכאן (בחדר) תתקשר אל השווער שלך (חמיק), התפייס עמו ואף תוסיף לבנך באותו מעמד שם על שם זקנו מצד השווער, ובעזהשי"ת ירווח לכם. קיבל האיש את הדברים וכן עשה, וראה זה פלא - פלאי פלאים בהגיעו לנמל התעופה קענעדי (בארה"ב) שמע שמזה כמה שעות שהריח נעלם כליל.

כא. וז"ל השל"ה (דרך חיים תוכחת מוסר אות כו), ממחלוקת של קרח יש לקחת מוסר עד היכן גודל עונש של מחלוקת, ראה מה עלתה לקרח עונש הנמרץ, ולא הועילה לו שלשלת יוחסין שיצאה ממנו (תנחומא קרח ה), וגם הוא בעצמו היה שר וגדול בישראל לולי חטא המחלוקת, והיה מנושאי הארון (במדב"ר יח ג). גם, דתן ואבירם וטפם כולם נאבדו, ואף על פי שאין בית דין של מעלה דן עד שיהיה בן עשרים (שבת פט:), כאן נאבדו אף הטף, כי קשה המחלוקת, וכך אמרו רז"ל (תנחומא, קרח ג).

נפרדו, חסידים נפסדו, אנשי אמנה אבדו ונכבדים נקלו ונתבוזו בסיבת המחלוקת. נביאים ניבאו וחכמים חכמו ויוסיפו לספר רעת המחלוקת ולא הגיעו לתכליתה^כ. לכן, שנאו אותה ונסו מפניה והתרחקו מכל אוהביה וגואליה ורעיה, פן תספו בכל חטאתם^כ.

כלי מחזיק ברכה – הברכה והפרנסה תלויים במידת ה'שלום' אמרו חז"ל (עוקצין ג ב) 'אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' לעומת זאת, השומע חרפתו ושותק, ונמנע מלפתוח במערכה, עליו אמרו בגמרא (שם) 'טוביה (אשרי

ומזה ילמוד אדם מוסר לאחוז בשלום. וכל בר שכל ילמוד, ויהיה מתלמידיו של אהרן אוהב שלום (אבות א יב), כי הנך רואה שאהרן לא דיבר בזה המחלוקת, אף שקרח רצה לעקור את כבודו, לא דיבר מאומה. וכל מה שאדם יוכל לבקש סיבות לתווק השלום ולכבות אש המחלוקת יעשה. צא ולמד ממשנה רבינו ע"ה שהיה גדול הנביאים והיה מלך, והלך בעצמו ובכבודו לדתן ולאבירם לאחר שמרדו בו כששלח אחריהם ואמרו (טז יד) 'לא נעלה', הלך הוא אליהם עם זקני ישראל, והכל בשביל השלום, עכ"ל.

כב. נוראות כתב הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע (רפואה וחיים פרק ה אות עו, תוספת חיים ע' לד) וז"ל. אני הגבר ראתה עיני מיום שעמדתי על דעתי, כי כל איש ואשה משפחה ומשפחה מדינה ומדינה, ועיר ועיר שהיו ביניהם מחלוקת, לא יצאו נקיים הב' כיתות, ונלקו בין בגופם בין בממונם רח"ל, ומי שיש לו דעת יעמיק מאד בזה ולעולם יהיה מוותר משלו בין בגופו בין בממונו בין בכבודו, ויראה שיצא הפסדו בשכרו בין בעוה"ז ובין בעוה"ב, כי היה אוהב שלום ורודף שלום ע"כ.

כג. הנה, עונשם של קרח ועדתו היה ב'בריאה חדשה', שפצתה האדמה את פיה ונבלעו בה 'חיים שאולה' (טז לג) – עונש שלפניו לא היה כמוהו ולאחריו לא יהיה כן, והרי אין הקב"ה עושה ניסים שלא לצורך ומדוע שידד הקב"ה מערכות בריאת שמים וארץ ולא המיתם בשאר מיתות בדרך העולם. אלא ביאורו, שלא רצה הקב"ה להמיתם בכל מיתה אחרת, כי 'גזירה על המת שישתכח מן הלב' (ברכות נח:), וכאן רצה הקב"ה שאלו לא ישתכחו לעולם מלבם של בני ישראל, כדי שיזכרו היטב בגנות וחומר מחלוקת, על כן הורידם חיים לתוככי עמקי האדמה, שאז לא ישתכחו מן הלב כשאר מתים, אלא לנצח נצחים יכירו וידעו כל באי עולם מה עלה בגורל בעלי מחלוקת.

כד. הגה"צ ה'מנחת יצחק' זצ"ל גאב"ד ה'עדה החרדית' בעיה"ק ירושלים, נישא בג' זיווגים, במשך שנות חייו, בזיווג ראשון נישא עוד קודם ה'מלחמה', ומעשה שהיה כך היה. 'שדכן' אחד הציע עבורו – 'בת פלוני לפלוני', ויגמר הדבר בכי טוב, בטרם ראיית אם החתן והחתן את המדוברת.

בהתקרב מועד הנישואין, נסעו כל בני משפחתו אל עיר מגורי הכלה, לערוך שם את שמחת הנישואין. אך משהגיעו ואמו ראתה את הכלה, נבהלה מאד, כי ראתה שמדובר בבעלת מום. מיד גמרה האם אומר לבטל את השידוך (היה מותר להם לבטל את השידוך כי מדובר בשידוכי טעות על ידי שליח, שהשליח קלקל, ואפשר לומר 'לתיקוני שדרתיך ולא לעוותי'). ואמרה לו האם, 'יצחק'ל' בוא נברח ונמלט על נפשנו, כי אין רצוני שתחיה עם בעלת מום כזה, אמר הבן – ה'מנחת יצחק', אל לנו לבטל ח"ו את קשרי השידוכין, אעפ"י שהרשות בידינו לעשות כן, אך, איככה נוכל לבזות נערה זו, שכבר מכינה עצמה לנישואיה זה מכבר, ועתה תבוש ותיכלם. ואכן נשאר שם ונשאה באמרו, אף אם אצטרך לאחר מכן לגרשה, מכל מקום בזו העת נערוך את הנישואין, ואם המצב יכריחנו לשלחה בגט פיטורין, נעשה כן בליט ברירה, אבל הס מלהזכיר – לביישה עתה.

אחר שנה מנישואיהם נולד לו בנו הגה"ח ר' בעריש ז"ל, כעבור כמה שנים פרצה המלחמה הנוראה והיא נספתה על קידוש ה'. ולאחר המלחמה נישא המנחת יצחק תחילה לבתו של הרה"ק מוואסלוי זי"ע, ולאחר מכן לבתו של הרה"ק האמרי חיים מוויז'ניץ זי"ע, אך לא היה לו מהם זש"ק. כשסיפר המנחת יצחק סיפור זה נענה ואמר, לאחר כמה שנים מנישואי הראשונים נתברר שכלל לא היה מציאות שיהיה לי זש"ק, ועל פי דרך הטבע הייתי צריך להישאר ערירי. וברור לי ללא כל ספק, שזכיתי לבן אחד מזיווגי הראשון (וממנו נבנה דורות יראים ושלמים בליעה"ר), רק כשכר על שלא גרמתי לבייש נערה מישראל.

יברך את עמו בשלום'. ובמדרש (ויק"ר פר' צו ט) אמר רשב"י גדול השלום שכל הברכות כלולות בו... ה' יברך את עמו בשלום.

וכבר אמרו דמחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות (של"ה מס' יומא דרך חיים אות מ"ד), ע"כ כל ערום יעשה בדעת, 'להשקיע' בהבאת שלום בינו לרעהו, כי 'השקעה' זאת וודאי תישא רווחים גדולים, ותתגדל פרנסתו בהרחבה גדולה 'מאה פעמים' כבה"כ. ובוזה מבאר ה'חתם סופר' (ויגש ד"ה והנה אמרו) את הכתוב (תהלים קמו יד) 'השם גבולך שלום חלב חטים ישיבך', דהנה לכל 'חכם' יש איזה 'גבול ומעצור' לחכמתו, יש מי שבבואו לידי נסיון בענייני 'כבוד' כל חכמתו מסתלקת עד שיעשה דברים כנגד השכל 'למען כבוד שמו' ויתבזה בטיפשותו בעד מעט כבוד, ויש מי שחכמתו עומדת לו רק עד בואו לידי 'קנאה', אז יתנהג כמי שאין בו דעת כלל וכלל. לא כן נחלת עבדי ה', ד'גבול' אחר עשו לחכמתם, והוא, בשיבואו לידי נסיון בענין ה'שלום'

יעשו אפילו דברים כנגד חכמתם והכל בכדי שישורר השלום והשלווה בין בני ישראל. ומה שברם - חלב חטים ישיבך, שהקב"ה ישפיע להם פרנסה בריווח אף אם נגזר עליהם ח"ו חסרון הפרנסה, דהא אמרו חז"ל 'מוזני' לאו בזכותא תליא מילתא כי אם במזלא תליא מילתא, ואמרו בתוס' (שבת קנו. ד"ה אין) ש'זכות גדול משנה המזל', ו'זכות גדולה' היא הבאת שלום בין אדם לחבירו, וזהו ביאור הקרא השם גבולך שלום בשכר זאת שמישים את הגבול לחכמתו כאשר נוגע הדבר לענין השלום, לכך חלב חטים ישיבך יזכה לשבוע בפרנסה מרובה ושפע עד בלי די.

אל תחד כבודי - בגנות המחלוקת אפילו כשהיא לשם שמים איתא במשנה (אבות ה יז) 'כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאניה לשם שמים אין סופה להתקיים איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי ושאניה לשם שמים זו מחלוקת

כה. פעם התאוננו בני הבית של הרה"ק רבי משה בצלאל זי"ע הי"ד (אחיו של הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע) על מחסור הפרנסה השורר בביתם. ענה רמ"ב ואמר, הדבר הראשון שעלינו להקפיד הוא שלא תתעורר חלילה קפידה ומחלוקת במחננו, כי מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות...

וכך ענה פעם יהודי שהיה עליו להתערב באיזה סכסוך שהיה נוגע לחייו ופרנסתו, ויתמהו האנשים מאד - מנין לו כוחות הנפש לשתוק להבליג ולא לקחת חבל ונחלה ב'מחלוקת' זאת, ויען האיש ויאמר, מרגלא בפומיה דאינשי וואס טוהט מען נישט פאר פרנסה... (מה לא יעשה האדם עבור פרנסתו), והרי רבים מבני האדם יחצו ימים יעברו נהרות וירחיקו נדוד לימים וחדשים להביא טרף לביתם, אף אני אעשה כן, בשתיקתי כעת הזאת, ולא אדחה 'מאה פרנסות' במחלוקת אחת...

וכבר אמרו בגמרא (ב"מ נט.) 'אמר רבא לבני מחוזא אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו', פירוש שסגולה לעשירות היא לכבד את אשתו, וצריך ביאור מה ענין זה לזה. ושמעתי לפרש, דהנה בעת שחטאו אדם הראשון וחזה בעץ הדעת נתקללו שניהם, זה בקללת 'בזעת אפך תאכל לחם' (בראשית ג יט), וזו בקללת 'והוא ימשול בך' (שם פסוק טז), ונמצא שניתן רשות לבעל למשול ולרדות באשתו ולהכריח אותה לכבדו ולשמשו כרצונו, ולכן אם מתנהג האיש כפי שורת הדין ועומד על שלו בכל תוקף מבלי לוותר כלום (ועומד שתישאר בקללתה), אף הקב"ה מתנהג עמו במדה זו וקללתו מתקיימת במלואה - 'בזעת אפך תאכל לחם', אבל המתנהג בחסד וברחמים, ומיקל עליה מקללתה ואינו מושל עצמו עליה, יזכה שאף הקב"ה יקל עליו מקללתו שלא יצטרך להזיע כל כך בקללת הפרנסה, ויתעשר בהרחבה ובנקל.

אגב אורחא, קושיא נפלאה מקשה ה'עיון יעקב' במס' פסחים, שם (קט:): דיברו בענין סכנת ה'זוגות', מעתה קשה כיצד נושא אדם אשה והרי נעשה כאן 'זוג' וסכנה יש בדבר, ומבאר שם עפ"י דרכו, כי אם זכו 'שכינה שרויה ביניהם' נמצא שאין כאן זוג אלא שלושה, וזהו אומרם (כתובות יז.) רב שמואל ב"ר יצחק היה מרקד אתלת - לרמז על שלושת השותפים בבנין הבית כשהשכינה מצטרפת עמהם.

אמנם יש שיישבו בדרך רמז, עפ"י המבואר שם בגמרא שמי שאינו מקפיד על ענין הזוגות אין הענין נוגע אליו ואינו ניזוק, כיו"ב אם הנהגת הבית תהיה בדרך שאינם מקפידים זה עם זה אף משמים לא יקפידו עליהם כלל וכלל.

יגררם לתוך מחלוקת לשם שמים, ומשם יובילים לסתם מחלוקת כח.

וכבר כתב הר"ק בעל התניא זי"ע (אגרה"ק נו) וז"ל. כי אין שלום יוצא מתוך מריבה, ובפרט ממחלוקת לשם שמים כח, אשר רוב הצרות והתלאות הן ממחלוקת לשם שמים, הרחמן יצילנו ממנה.

קרח וכל עדתו^{יב}. אמנם, לדין יאמר, הרחק מן המחלוקת ואל תיגרר אחריה, אפילו כשנראה ש'לשם שמים' היא^{יג}, כי מחלוקת שכל אחד מהצדדים בטוח בעצמו שכל כוונתו אינה אלא ליחדא שמו דקודשא בריך הוא ושכינתיה זה גרוע מכל - כמבואר ב'יערות דבש' (דרוש ה' לחודש אלול, באמצעו) שאי אפשר ליצר לפתות את הצדיקים לעשות מחלוקת, מה יעשה -

כו. הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע כותב ב'יערות דבש' (דרוש ח' לט' אדר, בתחילתו), שבכל מחלוקת מפתה היצר את הצדדים כי כל מחלוקתם היא לשם שמים (שהרי חלילה להם מלחשוב שמחלוקתם שלא לשם שמים). ובזה נותן ה'יערות דבש' סימן לדבר היאך ידע האדם האם כוונתו לשם ה', אם הם מחולקים אך ורק בנידון מחלוקתם, אבל זולתי זאת הרי הם אוהבים גמורים זה לזה - הרי יש כאן אות ומופת חותך שמחלוקתם לשם שמים.

וזהו שאמרו 'איזהו מחלוקת לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי' - ומה מצאנו גבי בית הלל ובית שמאי, שאמרו בגמרא (יבמות יד:) ת"ש, אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בהרבה מדיני קידושין ויבום, וכן נחלקו בצרת הבת, שלפי בית הלל בני בית שמאי ממזרים, ואפילו הכי לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מבית הלל, ולא ב"ה מבית שמאי, ללמדך, שחיבה וריעות נוהגים זה בזה, לקיים מה שנאמר (זכריה ח יט) 'האמת והשלום אהבו'.

ובזה גם יתבאר לשון המשנה מחלוקת 'קרח ועדתו', שהם היו שווים רק בדבר אחד - כנגד משה רבינו, אך בינם לבין עצמם גם שררה מחלוקת, שכל אחד מהם רצה להיות כהן גדול ואמר שהוא הראוי לזה ולא האחרים... הר"ק הבני יששכר זי"ע (אגרא דכלה ד"ה א"י ויקח) נתן סימן לדבר, שיבדוק עצמו האם בגשתו למצוה אחרת גם תתלהב נפשו באותה אש להבת שיש לו לענין המריבה, האם גם לענין 'עטיפת הטלית ולבישת התפילין' בוערת בו אש התלהבות באותה מידה של המחלוקת, ואם לא כן, סימן הוא שאין כוונתו במחלוקת לשם מעלה כלל וכלל - ולכך מצינו בקרח ועדתו שזלזלו במזוזה וציצית.

כז. פעם נכנס יהודי אל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל ושאלו 'בתמימות' בענין מסוים כיצד היא ההלכה, והכיר בו שכוונתו לשמוע ממנו 'צד' באיזה מחלוקת שהייתה באותה שעה בין גדולי ישראל בפסק הלכה בענין זה (כידוע, פעמים רבות יש דין ודברים בין גדולי הדור בעניני הלכה, ומשם תימשך למחלוקת אצל 'אנשי החצר' שבין ב' הצדדים), הגאון רב"צ הכיר מהי מטרתו של אותו שואל תמים, ע"כ אמר לו, ר' יהודי, בנידון ההלכה עצמו, כאיזה צד שתנהג יש לך על מי לסמוך, אבל להחזיק במחלוקת אין לך כלל על מי לסמוך.

כח. נוראות מצינו בגמרא (חולין צא:), על הפסוק (בראשית כח ב) והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, עולין ומסתכלין בדיוקנו של מעלה - שהרי דמות דיוקנו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד, ויורדין ומסתכלין בדיוקנו של מטה. ורצו המלאכים להרגו - מחמת קנאה (רש"י שם), מיד - והנה ה' נצב עליו. והמתבונן יתמה, הרי 'אין ביניהם לא קנאה ולא שנאה' (עיי' שבת פט:), והיאך יתכן שהם 'קנאו' ביעקב, אלא ע"כ צריך לומר שקנאה זו - קנאה עילאית היתה - במה שאין לנו השגה, ואעפ"כ הביאתם קנאה זו עד כדי הרצון להרוג את יעקב כפשוטו בפועל ממש.

כט. תיאור 'נלבב' ונחמד נמצא בכתובים (מתוך רשימה של אורח בעיירת ברעזאן, בחורף תרס"ח) 'פסק הלכה' בשם הגה"ק המהרש"ם מבערז'אן זי"ע בעניין מחלוקת לשם שמים, והרי הוא ככתבו כלשונו כפי שנרשם על ידי אחד האורחים שהיו שם בשנת תרס"ח.

גבאי בית הכנסת מהעיר המבורג באו לעיירה ברעזאן לדון לפני המהרש"ם אודות מחלוקת שפרצה בקהילתם, והוחלט על כל הצדדים להגיע אליו. וזה דבר המחלוקת, מייסדי בית הכנסת היו 'אשכנזים' מהונגריה, מגליציה, מפולין ומרוסיה. עשרות בשנים התפללו 'אשכנזית' - נוסח אשכנז, אך בשנים האחרונות התרבו תושבים חדשים חסידים מגליציה ומפולין עד שכבר נהיו הרוב בבית הכנסת, והם דחקו לשנות את הנוסח לספרד, והתלקחו ויכוחים ואפילו מחלוקת של ממש, בין הקהילות. אחרי שסידרו שני הצדדים את טענותיהם, הרהר המהרש"ם ואמר להם, תודה לה' שאחינו מקהילה בהמבורג דנים ביניהם על הנוסח, וזה לי כאות וסימן שהנכם יראי ה', ואספר לכם דבר (הלצה) שהיה עם הגאון האדיר ר' יוסף שאול נתנזון בעל 'שואל ומשיב'.

באר הפרשה - פרשת קרח

הגאון בא בימי הקיץ לעיר סקוליע לשאוף אויר צח בין הרי קרפטים שסביב לה. בעיר זו חיו כמה מאות משפחות מאחינו בני ישראל, והיו שם כמה בתי כנסיות, שנהוג היה בהם נוסח ספרד. בימי הקיץ באו למקום גם הרבה אנשים מלבוב, למטרת קיט והבראה. משנה לשנה התרבה מספר הנופשים במקום. פעם אחת בליל שבת קודש כאשר ה'בעל תפלה' אמר בקדיש 'ויצמח פורקניה', התחילו אנשי לבוב, שהיו רובם ככולם 'אשכנזים' למחות. הגאון בעל שואל ומשיב החזיר פניו לציבור ובהרמת יד השתיקם. אחר כך, כאשר הש"ץ הגיע ל'כגונא', הרעישו שוב האורחים אנשי לבוב והתחילו בקול רם לומר 'במה מדליקין', אנשי סקוליע צעקו 'אנחנו בעלי הבתים פה ואתם האורחים', ואנשי לבוב זעקו לעומתם 'מהאירוח שלנו כאן בחדשי הקיץ אתם מוצאים את לחמכם לכל ימות השנה, אנחנו נודבים גם להחזקת בית הכנסת, לכן אנחנו העיקר ואתם הטפל'. שוב החזיר הגאון את פניו ואמר, 'תדיר ושאינו תדיר קודם'...

לאחר התפלה הזמין ר' יוסף שאול את המתפללים כולם לביתו, פתח את פיו ואמר, 'דעו, אחי היקרים, כי בשעה שאתם מתקבצים לתפלה לכבוד ה' יתברך, השטן לא יכול לסבול את הדבר, והוא מבקש תחבולות להפריע את התפילה. מה הוא עושה, הרי הוא מייעץ לאנשי לבוב לומר 'במה מדליקין'... זאת אומרת, במה והאיך מדליקין אש המחלוקת ביניכם... ומיד במקביל הוא מייעץ לאנשי סקוליע לומר 'כגונא', פירוש שישתתפו במחלוקת כמותם... אבל האמינו לי, אחיי, שלא לכך התכוונו רבותינו מחברי התפלות והפזמונים. אך מה אפשר לעשות כי מצבינו לא קל כי אנחנו עדין במאסר הגלות, וחבושים בידי היצר הרע המעקש את לבנו. לכן עלינו להתפלל 'רבונו של עולם, רחם על ישראל עמך, שלח את הגואל צדק, וממילא לא יהיה צורך לומר יותר 'ויצמח פורקניה'. ואז כבר ננהג כמנהג משיח צדקנו, אם הוא יאמר משיח 'כגונא' יאמרו ישראל כגונא, כגונא דיליה למהוי אחד באחד בהתאחדות גמורה... ואם יאמר משיח 'במה מדליקין', יאמר עם ישראל בהתלהבות ובאש קדושה 'במה מדליקין' - אהבת איש לאחיו... הנאספים התענגו על דבריו.

הגאון בעל ה'שואל ומשיב' המשיך ואמר, כעת הנני נמצא עכשיו בעיר מלאה חסידים ולכן אמרתי לכם 'תורה חסידית'. ועתה, אני רוצה לפסוק את ההלכה. הדין והמנהג פשוט, אנשי סקוליע הבאים ללבוב ומתפללים בבית הכנסת שנהוג בו נוסח אשכנזי יוכלו לומר בחשאי 'כגונא', אנשי לבוב הבאים לסקוליע יוכלו לומר לעצמם 'במה מדליקין'.... אני מודה על האמת ואת חטאי אני מזכיר, אני בעצמי אומר פה ק"ק סקוליע (בחשאי) במה מדליקין. ומה בכך, אם מי מאנשי סקוליע יאמר בלבוב במה מדליקין ומי מאנשי לבוב בסקוליע - כגונא, העונש עבור כך אני מקבל עלי. העיקר, אחי היקרים, שיהיה שלום ביניכם. ואם יהיה שלום הנוסח טפל והשטן יתפקע...

המהרש"ם סיים את סיפורו, לאנשי המבורג ששחקו למשמע אוזנם והציע גם להם שיאותו לאיזו 'פשרה' בין הצדדים למען השלום, והצדדים התרצו. ולאחר קבלת קנין, קבעו פשרה נעימה לרווחת הצדדים.

פעם הגיע אורח נכבד להתפלל בפניא דמעלי שבתא אצל הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע, וכיבדו אותו לגשת אל ה'עמוד' להתפלל תפילת מנחה, וניסה להנעים בקולו כפי ה'נוסח' המקובל ב'ויז'ניץ' ולא עלה כל כך בידו... ניגש אליו ה'אמרי חיים' ושאלו מדוע אינו מתפלל כפי ה'נוסח' השגור על לשונו, השיב שרוצה להתפלל כמנהג המקום, נענה לו הרה"ק, 'אצלנו מנהג המקום' הוא שכל אחד מתפלל כפי שנוהג במקומו.

ל. הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטאר זצוק"ל ראה פעם איך שכמה אנשים חולקים בענין 'לשם שמים' ויורים בפייהם חיצים ובליסטראות זה בזה, נענה רבי יצחק אלחנן ואמר, 'לשם שמים' אינו רואה כאן, אבל אני רואה מידות מושחתות ונוראות... כל אחד זועק 'כולה שלי'.

בדרך צחות היה הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע אומר, 'יעקב אבינו ביקש 'בסודם אל תבוא נפשי' כי פעמים הרבה יאמרו הניצים וכי נראה לך שאנו נחלקים בסתם דברים פשוטים, לא כי, אלא חולקים אנו בדברים העומדים ברומנו של עולם - עפ"י תורת הסוד, וע"ז ביקש יעקב אבינו בסודם אף במחלוקת זו שהיא עפ"י סוד אל תבוא נפשי איני רוצה כל חפץ בה, כיוון שעל פי 'פשוט' הוא מחלוקת על משה רבינו.

כן פירש הרה"ק ה'מקור ברוך' זי"ע, בדברי חז"ל (סוכה נב): 'יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו', שבא לומר לאלו שעורכים מחלוקת 'לשם שמים', כלומר, שהם לוקחים את הקב"ה לעזרתם - כי 'לשם שמים' כוונתם - לא יכול היצר להסיתו למחלוקת...

וכך ביאר הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע בדברי חז"ל (במדב"ר כא כב) 'קשה עלי פרידתכם' שכך אומר הקב"ה לבני ישראל קשה היא המחלוקת ובפרט כשהנכם באים ותולים עצמכם עלי כי לשמי אתם נפרדים ונלחמים זה בזה.

וארו"ל (ברכות ז.) 'שובה מרדות אחת בלבו של אדם', והוא גופא הכנה לעבודת הקודש.

וזהו שאמרה תורה (ז ג) שיקח 'את מחתות החטאים האלה בנפשותם', שמעו טעות מרה, ורצו למסור נפשם שלא לחיות יותר בזה העולם, מתוך טעותם כי בלתי תקוותם. ועשו אותם ריקועי פחים ציפוי למזבח זכרון לבני ישראל - שיזכרו זאת לדורות עולם ל", ולא ימנע איש מלהתקרב לעבודתו יתב"ש אף אם הוא מלא בושה וכלימה על חטאיו, כי אדרבה, משם יתקרב לעבודתו יתב"ש ל".

ונחשב לכם - האיש הפשוט ייחשב ב'עבודתו' כעבודת כה"ג לפני ולפנים

עוד למדנו מפרשתא דא, כי הקב"ה שברא עולמו לא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות, ולכל בריה ובריה הועיד את תפקידה ושליחותה בעולם הזה,

מקום נתבצר - לעולם לא אבדה תקוות בר ישראל מלשוב בתשובה

בפרשתן (טו ה), 'בוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו'. וצ"ב, מדוע ציווה עליהם להמתין עד ה'בוקר' ולא נתן להם להקריב מיד את הקמורת, ומבאר הגה"ק ה'ערוגות הבושים' זי"ע (ד"ה ולא יהיה בקרח) שכל אלו ראשי הסנהדראות היו צדיקים, וידע משה שבעלותם על יצועם יעשה כל אחד מהם 'חשבון נפשו', אז יבינו גודל וחומר המכשול שנכשלו בו, וישבו בתשובה שלימה לפני הבורא. אכן, כך הווה, הם ערכו 'חשבון הנפש' אלא שנתמלאו בושה וחרפה, והחלו לחשוב באיזה פנים נשוב אל ה' - כבר אבדה תקוותינו, והעדיפו למות מאשר לחיות. אבל באמת השי"ת ידו פשוטה לקבל שבים, ולא היה להם לדאוג בשביל זה, דאדרבה מה שמרגיש בלבו בושה וכלימה על רוע מעלליו זהו בעצמו עיקר התשובה,

אמרה נאה אמר מו"ח כ"ק אדמו"ר מזוטשקא זצוקללה"ה בביאור בקשתו של יעקב אבינו 'בקהלם אל תחד כבודי' (בראשית מט ו), וברש"י (שם, ובריש פרשתן) שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר 'שמו' על מחלוקתן. כי כידוע הרבה פעמים נסובה המחלוקת על השם של אבי השושלת, כל אחד רוצה את השם לעצמו, על כן ביקש יעקב אבינו 'לא יזכר שמי על המחלוקת'... שבהקהל קרח את הקהל אל מול משה ואהרן לא יחללו את כבודו שלא יתגודדו על שמו.

מענין לענין, עובדא הוה לפני כחמישים שנה, ברב חשוב ומפורסם שלאחר עלותו לעלמא דקשוט לא הגיעו בניו לעמק השווה בענין ירושתו, ופנו ל'דין תורה'. לילה אחד הגיע הרב בחלום הלילה לידידו ורעו - אחד הרבנים החשובים, וכה אמר לו, בכל פעם שמזכירים את שמי ב'דין תורה' שבין בניי הריני נע ונד במקום מנוחתי, וביקש ממנו שיפנה אל בניו - שיזהרו מלהזכיר את שמו בכל מהלך הדין תורה. אין צריך לומר שלאחר ששמעו הבנים את דבר החלום השלימו ביניהם, והכל בא על מקומו בשלום.

וכבר מצינו דברים נוקבים ב'כלי יקר' (ז יב), וז"ל, ואמרו עוד (במ"ד יא ז) 'גדול השלום שאפילו המתים צריכין לו, שנאמר (בראשית טו טו) ואתה תבוא אל אבותיך בשלום', אין הפירוש שיש איזו קטטה ומריבה בין המתים שיצטרכו אל השלום, אלא המתים צריכין שיהיה שלום בין החיים, כי אם אין שלום בין החיים והם מחרפים זה את זה עד מהרה ירוץ דברו לחרף את החיים ואת המתים עד שאפילו לשוכני עפר אין מנוחה בקבר מריב לשונות של החיים וכו', ע"כ צריכין המתים שיהיה שלום בין החיים, ואז ינוחו על משכבותם שלום.

לא. ונכלל ב'זכרון לבני ישראל' - למען נדע לדורות עולם, כי אכן עלינו להיות מ'מארי דחושבנא', אך חלילה שזה יביאנו לידי עצבות וייאוש רח"ל, פוק חזי מה נעשה מאותו חשבון הנפש, שהביאם לשאול תחתית, אלא צריך ש'חשבון' זה יביאנו לידי עלייה.

שמעתי מהרה"ח רבי משה לודמיר שליט"א מח"ס 'גדיל תורה', פעם הייתי שבור בעצמי, ונכנסתי אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, וכתבתי ב'קוויטל' שעשיתי 'חשבון הנפש' וראיתי שאין בי כלום. הביט בי הרבי בעיניו החודרות והיוקדות ואמר, בכדי שיראה האדם שאין לו 'כלום' אינו צריך ל'חשבון הנפש'... אדרבה, כשעושים חשבון הנפש רואים שאכן יש כן מעלות והצלחות.

לב. מתאמרא בשם הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע, דלכן אומרים 'למנצח לבני קרח מזמור' לפני תקיעת שופר בראש השנה, שכשאנו עומדים בעת התעוררות התשובה קודם התקיעות פעמים שמתוך 'חשבון נפשו' בא האדם לידי יאוש כי אבדה תקוותו ומחליט שלא תועיל לו התשובה, לכן מזכירים לו את 'בני קרח' שכבר נבלעו באדמה וברגע

ועל כל אחד לעבוד את ה' על מקומו ומכוננו, והאדם הפשוט הממלא את שליחותו בעולם חשוב הוא לפני בורא עולם כאדם הגדול בעבודתו הגדולה. וכמו שאמר הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע אם היה קרח יודע שאפשר לעבוד את ה' בהיותו תחת ה'פיעטליק' (תנור החימום בבב"נ וביהמ"ד, ולאחריו היו יושבים כל ה'חלשים' שבג'עם) ועבודתו תחשב כעבודת הכהן גדול בהיכנסו לפני ולפנים לא היה מתחיל כלל וכלל במחלוקת, ומה שחלק על משה ואהרן היה רק מחמת שדימה בנפשו, שיש הפרש וחילוק בין עבודת הגדולים לעבודת הקטנים.

וכך ביאר הרה"ק ה'ערוגת הבושם' זי"ע (פר' חיי שרה) בהקדם מה שנאמר (תהלים קא ו) 'עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי', מדוע אמר 'נאמני ארץ' ולא 'נאמני רוח', אלא, דאיתא (ר"ה יא.) אמר ריב"ל 'כל מעשי בראשית בקומתן נבראו בדעתן נבראו בצביונם נבראו, ופירש"י בדעתן - שהש"ת שאל כל אחד ואחד מהנבראים האם רצונו להיבראות כך וכולם ענו ואמרו הן. ואף כששאל את ה'ארץ' האם רצונה להיבראות כ'ארץ' לא התנגדה לאמר, מדוע השמים ושמי השמים

האחרון הרהרו בתשובה, וזכו ש'מקום נתבצר להם בגיהנום' (סנהדרין קי.), ומהם ילמד כל איש ישראל, שאף אם הוא כבר בתוך האדמה עדיין בידו לשוב אל קונו ולהתרצות לפניו.

בספר 'מרגלית הים' (סנהדרין קט: אות ד) הביא שהרה"ק המהרי"ד מבעלזא זי"ע ביאר בשם אביו הרה"ק מהר"י זי"ע מדוע ביקש משה רבינו שירדו חיים שאולה, וכי חלילה רצה לנקום בהם שייטיסרו ביסורים (כי החי מרגיש בייסורים), אלא, שמשה רבינו חס על כל נפש מישראל, לבלתי ידח ממנו ידח, וכל עוד שנשמתו באפו בידו לשוב בתשובה שלימה, על כן ביקש שישארו בחיים ויהא בידם לשוב.

ובזה ביאר הרה"ק מטשעכנאו זי"ע (שש"ק ח"א ו בשמו) היאך אמר משה רבינו (טז כט) 'אם כמות כל האדם ימותון אלה' (הרי זה סימן ש)לא ה' שלחני', והלא יתכן שיחזרו בתשובה וממילא לא תפתח הארץ פיה, וכי נאמר אז ש'לא ה' שלחני'. אלא ביאורו, דלכן דייק 'אם כמות כל אדם ימותון אלה', שהרי 'בעל תשובה' נעשה כתינוק שנולד, וכאיש אחר הוא, א"כ אם ישובו בתשובה אין זה נחשב ש'אלה' האנשים ניצלו, כי אנשים ובריות חדשים הם. לג. כיוצא בזה ביארו את הכתוב (תהלים לו יא) 'וענויים ירשו ארץ', העניו מסכים לקבל את הנהגת הבורא באיזה מדריגה שהוא מעמידו, כמו שה'ארץ' הסכימה לעשות רצון קונה, אף שהעמידוה במדרגה נחותה. וזהו שאמרו בגמרא (ברכות לה:) במחלוקת רשב"י ורבי ישמעאל, שרשב"י סובר 'אפשר אדם זורע בשעת זריעה... תורה מה תהא עליה', ולעומתו סובר ר"י 'הנהג בהם מנהג דרך ארץ', ומדוע לא כתב מנהג 'העולם', אלא שר"י אומר נהוג כהארץ, ואף אם לא זכית להיות שבתך בבית ה' כל היום לעסוק בתורה, אם אך תשגיח לעשות רצון קונך כפי יכולתך והשגתך אשר חלק לך ה', תהיה נחשב בשמים כהעומד במדרגה גבוהה.

לד. הנה איתא בגמ' (פסחים ג.) 'רב יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד (ופירש"י, גוע ופרחה רוחו), כי הדר אמר ליה אבוא מאי חזית, אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה, אמר לו בני עולם ברור ראיתי. ולכאורה קשה, וכי עלתה על דעתו של רב יוסף שאותם שהם 'עליונים' בעולם הזה מחמת עשרם יהיו גם עליונים למעלה... ולא היה יודע מי הם העליונים האמיתיים... מדוע אמר עולם הפוך ראיתי. ומבאר ה'מבי"ט' (בהקדמה לספרו בית אלוקים) שפשיטא שלא התכוון ר"י לאותם שהם 'עליונים' במעלות גשמיות, אלא הכוונה לעליונים ברוחניות,

הקדשים' ככה"ג, ונעלם ממנו אשר אותה תפילה יכולים ממש להתפלל בכל מקום שבעולם (אף שבוודאי יש חשיבות מיוחדת ל'מקומות הקדשים' מ"מ כשנודמן לו שאינו יכול לעזוב את ביתו ומקומו, ידע שיש בידו אותו כח להתפלל ולפעול ממקומו).

עושה שלום במרומיו הוא ברחמיו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן, ויבנה ביהמ"ק בב"א מתוך הארת פנים וכל מיני ישועות.

הארץ את פיה לבלעו בקרבה ללמדו ש'אין גבהות לפני המקום', וכל חר וחר חשוב לפניו. וכן נדרש במה שנאמר (פסוק לד) 'וכל ישראל נסו לקולם כי אמרו פן תבלענו הארץ', פירוש מעצמינו נבין זה הענין ולא תצטרך הארץ לבלענו.

בעי"ז איתא מהרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע (הובא בשפתי צדיק בפרשתו, ח) שקרח רצה להתפלל ב'קודש

וראה שיש הפחותים מחבריהם והנה הם עליונים מהם, וכגון, יש לך מי שעוסק בתורה עשר שעות בכל יום ואילו רעהו עוסק בה רק חמש שעות, וכאן בעולם הזה נותנים יקר וגדולה יותר למי שלמד עשר שעות, שהרי הוא לומד פי שניים מרעהו, אך כשבא לעולם האמת נוכח לראות שעליונים למטה ותחתונים למעלה – שם מכבדים ומחשיבים יותר את זה שלמד רק חמש שעות בלבד, ועל כך הזדעק רב יוסף ואמר 'עולם הפוך ראיתי' – שנראה כהיפך משורת הדין. השיב לו אביו 'בני, עולם ברור ראיתי', כי אותו אדם שלמד עשר שעות ולפי כשרונותיו ותכונות נפשו היה יכול ללמוד י"ב שעות ביום נמצא שלא מילא את תפקידו בשלמות, לעומתו, מי שלא היה בכוחו ללמוד יותר מחמש שעות ביום, אם מפני מיעוט שכלו או מפני שנזקק היה להתעסק בפרנסת בני ביתו ובשאר טרדות, הרי מאחר שמילא את תפקידו בדין הוא שיהא במעלה יתר ממי שלמד שעות הרבה יותר ממנו אלא שלא עשה כל אשר היה יכול ומוטל עליו לעשות לפי עניינו. כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו אלא מחשב עם כל אחד בדיוק כמה היה יכול לעשות וכמה עשה בפועל.

על פרשת השבוע

פרשת קורח תשפ"א

אגעדאנק

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

וכתב המגיד מדובנא בספרו אהל יעקב שבזה המדרש משמע שיש טענות על קרח שלקח אוצרות, שאמר לו הקב"ה: מה הנאה יש לך, 'ויובן ע"פ משל למושקה' שהיה לו בית מרוח והיו באים השיכורים לקנות מדי לילה משקה משכר, ומושקה עומד ומשקה את השיכורים. באמצע הלילה נכנס גנב לבית המרוח, וראה שהשותים כולם שיכורים, ויכולים לקיים בהם 'זול' עכו"ם 'להוציא ממון מכיסם, ויעמוד מושקה' כנגדו עם מקל וגער בו: 'צא מכאן גנב שכמותך'. אמר לו הגנב 'מה זה ענייך שאגנוב מכיסם?' השיב מושקה: 'טיפש שכמותך, הלא כל מה שיש להם בכיסם, הם אמורים לשלם לי בסוף, אם תגנוב מהם, לא ישלמו לי כלום'.

כך אמר הקב"ה לקרח, מה לך כי תגנוב אוצרותיו של פרעה, והלא כל אלו מוכנים לי לקיים שבועתי לאברהם' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, וצריך שיתקיים בהם ביות מצרים וביזום הים, וחילוק גדול יש ביניהם, כי בבית מצרים שאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה, לא מבית פרעה אלא מבית השכנים, פרעה היה גר בארמון יחיד, לא היה יהודי אחד שלקח מארמונו ביות מצרים. משא"כ ביות הים שהיה מאוצרות פרעה, שהרי פתח את כל האוצרות שלו שירדפו מצרים אחרי ישראל לאחר שיצאו ממצרים, כדי להראות לעמו שהוא בטוח בנצחונו לכן הוציא כל האוצרות שלו לחזק אותם לרדוף אחר ישראל. וזה היה מאת ה' לרוקן גם את האוצרות של פרעה בעצמו לכבוד ישראל. וכן נאמר במדרש תנחומא פרשת בשלח שכל מה שהיו בבתי האוצרות לקחו ישראל בביות הים.

ועתה נבין מה שנקרא קרח ע"ש שעשה קרחה בישראל, שאילו לא היה מרוקן שליש מאוצרותיו של פרעה, היה פרעה מוציא את כל האוצרות ביום רדיפתו אחר ישראל, ואזי היה לישראל ביזה גדולה מאד בביות הים, ואולי עד היום לא היו המשולחים צריכים לנדוד לקבץ נדבות וכדו'. וזה שאמר הקב"ה לקרח כששאל אותו 'למי הם מעותדים' כאותו גנב שמבקש לגנוב מהשיכורים, 'אשר התעתדו לגלים' הם מעותדים לישראל שגולים ממצרים. ועד היום הזה שארה קרחה זו בישראל, שחסר לנו ביות הים שהיינו יכולים לקבל הרבה יותר, והוסיף המדרש ולא יקום חילו, אף כשימות אינו קם ולא יטה לארץ מנלם. והיו שגם לאחר שיקום תחיית המתים יזעע אם יחיו לנו את המעות האלה.

אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו וגו' (טז יד)

האדמו"ר מגור הבית ישראל זצ"ל סיפר על תלמיד חכם וגביר אחד שהיה בא תמיד לשפת אמת ואחר כך כשנפטר השפת אמת ונתמנה האמרי אמת לאדמו"ר היה בא הנ"ל לשולחנו כי היה קרוב משפחה קצת וכן משום שהיה בנו של הרבי הקודם, פעם אחת נזדמן לו איזה מסחר, לקנות יער, ובא לשאול את פיו של האמרי אמת ויעץ לו שיקנה, ואח"כ הפסיד על ידי זה שקנה ופשט את ההגל. כיון שכך, הפסיק לבא אליו, לפי שאמר בליבו אצל הרבי הקודם כל פעם שהייתי שואלו וענה לא יצא מזה הפסד ואצל רבי הזה מיד ששאלתיו הפסדתי כל כספי, אם כן אין זה רבי. לאחר זמן, כאשר שהה האמרי אמת במרינבד והחסידים הלכו אחריו, הלך הנ"ל גם כן אחריו וחשב בלבו שאפי' שהוא עצמו אינו רבי, מכל מקום בנו של רבי הוא... בעודו חושב כך, היסב האמרי אמת את פניו ואמר לו: איתא במדרש (במדבר רבה יח, ח) "קרח שפקח היה, מה ראה לשטות הזה, אלא עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו, שמואל ששקול כמשה ואהרן". ולכאורה, אטו משום כך הותר כבר לקרח לחלוק על משה רבנו ע"ה? אלא דכיון שראה קרח שהעצה שנתן משה לשלוח מרגלים לראות הארץ לא הצליח, עלה בלבו שיכול לחלוק עליו, וכמו שאמר "אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו" שרבי שנותן עצה שאינה עוזרת, אינו רבי.

וסיים הבית ישראל, שבאמת חס ושלום לא היתה זאת עצה שאינה הוגנת, שעל ידי עצתו של האמרי אמת ניצל ההוא וכל משפחתו מהמלחמה הנוראה לפי שאחר שנכנס לחובות עצומים עבור השטח שקנה הוצרך לברוח עם כל משפחתו לארץ ישראל וניצלו מהמלחמה.

ואהרן מה הוא כי תלניו עליו (טז, יא)

שמעתי ממרן הגאון הרב ברוך שמעון שניאורסון (שליט"א) [זצ"ל] ראש ישיבת טשעבין, דאיתא (עירובין סה, ב) 'בשלשה דברים אדם ניכר בכיסו בכוסו ובכעסו'. והנה באהרן לא היה שייך להכירו בכיסו משום שהיה יכול לחלק צדקה בשפע לפי שלא נחסר מכיסו כלום, דישראל היו מחוייבים

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א) כתב רש"י, "ולא הזכיר בן יעקב שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם שנאמר (בראשית מט, ו) בקהלם אל תחד כבודי".

וקשה, וכי יעקב דאג כל כך לכבוד עצמו שלא יזכר שמו? ועוד, שמה יועיל לו אם לא יזכר בפסוק "בן יעקב" אם נזכר עד בן לוי, וכי מי זה לא ידע אשר לוי הוא בן יעקב.

אך הענין הוא כן, דהנה מפרשי התורה אומרים על הפסוק (ויקרא כו, מב) "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור" הנכתב באמצע התוכחה וקשה, אדרבה זה לטובה גדולה יחשב להזכיר להם זכות אבות, ואם כן מה זה שייך לקללות, ותימצו, כי בשעת עונש בעת הקללה גם זה לעונש יחשב להזכיר להם האבות מקור מחצבתם כי זה גורם להעניש אותם עוד יותר כמו למשל אם אחד נתפס בגניבה, ובעת שיעמוד לפני המשפט יגיד עליו אחד שהוא בן הרב דמתא, אז ודאי יהיה גדול עונו מנשוא וכפלים יענש, כן בעת הקללה אומר הכתוב כי גם יזכור להם שהם בני אברהם יצחק ויעקב, ומצד יחוסם אינם ראויים לאותם החטאים, ועל ידי זה יוגדל עונשם.

לזה נוכל לומר גם כאן, כי יעקב מגודל אהבתו לבניו כרחם אב על בנים, התפלל על קרח להקטין עונשו, ולכן ביקש והתפלל עליו כי בשעת העונש לא יזכור לו שהוא בן יעקב.

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א)

ברש"י, קרח שפיקח היה מה ראה לשטות זו? וכו'. ביאר הר"ה קמקאצק, קרח שפיקח היה – מה ראה לשטות זו – להיות פיקח?...

ואון בן פלת בני ראובן. (טז, א)

ידועים דברי חז"ל במדרש תנחומא (פרק י) וכן הוא בגמ' סנהדרין, "חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און" שהיא הצילתו כשאמרה לו שבין כה וכה הוא לא יהיה הכהן הגדול והמנהיג, ומה אכפת לו אם ייקרא תלמידו של משה ואהרן או תלמידו של קורח, והשקתה אותו בין וכו' וניצל מהמחלוקת.

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ביאר מה היתה חכמתה המיוחדת של אשתו של און? ואמר בזה דבר נורא, כן! בשעת מחלוקת, בלחץ האש, אם האדם מסוגל לחשב חשבון פשוט של אחד ועוד אחד שווה שתיים – אכן זו חכמה אדירה!

ובדברי המדרש הנ"ל, אפשר להמתיק את טענתה, שהיא טענה לו, הרי מה המחלוקת כאן, שמשה טען שכל המינויים נעשו עפ"י רצון ה' וקורח טען שהיו כאן נגיעות, וממילא גם הוא דורש גדולה לעצמו. באתה אשתו של און ואמרה לו, ממנה נפשך, באם משה צודק, הרי זה ציווי הקב"ה. ואם קורח צודק, אזי קח את אומנות רבך בידך, דהיינו שקורח הרי טוען שתמיד החשבון צריך להיות "מה יש לי מזה", ולדאוג לטובת עצמו. אז גם אתה תחשוב מה יש לך מזה והרי אתה לא תרוויח כלום, שהרי לא ישתנה מעמדך בין אם משה הוא המנהיג ובין אם קורח. ועל זה שיבחה הכתוב: (משלי יג) חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און ואולת בידיה תהרסנה זו אשתו של קרח.

(ציוני תורה)

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי (טז, א)

במדרש רבה: אמר איוב (איוב טו) וישכן ערים נכחדות בתים לא ישבו למו אשר התעתדו לגלים לא יעשר ולא יקום חילו ולא יטה לארץ וכו' זה היה קרח שהיה קתליקוס לביתו של פרעה והיו בידו מפתחות האוצרות שלו א"ל הקב"ה מה הנאה יש לך אין אתה שולט עליהם שנא' בתים לא ישבו למו אשר התעתדו לגלים ולמי הן מעותדין לאלו שהן גולין ישראל אבל קרח לא יעשר ולא יקום חילו, אף כשימות אינו קם ולא יטה לארץ מנלם.

הרי שהיה קורח ממונה בביתו של פרעה, וכי המתנות כהונה שמכיון ששבט לוי לא נשתעבדו במצרים, ישבו ועסקו בתורה, לכן שלח פרעה שליחות לשבט לוי שישלחו לו אחד מהבית מדרש שיהיה ממונה על ביתו של פרעה, עבודה מכובדת ביותר, שר מכובד שממונה על כל דברי ביתו. ועי"ז היו בידו מפתחות האוצרות של פרעה, ומפעם לפעם הכניס ידו לאוצר והביא קצת לביתו, וכך נתעשר קרח. כמו שפירש הרבי בחידר לא תגנוב, אסור למצוא... גם כך 'מצא' קרח את אוצרות יוסף. ופיקח היה להעלים ולהשתיק את כולם שלא יתפסו אותו. וכך נתעשר. וכן כתב שם בחידושי הרד"ל שיום אחד מצא במרתף אוצרות של יוסף ולקחו לביתו.

אח"כ נאמר 'ויקחו איש מחתנו ויתנו עליהם אש ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן' הרי שלקחו איש מחתנו ושמו אש, היינו כמו הסדר הראשון שאמר להשים אש ולא הזכיר את אהרן, כך הוה, ששמו אש, ולא הוזכר אהרן במעשה המחתות, שנאמר 'ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן', היינו שמשה ואהרן גם עמדו פתח אהל מועד. וכ"כ בתרגום יונתן.

לאחר שראה משה שהם מסכימים להביא קטורת, התחנן לפני ה' שלא ימיתם ולא יפן אל מנחתם וביארו רבי יהושע לייב והחיות דעת שכשחציע משה רבינו את הסדר הראשון, לא עלה בדעתו שהם יקבלו עצתו, כדפרש"י שאמר להם משה במעשי עבודה זרה יש כמה כומרים וכמה עבודות, אנו יש לנו ה' אחד וכהן אחד, תבחנו עצמכם במעשה הקטורת ודעו לכם שיש סם המות בתוכו, מי שאינו ראוי לכך ימות. הרי כשמציעים לאדם הצעה מפחידה כזאת, בוודאי חשב משה שלא יבחרו בזה.

והנה עיקר איסור הקטורת וסכנתו הוא עם אש, כמו שהיה בנדב ואביהוא, שנאמר בהם בפרשת שמיני 'ויקחו בני אהרן וגו' איש מחתנו ויתנו בהן אש.. ויקריבו לפני ה' אש זרה'. כך אמר משה לפני קורח ועדתו, אם תרצו להיות כהנים, הביאו קטורת, ועי"ז כולכם אוכדים.

והיה האיש אשר יבחר בו ה' הוא קדוש. משה היה בטוח שיחזרו בהם.

אך הם השיבו לפני משה שהם כן רוצים להביא קטורת.

הלך משה ובכה לפני ה' אל תפן אל מנחתם, אל תסתכל על הקטורת כעבירה, לא הרעותי את אחד מהם, הוא בכה לפני ה' כיון שלא הריעותי ליהודי, איני רוצה להכניס את קורח ועדתו לאדמה, כל מי שנענשים על ידו אין זה סימן טוב, לכן התחנן שלא יפנה ה' אל מנחתם היינו שלא יענישם על הקטורת. כמ"ש רש"י לפירוש אחד שהתפלל משה שלא יקבל הקב"ה את הקטורת.

וצ"ע מה תפילה היא זאת, הרי זו קטורת זרה, מה שייך לבקש שלא יפנה ה' למנחתם? אלא כנ"ל שהתחנן לפני ה' שלא יענישם, ולא ייחשבו הקטורת שלהם כעבודה. כדי שלא יהיה חרון אף ח"ו. כמו שנאמר בסדום, וירד ה' לראות וכו', כך ביקש משה שהקב"ה אל יסתכל אל מנחתם, כיון שלא הרעותי את אחד מהם, מעולם לא הכאבתי ליהודי. אך הקב"ה לא השיב למשה 'נענית לך'.

קורח לא ישן בלילה, ומשה רבינו לא ישן בלילה שלא ייענשו עדת קורח ע"י הקטורת. שהרי היו שם אליצור בן שדיאור וחבריו, כמ"ש במדרש רבה שכל י"ב נשיאים קדושים היו שם בעדה זו.

משה רבינו מתחנן שלא יביאו אש ולא ימותו, והם בקנאתם העדיפו להביא אש

מה עשה משה, שינה את התכנית, לפי הסדר הראשון לא היה צריך את אהרן הכהן, מי שרוצה להשרף כנדב ואביהוא ישירף, אך כיון שראה שהם מתכוונים באמת להקטיר קטורת, ניגש משה ושינה את הסדר ואת התכנית, [זה לא היה מוסיף למחלוקת, שהרי קורח היה צוחק על מה שהוא משנה תכנית, אלא משה עשה רק לכבוד ה' ולא חש על כבודו] ואז הזהיר משה שלא יביאו אש, אתה וכל עדתך היו לפני ה', אתה והם ואהרן מחר, וקחו איש מחתנו ונתתם עליהם קטורת' ואש לא תשימו, והיה אשר ירד עליו האש משמים, הוא הכהן, על איזה מחתה שתרד אש משמים, הוא הכהן, וכולכם נפלטם לחיים ולשלום.

משה רבינו צדיק גדול היה, במקום שיתן לכל המתנגדים שישרפו, הוא מתחנן לפני ה' שיציל את כל המתנגדים, כשלא נענה עשה עצה כזאת לשנות את הסדר, שלא יביאו אש, שעיקר העונש על האש, רק הביאו מחתות עם קטורת, וכמו באליהו בהר הכרמל, היכן שירד אש הוא האמת, ולזה הוסיף שגם אהרן יבא, שיהיה מקום לחול האש דקדושה על הקטורת האמיתית.

והנה בקין נאמר 'וישע ה' אל הבל ואל מנחתו, ואל קין לא שעו', היינו שהאש ירדה על קרבנו של הבל ולא של קין, ועתה קורח שהוא גם סוד נשמת קין, היה לו לעמוד בניסיון שיראה האש יורדת על מחתת אהרן ולא על שלו.

לאחר ששמעו מפי משה שני סדרים. היה להם בחירה לבחור באיזה מהם שירצה. אך קורח לא רצה להסכים לסדר השני, מרוב קנאה, שהרי לפי הסדר השני היה הוה אמינא שקורח יסאר לחיות והוא יראה בעיניו שהאש תרד על מחתת אהרן ולא על מחתתו, ואולי הוא עוד זוכר מגלגול הראשון טעם מר זה, שהאש ירדה על קרבנו של הבל ולא על שלו, הוא קין בעצמו... זה לא יכל קורח לסבול.

לכן החליט דווקא על הסדר הראשון, לא יכול לסבול שיהיה אש לאהרן ולא לו. זהו שורש הקנאה המרה, שהוא מעדיף שכולם ישרפו, ולא יראה בהצלחת השני. לכן הלך על כל הקופה, לא צריך את אהרן הכהן, שישאר בביתו. אלא כלנו נביא רי"א מחתות עם קטורת עם אש.

עדיף שכולנו נישרף ולא נצטרך לקנאות באהרן הכהן.

וכל לשונות הכתובים מדויקים, זהו שהתחנן משה 'ואש לא תשימו' אך הם לא שמעו בקולו 'ויתנו עליהם אש', ומשה ואהרן עמדו בפתח אהל מועד, ללא קטורת וללא מחתות. 'ואש יצאה מאת השם ותאכל את מאתיים וחמישים איש מקריבי הקטורת'. ועתה מיושב שאין זה אמת מה שאמרו על משה 'אתם המיתם את עם השם' שהרי משה רבנו עשה כל טעדיקי שהמתנגדים שלו יחיו לאורך ימים ושנים טובים, התחנן לפני השם שלא יקבל מנחתם, ושינה להם הסדר, ואמר שלא יביאו אש, אלא שהם שרפו את עצמם. (הגרמ"ר רייזמן)

להעשירו, כדאיתא (יומא יח, א) 'גדלהו משל אחיו'. ובכוסו נמי לא שייך שהיה לכהן אסור לשנות יין, ורק בכעסו היה אפשר להכירו. וזהו מה שאמר "ואהרן מה הוא", אם רצונכם לדעת מי הוא אהרן "כי תלינו עליו" כאשר תריבו עימו ואז יהיה ניכר בכעסו.

ישנה גמרא (מסכת בבא-בתרא עד, א), באגדות רבה בר בר חנה, ואותו דבר תמצאו בסנהדרין, דף ק"י – מספרת הגמרא, שרבה בר בר חנה הלך במדבר סיני, והיה שם ישמעאלי אחד, שהיה מומחה בכל עניני המדבר, ואמר לו – בא ואראה לך איפה נמצאים אותם אנשים שמתו בעדת קורח.

אומרת הגמרא – א"ל תא אחוי לך בלועי דקרח [בא ואראה לך את אלו שנבלעו בעדת קורח] **חזאי תרי ביזעי** [ראה שני סדקים] והוּו קא מפקי קוטרא [שיוצא משם עשן] **שקל וגבבא דעמרא ואנמשינה במיא ודעציתה בראשה דרומחא ועייליה התם** [לקח חתיכת צמר והשרה אותו במים ותקע אותו בראש החרב שבידו והכניסו בין הסדקים פנימה] **וכי אפיק הוה איחרך איחרוכי** [וכשהוציאו היה חרוך] **אמר לי אצית מאי שמעת** [אמר לי הישמעלי תקשיב למה שהם אומרים] **ושמעית דהוּו אמרין** [ושמעתי איך שהם אומרים] **"משה ותורתו אמת והן בדאין"** **אמר לי כל תלתין יומי מהדר להו גיהנם להכא כבשר בקלחת** [אמר לי הישמעלי שבכל ראש חודש הגיהנם מחזיר אותם לכאן] **ואמרי הכי משה ותורתו אמת והן בדאין**

אומר הרשב"ם במקום – כל תלתין יומי. כל ראש חודש. בראש חודש

הופכים אותם, ובראש חודש הם צועקים משה אמת ותורת אמת.

השאלה שנשאלת היא – איך הם יכולים לצעוק, הם הרי מתו ?

הרשב"ם נוקט בפשיטות, שהם חיים וצועקים.

הרשב"ם אומר – לא יכל להיות דבר כזה.

השאלה היא, האם אותם אנשים היו מהבלועים או מהשרופים, ואם גם וגם, אז בכלל זה לא יכל להיות, אז השאלה היא, איך זה יכל להיות, ומי צועק, ואיך הם צועקים ? עיין בגמרא שם.

השאלה היא – למה הצעקות האלה באות דוקא בכל ראש חודש ?

אומר המהרש"א – כיון שקורח בא בהצעה למשה רבינו – אמר קורח, בא נעשה סיכום, שכל ראש חודש, נחליף כהן גדול. ראש חודש תשרי – ראובן, ראש חודש חשוון – שמעון וכד'. היות והוא רצה להחליף כהן גדול, כל שלושים יום, אז כל ראש חודש אתה תצעק – **משה אמת ותורתו אמת**. **הריטב"א כותב –** שהטעם הוא, שבסוף כל שלושים יום, הם נידונים מחדש בגיהנום.

העיון יעקב אומר – קורח טען כי כל העדה כלם קדשים כולם יכולים להיות

כוהנים גדולים. אם ככה, באה הלבנה וטענה טענה – הרי אין שתי מלכים משמשים בכתר אחד.

אמר לה הקב"ה – את צודקת, ולכן תמעטי את עצמך.

אמרה הלבנה – אם אני צודקת, למה אני צריכה להמעטי את עצמי ?

אמר הקב"ה – את צודקת. תמעטי את עצמך, ואני יביא שעיר של ראש חודש לכפרה, על זה שהוריתי לך למעט את עצמך.

יוצא, שטענת הלבנה היא נכונה, אין שתי מלכים משמשים בכתר אחד.

הקב"ה בכל ראש חודש, מצוה להביא קרבן, למה ? על זה שהוא מיעט את הירח. למה ? כי טענת הירח היא באמת נכונה, שלא יכל להיות שתי מלכים משמשים בכתר אחד.

אם קורח טוען, שכל העדה קדושים וכולם יכולים להיות כהנים גדולים, אז למה הקב"ה מביא קרבן ?

הרי הקב"ה קיבל את טענת הירח, רק על זה שהוא הקטין אותה, הוא מביא קרבן.

לכן בכל ראש חודש, שמביאים קרבן על מיעוט הירח, הם צועקים **משה**

אמת ותורתו אמת, ולכן הופכים אותם.

זכרון לבני ישראל וגו' ולא יהיה קקרח ועדתו (יז, ה)

איתא בגמ' (ב"ב עד). דאמר ליה ההוא טיעא לרבה בר בר חנה, בא ואראה לך הבליעה של קורח והראוהו איך שקורח ועדתו צועקים 'משה אמת ותורתו אמת והם בדאים'. שמעתי מהגאון ר' ברוך שמעון שניאורסון (שליט"א) [זצ"ל] בשם הגה"צ ר' מאיר שפירא זצ"ל שאמר בדרך צחות דאף על פי

שכמו קרח עצמו כבר לא יהי' כדכתיב "ולא יהיה קקרח" אבל הבליעה של קרח עדיין בעולם, דבלועי קורח אומרים 'משה אמת ותורתו אמת' דהרבנים הם אמיתיים, אך 'והם' היינו, המשמשים, בדאים. כלומר, שכל דבריהם של גדולי ישראל הם בעצת משמשיהם, והמשמשים בדאים. וכל הטוענים כך מהראוי שידעו כי דבר זה מירושתו של קרח הוא. (כרם חמד)

'קחו לכם מחתות קורח וכל עדתו'

כתב רבי יהושע לייב דיסקין זצוק"ל בחידושי מהרי"ל, וכ"כ החוות דעת בספרו נחלת יעקב, להבין מה שאמר משה רבינו לקורח ור"נ ראשי סנהדרין 'קחו לכם מחתות קורח וכל עדתו', הרי שרק הם צריכים להביא מחתות ולא אהרן הכהן. מה יעשו עם המחתות 'ותנו בהן אש ושימו עליהם קטורת לפני השם מחר', לא שתרד אש משמים אלא אתם תשימו אש. זה היה ההתחלה. אך לאחר כמה פסוקים [במדבר טז, טז] שינה משה רבינו את הסדר, 'ויאמר משה אל קורח, אתה וכל עדתך היו לפני ה', אתה והם ואהרן מחר'. הנה נוסף אהרן הכהן. 'וקחו איש מחתות ונתתם עליהם קטורת', כאן לא צוה להביא אש. עתה נוסף אהרן תחת האש...

נראה כאילו יש כאן אי צדק ואי יושר בחלוקת התפקידים. המחלוקת זה לא השורש אלא התוצאה! השורש זה "שפשע בתורה".

ממשיך המדרש ואומר מה הסימן לאמת מוחלטת? באם היא קיימת ויציבה ואינה משתנה. ואת זה רק התורה יכולה לומר, כי אצל האדם הפשוט האמת משתנה לפי העדיפויות והנגיעות, וזה אומר המדרש: "ומדינים כבירי ארמון והלא היה יודע שבעלי דיניו היו קשים כבירי ארמון זה משה ואהרן מה הבריה אינו זו כך משה שנא' (שמות כו) והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה". והרי אצל משה ואהרן התורה קובעת והיא כבירי התיכון שאינה משתנה ואינה זוה כמלא נימא ממקומה.

וזהו אמרם "העיני האנשים ההם תנקר", וכתב באבן עזרא: העיני האנשים ההם "יוש אוממים התרצה להחשיך העינים שלא תראינה כלומר אחיזת עינים אתה עושה לנו לא נעלה וכו'". היינו, שאמרו דתן ואבירם אל תסגור לנו את העינים! אנחנו רואים את כל האמת עם העינים שלנו. שכן בלי תורה אכן טועים בראיית האמת הצרופה.

רב לכם בני לוי (ט"ז)

ברש"י: וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זו?

מסביר רבי דוד מלעלוב ואומר, מה ראה לשטות זו - שרצה להיות פקח ולהתחכם בדרכי ה'...

לפינו מעשה מופלא ממנו ניתן ללמוד שאדם המחליט להתהלך בתמימות עם בוראו, לעולם אינו מפסיד. תמיד ישלח לו הקב"ה את עזרו ממעל, ויזכיר לו שהתמימות וההליכה ביושר ובאמת, משתלמת, מצדיקה את עצמה. את הסיפור שמענו מהרב פנחס בסר שליט"א, שהעיד שכל הפרטים מדויקים. המעשה התרחש עם בעליה של חנות ספרים בעיר מסוימת. חנות זו היתה שייכת לישיבה פלונית שהשכירה חנויות רבות. הנהלת הישיבה הקפידה לציין בחוזה השכירות את ייעודה המתוכנן של כל חנות שהושכרה. בחוזה שנחתם במקרה זה, צויין שהחנות מיועדת למכירת ספרי קודש, ומכשירי כתיבה.

החליט לעשות מעשה

חנות נוספת הושכרה על ידי הישיבה לאדם אחר, וזו היתה ממוקמת בצמוד לחנות הראשונה. ההסכם עם השוכר השני, כפי שצויין בחוזה, היה על מכירת כלי בית בלבד. לצורך הענין, נקרא לשוכר הראשון בשם ראובן, ולשני - שמעון.

ראובן לא ניצל מעולם את זכותו למכור גם מכשירי כתיבה, הגם שהדבר צויין בחוזה, והסתפק במכירתם של ספרי קודש בלבד. שכנו, שמעון, שראה שראובן אינו מנצל את זכותו למכירת מכשירי כתיבה, החליט לעשות מעשה, והכניס לחנותו מכשירי כתיבה, ומכרם ברווחים נאים. לפני תחילת שנת הלימודים קנה מלאי גדול של מכשירי כתיבה, והרוויח מכך סכומי כסף גדולים.

ראובן, לו היתה שמורה הזכות למכירת מכשירי כתיבה, ראה את כל אשר נעשה, ושתק. הוא לא נהג בצרות עין, ולא מחה בשמעון על שלקח מאתו את הייעוד הזה שנכתב בחוזה השכירות שלו.

והנה, לאחר שראובן השיא כמה מילדיו, ונזקק לסכומי כסף גדולים, עלה בדעתו להיכנס לענף מכשירי הכתיבה, ולמוכרם. גם הוא רכש מלאי גדול, וה' הצליח דרכו, והיו לו רווחים מכובדים ביותר.

והנה, בבוקר לא בהיר אחד, נכנס אליו שמעון, כולו קוצץ וכועס, סר וזעף, ובפיו טענה: 'השנה לא הצלחתי למכור את מכשירי הכתיבה שלי - בגללך'!...

שמעתם טיעון?

בשנים האחרונות, הוסיף שמעון, אני מרוויח כסף רב במכירת מכשירי הכתיבה, ועכשיו שגם אתה מוכר אותם, לא הצלחתי להגיע להישגים נאים!...

הוא אינו מזכיר אף מילה על כך שהזכות למכירת מכשירי הכתיבה היתה נתונה בעצם לשכנו הטוב, ראובן, שהתעסק כל השנים רק במכירת ספרי הקודש, וגילה רוחב לב נדיר בכך שלא מימש את זכותו בענין מכשירי הכתיבה, ונתן את הזכות הזו לעמיתו.

שמעון בא בטענות אל ראובן כיצד זה שהחליט למכור את המכשירים הללו? הרי הזכות הזו - שלו היא!!!

אינו מסתפק בכך

ותשמעו עד היכן מגיע רוחב הלב של ראובן; לשמע טענותיו המוזרות של שמעון, אומר לו ראובן שהוא מוכן לשלם על כל ההפסדים שנגרמו לו... ולא רק זאת, אלא הוא מקבל על עצמו שלא למכור יותר מכשירי כתיבה... היש אדם הגון וישר יותר מזה?

אבל שמעון אינו מסתפק בכך... הוא תובע את ראובן לדין תורה אצל אחד מגדולי התורה. הרב שומע את הטיעונים של שני הצדדים, ומבין מיד עם מי הצדק, וגוער בשמעון על שהחל למכור מכשירי כתיבה, למרות שהיה זה ייעודה של החנות של ראובן.

הדיין התפעל מאוד מיושרו והגיונותו, וטוב ליבו, של ראובן, והביע את התפעלותו זו בבית הדין.

כעבור תקופה מסוימת, יושב ראובן בחנותו, ומחשב את חשבונותיו בענין דירה שרכש לבנו שנישא זה עתה, והנה מתברר לו שמחר בבוקר הוא אמור

במדרש רבה בפרשתנו (יח, יד) "אח נפשע מקרית עוז ומדינים כבירי ארמון" (משלי יח) זה קרח שפשע בתורה שהיה עוז שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. ומדינים כבירי ארמון והלא היה יודע שבעלי דיניו היו קשים כבירי ארמון זה משה ואהרן מה הבריה אינו זו כך משה שנא' (שמות כו) והבריה התיכון בתוך הקרשים מבריה מן הקצה אל הקצה".

צריך להבין מה פשע קרח בתורה, והרי חטאו היה במחלוקת ולא בפשיעה בתורה! ומה הוא ההמשך של היה יודע שבעלי דיניו קשים כבירי ארמון וכו'. ובהמשך הפרשה: "העיני האנשים ההם תנקר", כתב רש"י שאפי' תנקר עיניהם לא יעלו. יש להבין למה לא אמרו די או רגלי האנשים האלו תעקר וכדומ' למה דוקא העינים? מה הכוונה בזה.

ויבאר בהקדם דברי הגמ' (עירובין ק, ב) אמר רבי יוחנן אילמלא לא ניתנה תורה היינו למידין צניעות מחתול וגזל מנמלה. ובמדרש (רבה, דברים פרשה ה פסקה ב) איתא "זש"ה (משלי ז) "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם וגו'" מה ראה שלמה ללמד לעצל מן הנמלה, רבן אמרי הנמלה הזו וכו' אינה חיה אלא ששה חדשים, וכל מאכלה אינה אלא חטה ומחצה, והיא הולכת ומכנסת בקיץ כל מה שמוצא חטין ושעורין ועדשים, וכו'. אמר ר"ש בן יוחאי מעשה היה ומצאו בבור שלה שלש מאות כור (64 טון) מה שמכנסת מן הקיץ לחורף. לפיכך אמר שלמה לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אף אתם התקינו לכם מצות מן העולם הזה לעולם הבא ומהו ראה דרכיה וחכם רבן אמרי ראה דרך ארץ שיש בה שבורחת מן הגזל אמר ר"ש בן חלפתא מעשה בנמלה אחת שהפילה חטה אחת והיו כולם באות ומריחות בה ולא היתה אחת מהן נוטלת אותה, באה אותה שהיתה שלה ונטלה אותה וכו'".

שואלים המפרשים, (ומביאם הר"ש לוישטיין) למה באמת כתבה התורה את הגזל אם אפשר ללמוד מהנמלה.

ומתרץ החידושי הרי"ם, וכן הוא בספר "דרש אב", שהנמלה הזאת אכן לא נוגעת בחיטה שחברתה נגעה בזה, אבל מאיפה מגיעים כל החיטים? וכי ראית מימך נמלה חורשת, זורעת וקוצרת? ומאיפה כל החיטים, הרי הכל גזול מהאדם! יוצא שהנמלה ה"צדיקת" הזאת היא הגזלנית הגדולה בעולם, ולמה, כי היא אין לה תורה! בעיניה "גזל" זה רק לגנוב מחברתה הנמלה, אבל לגנוב מהאדם זה שום דבר... כי בלי תורה אין אדם יודע מה טוב ומה לא טוב, אדם בעיניים שלו לא רואה כלום! מה נחשב לטוב ומה לא, רק התורה קובעת מה טוב ומה לא טוב, מה ישר ומה לא ישר.

מספרים, שבוורשא היו קבוצת גנבים וגזלנים שהפילו את חתתם על כל תושבי השכונה. פעם אחת גנבו מאיזה אשה אלמנה, באה האלמנה אל הרב בבכיות שהיא חייבת את הכסף הזה, אמר הרב, נו, מה אני יעשה הרי כולנו סובלים מהם. אמר הגבאי אני מכיר מישהו שיש לו קשרים עם מישהו שיש לו קשרים עם ראש הגנבים, אולי נעביר לו מסר שכאן הם הגויזמו ושיחזירו את הכסף, כי זה מקרה מיוחד, בכל זאת, הרי היא אלמנה! ואכן העבירו את המסר, אמר ראש הגנבים: נשב ונדון בבקשה. ישבו ודנו ואכן הגיעו להסכמה שכאן זה מקרה מיוחד כסף, אז מה פתאום שאנחנו נשלם את הכל? צריך לאסוף פה אלמנה שצריכה כסף, היא אלמנה. קם אחד הגנבים ואמר, רק שניה, יש מכל התושבים שוה בשוה וגם הרב יתן את חלקו וגם אנחנו נתן חלק! אם הרב רוצה, שהוא יתן את כל החלק ממנו עצמו, וכי באיזה זכות הוא דורש מאיתנו לתת את הכל...

זאת אומרת שגם הגנבים דורשים יושר וצדק רק הם מחליטים מה זה צדק! לגנוב מהשני זה משכורת, ולתת צדקה זה גניבה...

כמו אותה נמלה שגונבת הכי הרבה אבל לגנוב מאנשים זה לא גניבה...

וזה מה שאומר שלמה המלך אל אותו עצל שלא לומד, לך אל הנמלה ותראה לאיפה מגיעים כשלא לומדים...

אף גם זה היה אצל הנאצים ימ"ש, שהושיבו את הרוצחים בכלא, אבל להרוג יהודים זה לא רצח.

כך דרכם של אנשים, שרואים כל דבר במבט הצר של הצורך הפרטי, ודבר זה הוא בכל דבר ודבר בכל שלבי החיים, ואפשר להביא לכך דוגמאות מכל שטחי החיים, שרק התורה קובעת מה ישר ומה צריך לעשות

כך בכל דבר ודבר, אם אדם חי עם התורה שהיא קובעת מה צריך רק כך יכול לעבור את החיים. רק כך ידע מה זה השקעה נכונה מה זה צדק ומה יושר וכו' ובה נבוא לביאור התמימה הנ"ל. במחלוקת אנחנו מוצאים את הנקודה ה"ל בצורה החזקה ביותר. אפשר לראות אנשים שרבים וכל אחד טוען לאמת המוחלטת והצודקת ביותר בעולם, ויירבו טוען אף הוא את אותם המילים לצד ההפוך בדיוק. ואיפה האמת נמצאת? האמת נמצאת בתורה! כל הבעיה מתחילה כשהאדם מסתכל בעיניו שלו הגשמיות והבשריות. האדם הרי מונע מנגיעות ואינטרסים שהן מעוורות אותו, כמו עיוור צבעים שיכול להישבע על אדום שזה ירוק כי הוא בעיניים שלו רואה את זה כירוק.

בא המדרש ואומר "אח נפשע מקרית עוז ומדינים כבירי ארמון" (משלי יח) זה קרח שפשע בתורה שהיה עוז שנאמר (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום כל הבעיה והמחלוקת התחילה בזה שלא רצו לקבל את מה שהתורה אומרת, ומה שהקב"ה ציוה והסתכלו דרך העיניים הרגילות שבהם

לפרוע לקבלן סך של רבבות רבות של שקלים, והכסף אינו מצוי ברשותו, ואין לו אפשרות להשיגו!

מה עושה יהודי כמותו, בשעה שהוא נמצא בצרה? מדי יום הוא נועל את חנותו בשעה 4 אחה"צ, מגיע לביתו כדי לסעוד פת ערבית והולך לשיעור תורה. היום, בגלל החוב הגדול בו הוא מצוי, החליט לסגור את דלת החנות כבר בשעה 2.30, לפתוח ספר תהלים ולהתחיל לבכות ולהתחנן לפני השי"ת שישלח לו עזרו ממעל, וישיע אותו, כי אם לא ישלם לקבלן את המגיע לו, הדירה לא תועבר לבנו, והוא יאלץ עוד לשלם קנסות!

נו, חשבתם שהקב"ה יעזוב בן נאמן שכזה, ולא יעמוד לצידו ביום צרה?

דפיקות חזקות בדלת

כעבור זמן קצר, נשמעות דפיקות חזקות בדלת. מיודענו מחליט לא לפתוח, כדי לא להפסיק בתפילה, וממשיך להתפלל בבכיות להקב"ה שיושיענו מצרתו.

אבל משהדפיקות מתגברות והולכות ומרגע לרגע הופכות להיות חזקות יותר, חשש ראובן אולי קרה משהו, והחליט לפתוח את הדלת.

בפתח עומד יהודי המציג עצמו כתושב ארה"ב, ושואל אותו: האם שמך הוא... ונוקב בשמו המדויק של ראובן? משהתשובה היתה חיובית, הודיע האיש שהוא זקוק לרכישת מיידיט של 10 ש"ס, 10 סטים של שו"ע, 10 טורים, 10 רמב"ם, ומאות מאות סטים של ספרים נוספים, ראשונים ואחרונים. ראובן המופתע מבין כבר שהשי"ת האזין לתפילתו, ושלח לו עזרו ממעל, ואז מסביר לו האמריקאי הלז, ואומר שכיון שהחסידות אליה הוא משתייך בארה"ב חנכה בית מדרש חדש, זקוקים שם לכל הספרים הנ"ל בדחיפות.

האיש סיפר שהאדמו"ר שיגר אותו לארץ ישראל 'על מנת שאתייעץ עם דיין פלוני, המקובל על אנשי החסידות שלנו, ואשאל אותו לכתובתו של סוחר נאמן, ישר והגון, שישפך לנו את הספרים הנ"ל. פניתי אל הדיין, והוא המליץ לי עליך, ואמר שאין אדם ישר והגון כמוך!'

דומה שאין צורך לפרט ולומר שהדיין המדובר הוא הוא הדיין שישב בד"ן תורה בין ראובן לשמעון - - -

נוכח הנס הגדול שנעשה עימו, כמעט ויצא ליבו של ראובן מרוב התפעמות. יתירה מכך; למרות שהספרים עדיין לא היו מוכנים למסירה, היהודי האמריקאי פתח כבר עתה את ארנקו, ושלשל לידי את הסכום שיועד לרכישת הספרים - במזומן.

"אם הדיין העיד עליך שהינך אדם הגון, אין לי כל סיבה להחזיק את המזומנים אצלי. קח אותם אליך, וכשרשימת הספרים תהיה מוכנה, תודיע לי, ואבוא לקחתה".

הכסף שקיבל ראובן כיסה את כל החוב שהיה צריך לשלם לקבלן. לא יאומן! אבל בכך עדיין לא הסתיים הסיפור.

קולות ערבים של לימוד תורה

ראובן הולך לביתו שמח וטוב לב. לפתע החל לרדת גשם חזק, מיודענו מחפש קורת גג להסתתר בה, ומוצא אותה מתחת לבניינו של כולל אברכים גדול ומפורסם.

בעומדו שם, עולים באוזניו קולות של לימוד תורה, ערבים מאין כמותם. הוא מחליט ללכת אחרי הקול, המוביל אותו אל תוך ההיכל, והנה שם הוא רואה שני אברכים, הלומדים יחד בחברותא, ושניהם מלאי התלהבות ושמחה, ופיהם אינו פוסק מלמלל בדברי תורה.

הדבר היה בעת הפסקת הצהריים בכולל, ולמרות זאת התמידו שני האברכים בלימודם, וכל הוויתר אומרת רון ורנן.

הוא מביט בהם בהתפעלות יתירה, ומבחין כיצד הם מתענגים ושמחים על התורה, הממלאת את כל ישותם! ולפתע הוא קורא לעצמו, ואומר: 'על מה ולמה אתה שמח עכשיו כל כך? על שהצלחת להחזיר את חובך? תראה איזו שמחה גדולה יש לאברכים אלה כתוצאה מלימוד תורה!'

המספר, כשהפסד בסך, מציין שמיועדנו זה מימש את החלטתו, וזכה לסיים את חייו כשהוא 'בתוך כולל' לכל דבר, ולהשאיר אחריו זרע קודש של בנים ובני בנים עוסקים בתורה.

וכל זאת למה? - בזכות יושרו והגינותו.

ולמדנו שכל מי שמתהלך עם הקב"ה בתמימות, לעולם אינו מפסיד.

(ברכי נפשי)

אשר עין בעין נראה את ה' (יד, יד).

"וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר (ד"ה א' כה) כל אלה בנים להימן, אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה, תנחומא" (רש"י)

"ויקח קורח, פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא" רבותי, איניני אומר דברים מעצמי "ויקח קורח - לקח את עצמו לצד אחד, להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה" (רש"י). מה הכוונה "לקח את עצמו".

אתם שומעין? כן, אני שומע שאתם שומעים... ישנה אפשרות לשמוע כיצד שומעים... אדם יכול להרגיש היכן המחשבה של השומע מונחת ובמה היא עסוקה. כי יש אחד השומע אבל המחשבה שלו באמריקה, ואני מרגיש זאת, ויש אחר השומע היטב. [על ידי כך, אני מבין קצת איך אנשים גדולים יכולים לדעת מחשבות של בני אדם, נכון כי אנשים גדולים באמת, ממש מרגישים, יכול להיות שזה גם נקרא רוח הקודש. אוהו, זכיתי וראיתי כעין רוח הקדש אצל אנשים גדולים, אבל לא נעסוק כעת בענין זה].

קורח היה אדם גדול מאד. מאד. אל תחשבו שהוא היה, איך אומרים ילד שובב. אלא אדם גדול. רק יצר הרע תפס אותו, נכון.

לכן באמת שואלים חז"ל "קורח שפקח היה מה ראה לחטא גדול שכזה? מה ראה לחלוק על משה ואהרן? מה ראה לשטות זו?" מה פירוש "פיקח"? כי היה יכול לאמר בדיחות? חריף שידע לאמר הלצות? וכי זה פיקח? זה הרי בדחן! עוסק בבידור...

פיקח היינו בעל עיניים פקוחות היו לו עיניים פקוחות לראות. הוא ראה. מה הוא ראה?

"ראה שלשלת גדולה יוצאת ממנו. אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אשתוק", היכן ראה, בעיתון? ב"המודיע" ראה את זה? הוא ראה בשמים! ברוח הקודש! עינים פקוחות היו לו.

"ראה שלשלת גדולה יוצאת ממנו" - שמואל הנביא וכ"ד משמרות. (כיצד באמת יצא ממנו שמואל? כי בניו שבו בתשובה על פתחו של גיהנום ונשארו חיים, נורא ואיום, זו היתה טעותו, הוא חשב כי שמואל הנביא יוצא ממנו, מחמתו גדולתו, וא"כ זו הוכחה שהוא צדיק, אבל שמואל לא יצא ממנו, אלא מבניו).

יש אנשים השפלים בטבע, תשמעו טוב, בעלי מידות רעות לגמרי. הם יכולים להיות גדולים, ביכולתם להשליך את מידותיהם הרעות. אלא שהם צריכים להתייגע (כיון שהם בעלי מידות קשות). אכן זו תכלית האנשים בעולם - האדם נולד לשבור את טבעו. כך אומרים החסידים, כך סבורים המתנגדים, כך בטוחים החוקרים התורניים, כך מצלצלים הפילוסופים - כל מי שצויד ישר אומר כך, זו התכלית, ובשבילה נברא האדם, והוא זקוק לעבוד על כך כל ימיו ממש. עץ, אילן, אם לא יזרעו סביבו, אם לא ישקוהו, יסקלו את האבנים שעמיו, יעשנו את התולעים ממנו וכו' הוא ירקב, יעקר או לגמרי לא יצא ממנו כלום, כך האדם תמיד זקוק לעיבוד "כי האדם עץ השדה" עד זקנה ושיבה.

הקב"ה יודע, אנו לא צריכים ואין לנו יכולת לדעת מדוע הקב"ה ברא פלוני - במידות טובות ואת אלמוני במידות רעות. אך ברור, כי לכל אחד יש חלק שונה בעבודתו, לפעמים חלק גדול ופעמים חלק קטן. הנביאים היו מכירים בחלקו זה של האדם. [אתם יודעים, בתנ"ך מכוונה נביא כ"הרואה", כאשר שאול המלך הלך עם הנער לחפש את האתונות שאבדו לאביו, אמר לו הנער "נלכה אצל הרואה" והכוונה לשמואל הנביא. מה פירוש הרואה? - רואה בתוך האדם. מביט לקרבו ורואה את המידות, את הכוחות. לא רק את שלו היה רואה, אלא אף את כל תולדותיו, כל כוחותיו עד סופו].

בקיצור, קורח היה אדם גדול, עד שלא היה לו צורך להתייגע - כדי להיות טוב, (לפחות בנושא זה של מחלוקת נגד משה ואהרן) אדרבה, הוא, הגדול הזה, היה מוכרח להתייגע - כדי להטות את עצמו לאידך גיסא לדרך הרע. זהו הפשט "ויקח קורח לצד אחר", טבעו לא נטה לכך, אלא הטא ולקח את עצמו לאותו צד.

דל גאה

"לקח את עצמו לצד אחר להיות נחלק על משה ועל אהרן". יש אנשים המגרים יצר הרע בנפשם. מה זאת אומרת המגרים יצר הרע בנפשם? אדם מעורר את התאוה בעצמו. הגמרא אומרת, ואני לא אומר לכם, ח"ו, אני מדבר על עצמי. והלואי כי כלל לא אצטרך לעורר על כך:

"שלושה דברים אין הדעת סובלתם" (פסחים דף ק"ג), ברבינו יונה כתובה גירסא, ורבי אליהו לאפיאן היה מצטטה "שלושה דברים הקב"ה שונאם", "ואלו הם, דל גאה עשיר מכחש וזקן מנאף ופרנס מתגאה על הציבור בחינם".

"דל גאה". אתה דל, אתה אביון, עני, קבצן, אין לך כלום, מה אתה מתגאה?! עשיר מסכן שיש לו מליונים אז אנשים כביכול נותנים לו גאווה, עושים לו כבוד עד כדי כך שהוא מתנפח, מסייעים לו להתגאות, ואז הגאווה שלו באה בתהליך טבעי בדרך הטבע, אבל אתה דל, אין לך - דל ומתגאה?! אתמהה. הקב"ה שונאו.

"עשיר מכחש" - עשיר משקר. למה אתה צריך לשקר, וכי חסר לך כסף עד כדי כך לשקר. עני המשקר, מילא הוא זקוק ללחם מה הוא יכול לעשות? אבל לשם מה אתה משקר, וכי חסר לך איזה דבר? הקב"ה שונאו.

יש מפרשים "מכחש" - כופר ואפיקורוס. הלא אתה רואה כי הקב"ה מעשיר אותך, וכי איזה עשיר לא רואה את הניסים ואת הנפלאות - בדרכו להיות עשיר. ודאי. העולם מספרים הלצה יפה: היה אדם עשיר גדול מאד, וכל עת שהגיע לידי גמר הסכם מסחרי, היה שולח את סגנו לחתום בשמו על ההסכמים. פעם אחת הזדמן דוקא, שסוחר עשיר מאד כמותו, היה במשרד כדי לגמור יחד עסק גדול, ולא התאים לאותו עשיר מכובד לדבר עם הסגן, אמר לו "נו, טוב, נגמור אנחנו את העסק, תחתום אתה וגמרנו למה לערב את הסגן שלך? העשיר נוכח לראות כי אינו יכול לצאת מהסכר, אמר לו: "אגיד לך את האמת, איניני יודע לחתום בכתב יד..."

"עשיר כמון, עשית כבר מאות עסקאות וכו' אתה לא יודע לחתום את שמך? אני ממש לא מאמין". אמר לו בחיך:

"אילו ידעתי לחתום לא הייתי עשיר אלא עד עכשיו הייתי שמש בבית הכנסת... ואספר לך דברים כהייתם".

כאשר באתי לאמריקה לא היתה לי פרנסה, הייתי שמש. לאחר כחודש הגבאי נתן לי משכורת. וכיון שצריך לתת קבלה, כתב הוא את הקבלה וביקש ממני שאחתום, התנצלתי בפניו "איני יודע לכתוב ולחתום", אמר לי הגבאי בבוז: "שמש כזה שלא יודע לחתום, תלך! אינני מעוניין בשמש כזה" ורק אותי בבושת פנים. הלכתי. למחרת יצאתי והתחלתי לעשות מסחר ככה, ככה, למכור חפצים קטנים ולאגור כסף וכו' ההצלחה האירה לי פנים במהירות עד שנהייתי עשיר, נו, אילו ידעתי לחתום הייתי שמש עד היום...

האם הוא ושכמותו לא רואים ניסים? העובדא הנ"ל זו הלצה, אבל הלצה שאומרת לנו משהו, הלצה בעלת משמעות... - כי כל העשירים הגדולים רואים ניסים בדרך לעשירותם, מתעשרים ללא שליטה אישית - אלא במהירות ובפתע וכדומה, לכן עשיר מכחש וכופר אין זה לפי הטבע? כי לפי השכר האנושי היה עליו לדעת את אלויו. הקב"ה שונאו, אם הוא מכחש בו. "וזקן מנאף", אינני צריך לאמר, ב"ה אינכם זקנים ואני לא רוצה ח"ו לומר דבר כזה. אבל נאמר לדוגמא של "לקח את עצמו לצד אחר" אדם שיש לו עדינות וזכות - עדין וזך, אין לו תאוות כל כך, או שהיו וכבר נעלמו ממנו הרצונות המלוכלכים. מה עושה היצר הרע, נותן לו טלויזיה, עתונים מלוכלכים, פלאפון לא כשר, ואדם זה שוכב לו בכורסה ללא מעש ומעורר את התאוה בנפשו מעורר ומעורר. זהו - שלושה הקב"ה שונאם!! - וזו הכוונה "לקח עצמו" ו"יקח קורח - לקח את עצמו לצד אחר!".

עכשיו נתבונן ונשאל את עצמנו. חז"ל שואלים ומתריצים "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט" עשה שטות מפני שראה ברוח הקודש, איך יכול להיות דבר כזה, וכי לאחר שראה ברוח הקודש עשה שטות כזו?!

פעם שמעתי מר' אליהו לאפיאן ז"ל, שאמר בחיך: שמע מיניה כי גם בעל רוח הקודש צריך ללמוד מוסר, אם לא לומד מוסר גם ברוח הקודש יכול להיות שוטה, להשתטות חלילה. הראייה? מקורח.

"קורח שפיקח היה" פיקח היה והיטפס. הפיקח נעשה טיפש. אי, וי. כיצד ולמה?

תתבונן. נדבר היום ממש שיעור הלכה, הלכה ב"הלכות אדם". כן, כן, כך אמר לי הרבי פעם: יש הלכות תפילין, הלכות ציצית, הלכות שבת. מה פירוש? הלכות תפילין, כיצד אדם יניח תפילין. הלכות ציצית? כיצד אדם ילבש ציצית, ויש הלכות אדם. והרי, תחילה צריך להיות אדם, אחר כך יש את ההלכה איך האדם יקשור תפילין. "הלכות אדם" - אלו היסודות של האדם.

במדרש מובאת השאלה "מה ראה לשטות זו", והתשובה "נתקנא בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל". התמיהה היא, כנ"ל איך קורח כעין זה, פיקח בדרגה כזו, יתקנא ויפול כל כך?! התמיהה היא, כנ"ל איך קורח כעין זה, פיקח בדרגה כזו, יתקנא ויפול כל כך?! אם היה אדם חשוב, כיצד הגיעה 'קנאה' אליו? 'קנאה' איך אומרים, היא דבר זול שמוצאים אותו בשוק - אחד מקנא בשני, ראובן מרויח כך וכך אלפים לשנה, גם אני רוצה להרויח עוד יותר, מקנא בו, אבל אדם חשוב מקנא?!

אמר הרבי שלי משל נמרץ, תתבונן תשמעו - תזכו ותחיו: משל לתותח. כן, תותח גדול עומד בראש ההר. הפצצה בתוכו. אבל לא מפעילים אותו, הבורג לא מוכנס. מכסים את התותח יפה, הוא עומד כך שנים, חמש או עשר שנים. חולפים לידו אלפי בני אדם, וכולם עוברים בשלום. ברבות הימים כבר לא מרגישים אפילו כי עומד שם תותח. אבל, אם ביום בהיר, אחד מתקרב ומבריג את הבורג, יוצאת הפצצה - קנאק.

כאשר הפצצה יוצאת ומתפוצצת היא פוגעת, וכי איכפת לה מי העומד שם באותו רגע? אם פוגעת בחתול, החתול מתפוצץ, פוגעת בעץ, העץ מתפוצץ, פוגעת באדם? רחמנא ליצלן, האדם מתפוצץ. והאם יש הבדל אם האדם קטנצ'יק או גדול? אין. באיזה אדם שפוגעת - הוא נהרג.

רבותי. כל מידה ומידה היא פצצה! שומעים? והאם הוא התותח. שומעים? האדם הוא תותח: אם יש בקרבו איזו מידה רעה הרי שיש בקרבו פצצה. הוא נושא עמו פצצה. מה חסר? חסר רק להבריג את הבורג. כל זמן שאינו מבריג את הבורג: "יעמוד ר' משה בן ר' יענקל - שלישי"... יכולות לחלוף שנים, ר' משה בן ר' יענקל - אותו דבר, ממש צדיק נסתר. אבל אם לפתע ממש, קורת איזו מחלוקת למשל, מתפוצצת הפצצה. כי הופעל הבורג. וכאשר מתפוצצת הפצצה, וכי יש הבדל אם זה ר' משה בן ר' יענקל או ר' יענקל בן ר' ברוך? אם הוא גבוה או נמוך, גדול או קטן?... נורא ואיום.

"קורח שפקח היה מה ראה לשטות שכזו?" התיירץ הוא "נתקנא". נתקנא! היתה בו מידה של קנאה. כל זמן שלא ראה איזו מחלוקת, אז: יעמוד הרב הצדיק ר' קורח, אבל הנה התפוצצת הפצצה, זהו.

מה כל זה שייך לנו? אוהו, שייך לנו! - קל וחומר בן בנו של קל וחומר: עומד לו אחד באמצע שמונה עשרה, לא נאמר ממש בשמונה עשרה, נאמר ב"אז ישיר" ופלוני, בטעות, דורך לו חזק על הרגל. רגע, אקדים: יש ירושלמי פלאי פלאים. (אומר לכם רק חלק מהירושלמי). המים של הים הם מלוחים

נכון? היה אדם אחד שיכול היה ליטול מים מהים, ולתת לכל אחד ואחד מהסובבים לשתות, "שהכל נהיה בדברו" - והם שותים מים מתוקים, מה זה? כיצד? הוא פשוט ידע את השעה שהים אומר שירה לפני הקב"ה, [הרי כל בריה ובריה בעולם אומרת שירה כפי שמוזכר בפרק שירה - הכלב אומר שירה, הדבורה אומרת שירה, כל הבריות אומרות שירה, המים גם כן אומרים שירה], ובשעה שהמים אומרים שירה לפני הקב"ה - הם מתמתקים, כאשר אומרים שירה לפני הקב"ה נעלמת המליחות - נעשים מתוקים והוא ידע לכוון את השעה. מכאן מוסר גדול לאדם האומר שירה לפני הקב"ה, כי הוא צריך להיות מתוק. לא? נו, הוא מתחיל "אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת..." לפתע אחד דורך על רגלו.

"לך לעזאזל" הוא קורא - - -

הרי אתה אומר שירה, למה אתה לא מתוק? ובשעה שלא אומרים שירה איך נראים? אוהה...

ישנה מסכתא דרך ארץ רבה ומסכתא דרך ארץ זוטא, אני לא מאשים אתכם אם אתם לא יודעים את המסכתות הללו, עד שנגיע למסכת דרך ארץ... במסכתא דרך ארץ זוטא לומדים את דרכם של תלמידי חכמים, (יש הלכות דרך ארץ של המון העם - "דרך ארץ רבה" ויש "דרך ארץ זוטא") שם בפרק הראשון מובאת דרכם של תלמידי חכמים, נאמר שם דבר נפלא מאד, תשמעו! זכיתם מפני שאני הרגשתי שאתם שומעים טוב מאד.

"תלמיד חכם צריך שיהא ערב לכל אדם", ערב היינו מתוק. היום אומרים זה הילד מותק, מותק: "צריך שיהא ערב לכל אדם, ולא יהא כקדרה שאין בה מלח". אכלתם פעם תבשיל שאין בו מלח? משליכים אותו מהפה. ישנם אנשים שהם חמוצים, וכתבלינים שאין בהם מלח, אומרים לו "בוקר טוב" והוא חמוץ, מדוע אתה חמוץ? תהיה מתוק, אומרים לך בוקר טוב? תענה "בוקר אור, שלום עליכם, מה שלומך?", תתמתק קצת, אל תהי' כקדירה שאין בה מלח, אה, ישנם ששחור להם העולם... אבל, צריך שיהא ערב מתוק - לכל אדם.

יתן הקב"ה ויעזור לנו שבאמת נגדל ונקדש שמו ברבים ובעזרתו יתברך, כל החיים וזנכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן! תזכו ותחיו. (להגיד)

סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם (טז, כו)

מה הכונה - "פן תספו בכל חטאתם"?

מבאר ה"ספורנו", שאם תגעו ותתקורבו לנכסיהם, גם אתם עלולים להיכנס לאדמה אחריהם. הרמב"ן מביא את דברי ה"אבן עזרא", שהקב"ה הזהירם כי בהחלט יכול להיות שליהודי יכאב מאוד - כמה כסף וזהב הולך לטמיון לאדמה, ויחפז לזכות במשהו - באיזה שעון זהב וכדומה... לכן הזהירה התורה - "שלא יגעו להציל מממונם דבר ולקחת להם, כי חרם הוא, ואם באו להציל מממונם - ירדו שאלו כמוהם".

אמרו פעם הלצה, שהיה עשיר גדול, וכפי עשרו כן ממש צרות עינו. כיון שידע שזמנו קרב, הנה הוא הולך מן העולם, וכל ממונו ישאר בהכרח לאחרים. את הצער הזה לא יכול היה לסבול, צער קשה ממות - להעביר לאחרים אוצרות כסף ואוצרות זהב שאסף כל ימיו. לכן ציוה לזכות לו קבר גדול במיוחד, ולהכניס בו איתו אוצרותיו בקברו. הוא הכיר את עבדיו כי נאמנים הם ויעשו כצוואתו. ואכן, עם פטירתו, הם מלאו שקים בכסף וזהב, והיו בדרכם לעברו קברו הגדול.

חלף שם יהודי שכאב לו על המיליונים שהולכים להיקבר באדמה. התקרב אליהם ושאלם: "מדוע אתם חייבים לטרוח כל כך? כמה ערך הכסף והזהב שאתם סוחבים - שלושה מיליון דולר? אתן לכם צ'ק מזומן - בנקאי, תכניסו אותו עמו באדמה, ותתנו לי את הכל... מפני מה נזכרתי בהלצה זו, כי תתחילו לחשוב מה לקח איתו קורח לאדמה.

הגמרא (פסחים קט, א) אומרת: "שלוש מטמוניות הטמין יוסף במצרים: אחת נתגלה לקורח, ואחת נתגלה לאנטונינוס בן אסווירוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא. 'עושר שמור לבעליו לרעתו', אמר רבי שמעון בן לקיש: זה עשרו של קורח... אמר רבי לוי: משאוי של שלש מאות פירות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קורח, וכלהו אקלידי וקליפי דגילדא".

אלו רק המפתחות של הרכוש, געוואלד - סוחבים את המפתחות של אוצרות קורח על הפרדות, לא מפתחות מברזל שמשקלם רב, אלא מפתחות מעור, מה זה מפתח מעור בשביל פרדה לבנה? נאמר שעל פרדה אחת מניחים מאה מפתחות, אם כן לשלש מאות פרדות - שלשים אלף מפתחות. וגם אם נאמר שלכל אוצר יש שלושה מפתחות, הרי שהיו לו עשרת אלפים אוצרות - כספות.

מכל האוצרות הללו אסור היה ליטול, אפילו לקחת פרוטה אחת! אם יהודי ראה חתיכת זהב ששוה מאה אלף דולר, ורצה לזכות בה - סופו שנכנס לאדמה יחד עם קורח ועדתו.

נשאלת השאלה: מה איכפת להקב"ה שיעשו דברים טובים עם הכסף - שיהנו ממנו הצדיקים בעם ישראל, שלא חטאו?

אלא זהו כוחה של נגיעה! הגר"א קוטלר זצ"ל מוכיח שמצד אחד היו להם שאיפות נעלות והשתוקקו מאוד להתקרב לעבודת ה' אך כיון שנשתררבה כאן קנאת קורח בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל באו לכלל טעות במקור הקנאה היה מפני שלקחה היו ארבעה בניו עמרם יצהר חפרון ועוזיאל עמרם היה הבכור ושני בניו משה ואהרן זכו במשרות נכבדות הנשיאות נמסרה לאליצפן בנו של עוזיאל אשר היה צעיר בניו של קהת בא קורח וטען מדוע דלגו עליו הרי אביו היה הבן השני של קהת מכאן נלמד עד היכן מגיע כוחה של נגיעה שאפילו אם קלה היא בכוחה לעזור עיני חכמים שנאמר כי השוחד יעוור עיני חכמים (דברים טז) אפילו אנשים בעלי השגות גדולות של השתוקקות לקדושה נכשלו בגלל הנגיעה.

ואם בארזים נפלה השלהבת מה נאמר אנו אזובי הקיר הרי כל אדם הינו שופט ודיין עליו לשפוט את מעשיו ולדון אותם לפני העשייה ובשעת מעשה לראות הטובים הם אם לאו כמו כן נזקק כל אחד מאתנו לשפוט את קרוביו וידידיו ולדון אותם לכף זכות כמו שנאמר בצדק תשפוט עמיתך הנגיעה האישית הינה שוחד ממדרגה ראשונה ומה מאוד עלינו להשתדל להוציא לאור דין אמת ולשפוט את עצמנו ואת חברינו משפט נכון וצודק.

הגר"ר גרונובסקי זצ"ל סיפר מעשה הממחיש עד כמה גדול כוחה של נגיעה (מובא בספר סביב שלחנו של המגיד): אדם עשיר שהיה מפורסם בנדיבות לבו היה מרבה להלוות כספים לבני אדם שנקלעו למצוקה יום אחד פנה אליו אדם בבקשת הלוואה בסכום גדול. המבקש היה ידוע כאדם שהיה מרבה ללוות ולא תמיד היה פורע ובמקרה הטוב הוא היה רק מאחר בהחזרת החובות אי לכך נמנעו אנשים מלהלוות לו. מידוענו העשיר, סבר שהעובדה שאחרים נמנעים מלהלוות לאיש הזה צריכה להיות סיבה שהוא חייב להלוות לו, אמנם הוא ידע שבכך הוא מסתכן, אך חשב שבדאי הלה יכיר לו טובה על שהלוה לו ויפרע את חובו בזמן, לכן הלוה לו את הסכום הגדול שביקש. ימים חלפו וזמן הפרעון הגיע, ולא זו בלבד שהלוה לא בא לפרוע את חובו, הוא אפילו לא טרח לבקש הארכת זמן ההלוואה. משחלפו למעלה משנתיים מזמן הפרעון, הלך המלוה הנדיב אל הלוה וביקשו שיפרע את חובו, כאן נכונה לו הפתעה, הלה הכחיש את דבר ההלוואה וטען לא היו דברים מעולם! לא נותרה למלוה ברירה אלא לקרוא ללוה לדין תורה. הדיינים פסקו שאם הלוה רוצה לפטור את עצמו עליו להשבע שאכן מעולם לא לוו ממנו. למרבה התדהמה נשבע הלוה לשקר ואמר שבאמת לא לווה.

כאשר שמע זאת המלוה הוא איבד את שליטתו העצמית והחל לצעוק על הלוה לעיני הדיינים "לא איכפת לי אודות הכסף" אמר האיש "אך כיצד הנך יכול להשבע לשקר" "האם אינך שם לב שהנך עובר אל אחת מעשרת הדברות?!" "עליך להתבייש מעצמך, אתה ממייט חרפה על כל עם ישראל!" וכך במשך כמה חדשים עלה זעמו של המלוה בכל פעם שהועלה הנושא ובכל פעם היה חוזר ואומר "הכסף לא איכפת לי אך יהודי המכבד את עצמו כיצד יכול להשבע לשקר?!"

חלפו שנים, ואנשים שכחו מהמקרה. עד שבאחת השבתות עלה המלוה על הבימה בבית הכנסת ואמר ברצוני להכריז דבר מה: "לפני מספר שנים אירע לי מקרה עם אותו לווה ידוע אשר הזמנתי אותו לבית הדין לאחר פסק הדין ביישתי אותו פעמים רבות בפני רבים מחברי ודברתי עליו רעה, על שביישתי אותו ברבים עלי לבקש ממנו מחילה, והנני רוצה לבקש מחילה גם על כל מה שהוספתי ואמרתי". הכל היו המומים, ואלמלי ציוה הרב על החזן להתחיל בתפילת מוסף היו הכל משיחים ומנסים לפרש כוונתו ומגמתו.

אחרי התפילה מיהרו האנשים אל המלוה ושאלוהו מה הביא אותו לבקשת המחילה אחרי שנים רבות כל כך, אז סיפר להם האיש את הסיפור הבא: "בשבות שעבר נסעתי לרגל עסקי לעיר רחוקה מאוד מכאן באחת מפגישותי עם אחד מתושבי העיר, ההיא סיפר לי על דין תורה העומד להתקיים שם בקרוב, משום מה בקשני האיש לבוא לבית הדין כדי לשמוע את הדיון ואת פסק ההלכה. כיון שהיה לי זמן פנוי הלכתי לשם, והאזנתי לדין ודברים, להפתעתי הרבה נוכחתי לדעת שהנושא הנדון היה בדיוק מה שהיה לי עם אותו לווה, אדם לווה כסף מחברו והודה שהוא חייב לו ומאוחר יותר הכחיש וטען לא היו דברים מעולם, גם כאן פסקו הדיינים שעל הלוה להשבע והוא נשבע, ואני יושבתי בבית הדין וראיתי בעיני כיצד אדם נשבע לשקר והדבר כלל לא הפריע לי, כאשר שבתי לביתי החילותי לחשוב הנה אדם זה נשבע לשקר ועבר על אחת מעשרת הדברות ובכל זאת לא הודעו עתי, מיד שאלתי את עצמי מה נשתנה מדוע אצל הלוה שלי לא נחתי ולא שקטתי ואמרתי לכולם שלא איכפת לי מהכסף רק משבועת השקר איכפת לי, ואילו כאן אין הדבר מפריע לי כלל, הגעתי למסקנה שכפי הנראה לא החטא הטריד אותי אלא כספי שנלקח ממני היה חסר לי, אם כן כל מה שאמרתי שלא הכסף עיקר אלא שבועת השקר לא היה נכון, אם כן לא היתה לי כלל זכות לפגוע בו בלוה לכן אני מפיססו בפומבי.

לעומת זאת, דוגמא קטנה לטוהר מחשבתם של גדולי ישראל ולהתעלותם מעל לנגיעה אישית יש בסיפור הבא על מו"ר ראש ישיבת כנסת חזקיהו הגרא"א מישקובסקי זצ"ל פעם אחת החליטה הנהלת הישיבה להרחיק בחור מהישיבה אלא שמתוך התחשבות בבחור נדחה ביצוע הדבר לסוף הזמן ימים ספורים לאחר קבלת ההחלטה הופיע הבחור ההוא בבית מו"ר כדי להתייעץ

גם על כך, אומר ה"ספרנו": "ואת כל הרכוש" – שלא יזכו שיהנו הצדיקים בעמלם, כענין 'נפלה סלע מחיקו ומצאה עני ונתפרנס בה', כלומר אדרבה, הקב"ה לא רצה שיעשו משהו טוב מן נכסיו של קורח. כי אם מהכסף תבא טובה ליהודי, תהיה לו זכות, כמו שנאמר בגמרא לגבי סלע הנופל מכיסו של עשיר, ועני מוצא אותה, שיש לו לעשיר שכר על כך [למרות שלא התכוון] גם כזאת זכות לא רצו מן השמים לתת לקורח.

מוראדיגע זאך!

המילים הללו נותנות לנו מעט מחשבה כמה זכות הוא לאדם כשעושים מהממון שלו דברים טובים, וקל וחומר אם הוא בעצמו עושה מהכסף את הדברים הטובים.

ה' יהיה בעזרינו שנעשה בממונו דברים טובים וישרים. (יחי ראובן)

ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש (טז, לב)

על הפסוק בקהלת (ה, יב) "עושר שמור לבעליו לרעתו" דרשו חז"ל (פסחים קיט, א) "אמר רבי שמעון בן לקיש: זה עשרו של קורח". העושר הזה היה רק "לרעתו", מבלי שתהיה לו כל טובה ממנו.

מספרים כי הברון רוטשילד הגיע לעיירה אחת בשעת בוקר מוקדמת, ושאל מתי מתפללים תפילת שחרית. אמרו לו, בשעה שבע. הוא נכנס לבית הכנסת וראה שכולם כבר נמצאים: הרב, החזן, הדיין, המתפללים, ולמרות זאת לא מתחילים בתפילה....

מששאל לסיבת העיכוב, הסבירו לו כי ה"גביר" שלהעיירה טרם הגיע, וכולם מחכים לו....

עוברות חמש דקות, עשר דקות, וכולם עדיין מחכים....

בשבע ורבע מגיע ה"גביר" עם עיניים שנפתחו לו זה עתה מהשינה, צועד למקומו בכותל המזרח, מתיישב ליד הרב ונותן את האות שאפשר להתחיל בתפילה....

הברון רוטשילד התפלץ בקרבו מחוצפתו של אותו "גביר", רב בית הכנסת צריך להמתין לו, כל ה'עוילים' צריך להמתין לו, א חוצפה!...

הברון החליט להעמידו במקומו....

הגיע קריאת התורה. הברון ביקש עליה, ולאחריה עשו לו "מי שברך". כשהגבאי הגיע לקטע "בעבור שיתן" אמר הברון רוטשילד: "בעבור שאני נודב כפי שווי כל רכושו של הגביר"....

מכיון שהגבאי לא ידע שהעומד לפניו הוא הברון רוטשילד, הוא נזעק ואמר לו: "משוגענער! לגביר הזה יש הון עתק!" והברון נשאר בשלו: "בעבור שאני נודב כפי שווי כל רכושו של הגביר"....

נענה הגבאי ואמר לו: "ר' ייד! אל תעשה ליצנות! אם אתה רוצה לתרום לבית הכנסת – תאמר סכום! ואם אינך רוצה לתרום – אין אף אחד שמחייב אותך". והברון משיב: "כבר אמרתי לך שאני רוצה לתרום! ואף אמרתי לך בדיוק את הסכום שאני מעוניין לתת!"

"ויש לך את הסכום הזה לתרום?" שאל הגבאי.

"יש לי גם פי אלף מהסכום הזה"....

רק אז תפס הגבאי כי הברון רוטשילד בעצמו הוא העומד לפניו....

הגבאי רץ בהתרגשות אל ה"גביר" של העיירה, וביקש ממנו לפרט את סכום הונו, כדי שהברון רוטשילד יידע כמה לתת.

ה"גביר" כמובן סרב לכך כשהוא מצטדק שאינו חושף ברבים את כל רכושו.... ניסו לשכנע אותו: "מדובר כאן על הפסד ענק לכל הקהילה. כסף זה שיתרום הברון, יסייע לכל עניי העיירה! אם לא תגלה את סכום הרכוש שבידך – הברון יעזוב את העיירה ונפסיד את הכל!"

והגביר נשאר בסירובו: אי אפשר לדרוש ממני לחשוף את ענייני הפרטיים ברבים!"

מה יש לדבר? כל הקהילה הלכה לביתו של הגביר והחלה לעשות שם הפגנה.... אמר להם הברון רוטשילד: "אין צורך שהוא יגלה, יש בכוחי לברר את כל "עושרו" בכוחות עצמי.

הגביר פנה אל העורך דין והרואה חשבון הרלוונטיים והם בדקו ובררו שוב ושוב ו... התברר שאין לו כמעט כלום... בלון ריק....

אבל הוא ה"גביר" של העיירה.... כולם מחכים לו לתפילה....

"עושר שמור לבעליו לרעתו" מפרש רש"י (קהלת ה, יב) "כעשרו של קורח שעל ידי כן נתגאה וירד לשאול".

והמעט כי העליטנו מארץ זבת חלב ודבש

הגרא"א דסלר זצ"ל מביא סיפור זה בספרו מכתב מאליהו (ח"ד עמ' 305) יש לתמוה כיצד יתכן כה פשוט במה שאמרו והמעט כי העליטנו מארץ זבת חלב ודבש ובמדרש מצאנו שכולם טעו בזה הרי ראו בעיניהם את צרות שעבוד מצרים ובמדבר לא חסרו דבר ואחרי כל זה מכנים את מצרים ארץ זבת חלב ודבש?

עמו אם כדאי לו לעזוב את הישיבה שאלתו היתה כמובן ללא ידיעה על ההחלטה אודותיו ראש הישיבה שקל את הדברים ולבסוף אמר לו שלא כדאי לו לעזוב משנודע הדבר ושאל מו"ר מדוע לא ניצל את ההזדמנות להרחיקו מהישיבה בצורה פשוטה וחלקה בכך שהיה ממליץ לו לעזוב את הישיבה השיב להם ראש הישיבה הבחור בא לשאול בעצתי כדי לדעת מה כדאי לו לעשות ואחרי ששקלתי את הדברים הכרעתי שאף על פי שטובתי וטובת הישיבה היתה שיעזוב טובתו היא שישאר.

ליצנות קורח

מעודי לא הבנתי מדוע כת ליצנים אינה מקבלת פני שכינה (סוטה מב ע"א סנהדרין קג ע"א).

הקבלת פני שכינה היא גן העדן (יד רמה סנהדרין קב ע"א, על פי ברכות יז ע"א). הרי זה נורא: עבר האדם את כל יסורי העולם, עולה למרום עם שק המצוות, והשערים נעולים.

מדוע, כי נמנה על כת הליצנים.

והוא תמה: איזה איסור עבר, איזו עברה זו?

עד אותו היום בו שהיתי בבית מרן ה"חזון איש" זצ"ל היה זה בעת סערת גזירת גיוס הבנות, שה"חזון איש" פסק שהוא ב"יהרג ואל יעבור", והורה לאחותו, אשת הסטייפלר זצ"ל, שאם יבואו לגייס בנותיה תורה להן למסור נפשן!

נכנס יהודי נכבד, איני רוצה לנקוב בשמו, כבר אינו חי, ואמר: "למדנו רבנו, על מה הרעש? פריצות, מראות אסורים? וברחוב, מותר ללכת?" ברוב חולשתו שכב החזון איש במטתו ולמד. כשמעו, התיישב במיטה, ואמר בהתרגשות: "אכן, הצדק אתכם!"

הלה נדהם.

והחזון איש הזכיר: גמרא מפורשת היא (בבא בתרא נז ע"ב) שאם האדם עובר בדרך שיש בה מראות שאינם צנועים ויש לו דרך אחרת ללכת בה, אפילו עוצם עיניו, רשע הוא!

רשע, אבל יש לו תקנה:

יטובת ויחזור –

אבל למסור בת למסגרת שאינה יכולה לפרוש ממנה, שאינה יכולה לקום ולעזוב, במצב כזה דינה כשבויה, לכל דיניה!"

תהא אסורה לכה!

דינה ב"יהרג ואל יעבור!"

ואז הבנתי!

כי ה"מסילת ישרים" (פרק ה) כותב: "כמו המגן המשוש בשמן אשר ישימי ויפיל מעליו החצים ולא יניחם שיעצו לגוף האדם, כן חוסם הלשון מפני התוכחה והתשובה. כי בליצנות אחת ובשחוק קטן יפיל מעליו רבוי גדול מההתעוררות וההתפעלות לחשבון הנפש, ובכח הליצנות יפיל הכל לארץ ולא יעשו בו רושם כלל, שכח הלצון הורס כל עניני המוסר והיראה!"

והבנתי: הלץ, שבו הוא!

שבו בקלות דעתו. כמכונית המחליקה על כתם שמן, בלי מעצור!

מי שידע סוד זה, והשתמש בו לרע, היה קרח!

איזו עזות נדרשת כדי לחלוק על השם ועל משיחו, "אשר הצו [את ישראל] על משה ועל אהרן בעדת קרח, בהצתם על השם" (במדבר כו, ט).

אז קרח, לבו נטלו. נתקנא בנשיאותו של אליצפן, והקנאה מוציאה את האדם מן העולם – אבל איך הצליח לגרור עמו, לסחוף עמו את כולם, עד שהקדוש ברוך הוא מורה למשה ולאהרן: "הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע" (במדבר טז, א)?

התשובה ניתנה במדרש (מדרש תהלים א): "ובמושב זקנים לא ישב" זה קרח, שהיה מתלוצץ על משה ועל אהרן!

בכח הליצנות.

ואז, מי שישב במושב הלצים, גם אם לא השתתף בפועל, לא דיבר ולא צחק, וכבר נגרף, כבר נסחף והחליק, באין מעצור!

ספרתי, לאחר המלחמה היינו במחנה פליטים בגרמניה, ואתנו הרבי מקלויזנבורג זצ"ל, שאבד את כל משפחתו, אשתו הרבנית ואחד עשר ילדיו, ועודד וחזק את כולם. ושמעתי ממנו, שחותנו זקנו ה"ישמח משה" זצ"ל אמר, שהוא זוכר את עצמו בגלגול קודם, בשעבוד מצרים. זוכר את העבודה הקשה בחומר ובלבנים ואף את הנוגש שענה אותו. ואם היה רואהו היום בין אלף גויים היה מכירו. וזוכר את מכות מצרים, ויציאת מצרים, וקריעת ים סוף ומתן תורה. וזוכר מי ומי היו שכניו, שעמדו לצידו במעמד הגדול –

ושאל אותו נכדו, ה"ייט לב" זצ"ל, האם זוכר את מחלקתו של קרח.

והשיב: בודאי זוכר אני. ושאלו: לצד מי נטית? וענה: התאזרתי בכל הכח, ולא הצטרפתי לעדת קרח – כי אין לנו מושג מה עז וסוחף כח הליצנות!

כשחלקו קרח ועדתו על משה רבינו, אמר להם: "בוקר וידע ה' את אשר לו, (במדבר טז, ה). התכון לדחותם למחר, שמא יחזרו בהם (רש"י). ומה הועיל בכך? בתחילה התיצבו לפני משה קרח דתן ואבירים ומאתים חמישים ראשי סנהדראות, ולמחרת "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" (שם, יט). איך עשה זאת, בדברי ליצנות (רש"י)

שכך דרשו (מדרש תהלים א) בפסוק: "ובמושב זקנים לא ישב", זה קרח, שהיה מתלוצץ על משה ועל אהרן, מה עשה? כנס כל הקהל, שנאמר: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" (במדבר טז, יז) התחיל לומר לצנות – אמר להם: אלמנה אחת היתה בשכונתי, ועמה שתי נערות יתומות. היתה לה שדה אחת. צריכים לאכול, וכדי לאכול יש לעמול. רתמה את החמור והשור למחרשה. אמר לה משה: "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" (דברים כב, י).

מסכנה. התירה את השור והחמור ורתמה את שתי היתומות ליצול, וחרשה.

נו, כעת צריכים לזרוע כמה מינים, שיהיה גיוון של יכול. אמר לה משה: "שדך לא תזרע כלאים" (ויקרא יט, יט) מסכנה, זרעה חטה בלבד. באה לקצור, אמר לה: הניחי לקט שכחה ופאה. הניחה, ואספה את השאר.

באה לעשות גורן, אמר לה: תני תרומה ותרומת מעשר ומעשר ראשון ומעשר שני. הצדיקה עליה את הדין, ונתנה לו.

ראתה שמהשדה לא תתפרנס. מכרה אותו וקנתה שתי כבשות כדי לאכול מחלבן וללבוש מגזותיהן. כיון שילדו, בא אהרן ואמר לה: תני לי את הבכורות, שכך אמר לי הקב"ה. הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו.

הגיעה זמן גיזה וגזזה אותו, אמר לה: תני לי ראשית הגז, שכך אמר לי הקב"ה. אמרה: אין לי כח לעמוד באיש הזה, הרי אני שוחטת ואתן ואוכלתן.

כיון ששחטה אמר לה: תני לי הזרוע הלחיים והקיבה, שכך אמר לי הקב"ה. אמרה: למרות ששחטתי אותן לא נצלתני מידו? הרי הן חרם!

אמר לה: תני אותן לי שכך אמר הכתוב: "כל חרם, לכהנים" (יח, יד).

נטלן והלך לו, והניחה בוכה, היא ושתי בנותיה. נאה לעשות כן לאותה דלה ומסכנה?

כך גרר אחריו מאתים וחמישים ראשי סנהדראות, ואת כל העדה!

וכבר עמדנו (בפרשת בא מאמר "ולמען תספר") על כחו של סיפור. שהרי אילו הייתי שם, הייתי מתקומם: מה אתה מספר לי על אלמנה בשכנותך, שהיתה לה שדה – איזו שדה? הלא אנו במדבר, "לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון" (במדבר כ, ה) כפי שהתלוננו באותה פרשה דתן ואבירים! ולא נצרכו להם, הן אכלו מן, לחם מן השמים: "זה ארבעים שנה ה' אלקיך עמך, לא חסרת דבר!" (דברים ז, ז)

ומה הוא מדבר על לקט שכחה ופאה, תרומות ומעשרות, הן לא נהגו במדבר!

על מה הוא מדבר?

אבל אני יודע שאילו הייתי שם לא הייתי אומר דבר, הייתי שומע בפה פעור ובעינים נוצצות, כי זה כחו של סיפור, שמעביר את שומעיו למקום אחר ולזמן אחר וחווים אותו ברגש עז, שעל כן נצטוונו לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה לספר בה הרי זה משובח!

השאלה, אחרת – שהרי לא היה בכל ישראל עשיר כקרח (שמות רבה לא, ג) ואמרו (סנהדרין קי ע"א, פסחים קיט ע"א) שנתגלה לו מטמונו של פרעה, ושלוש מאות פרדות לבנות נשאו את מפתחות אוצרותיו –

אם כן, עד שהוא מרחם על האלמנה, יתן לה מזוודת דינרים, ויפתור כל מצוקותיה! כך הוא, וכך קהל שומעיו –

שהרי אמרו (בכורות ה ע"ב) שלא היה לך אחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים –

אז עד שהם מצקצקים בלשונם על מצוקת האלמנה, יערכו מגבית בזק ויושיעוה! ומה התשובה?

שלדעת ולהבין ולהזהרות, ולרחם ולנדוד ואף להאנח ולדמוע, הוא דבר אחד – ולפעול ולעזור ולהושיע, זה דבר אחר!

וכלפי מה הדברים אמורים – כלפינו אנו!

הרי כל אחד ואחד אם אינו עשיר כקרח, עשיר הוא דיו בכישורים רוחניים למכביר. בדעה בינה והשכל, תפיסה וזכרון, הבנה ועיון. ואנו מבינים ומשיגים, יודעים ומשננים כמה צריך ללמוד וחייבים ללמוד, ומרבה תורה מרבה חיים (אבות פ"ב מ"ז) וחיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה הם חשובים (רמב"ם הלכות שמירת הנפש פ"ו ה"א) ועם הארץ על חייו לא חס (פסחים מט ע"ב).

ולבקש ולהענין, בתפילה ובתחנונים: "אבינו אב הרחמן, המרחם רחם עלינו – ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה" אבל גם אנו כקורח קל לדבר, להביע ביקורת, ולהבין מה צריך לעשות ולחבוק ידיים!

וגם זה בכלל הצווי "ולא יהיה קרח וכעדתו" (במדבר יז, ה)

(והגדת)

"שאמנם מטבע האדם לא להודות באשמתו, כי 'כל דרך איש ישר בעיניו' (משלי כא) ואף אם יזדקר לגד עיניו פשעו וחטאו, מרבה הוא לתרץ עצמו באמתלות שונות, ובלבד שישאר צודק במעשיו" (אור יהל)

הדעה הרווחת היא ששכלו של אדם הוא מנגנון עצמאי בלתי משוחד ובלתי תלוי, בעל יכולת לבחון דברים להשוותם זה לזה ולמצוא את המשותף ואת השונה ביניהם.

אם ננתח יפה את פרשית קורח ועדתו, וכן את שאירע במבחן שהציב משה לנשיאי ישראל שהתבקשו להביא איש מטהו, ומי שיפרח מטהו הוא האיש הנבחר – נוכל להגיע למסקנה, שאדם יכול לבחון דברים לאמתותם רק כאשר מדובר בעניינים שלגביהם אין לו כל נגיעה שהיא. אבל כאשר בעל השכל הבוחן את הדברים הוא נגוע בדבר, ולו גם בשווי פרוטה, (ובעיקר שהקנאה והכבוד משחקים בתפקיד...) כי אז יורד מעין דוק של ערפל על ראייתו השכלית, הוא

מסוגל לראות אפילו להיפך ממה שרואה כל מי שאינו משוחד, וכך לדבוק בצדקת דרכו ויהי מה...

חשוב לנו לדעת שאין אדם זה מרמה בכוונה וביודעין. הוא באמת רואה בצורה ברורה, כביכול.

דומה הדבר למי שמרכיב משקפי שמש ירוקים המדווה לנו שהוא רואה קיר ירוק לפנינו. אנו מסתכלים בתדהמה בקיר הלבן ואיננו מבינים איך יכול אדם ??

הנה, למרות פקחותו וצדקותו של קרח, הוא האמין בכל לב בצדקת דרכו, במעשה המרד בראשו עמד, כאשר נקהל יחד עם מאתיים וחמישים בחירי שבט ראובן על משה ואהרן, והטיח בפניהם: "רב לכם כי כל העדה כולם קדושים... ומדוע תתנשאו על קהל ה'" (טז, ג).

לא היה לקרח ולעדו כל פקפוק באמת דרכם. עד כי הסכימו בלא היסוס להתייצב למבחן המחנות שהציע להם משה, בשם ה': "זאת עשו קחו לכם מחנות... ותנו בהן אש..." והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש" (שם ו-ז)

זה היה מבחן של חיים ומוות, מי שלא יזכה בו - ימות. ישרף באש הקטורת של מחנתו הוא. הם ידעו עובד זה, ובכל זאת התייצבו כולם בשעה היעודה, עם המחנות, בפתח אהל מועד.

אין זאת כי האמינו במלוא מובן המלה שה' אתם.

הסוף ידוע...

את קרח ומשפחתו בלעה האדמה, וכל השאר: "אשר יצאה... ותאכל את החמישים ומאתיים איש מקריבי הקטורת" (שם לה)

עוד מצינו בפרשה: "ודתן ואבירים יצאו ניצבים פתח האוהל" (טז, כז) קשה לעכל, לדמיין ולשוות לנגד עינינו את המחזה. משה רבינו הנחית את עשרת המכות במצרים, בקע את הים והוריד את המן, דבר אחד מדבריו אחור לא שב ריקם - ועתה מזהיר הוא, כי סוף מר יהיה למורדים, למסיתים נגד ה' ומשיחו. מזהיר את כל העדה להתרחק ממשכן קורח, דתן ואבירים "פן תיספו בכל חטאותם" וכולם כאחד מתרחקים, נסוגים. ודתן ואבירים, נשיהם ובניהם וטפם, יכולים גם הם להינצל, במלה אחת: "טעינו". אבל הם "יצאו ניצבים. בקומה זקופה, לחרף ולגדף" (רש"י) עוד רגע ויאבדו, משני העולמות, הלוא גם מן העולם הבא נכרתו לנצח (סנהדרין קט ע"ב). איזו קשיות עורף!

זו בעצם גם שאלת חז"ל שתמהו: "וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זה?" מסביר ה"דעת סופר" שמצינו במדרש (במד"ד וילנא, קרח יח) שינוי קטן, שם כתוב: "קרח חכם גדול היה, ומטועני הארון היה..." וצריך להבין מה כבר ההבדל בתוספות זו שקרח היה מנושאי הארון - לעניין השטות? האם הוא לא היה גורם למחלוקת עם משה?

העניין הוא, אומר ה"דעת סופר" שקרח טען שהעם שמע רק שתי דברות מה: "אנוכי ה'" ו"לא יהיה לך" - וכל השאר, משה רבינו המציאם והוסיפם מדעתו. כלומר: לחוות חברית - הם שקר! משום כך תמהו חז"ל, הלא קרח היה מנושאי הארון; האם הוא לא הבחין בכך הגלוי שנעשה עמו, כאשר הארון נשא אותו? (שהרי הארון נשא את נושאו) האם יתכן שמצויים בתוך הארון לוחות של שקר, ועדיין הארון נושא יהיה את נושאו? האם ה' יחולל נס על שקר? לכן קרח שחכם היה ומנושאי הארון - אמור היה לדעת יותר מכל, שדבריו של משה רבינו אמת וצדק, אותם קיבל מה' בסיני - ומה ראה איפוא לשטות זו לומר שהכל שקר?...

(ע"פ אש דת) ומפורש מצינו שהשטות שנמצאה בקרח הובילה אותו להיות קשה עורף - להחזיק במחלוקת ולא להיכנע, מכך שראה משה רבינו צורך לפנות אליו בשפה בוטה יותר: "שמענו לא בני לוי" (שם, פסוק ח) ופירש"י: "התחיל לדבר עמו בדברים רכים, כיון שראהו קשה עורף, אמר, עד שלא ישתתפו שאר השבטים ויאבדו עמו, אדבר גם אל כולם..." כי אין לך אדם שראה בעבר ניסים גלויים וממשיך לראותם בכל יום, ולמרות זאת כופר במנהיגותו של משה מבלי חת - אלא אדם שהוא קשה עורף.

כולם ידעו שהמדריך יוני הוא הדבר הכי מקורי שיש במחנה הקיץ הזה, בכל פעם הוא מפתיע מחדש עם תוכניות מרתקות ורעיונות מוזרים ומשונים שבכל תולדות מחנות הקיץ לא חשבו עליהם.

לכן, כאשר שמעו החברה על כך שהרב יוני מארגן פעילות באולם האירועים, לא נשאר אפילו ילד אחד בכל מתחם המחנה, כולם ללא יוצא מן הכלל גדשו את האולם שהיה לראשונה מלא עד אפס מקום.

יוני עלה לבמה לקול צהלת הילדים כשחיוך ערמומי מתחבא לו בזווית פיו. בשונה מן הפעמים הקודמות הוא הגיע ללא ציוד לבמה, ניגש למיקרופון ופתח:

‘ערב טוב ילדים, לכולכם יש מצב רוח?’

‘כן’ ענו כולם במקלה.

‘אז בואו נתחיל’.

‘אתם יודעים מהי מכירה פומבית?’ שאל יוני ומיד ענה ‘מכירה פומבית היא מכירה שבה מציגים לקהל מוצר נדיר ועתיק, כמו לדוגמא, ציור של הצייר הנודע ‘ואן גוך’ או סיגר של ראש ממשלת אנגליה וינסטון צ'רצ'יל וכדומה, המשתתפים מכריזים כמה הם מוכנים לשלם עליו, וכמובן המרבה במחיר הוא הזוכה’.

‘גם היום אני רוצה לערוך לכם מכירה פומבית, אבל מכיוון שאין לי שום דבר בעל ערך מיוחד אני הולך למכור לכם שטר כסף של חמישים שקל...’

כן כן מה אתם צוחקים? שאל יוני ושלף שטר ירקרק של חמישים שקלים לקול גיחוכם של הצופים.

‘נראה לכם שאני צוחק עליכם? אז בואו נשמע את הכללים של המכירה:

כלל ראשון: כל הצעה שתתנו והיא תהיה הגבוהה ביותר תזכה את המציע 50- השקלים, אפילו אם ההצעה תהיה שקל!

כלל שני: מי שגיע למקום השני, דהיינו שההצעה שלו תהיה מעט נמוכה מההצעה הזוכה, יצטרך לשלם לי את הסכום שהציע.

ברור? סיכם יוני

‘למקומות! היכן-הכן-רוץ!’

היה זה אילן שקפץ ראשון וצעק: ‘שקל אחד!’ בעודו חושב לעצמו ‘אני יכול להרוויח 49 שקלים ומקסימום להפסיד שקל אחד, זה בוודאי משתלם’.

‘שני שקלים’ צעק יובל.

‘רגע רגע אני לא מתכוון לשלם ככה סתם שקל ליוני’ הספיק להרהר אילן לפני שצעק ‘שלשה שקלים!’

ארבעה שקלים... חמישה... עשרה... עשרים וחמישה... ארבעים ושניים... ‘ארבעים ותשעה שקלים’ צעק אילן, ‘חמישים’ הכריז יובל. כן, חמישים שקלים עבור שטר של חמישים שקלים!!

‘אני עומד לשלם עכשיו סתם כך 49 שקל’ חשב אילן לעצמו

‘חמישים ואחד שקלים!’ הפתיע אילן את כולם ‘כך אשלם רק שקל’ הסביר לאיתמר ההמום שניצב לידו.

‘חמישים ושניים’ צעק יובל...

חמישים ושלשה... מאה שקלים... מאה וחמישים... ומאתים ארבעים ותשע. מאתיים וחמישים...

‘עצור!’ הכריז יוני, ‘אני רואה שהמכירה יצאה מכלל שליטה, הגענו למצב שבו מוכנים לשלם לי מאתיים וחמישים שקלים עבור שטר פשוט של חמישים שקלים! קודם כל אני רוצה להבהיר שהמכירה מבוססת, ידעתי מראש שזה מה שיקרה ובכלל לא התכוונתי למכירה ברצינות’.

אילן יובל נשמו לרווחה, המתח כמעט שהוציא אותם מדעתם.

יוני המשיך: ‘נראה לכם שהמשתתפים כאן התנהגו ללא הגיון? ובכן, את הניסוי הזה ערכו כבר עשרות פעמים, והוא נערך גם על אנשים פקחים מאוד כמו סטודנטים ואנשי אקדמיה. בכל המקרים הסכום שאותו הציעו לבסוף הקונים היה פי כמה וכמה מן השטר שהוצע למכירה’.

ואתם יודעים מה הסוד כאן? הסוד הוא לא להיכנס בכלל למכירה הזו, כי אחרי שנכנסת אתה שקוע עמוק בתוכה, ללא יכולת לצאת בלי לספוג נזקים’.

יוני הביט בעיני המשתתפים הרבים והמשיך: ‘הסוד הגדול יותר הוא שאדם לא מוכן להודות בטעות של עצמו גם אם בגלל זה הוא ממשיך להפסיד עוד ועוד. בשלב הראשון הנזק היה רק של שקל אחד, אבל אף אחד לא רוצה לזרוק סתם כך שקל בלי לקבל מאומה, ולכן האדם מגדיל את ההשקעה ובכך מגדיל את הסיכון להפסיד יותר’.

יוני סקר את הילדים המרותקים וסיכם: ‘המסר שאותו רציתי להעביר לכם היום הוא כזה: ישנם אנשים שמגלים פתאום בגיל עשרים שיש אמת ויש משמעות אמיתית פנימית ורוחנית לחיים, אבל הם חושבים לעצמם “מה? עשרים שנה חיינו בטעות? לא יתכן! הם מעדיפים לטמון את ראשם בחול ולהמשיך את החיים. גם בגיל שמונים הם יגידו לעצמם “מה? אתה רוצה לומר לי שכל החיים שלי עברו ככה סתם, אתה רוצה לומר לי שהחמצתי את עיקר החיים? לא ולא! הם קובעים, וממשיכים בדרכם עד הסוף, הכול משום שהם לא היו מוכנים להודות על האמת כבר בתחילת הדרך’.

‘גם אצלנו זה כך’ סיכם יוני את דבריו, ‘מיד אחרי שאנו מקבלים קבלות טובות, פתאום יש לנו נפילה באחד מן הדברים, ואז אנו אומרים לעצמנו: ‘הכל לא היה שווה כלום, אנחנו בדיוק כמו לפני חודש תשרי’, וזו הטעות שלנו! גם אם עשינו טעות אחת אין זה אומר שבגללה עלינו להפסיד את הכל, צריך לדעת לצאת מהמשחק הזה בזמן, לתקן את הטעות ולהתקדם הלאה: בהצלחה! (מהרב דוד קליינר שליט"א)

(בנועם שיח)

בדרך הדרוש

שיצאו ממנו בנים שיהיו ראויים לשמש בכה"ל, לכן גילתה לשערה לאמור והיא לא היתה נזרת בזה, וא"א שתוכה שיצאו ממנה בנים הגונים וע"ז הציטו (ילקוט האורים) וישמע משה ויפול על פניו (טז, ד) כתב רש"י, מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל וכו'. הנה בעגל המליץ משה רבנו על ישראל באמרו לי צוית ולא להם, אולם מכיון שעכשו טענו "כי כל העדה כולם קדושים, כולם שמעו אנכי ולא יהיה לך" נמצא שגם בעגל חטאו ונתחייבו ולכן רפו ידיו של משה. (מילין יקירין)

ויקח קרח וגו' ואון בן פלג בני ראובן (טז, א) בגמ' סנהדרין (ק"י), חכמת נשים בנתה ביתה, זו אשתו של און שהצילתו, מה עשתה, סתרה למצו' וכל מי שבא וראה ראשה פרוץ חור לאחוריו עיי"ט. וצ"ב הטעם דסתרה שערה וגילתה אותם. וכי בס' ברית שלום עפ"י הגמ' דקמחית זכתה שיצאו ממנה ז' בנים ששמעו בכה"ל בשביל שכל ימי לא ראו קרחת ביתה שעורות ראשה, ואי בסנהדרין דאשתו של און א"ל מנ"ל אי מר רבה אנת תלמידו ואי מר רבה וכו' אך מודאגה בדבר פן יאמר בעלה שראוי לו להחזיק במחלוקת זו בשביל שאהרן לקח לו בכה"ל ואולי יזכה

ורכז מאמנים

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

386

פרשת קרח

תשפ"א

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

בעבודתם להעלות את תפלתו למדרגה שתוכל להתקבל בקדש הקדשים.

'שפתי צדיק' אות ה: 'עבודת' ישראל יום הכפורים'

משה ואהרן התפללו ברגע הפעם

"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר; הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם כרעו; ויפלו על פניהם ויאמרו..." (טו כ-כב)

יש להבין, בדרך כלל לשון "וידבר ה'..." לאמר" באה כהקדמה לצווי שנתן ביד משה ואהרן לומר לישראל. כאן לכאורה לא נצטוו לומר לבני ישראל כלום, וכלפי מה נקט הכתוב לשון זו?

באר מהרא"ל צינץ:

חכמים אמרו (ברכות ז א) כי בכל יום ויום כועס הקדוש ברוך הוא במשך 'רגע' אחד. על כן צוה הקדוש ברוך הוא את משה ואהרן בלשון זר: "לאמר"; כלומר, אם רצונכם להתפלל על ישראל, עשו זאת מיד, שכן הרגע שבו כועס ה' מתעתד להגיע מיד, ואם לא תתפללו במהרה, אזי: "ואכלה אתם כרעו" חלילה. ואכן, שמענו משה ואהרן בקול ה' ומיד נפלו על פניהם בתפלה, ומתוך שהתפללו ברגע הפעם נושעו ישראל מקליה.

'מלא העמר'

אמירת הקטרת נפתחת בהודאה

"ויתן את הקטרת ויכפר על העם; ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה" (יז יב-יג)

"למה בקטרת? לפי שהיו ישראל מליזין ומרגנים אחר הקטרת, לומר, סם המות הוא; על ידו מתו נדב ואביהוא, על ידו נשפרו חמשים ומאתים איש. אמר הקדוש ברוך הוא: תראו שעוצר מגפה הוא, והחטא הוא הממית" (רש"י, ע"פ מלילתא מס' דיוסע ז).

על פי דברי רש"י אלו באר רבי אברהם יצחק שיין ר"מ מתיבתא תפארת ירושלים את הסבה ששבעו לומר את הפיוט 'אין פאלקניו' לפני אמירת פרשת הקטרת דשחרית: כיון שאבותינו רגנו אחר הקטרת לאמר: "סם המות היא", על כן תקנו לנו הקדמונים לומר לפני אמירתה את הפיוט 'אין פאלקניו' שמהותו הודאה, כדי להראות בכך שלא רק שאנו מאמינים שאין בקטרת סכנה, אלא אנו אף מודים לקדוש ברוך הוא שאזכה את אבותינו: "להקטיר לפניך את קטרת הסמים".

'ברכת איש'

חסד ואמן נפגשו

"ויצא משה את כל המטות מלפני ה' אל כל בני ישראל וידאו וינקחו איש משהו" (יז כד)

לשם מה הצרכה התורה לכתב שכל אחד מהנשיאים שב נטל את משהו?

רבי אברהם ברוך טולדנו מדיני מקנס שבמרוקו פרש כי בכך בקשה התורה לצין לשבח את הנשיאים, שלאחר שמו השמים קבעו שאהרן נבחר לכהן קבלו הם את הדין באהבה. ועל כן נטלו איש משהו, להורות כי לא בהם בחר ה' כי אם באהרן.

והוסיף: שבה זה נתן להאמר אף על כל אדם העונה אמן אחר ברכת חברו, שכן אף הוא מראה במעשהו זה כי הוא מאמין שבפרת חברו נאמרה כדת וכדין והיא חשובה וראויה לעשות פרות. לפיכך אמרו חכמים (ברכות ג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך"; למברך יש רק את שכו אמירת הברכה, אולם העונה אמן, מלבד שכו האמן' שבידיו, זוכה לשכר אף על כך שהחשיב והגדיל את זולתו.

'אמרי ברוך'

עבודת הכהנה בכל אדם

"ובקשתם גם כהנה" (טו י)

הרבי ר' בונים מפשיסטה פרש כי הסבה שקרח פתח במחלקת עם משה ודרש להתמנות ככהן גדול היתה משום שהשתוקק להתפלל בקדש הקדשים. אלא שנעלם ממנו כי אף מי שאינו כהן גדול יכול להתעלות בתפלתו בכל מקום למדרגתה של תפלת הכהן הגדול בקדש הקדשים, וממילא אין כל תועלת במחלקתו.

בענין זה ידוע פרושו של המגיד מקוזניץ למעשה שהובא בפריתא (יומא עא ב) שפאשר הכהן הגדול ששמש בימי שמעיה ואבטליון קנא בכבוד הגדול שזכו לו וקנה אותם ככני גנאי: "בני עממין" [בני האמות], בהיותם בני גרים, השיבו לו שמעיה ואבטליון: "ייתון [באואו] בני עממין לשלם [לשלום], דעבדין עובדא [שעושים מעשה] דאהרן". ופרש המגיד שהם כגון לומר לו שאל לו להתגאות בהיותו כהן גדול, שכן אותם "בני עממין" הם אלו "דעבדין עובדא דאהרן" - שפעלו

על מה התפלל יעקב?

"ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי" (טו א)

"ולא הזכיר: 'בן יעקב', שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלקתם" (רש"י, ע"פ תנחומא ז).

יש להבין: הלא הכל יודעים שלוי הוא בן יעקב, ומה הועילה תפלת יעקב שלא יזכר שמו?

באר רבי זלמן סורוצקין:

אכן, לא התכוון יעקב לבקש שהתורה תעלים את העבדה שקרח הוא מצאצאיו, אלא שקרח לא ישתמש בשמו ככלי למלוי מאווי; אלמלא בקשת יעקב יכול היה קרח לטען בערמה כי במחלקתו עם משה הולך הוא בדרך של יעקב סבו, שהרי אף הוא נחלק עם עשו אחיו על הבכורה כיון שחפץ בעבודת הכהנה, שעד שלא הוקם המשכן היתה שיכת לבכורים (כ"ר סג יא). מתוך שחשש יעקב שמוא מכת טענה זו יצליח קרח לסחוף אחריו רבים מישראל, בקש "שלא יזכר שמו על מחלקתם".

'אזנים לתורה'

אין להסיק דעת מתפלה על הגאולה

"ובקשתם גם כהנה" (טו י)

תבת "ובקשתם" מופיעה בתנ"ך שלוש פעמים: א. בפסוק שלפנינו. ב. בפרשת ואתחנן (דברים ד כט): "ובקשתם משם את ה' אלקיך, ומצאתם כי תדרשנו ככל לבבך ובכל נפשך". ג. בדברי הנביא (ירמיהו כט יא): "ובקשתם אתי ומצאתם כי תדרשני בכל לבבכם" (ראה 'בעל הטורים'). את הקשר בין שלושה פסוקים אלה באר רבי משה ליב ליטש רוזנבוים מדיני פרשבורג כך:

הפסוק: "ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאתם..." מדבר על התקופה שיגלו בני ישראל בין האמות, תקופה שאף במהלכה זכו מעת לעת למצא מנוחה מצרותיהם, ברם, כיון שטבע האדם לשכח את בוראו מתוך רב טובה, על כן מזהירים הכתוב: "ובקשתם אתי" שאף בתקופה זו לא ישכחו חלילה את ה' הנותן להם כח לעשות חיל. ומלבד זאת: "ובקשתם גם כהנה" - שלא יסיחו דעת מבית המקדש החרב ושוים מעבודת הכהנים, אלא בכל עת ובכל שעה יתפללו על בגן בית המקדש והשבת הכהנים לעבודתם.

'אמרות ה'

"צריך העולם להתעורר יותר..."

ביום ד' בתמוז (תשנ"ד) יחול יומא דהלולא של הרבי בעל 'לב שמחה' מגור ז"ע. בספרו 'לב שמחה' (פר' כי תבא) עורר להתחזק בעניית אמן, ואלו דבריו:

"איתא במדרש (דברים רבה ז א): 'אין גדול לפני הקדוש ברוך הוא יותר מאמן שישראל עונים; אולי צריך העולם להתעורר יותר, ולידע גדל חשיבות ומעלת עניית אמן, אין יודעים במה זכו [וואס מ'פארמאגט], דבר גדול כזה כעניית אמן..."

בני אמונים. מתעוררים לעניית אמן.

תענה אמונים

פנינים ובאורים בסדר התפלה

יגדל' (ט): העקר השמיני - תורה מן השמים

התורה כלה נתנה לנו מפי הגבורה

התורה כלה נתנה למשה בסיני, הן החלק שנתן בכתב והן החלק שנמסר בעל פה (מגיד צדק בסדר שער הרמ"ם).

את הסבה לכך שחלק מהתורה נמסר לנו בכתב וחלק אחר בעל פה, בארו חכמים (שמו"ר ז"ל): "בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא בסיני לתן תורה לישראל, אמר למשה על הסדר: מיקרא ומשנה, תלמוד ואגדה... אמר לפניו: רבוננו של עולם, אכתב אותה להם. אמר לו איני מבקש לתנה להם בכתב, מפני שגלוי לפני שעובדי כוכבים עתידים לשלט בהם, ולטל אותה מהם... אלא המקרא אני נותן להם בכתב, והמשנה והתלמוד והאגדה אני נותן להם על פה, שאם יבואו עובדי כוכבים וישתעבדו להם יהיו מבדילים מהם".

את התנשמות דברי חכמים רואים אנו בימינו, כאשר התורה שבכתב נאמרה אף בדי עובדי כוכבים. אולם האפשרות להבינה כהלכתה נותרה בידי ישראל לבדם, וזאת באמצעות התורה שבעל פה המערכת מדור לדור ואינה נשאלת אלא בקרב ישראל. לזאת מוטל מיד משה רבנו בדיק פני שנאמר מפי הגבורה, אלא אף הפסוקים שאין בהם הוראות מעשיות כי אם ספורים ותאורי מאורעות שונים - כלם נמסרו בדיק כפי שנאמר מפי הקדוש ברוך הוא, ומשה לא שנה בהם ולו שני קל. וכן מתאר זאת הרמב"ם (פיה"ס סנהדרין הקדמה פרק א'): "הוא [משה רבנו] היה כמו סופר, שקוראים לו, והוא כותב כל מאורעות הימים, הספורים והמצוות".

עוד עלינו להאמין כי לא רק מלות התורה נמסרו למשה בסיני, אלא אף ה'מסורה' כלומר אופן כתיבתן והדפוס - בכתב מלא או בכתב חסר. על המאמין שהתורה כלה מן השמים, אולם טוען כי יש לחסר או להוסיף בה ולו אות אחת, הביאו חכמים (סנהדרין טז א) את הפסוק (פסוק טו לא): "כי דבר ה' בזה הוא ומוצאו הפך הכרת תורת הנפש והוא עונה בה". מהר"ל (נחשון) (שם) מבאר שכן שפסוק שנתקשרה בו אות אחת או בכתב, בו אות מותרת - פסול, ומצא שאדם המוסיף או מחסיר אות אחת בתורה מבזה את כל התורה כלה.

אף התורה שבעל פה נמסרה מפי הגבורה

לא רק התורה שבכתב נמסרה למשה בסיני, אלא אף התורה שבעל פה שנוגדה כדי לבארה ולפרשה. כך אמרו חכמים (ירושלמי פאה ב ד): "מיקרא, משנה, תלמוד, אגדה, אפילו מה שמלמדי ותיקי עתיד להורות לפני רבו - כבר נאמר למשה בסיני". התורה שבעל פה היא חלק בלתי נפרד מהתורה שבכתב, שכן בלעדיה אין שום אפשרות לעצב כיצד יש לקיים את מצוות התורה.

לזאת התפן מסדר עקרי האמונה בנוסח "אני מאמין" בכותבו עקר זה בלשון: "אני מאמין באמונה שלמה, שכל התורה המצויה עתה בידינו היא התנחה למשה רבנו עליו השלום". במילים "שכל התורה" בקש להדגיש

תורת אמת - התורה שבכתב, ועמה התורה שבעל פה אותה נתן [רק] לעמו ואין לאומות העולם שיכיתו וידיעה בה, כן נתנו מאת הא-ל לישראל עמו, על ידי נביאו ואנני ביתו - משה רבנו, שלא הוסיף עליהן מאומה מדעתו.

מעשה אמונים

ספור שבועי
על אמן ותפלה

תפלה ששנתה תוצאות

עם סיום התפלה יצאנו יחד למקום שבו היתה אמונה הבדקה להעדר. בני הרדס והרופא הוציא ממעיו דגימת רקמות באמצעות מכשור מיוחד. מעתה לא נותר לנו אלא להתמין בקצור רוח לתוצאות הבדיקה.

בערב ראש השנה נקראנו לחדרו של הרופא. הלה נסה לשמור על פנים חתומות, אולם בלבי כבר הבנתי שבשורה טובה - אין בפיו. לגבי יש גדול בפני הגס, אמר הרופא בעינים משפלות, ואני הרגשתי כי כל החדר מסתובב סביבי. את המשך דברי הרופא כבר לא יכלתי לשמע. חשתי כי עולמי חרב עלי.

יצאנו מהחדר בפסיעות כושלות. מחוץ לחדר נסה בעלי לחזק אותי באמונה, תוך שהוא מוסיף לי את הפרטים שלא ידעתי: הרופא אמר שלמלנו הגדול התגלה בשלב די מקדים, ומשום כך סכנו ההחלמה גבוהים.

הדברים לא הרגיעו את רוחי. יכלתי להתפלץ רק מהמשחשבה על הדרך הארכה והקשה שיהיה עלינו לעבר עד להחלמה שתבוא בסייעתא דשמיא. בכיתי בלי הפוגה.

מחר יום הדין, הזכיר לי בעלי, "מחר יקבע הקדוש ברוך הוא את גולגלם של כל באי עולם וגבי בתוכם. את מה שהוא יחליט על הדרך הארכה וגדול ביותר אני יודע. עלינו להתחזק ולהתפלל, ובד בבד להאמין באבינו אב הרחמן שיעשה את הטוב ביותר בעבורנו".

את ימי ראש השנה עשינו בבית החולים. פאנו את היילים בין קרובי המשפחה. החלטנו שעד לאחר ימי החגים לא נשתף אף אחד בשורה הקשה שנתנה עלינו. הסבל שאנו עוברים הוא די והותר, ומדוע נשכית את שמחתם של אחרים.

בעשרת ימי תשובה הרגשתי ממש כאותם בינונים שחייבים תלויים ועומדים בין ראש השנה ליום הכפורים. נצילתי כל רגע לתפלה ולהתחזקות. בקשתי גם מיתר בני המשפחה שתפלו ויבקלו על עצמם קבלות לרפואתו של גבי.

במוציא שבת "שובה" נקראנו שוב לחדרו של הרופא. התלה פרש הרופא בפנינו את תכנית הטפול שכבר הספיק להכין לתחשים הקרובים, ולבסוף שתף אותנו במחשבותיו: "התעוררו לי אי אלו ספקות בגונע לבדיקה שנגערה לבנוכם. לעתים נדירות קורה שבשל בעיות טכניות הבדיקה אינה משקפת את המציאות. לפני שנתחיל בפעל בטפול אני מציע שנגיע לבדיקה חוזרת שתשאל או תאשר את הבדיקה הקודמת".

בעלי התקשר לרבו, והרב הסכים לדעת הרופא. הבדיקה תבצע למחרת יום הכפורים ואנו הרגשנו שנתנה לנו ההזדמנות נוספת. שוב השקענו את כל כוחינו בתפלה. בפרט ביום הקדוש בכינו והתפללנו שיקרה ה' את רצ' ההצעה מעלינו.

בין יום הכפורים לסכות הרגשתי כי משהו טוב קורה לגבי יד החס ואבני הבטן נחלשו. הרופאים לעומת לא ראו בכך סימן מיוחד לאופטימיות. הם צפו לתוצאות הבדיקה.

יומים לאחר יום הכפורים נמנמתי על הכרסה לצד מטתי של גבי, ולפסע נכנס הרופא לחדר ובקש ממני להעיק את בעלי בדחפיות. באותה שעה היה בעלי שגוע בלמודו בבית הכנסת הסמוך. הועקתי אותו בבהלה, ונכנסתי יחד לחדר הרופא.

הרופא שהבחין בבהלתנו לא המתין לרגע, וכמו קרה את מלותיו בזה אחר זה: "כבר לפני ימים הבנו שזה תשובה, אולם לא צרינו לבשר לכם בטרם יהיו בידינו תוצאות סופיות וברורות. מציאות כזאת לא קורית פעמים רבות במקצוע שלי, אולם הפעם היא קרה; הבדיקה החוזרת מראה כי אין גלגל שום גדול. אין לנו משקל זה גרם לשעות שלנו ומה באמת יש ללד, אולם בפעל בבדיקה החוזרת הגדול נעלם. ויתם בילד חדש במתנה...".

את המשך דברי הרופא שפלו הסברים כאלו ואחרים על מה שגרם לשעות, כבר לא שמענו. יצאנו מהחדר הרופא קשטן מרגשים פזיזת קאלו יד מעל גבנו ממש של טונות. היה זה נס של ממש. הרגשנו שהקדוש ברוך הוא קרא לנו שנחזקב אליו, וכשבינו להאזין לקריאה ולהתקרב אליו בתפלות ובמעשים טובים, סרה הצרה מעלינו.

דברי יושעה ונחמה' עמ' לו

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אוכל לקימו. (אגרת הרמב"ם)

ר"ת	יציאה	כניסה
21:02	20:27	19:09
20:59	20:29	19:26
21:03	20:31	19:21
21:00	20:27	19:25

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת קרח • ב' תמוז תשפ"א • גליון 725

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל': 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

המחלוקת היא כבר פגם ברמה אחרת, היא כבר דבר כל כך חמור במהות הקשר עם בורא עולם, ובגלל זה התגובה על פגם מחלוקת היא קשה ולא פרופורציונלית.

פגם מהותי ושורשי

והשאלה היא: למה? מה יש בפגם המחלוקת שהופך אותו לחמור כל כך? והתשובה היא שהעיקר והיסוד והשורש של כל התורה כולה הוא "בין אדם לחברו", כל המהות של התורה היא להביא את האדם לתיקון אהבת חברים ואהבת חיים ואהבת ישראל, ולהימנע כמובן מכל שנאת חיים, קנאה, שנאה, תחרות, מחלוקת, לשון הרע, ודומיהם.

אהבת ישראל והשלום והאחדות בעם ישראל - הם לא "עוד" עניין או "עוד" מצווה, אלא הם התנאי והשורש והעיקר והתכלית של כל התורה כולה. את התורה קיבלנו רק כאשר היינו מאוחדים "כאיש אחד בלב אחד". בלי זה לא הייתה בכלל תורה.

כאשר משה רבינו רצה להוריד את התורה מהשמיים המלאכים לא הסכימו, עד שמשה טען כלפיהם: מה אתם צריכים את התורה, הרי אין ביניכם מחלוקת ושנאה. מכאן שכל התורה כולה באה כדי להטיל שלום בעולם, דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום.

ולכן התגובה על פגמים שבין אדם לחברו היא תגובה קשה בלי שום פרופורציות. בית ראשון נחרב על העבירות החמורות ביותר והתגובה של בורא עולם הייתה עדינה מאוד, "רק" שבעים שנות גלות. אבל בית שני היה מעצמה של תורה, סמל לדקדוק במצוות, בני הדור היו בעלי מידות טובות ובכל זאת בגלל שהייתה ביניהם שנאת חיים - התגובה של בורא עולם הייתה קשה מאוד, ריסוק מוחלט, גלות אכזרית ומתמשכת כמו בור בלי תחתית.

החג שנשרף באש השנאה

מה הסיבה לכך? בדיוק מה שאנחנו כותבים כאן.

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

מה מרעיד את העולם?

היא בהתאם ויהיה קשה מאוד לשקם את הקשר הזה.

נמצא, שזה לא ששקר הוא חטא חמור יותר או יקר יותר מחטא אחר, אלא השקר הוא פשוט בעייתי ברמה אחרת לגמרי, שאין שום יחס בינו לבין הבעיות ה"רגילות".

עונש "לא מידתי"?

וכל זה רק משל כדי להבין מה קורה בפרשה שלנו. רש"י מביא את דברי חז"ל שעוון המחלוקת קשה מאוד שעל כל החטאים בית דין של מעלה לא מענישים לפני גיל עשרים, אבל על מחלוקת העונש קשה שאפילו תינוקות קטנים נענשים.

על החטא החמור ביותר של עבודה זרה ה' היה מוכן לתת זמן לתשובה ולתיקון. אבל על חטא המחלוקת, לעורר שנאה ומדנים, לעורר פירוד בעם ישראל - על זה מגיעה תגובה מהירה וחריפה: כבר בבוקר, שלמחרת האדמה רועדת, ה' בורא בריאה חדשה כדי להעניש את החטאים שמוטל עונש חמור ונדיר עד כדי כך שפוגע אפילו ביוקני שדיים!

מובן מאליו שהחומרה שבה רואים בשמים את עניין המחלוקת - זה לא עניין כמותי, זה לא שיש חטא חמור יותר מחטא אחר, וברור שהתינוקות לא אשמים. אלא, מה שה' יתברך בחר בעונש כל כך חריג וקשה, זה בא להצביע על עניין מהותי, וללמד אותנו שלמרות שכל חטא הוא "נסבל" בשמים, זאת אומרת שמתייחסים אליו במידת הרחמים ונותנים לחוטא אפשרות לחזור בתשובה וגם מעוררים אותו בעדינות יחסית - אבל

האם יש מחיר לחטאים?

זה מאוד מעצבן את דליה שבעלה שוכח לזרוק את הפח, וזה גם מכעיס אותה שהוא לא מפנה את הכלים לאחר הארוחה או לא מחזיר את הספרים למקום. לפעמים היא מעירה לו, ולפעמים היא גם מתפרצת, אבל הבעל יודע לפייס אותה, לבקש סליחה, והיא מוחלת והשלום והשלווה שבים לשכון בביתם.

אבל פעם אחת היא תפסה אותו משקר לה, וזה כבר היה פיצוץ של ממש. שום דבר לא עזר. שום בקשת סליחה לא התקבלה. הוא לא יכול אפילו להתחיל לדבר איתה. והבעל הנבון בסך הכול רצה להבין למה, מה קרה כאן. האם יש מחיר לחטאים? האם יש חטאים "יקרים" וחטאים "זולים"? אם לא להחזיר חפצים למקום זה רע וגם לשקר זה רע - מדוע כאן יש גבול לכעס ואילו כאן אין שום גבול?

נסביר לבעל הנבון: כאשר אתה עובר על חוקי הבית הכתובים או הבלתי כתובים, או שאתה מתעלם מרצונותיה של אשתך, לא מתחשב, מתעלם וכיוצא בזה - זה ממש לא בסדר, זה מכעיס, אבל זה לא מערער את המהות של הקשר, זה לא מאיים על היציבות של הבית.

אבל כאשר אתה משקר, מסתיר, מתנהג בחוסר יושר או פוגע באמון שביניכם בכל צורה אחרת אז אתה פוגע במהות של הקשר, כי כל הקשר הזוגי מבוסס על אמון הדדי, פתיחות ואמת. וכאשר האמון נפגע רחמנא לצלן, אז הפגיעה היא פגיעה מהותית ושורשית והתגובה

ד' תמוז

קרית מוצקין

רח' משה גושן 62

בית הכנסת אורות ראובן

בואו להתחזק!

עם הרב שלום ארוש שליט"א

תפילה מועילה להינצל אפילו כשהעונש נצרך לקידוש ה'

אמר רבנו: מה שגני העולם עושים בסוף, רציתי שאתם תעשו בתחלה. כאומר: מה שנהגים בני העולם להרעיש בתפלה כשנראים שגבר כלל, כל אפי' דרך השמחה - נעשה אנו בתחלה, שגבר בתחלת הצרה נפציר ונזעק בתפלה. (שי"ק ב-רצג)

כשאמר והסביר פעם רבי אברהם ב"ר נחמן לאביו רבי נחמן טולשינער זי"ע שגם בשלל נתן להבין מדוע נכון הדבר להתרחק מהרופאים ורפואותיהם, גער בו אביו רנ"ט ואמר לו: "צריך לקום ציי רבנו, להתרחק מהרופאים מחמת אמונה בדבריו לבד. כי לשיתרחק מהם מחמת ההבנה שגשגלו, יכול להיות שאחר זמן יבין להיפך, ודבור רבנו שאמר שצריכים להתרחק מהם, אינו נתן לשני. (שם ג-רצט)

יתברר שיעשה ויחשב לגזרות בעולם! אנו צריכים לקרוא להשם יתברך מעסקיו שהוא עוסק בהם באיזה גזרה וביצא, חס ושלום, שישלך זאת ויפנה אלינו למה שאנו רוצים לדבר עמו ולבקש מסנו שיקרב אותנו לעבודתו יתברך. כי כשאחד מישאל רוצה לדבר עם השם יתברך, איז משלך השם יתברך את כל עניניו ואת כל הגזרות שרוצה לגזר וספנה עצמו רק לזה האיש הרוצה לדבר עמו ולפרש שיתחיל לפניו שיעזרה להתקרב אליו.

על אף שהדבר עלול לגרום לחילול ה' חלילה. משה רבינו היה צריך להתפלל תפילה מיוחדת על מנת שתפילת קרח לא תתקבל, וכך יוכל להתקיים האות שיוכיח שמה אמת ותורתו אמת.

רואים מכאן מה גדול הוא כח התפילה - על ידי תפילה יכול אפילו רשע הכופר בתורה לזכות להציל את נפשו, כי התפילה מעלה את האדם מעל לכל החשבונות (מעלות התפילה בשם המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל).

ודברים אלו צריכים לעורר כל לב לעשות קל וחומר בן בנו של קל וחומר אם על דבר שיכול לקעקע את כל יסודות היהדות התפילה יכולה להועיל, ק"ו כאשר מדובר ביסודות הדת, כאשר אדם עומד לפני קונו ושופך שיח להינצל מהיצר הרע וחילוליו, שתפילה אמיתית יכולה לעזור.

ובפרט עכשיו כאשר הצרות גוברות מבית ומחוץ צריך האדם להתחנן מול בוראו וידע היטב שהקב"ה פונה ועוזב מכל עסקיו עבור האדם שמתפלל באמת כמו שאמר רבינו רבי נחמן (שיחות הר"ן) כְּשֶׁשָׁמַע שְׂאִיזְאִין גְּזֵרוֹת עַל יִשְׂרָאֵל אָמַר: הִתְבָּרַן שְׂאִיזְאִין מִיָּחִין אֶת הַשֵּׁם

בפרשתנו כאשר משה רבינו מבקש לעשות את מבחן הקטורת עם קרח ועדתו נאמר (במדבר טז, טו) "וַיֵּחָר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֶל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם..." המפרשים נתקשו בפירוש פסוק זה על איזו מנחה מדובר כאן (ועיין ברש"י ב' פירושים) והרמב"ן פירש וזה לשונו: "אבל פשוטו, כי בעבור שהיו אלה רוצים בכהונה להקריב קרבן, אמר משה 'אל תפן אל מנחתם' - אל תפן אל קרבן שיקריבו לפניך ואל תפילה שיתפללו לך, כי כל הקרבות גם התפילה יקראו מנחה בכתוב 'עכ"ל. הנה הרמב"ן מבאר שמה רבינו ביקש מה' שאם יביאו איזה קרבן נדבה או יתפללו איזו תפילה, לא יקבל ה' את קרבנם ותפילתם, כדי שלא תהיה להם זכות להינצל.

והדברים נוראים למתבונן, ממה חשש משה רבינו ע"ה - מתפילתו של קרח! והרי תפילתו מבקשת לקעקע את יסודות עם ישראל, לכפור בנבואת משה רבינו, בעיקר העיקרים שתורה סן השמים. היתכן שתפילה זו תתקבל לפני ה'?"

התשובה היא - כן, אפילו תפילה כזו יכולה להשפיע ח"ו ולמנוע את הבאת האות והמופת שאמר משה רבינו: "אם בריאה יברא ה'". על ידי תפילה יכול קרח להינצל,

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

בה בבשר בתוך 24 שעות) ובישלת בה תבשיל חלבי, מה דין המחבת ומה דין התבשיל?

התבשיל עצמו מותר, מכיון שהמחבת "אינה בת יומה" ולכן טעם הבשר שיש בה כבר נפגם. אמנם המחבת צריכה הגעלה, אמנם נחלקו הפוסקים במחבת עם ציפוי טפולן כיצד הכשרו, לספרדים - ציפוי הטפולן נחשב לפלסטיק ולכן ניתן להכשירו על ידי הגעלה פעם אחת. בין ישראל לעמים (פרק י"ד אות כ"ט) בשם האגרות משה (חלק אבן העזר חלק ד' סימן ט'), והאשכנזים מחמירים להגעילה ג' פעמים ברותחים. על פי שו"ת משנה הלכות (חלק י"ב סימן ט').

אדם שקם קודם חצות הלילה והסתפק אם נרדם, ועל כן הסתפק אם מחוייב לברך ברכות התורה, וביקש מחברו שיוציאו ידי חובה, ולא חזר לישון, האם בהגיע הבוקר יכול לברך שוב בעצמו או שיצא ידי חובה?

כיון שיצא ידי חובה בברכת חברו בחצות לילה, לכאורה אינו יכול לברך בבוקר, אמנם אם אמר מפורש שאינו רוצה לצאת בברכת חברו אלא עד הבוקר נראה שיוכל לברך, על פי כף החיים (סימן תרל"ט סעיף קטן צ"ה) דבמקום שיש ספק או מחלוקת הפוסקים יכול לעשות כוונה נגדית.

משאלות שנשאלו בקו ההלכה

לגבי נטילת ידיים שלפני הסעודה, באיזה מקרה אפשר לאכול לחם בלי נטילת ידיים, אימתי נוטלים ולא מברכים, ומתי צריך לברך על נטילת ידיים?

צריך ליטול ידיו ויברך על נטילת ידיים, מכיון ששתי האכילות מצטרפות ונחשב כאילו נוטל ידיו ליותר מכביצה. (המאן הרב יהודה נקי שליט"א בספר מעין אומר חלק א' עמ' רפ"א).

אלו דברים אפשר לענות עם הציבור כאשר אני נמצא בסוף תפילת שמונה עשרה באלוקי נצור?

רשאי להפסיק לעניית חמשה אמנים ראשונים של הקדיש (עד דאמירן בעלמא) ועונה "הא שמיה רבה" עד "תברך". כמו כן יכול לענות "קדוש" ו"ברוך" בלבד בלי ימלוך. וכן יכול לענות עם הציבור "ברוך ה' המבורך". אבל שאר אמנים של ברכות בין ברכות המצוות ובין ברכות הנהנין לא יענה. (הליכות עולם חלק א' פרשת בשלח אות ט').

לקחתי מחבת טפולן בשרית (שלא השתמשו

אם אוכל פת פחות מכזית (29 גרם) מעיקר הדין אינו צריך ליטול ידיו כלל, אלא מברך המוציא ואוכל בלי נטילת ידיים, ואם דעתו לאכול יותר מכזית אבל פחות מכביצה בלא קליפתה (פחות מ 56 גרם) חייב ליטול ידיים אבל אינו מברך "על נטילת ידיים", לכן במקרה כזה מנגב ידיו ומברך מיד המוציא, ואם אוכל יותר משיעור כביצה, נוטל ידיים ומברך "על נטילת ידיים" ואחר כך מברך המוציא. (שלח ערוך סימן קנ"ח סעיפים ב' וג'). והמחמיר ליטול ידיו בלי ברכה גם על פחות מכזית, תבא עליו ברכה. (ילקוט יוסף סימן קנ"ח אות ב'; והלכה ברורה סימן קנ"ח אות ד').

מה הדין אם התחיל לאכול על דעת שיאכל פחות מכזית, וכגון שחשב לאכול 20 גרם, וכעת רוצה לאכול עוד 35 גרם, כך שביחד

שם שמים שגור על פיו

ר' זושא 'שם שמים', כך כינוהו הכל את ר' זושא. ולא סתם כך בא לו כינוי זה, אלא משום ששם שמים שגור על פיו. בכל עת הזכיר ובירך שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה. "ברוך ה'", "בעזרת ה'", אם ירצה ה'" "ברוך הוא וברוך שמו" ועוד כהנה וכהנה.

במשך שנים רבות התגורר ר' זושא בברסלב, ודמותו התמזגה להפליא עם הסביבה. עד שביום אחד נאלץ לעקור מעיירתו זו ולנדוד אל העיר טשערין.

יציאתו של רבי זושא מן העיר הכתה את הכל בתדהמה. ועוד יותר מכך גברה הפליאה; הוא לא יצא סתם כך מברסלב, ידידי הבריוחיהו משם באישון לילה לא היתה זו סיבה מהשגרה, יד עליונה ומשגיחה הייתה זו שכיוונה צעדיו לשם, מן הסתם יש לו שליחות שם. המניעים שהובילוהו לכך בסיפור שלפנינו:

בקרבת העיר ברסלב השתרעה אחוזתו של הפריץ מולודובסקה, שהיה בעל המקום. עשיר גדול היה הפריץ רכוש רב הצטבר באמתחתו ושליטתו הייתה באיזור כולו. עיני הערלים העניים יצאו מחוריהן מקנאה בהביטם בכל אשר לו. בכל עת חמדו את ממנו ורכושו.

לא תורה ולא מורא היה להם, בכל הזדמנות שרק הייתה להם ניסו לתת ידם ברכושו. פעם אחת בשבועו מטייל בחוץ לארץ, לבש הפריץ מעיל עור יקר ערך שרכש באחת מארצות העולם בממון רב.

באחד הימים שלאחר מכן, הזדמן אחד הערלים לאחוזתו של הפריץ לרגל מלאכה כלשהי, וכשנכנס פנימה הבחין במעיל-העור התלוי על קולב. עיני הערל כמעט יצאו מחוריהן מחמת מראהו של המעיל, וליבו החומד החל להכות בו בטרף. "הנה", אמר לעצמו, "עומד אתה בקרבת מקום למלבוש יקר זה, הושט ידך וקחה, איש לא יראה במעשיך!"

מחמת חמדה לא הרבה הערל במחשבות, מהיר כבזק תפס את המעיל והחל לנסו עמו אל הרחוב. הוא עבר את המשוכות בגן בריצה, והנה הוא כבר עומד מעבר לשער האחזה בלי שאיש יבחין בו...

אך ליבו ההולם לא נתן לו מנוחה: מה יהיה כאשר יעלו על העדרו של המעיל היקר וידלקו בעקבותיו, אז ודאי ימצאו אצלו את הגניבה ואביו יהיה לנפש...

בתוך כך הגיע לאוזניו קול שקשוק אופני עגלה וצהלת הסוסים. סובב הגנב ראשו והבחין כי היהודי זושא הוא, הנוסע בעגלתו הדלה הרתומה לסוס זקן וטעונה מיני סחורות.

סימן הגנב לרבי לעצור לו. ר' טובו עצר לו. הגוי זושא לנסוע בעגלתו זושא נעתר לו. בתוך כך, גולל הגנב את מעיל העור לעיני ר' זושא ואמר: "רואה אני כי ידיך מכחילות ופניך אדומות מחמת קור, הנה לך, לבש מעיל זה, תריס טוב הוא מפני הצינה השולטת בעולם וייתכן לך עד הגיעך למחוז חפצך."

נטל ר' זושא את המעיל המשובח, לחש כמה מילות של תודה להש"ת, התעטף בו והמשיך לנסוע.

לא עברו יותר מכמה דקות אחדות, ומשרתי הפריץ עצרו את העגלה, הביטו בשניים היושבים בה והבחינו ביהודי העטוף במעיל הגנוב מאדומים!

לא הועילו הסבריו וטעוניהו של ר' זושא אשר סיפר את הקורות אותו עם נוסעו הגוי. הערל הגנב ניצל את הזדמנות הויכוח לקח את רגליו התחמק וברח מן הזירה, ורבי זושא עמד נכלם לפני המשרתים הזועמים. הם הסירו את המעיל מגופו והיכוהו מכות נמרצות. משם הוליכוהו אל בית הסוהר אל הצינוק.

ישב רבי זושא בתא הטחוב ושפך ליבו בתפילה להש"ת, הצדיק עליו את הדין וברך שם ה' בפיו, וביקשו בתחנונים שיצילוהו ממצוקתו.

בתוך כך נודע הדבר בעיר, ויהודי העיר שמעו ותיצלנה אוזניהם. רבי זושא הצדיק יושב במאסר על לא עוול בכפו! מיד התאסף הקהל להתפלל על ישועתו של חברם ולתקס עיזה איך לעזור לו. עוד באותו לילה הוחלט לשלוח כמה בחורים למלט נפשו של רבי זושא מבור תחתיות.

זכותו של רבי זושא אשר שם שמים שגור על פיו עמדה לו, ואלו חילצוהו בשלום מבית האסורים. והעבירו את

שיש כאן מסר נוקב מאבא שבשמים שאומר לנו: כל מה שאתם עושים זה נחמד, אבל לא לזאת הייתה כוונתי. כל התורה והמצוות שנתתי לכם - אם הן לא מובילות אתכם לאהבת ישראל - אתם מחטיאים את המטרה בגדול, את העיקר הפסדתם, את המהות פספסתם, את השורש איבדתם.

וכמו תלמידי רבי עקיבא שהיו תלמידי חכמים בשיעור קומה שאין בכוחנו להעריך, ובכל זאת נענשו בעונש חמור וקשה ועד היום אנחנו אבלים על מותם בימים הגדולים ביותר, ימי ההכנה לקבלת התורה, ימים שהיו אמורים להיות ימי שמחה כמו חול המועד ימי התרגשות כמו חתן וכלה המחכים ומצפים לחתונתם, כך היינו אמורים לצפות ל"יום חתונתו" - זה מתן תורה, והנה במקום לשמוח ולהתרגש אנחנו מתאבלים. מדוע? כי אי אפשר לקבל תורה כאשר אין כבוד ואין אחווה, ואין שלום ואין אהבה.

חכמינו לא נסחפים

כולנו יודעים שקורח היה מגדולי הדור ואתו היו מאתיים וחמישים ראשי סנהדראות. מסופר על ה"שמח משה" שזכר את כל הגלגולים שלו שהעיד שכל התלמידי חכמים היו בצד של קורח! אנשים ענקיים בתורה בדור דעה, תלמידי משה רבינו שקיבלו את התורה בסיני וראו את ה' עין בעין ושמעו אותו מדבר אליהם - גם הם טעו במחלוקת על רבם של כל הגבאים, איש האלוקים.

וזה רק בא ללמד אותנו שהפגם העמוק והחמור ביותר שהוא פגם המחלוקת והשנאת חנם - הוא פגם שפוגע בכולם אפילו בגדולים שבגדולים, והוא ההרס האמתי של כל היהדות ושל כל העולם. כשחז"ל אומרים ששנאת חנם חמורה יותר משלוש העבירות החמורות - זו לא הגזמה! חז"ל לא "נסחפו", כל דבריהם מדויקים בתכלית.

שנאת חנם - מעשה שלא יעשה

כמה מזעזע לשמוע על תלמידי חכמים שנתפסים במעשים שלא יעשו. שלא נשמע לעולם חלילה, אבל אתה יכול לתאר לעצמך תלמיד חכם מפורסם שירצח ח"ו? איזה זעזוע וחילול ה' זה יהיה? והנה אומרת הגמרא שאם אותו תלמיד חכם שונא תלמיד חכם אחר או קבוצה אחרת, למרות שכלפי חוץ הוא מושלם, וגם כלפי פנים לא חסרות בו מידות טובות, והוא בקי בתורה, ולא נמצא בו שום פסול ופגם חיצוני, רק בלבבו יש שנאה - הוא יותר גרוע מנאוף ורוצח ועובד עבודה זרה גם ביחד, וזה לא מזעזע אף אחד!

כאשר עם ישראל נפלו בעבודה זרה ובעריות בחטא בעל פעור הייתה מגיפה אבל האדמה לא רעדה. אבל כאשר עם ישראל נפלו למחלוקת העולם רעד, זה זעזוע אמיתי. ובזה מלמדת אותנו התורה וחז"ל את היחס הנכון: אם אתה, כמו כל אדם מוסרי, מזדעזע מעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים - על אחת כמה וכמה שאתה צריך להזדעזע ולהיחרד מפירוד מחלוקת ושנאה. רק כאשר נתייחס לפגם השנאת חנם בחומרה הראויה שלו - רק אז נוכל לתקן ולהינצל, במהרה בימינו אמן.

ברכת שבת שלום ומבורך

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

סכנה - יש כאן סכסכן

כזה ולא כזה? וחושבת שטענתה בבחירת השידוך - זה לא נכון, וגם ההפך.

כשהעל חושב כך - זו גם טעות. אין כאן שום טעויות. פשוט מאד, הדיונים הם שני הפכים, והיצר הרע מתגבר ביותר, ולכן ישנם הרבה קשיים בדרך לחיבור והאהבה בין בני הזוג. כי כמו שהקושי מתגבר על האשה, כך הוא הרי מתגבר גם על הבעל וגורם לו לעשות טעויות, ולהתנהג בצורה שקשה לאשה לקבל, או שהוא לא עושה דברים שהיא היתה רוצה שיעשה וכו' וגם ההפך לגבי הגבר כלפי האשה.

מתוך הניסיון הרב שיש לי בטיפול בבעיות של שלום בית, אני יודע על בעלים שמתאמצים מאד שיהיה להם שלום בית, ומשתדלים מאד לכבד את נשותיהם וכו', והם לא מיד מצליחים. כי זה פשוט קשה מאד.

זה מצריך חכמה עצומה, והרבה ישוב הדעת, ובעיקר - הרבה מאד סייעתא דשמיא, התלויה בתפילה.

כל זה בא לעורר את האשה, כמה היו צריכה להתפלל על שלום בית, שלא תחשוב שזה בא בקלות, ושתדע נאמנה, שמי שמדבר על שלום בית בתוך הטבע, הוא לא מבין שום דבר בשלום בית, כי אם רבי נחמן כתב בליקוטי מוהר"ן שאיש ואשה הם שני הפכים, ואמר שהיצר הרע מתגבר על זה ביותר - זו האמת.

ידי קלקול השלום בית חס ושלום, שגורם בערמוניותו לקלקל השלום שביניהם..."

היצר הרע יודע שאם יהיה שלום בין האיש ואשתו, אזי לא יהיה לו ליצר הרע שום מקום אצלם, והוא לא יוכל להם, כי כשיש אהבה ושמחה ושלום - יש הכול! כי אהבה אמתית בין האיש והאשה, פירושה שהשכינה שורה ביניהם, ואם ה' כאן - הכול כאן.

ומאחר שאנו יודעים שחז"ל אמרו: אלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו לא יכול לו, כלומר, שאי אפשר להתגבר על היצר הרע בלי עזרתו של הקדוש - ברוך-הוא אפוא בשביל להתגבר על היצר הרע שמקלקל את שלום הבית, צריכים האיש והאשה להתחנך הרבה ולבקש מה' שיעזור להם להתגבר על היצר הרע.

נמצא, שכאשר האשה חושבת: בעלי לא בסדר! למה הוא לא עושה כך וכך ולא מתנהג כך וכך? ולמה הוא לא

בית שאין בו תוכן רוחני לא נקרא בית כלל, מאחר שאינו מקום שראוי לשכון בו. ועל דרך זו - בית שאין בו שלום בית אינו בית כלל, מאחר שלא יכולים בכלל לדור בו, רק רוצים לברוח ממנו כל הזמן. לכן בשביל לבנות את הבית האמיתי, המלא בתוכן רוחני ובשלום בית, צריכים לבקש עזרה ממי שבידו לתת את כל זה ובאמת לבנות את הבית, שהוא רק הקדוש-ברוך-הוא.

עוד סיבה לצורך בתפילה בשביל שלום הבית היא, שדווקא על השלום שבין איש ואשתו מתגבר היצר הרע ביותר, ועושה הכול בשביל לקלקל את שלום הבית, כמו שכתוב בספר שיחות הר"ן (רסג): "מעניין בני הנעורים, ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם ובין נשותיהם, ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פירוד לגמרי חס ושלום. אמר שזה מעשה בעל דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים, כדי שיתפסו במצודות חס ושלום על ידי זה, כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם על

הרה"ק הר"ר ר' נחמן מהורדנקה זיע"א ב' תמוז

לאורם נלך הילולא דצדיקא

לאחר הנשואין, כאשר כל האורחים שבו לביתם נעלם עמם גם מורינו רבי נחמן, לאחר כמה חודשים שלא שב לביתו, פנתה זוגתו אל הבעש"ט, כאשר ראהו רבו, שאלו לפשר העניין; ורבי נחמן השיב: שיועד שכאשר ייולד להם בן זוגתו תפטר מן העולם, אך זוגתו בידעה את גדולתו הסכימה, בזמן לידתה התפללה שתזכה להיות עם בנה לפחות חודש ימים, ובאמת משאלתה התקבלה, ואמר ע"ז מורינו רבי נחמן שהיה אז עת רצון ואילו היתה מבקשבת אריכות ימים גם היתה מקבלת, ונקרא שמו בישראל "שמחה" לאחר שנפטרה שמו אביו בבית הבעש"ט אצל בתו הצדקת אדל, לימים כשגדל כפי שהבטיחו זה לזה, השתדך עם "פייגא" בת אדל בת הבעש"ט, לימים נולד לזוג רבי שמחה ופייגא, בן ונקרא "נחמן" על-שם סבו מורינו רבי נחמן מהורדנקה, הוא הנחל עובד מקור חכמה רבינו נחמן בן שמחה בן פייגא מברסלב זיע"א. רבינו

השתוקק מאד לעלות לארץ ישראל, אך רבו עכב בעדו, אך לאחר הסתלקות הבעש"ט הלך על קבר הבעש"ט עם רבי יוסף קאמינקא זי"ע, וכשחזר מבית החיים שמח שמחה גדולה, והכריז: הבעש"ט צוה לי לנסוע לארץ הקודש, התפלא מאד ר' יוסף היכן דיבר עמכם? תמה עליו רבי נחמן ואמר: מה לא ראיתם שדיבר עמי והיה עומד אצלי. רבינו עלה לארץ הקודש עם עוד שלושים מתלמידי הבעש"ט. ועליה זו היוותה בסיס ואבן לעליה השנייה של תלמידי הבעש"ט המיוחסת לר' מנחם מנדל מויטבסק זי"ע פחות משנה לאחר עלייתו לארץ הקודש, ב-ב' תמוז תקכ"ה, בליל שבת קודש, כשהוא בבגדי שבת, לאחר שקידש על הכוס והוא בתוך הסעודה מצאו ר' מנדל מפירמישלאן לומד מספר הזוהר גוסס, וכך השיב את נשמתו הטוהרה ליצורו, נטמן בבית החיים בעיה"ק טבריה בחלקת תלמידי הבעש"ט זיע"א...

הרה"ק הר"ר ר' נחמן מהורדנקה זיע"א הנו דור שבעי למהר"ל מפרג המתיחס לרב האי גאון ועד לבית דוד. הבעש"ט עצמו מכנה את רבי נחמן: "נאמן בתי קדוש וטהור" מעורב היה בכל ענייני בית רבו, ותמיד היה מצרפו לנושאים הנחוצים, ובהם: התקרבות המגיד ממעזריטש זי"ע, שרבינו השאיר אצלו רושם מיוחד, וכך כותב המגיד במכתבו קודם התקרבותו לבעש"ט: מוסר המכתב הרב הקדוש רבי נחמן מהורדנקה. "האיש הנו צדיק וקדוש, ואם התלמיד כך רבו על אחת כמה וכמה, תלמיד זה הפיח בי רוח חיים." וכן בויכוח עם הפרנקיסטים הרשעים שנארך בפומבו מטעם השלטונות, והבעש"ט היה אחד מהשלשה שנשלחו לוויכוח זה, ואז קודם צאתו לדרך הסתגר עם מורינו רבי נחמן כשעה שלימה, ודיברו בענין הויכוח, שלאחר מכן הוכתר בהצלחה רבה. רבי מיכל מזלוטשוב זי"ע: כל נסיעתו של בעל מעשה רוקח לארץ ישראל, היתה בשביל לפגוש את רבי נחמן מהורדנקה, כי אמר כשהיה שנינו בארץ הקודש נחיש את הגאולה. רעו ועמיתו רבי פנחס מקורי זי"ע: מה שמובא כל המספר בשבחן של צדיקים כאילו עוסק במעשה מרכבה, הכוונה היא: על מורינו רבי נחמן מהורדנקה. רבו הבעל-שם-טוב זי"ע: אמונתו חזקה כעמוד של ברזל, כנחום איש גז, וזו, ופעם בעת צרה העמיד מורינו רבי נחמן פנים כמי שאינו מבין מה העניין, הרי הכל הכוונה הכל לטובה, אז אמר הבעש"ט נס שלא היה רבי נחמן בזמן המן הרשע, שרבי נחמן היה מעמיד את גזירת המן הרשע כלטובה. כאשר התאלמן רבי נחמן שידך לו רבו הבעש"ט צדיקה וחסידה שכל רצונה היה בבעל עובד ה' לאחר האירוסין שאל רבי נחמן: מה יוכל להעניק לו בתור דמי שדכנות? השיב לו הבעש"ט רצוני כי כאשר ייולד לך בן תשדך עמי, מורינו רבי נחמן בודאי הסכים ושמח מאד ע"ז שיזכה להיות מחותן של רבו הבעש"ט,

קו האמונה
02-6444250

"גוי אחד בארץ"
"אתה אחד ושמוך אחד"

כאשר תופיע אחדות בכל איבריה של האומה, ממילא יכירו הכל - ברעיון אחדות ה'.

אני אוהב כל יהודי I love every Jew

לרכישת סטיקרים ומוצרים נוספים:
050-9931931

אני אוהב כל יהודי

תפילה על עם ישראל

רחם על כל בעלי ההשפעה שהזכרתי לפניך ועל כל עם ישראל, שכולם יידעו את זה בעצמם ויחיו את זה באמת ושזו תהיה המטרה הראשית שלהם בחיים לעבוד לקנות בעצמם שלימות בעניינים שבין אדם לחברו; ותרחם עליהם שזה יהיה המסר העיקרי שיעבירו לתלמידיהם ולכל הסרים למשמעתם שכולם יידעו באמת שזו התכלית של התורה וזו תהיה כל מגמתם ושאיתם.

ריבונו של עולם רחם על כל עם ישראל שכולם יזכו להיות מתלמידיו של אהרן הכהן, שכולם יאהבו את השלום שכולם ירדפו אחר השלום, שכולם יאהבו את הבריות ועל ידי זה יקרבו אותם לתורה.

רחם על כל עם ישראל שתהיה להם מידת השלום בשלימותם."

תפילה שכולם יזכו ללמוד את החוברת "אהבת ישראל במסירות נפש" ולהתפלל על עם ישראל שיזכו לאהבת ישראל

"ריבונו של עולם, זכה את כל עם ישראל שכולם יזכו ללמוד את החוברת "אהבת ישראל במסירות נפש", ולהבין היטב שהמשימה שלנו, והתכלית שלנו, ועיקר החיים שלנו הוא לתקן את עוון שנאת חיים ולזכות לאהבת ישראל, אהבת חיים אמיתית.

רחם על כל הילדים שלך, ותן בלבם אהבת ישראל אמיתית, אהבת חיים אמיתית, שיזכו לאהוב את כל עם ישראל במסירות נפש ולקבל על עצמם ולעשות בכל יום חצי שעה של תפילה והתבודדות על עם ישראל. זכה את כולם לדעת שכשמתפללים על עם ישראל חצי שעה ביום זה נקרא אהבת ישראל במסירות נפש וזה נקרא אהבת חיים.

תן בלבם של כל בניך עם ישראל שיאהבו כל יהודי וירצו להיטיב לכל יהודי בכל לבם נפשם ומאודם, וכולם ירצו שיהיה רק טוב לכל כלל ישראל ולכל יהודי. ושיידעו שהדרך להיטיב עם כל עם ישראל ועם כל יהודי ויהודי היא רק כשמתפללים על כל עם ישראל שיזכו לטוב האמיתי, לטוב הנצחי; והטוב האמיתי זה שכל עם ישראל יזכו לחזור בתשובה שלימה בלי ייסורים, שיזכו לאמונה שלימה ולאהבת ישראל בשלימות; והעיקר שיחזרו בתשובה על עוון שנאת חיים שהיא השורש לכל הצרות ולכל החורבנות ולכל הגלויות ולכל האסונות ולכל ההסתרות ולכל הריחוק ממך.

ריבונו של עולם, תחזיר את על עם ישראל בתשובה שלימה בלי ייסורים על עוון שנאת חיים ועל כל העברות שבין אדם לחברו, כי המצוות שבין אדם לחברו זה הדבר החשוב ביותר, וזו תכלית התורה, ותכלית האדם, ועיקר מדרגת האדם; ולכן עיקר התשובה של האדם היא על המצוות שבין אדם לחברו.

ריבונו של עולם, תן לכל עם ישראל אהבת ישראל אמיתית שעל ידי זה נזכה לכל הישועות ולכל הברכות שבעולם ולהשראת שכינה ולגאולה שלימה."

איך מתפללים על עם ישראל שיזכו לתיקון עוון שנאת חיים ולאהבת ישראל?

האמת היא שאין כמו התפילות האישיות, בשפה שלך, במילים שלך, מהלב שלך, מהרגש שלך. אבל הרבה מאוד יהודים שקיבלו על עצמם לעשות חצי שעה על עם ישראל והם לא רגילים לדבר עם ה' בשפה שלהם, באו אלי ואמרו לי שקשה להם, הם לא מצליחים. ולכן ראיתי לנכון לכתוב תפילות לדוגמה בעניין התשובה על עוון שנאת חיים, כדי לעזור ולהמחיש וכדי לתת כיוון ורעיונות לעם ישראל איך להתפלל על הנושא הזה, אבל כמובן זו רק טעימה, וגם קיצרתי מאוד, יש עניינים שכתבתי במשפט אחד אבל אפשר לדבר עליהם עם ה' בלי סוף. וכל חכם יוסיף מדעתו בנושאים אחרים, ובדיבורים נוספים באותם נושאים. וכמובן, אפשר לתפוס משפטים מסוימים בתוך התפילה שבהם מתעורר לך הלב או שהם עיקר הבקשה (הדגשתי כמה משפטים כאלה בתוך התפילות), ועליהם לחזור שוב ושוב ברגש ובהתחדשות, כי חשוב לי להדגיש, שגם אם אין לך ממש דיבורים חדשים ומפורטים, עצם זה שאתה חוזר כל החצי שעה על המילים: "אבא, רחם על כל עם ישראל ותחזיר אותם בתשובה ברחמים, ותעקור מתוכנו את שנאת החיים, ושיזכו כל עם ישראל לאהבת ישראל אמיתית" - זה טוב מאוד! זה נפלא ומצוי! ואשרי חלקו של מי שיעשה את זה בתמימות. אבל זה ברור שכאשר יש בתפילה התחדשות וזרימה של עניינים רבים - יש לתפילה יותר חיות, ויותר קל לדבר עם ה' כדבר איש עם רעהו כמו שמלמד רבי נחמן.

תפילות לדוגמה: **תפילה שנזכה לדעת שתכלית התורה היא בין אדם לחברו**

"ריבונו של עולם רחם על כל עם ישראל, ובפרט על כל מי שיש לו השפעה על עם ישראל; רחם על כל הרבנים ועל כל הרבניות, ועל כל המשפיעים ועל כל המשפיעות, ועל כל המחנכים ועל כל המחנכות, ועל כל המורים ועל כל המורות, ועל כל ההורים, ועל המדריכים ועל המדריכות ועל כל עם ישראל; שכולם יידעו שתכלית התורה היא המצוות שבין אדם לחברו ואהבת ישראל,

שכולם יידעו שתכלית האדם היא להיות שלם במצוות שבין אדם לחברו ולאהוב כל ליהודי,

שכולם יידעו שעיקר מדרגת האדם נמדדת לפי מה שזוכה להיות שלם במצוות שבין אדם לחברו ולפי מה שזוכה לאהבת ישראל אמיתית,

שכולם יידעו שתכלית עם ישראל היא שיהיה שלום בין כל בני ישראל, שכולם יאהבו זה את זה, ויכבדו זה את זה, ובוודאי לא יזיקו ולא ירעו ולא יצערו זה את זה, ושלא יהיו שום פירוד ומחלוקת בעמך ישראל,

שכולם יידעו שתכלית העולם היא שכולם יחיו אחד עם השני באהבה אמיתית, בשלום אמיתי, בכבוד אמיתי,

שכולם יידעו שזה כל רצונך בבריאת עולמך, שזו התכלית, שזה העיקר, שזה היסוד, שזה השורש של הכול;

הצטרפו לשרשרת
התפילות
על עם ישראל:
02-6444250
שלוחה 26

האמונה, הוא ימצא אותה, כי הוא בא משם, יש לו פרוטקציה, יש לאדם יתרון גדול למצוא את האמונה, למרות ההסתרה העצומה שיש בדור הזה (דברים ל"א) ואנכי הסתר אסתיר. זאת ועוד - המצווה היחידה שיש אותה רק בעולם הזה - זה האמונה, כי כל מצווה יש אותה גם בעולם הבא, חוץ מהאמונה, כי מה שייך אמונה בה' לעולם הבא כאשר אתה רואה את ה'!

ולא רק זה אלא גם האמונה היא שורש כל המצוות, והמצווה הכי גדולה, כמו שרבענו אמר מצווה גדולה להיות בשמחה, שזו המצווה הכי גדולה, כי האמונה זה שורש כל המצוות, (תורה קע"ח) "שורש נקודות כל המצוות היא שמחה", ושמחה תמידית ואמיתית היא רק תוצאה של אמונה שלמה. וזה בעצם רמז בסיפורי מעשיות של אבדת בת מלך, שהיא האמונה, ובגלל העקשנות של המשנה למלך הוא מצא אותה, לכן עליו להיות עקשנים שהכל זה ה', וששום דבר לא יבלבל אותנו, ולא לעשות משום דבר מציאות, משום דבר שקורה ומשום בן אדם.

ורבענו ממשיך "צריך לחזור ולבקש אבדתו, והאבדה שלו היא אצל הצדיק וכו'" ולכן מי שמתקרב לרבעו ולתלמידיו ולתלמידים תלמידיו מתקרב לאמונה. שמעתי מילדה שאמא שלה, היה לה את המחלה הידועה, ואמא שלה, התקרבה לספרים של האמונה של הרב, והייתה כולה רק אמונה, וכאשר הרופאים אמרו לה שיש לה רק שעה לחיות, ומרוב שכל מי שהכיר אותה ראה שהיא מלאת אמונה, ורק אומרת מזמור לתודה, המשפחה שלה אמרו ביחד מזמור לתודה ליד המיטה שלה, והיא חיה בנס עוד כמה שבועות.

שנזכר למצוא את האבדה שהיא האמונה השלמה במהרה בימינו אמן.

רבי נחמן כותב בליקוטי מוהר"ן תורה קפח- "שקודם שיצא האדם לאוויר העולם, מלמדיו ומראיו לו כל מה שצריך לעשות ולעבוד ולהשיג בזה העולם", יוצא מזה שאדם צריך לדעת שיש לו מסלול, והמסלול הזה הוא מיוחד לפי שורש נשמתו, נכון שצריך לעשות את המקסימום להגיע ליעד שלו, אבל כשיש קושי או ניסיון, צריך לבטוח בה', שה' יודע את המסלול שלו, לעיתים הוא צריך לרדת, לעיתים הוא צריך שיקרה לו את הניסיון הזה וכו' - לכן צריך לסמוך על הנהג - שזה בורא עולם. כמו כן גם הדיווג שלו, שחז"ל אמרו שארבעים יום קודם יצירת הוולד קבעו לו את הדיווג והדירה וכו'. ועוד דבר חשוב יוצא מדברי רבנו - שהנשמה של האדם יודעת שיש רק את ה' בעולם, הנשמה הייתה למעלה והיא ראתה את השם, את אור האין סוף, יודעת שיש רק ה', שאין עוד מלבדו ושהכל לטובה, השם אוהב את האדם אהבת עולם, וראתה את הרחמים של ה' שהם אין סופיים, ואצלה זה ידיעה ברורה.

כמו שהיה מעשה עם רבי יהונתן איבישיץ, שאחרי פטירתו, הצדיקים באותו דור רצו שהוא יסייע להם בצרות שפקדו את הדור, והוא נלה בחלום ואמר את הפסוק ביהושע: "דימינו אלוקים חסדך" ונעלם. פרושו, שאנו מדמים את הנהגת החסד והרחמים של ה' לאלוקים להנהגת דין. אך בעצם הכל טוב, אין רע, גם במה שקורה לעם ישראל עכשיו. ועליו לחזור על האבדה לבקש אותה - את האמונה, ואם נהייה עקשנים אנו נמצא אותה, כמו שרבענו ממשיך וכותב "וכיון שיצא לאוויר העולם מיד נשכח מאיתו... והשיכחה היא בחינת אבדה...". האמונה זו האבדה העיקרית שיש לאדם לחפש, ולהאמין שהוא יכול להגיע אל האמונה, ואם לא יעזוב את הרצון למצוא את

הרב שלום מזור
מהמרצים הבכירים
של
"חוט של חסד"

ראש חודש תמוז

השגת אור תורה שבע"פ

חודש זה מסוגל
להבנת דברי התורה-
"להשיג אור תורה
שבעל פה"
הסימן לכך הוא
שבחודש זה הוריד
משה רבינו את
הלוחות הראשונות
(הפרי צדיק)

לקבלת חיווקים- 052-6672221

אין השמחה

שלמה

אלא אק דאזת לתלמידי חכמים

ביום חתונתך תלמידי חכמים
ילמדו ויברכו אותך לחיים מאושרים
בהשתתפות חד פעמית- בסעודת עניים

02-5308000

ילדון חידודון

איזה עונש קיבל קורח, האם הוא נבלע באדמה, או שהוא נשרף עם 250 מקטירי הקטורת?

תשובה פרשת נשא: חונת המזבח והמשכן בחודש ניסן, הגזל מחברו ונשבע לשקר מביא איל אשם 'איל הכיפורים' (ה, ח).

זאב יהודה אליאס, חיפה.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

חרוז של תודה

ברצוננו לשתף אתכם בסיפור תודה שהתרחש אצלנו במשפחה - בתקופה האחרונה אימצנו במשפחתנו 'חוק תודה לילדים', כיצד? כל דבר שלא נעים לנו, או שצריך עזרה - אומרים 15 פעמים תודה על מה שלא נעים ואז אומרים "מזמור לתודה" בשמחה... ופשוט רואים ישועה! לדוגמא, כאבי שיניים, כאבי בטן, משהו הלך לאיבוד, וכו'... ומדהים איך העניינים מסתדרים!

לאחרונה קרה מקרה ונשמח לשתף אתכם! לאחיינועם בת ה-3 נכנס חרוז קטן לאף, היא באה לאמא בוכה וספרה לה. אמא מייד ניסתה להבין מה קרה. בדקנו עם פנס ואכן ראינו את החרוז הקטנטן הוא היה עמוק בתוך האף... מה עושים עכשיו? אמא נלחצה והחלה לחשוב האם ללכת לקופת חולים? האם זה מסוכן? לפתע אמר ישי, "אמא, בואו נגיד תודה לה' שנכנס לאחיינועם חרוז לאף!". אמא שמחה ואמרה לילדים "ישי צודק! איך שכחנו? בואו נגיד תודה לה'!"

ישבנו, 4 ילדים קטנים ואמא והתחלנו להגיד

תודה לה' 15 פעמים "תודה ה' שנכנס לאחיינועם חרוז לאף!" ואז מזמור לתודה בשמחה... לא חלילה ששמחנו בכאב שלה, אלא הודינו לה' מתוך אמונה שהכל ממנו ולטובה.

כשסיימנו, אמרה אחיינועם: "אמא, קואב לי החרוז באף" אז אמא אמרה "בואו נגיד גם על זה תודה!" ואז המשכנו להגיד 15 פעמים "תודה לה' שכואב לאחיינועם החרוז באף!" ב"ה אחיינועם נרגעה, ושכחה מהחרוז באף... והלכה לשחק, גם אמא נרגעה מהדאגה ופשוט חיכתה לישועה. ניסינו לקנח את האף, להתעטש, אך כלום לא עזר.

כעבור שעה, עלה לאמא רעיון! היא קראה לאחיינועם ואמרה: "אחיינועם, בואי נרקוד ונקפוצ'!" אחיינועם אחזה בידים של אמא והחלה לקפוץ ולרקוד על הספה וכל הילדים מסביב מסתכלים בציפייה... כעבור דקה, מה ביצבץ מהאף? כמובן.. החרוז!! איזו ישועה! עמדנו כולנו וצעקנו בשמחה מזמור לתודה! תודה לה' ותודה לרב ארוש הצדיק על הכלי המדהים שלימד אותנו!

אמרנו תודה ויצא החרוז מהאף.

מדור ילדים שעשועון מגוון

מבוך מילים

לפנכם מבוך מילים, עליכם למצא את דרך היציאה ולאחר מכן לזהות את הפסוק הנכתב במבוך מתוך הפרשה.

כתבו את הפסוק והשלימו את החלק החסר

פתרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

בדיחות הדעת

שקרן אחד אמר לאשתו: ביום שתפתחי את הארון שבפינה מתגרשים! במשך שנים התאפקה, אחרי שנתיים כשהוא יצא מהבית פתחה האשה את הארון וראתה בפנים 4 ביצים \$ 20,000. כשחזר אמרה לו: לפי ההסכם מתגרשים.

אבל לפחות תסביר מה זה? אמר לה בעלה כל פעם שאני משקר עליך אני שם בארון ביצה. אמרה לו: נו, 4 שקרים בשנתיים זה סביר, אני מוכנה לסלוח על זה. ומה זה הכסף? אה זה? מהתבניות שמכרת...

העלון מוקדש להצלחת
שי בן מרי מרים, מורן בת יפה
ולזיווג הגון
ליפה אורנה בת בתיה חיה
♦♦♦♦♦
להקדשת העלון: 02-5308000

לקחת ולהראות אותם לסבתא ולסבא, לחברים, לגנות וכדו'. עם זאת, חשוב להדגיש שהגורם של הילד בציור על הקיר, הוא: החוויה החושית שהוא סופג. ומכיוון שהחוויה מציור על קיר זהה לחלוטין לחוויה החושית שניתן להפיק מציור על נייר או קרטון (שהרי בשניהם, הילד נוגע בחומר ומבין שיש לו את הכישרון להזיז את היד וליצור צורה כלשהי) אפשר להובילו בקלות אל המטרה: "איפה אפשר לצבוע".

מקדמים פעולה חינוכית

עושים זאת, על ידי מה שנקרא "חינוך מוקדם/הטרמה" מראים לילד דף חלק ודף מקושקש, מדגשים לו את ההבדל ביניהם: מלמדים אותו איך צובעים ואומרים לו: "פה אפשר לצבוע ופה (מצביעים על קירות וחפצים) אסור. אין צורך להכריז על "חָרָם צָבָעִים" עליו לאפשר לילד לצבוע (לא את הקיר כמובן) חשוב לפתח בילד את נושא הציור. אולם חשוב גם להגדיר לו היכן מותר לו לצייר. אם אחרי הכול הוא שוב צייר על הקיר- הבעיה שלנו היא "למה לא השגחנו על יוסי?" ולא "למה יוסי צייר על הקיר?". זיכרו בכדי להצליח נדרש מאיתנו: סבלנות, שליטה עצמית, הבנת הילד, חינוך מוקדם והרבה תפילה. המשך בע"ה בשבוע הבא.

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק יז'

ליוסי בן השנתיים וחצי, כבר שיעמם לשחק עם המשאיות והטרקטורים והוא החל להציק לאימו, שהייתה עסוקה בקיפול הר הכביסה השבועי. לאחר כמה ניסיונות של לך ושוב, החליטה גברת כהן להעסיק את יוסי בצביעה. היא הכניסה אותו לחדר הילדים, נתנה לו בריסטול לבן והוציאה לו את הצבעים של שרה'לה מהמגירה. יוסי שמאוד אוהב לצבוע, הרים את עיניו וחייך לאימו. היא שמחה וליטפה את ראשו באהבה. "זהו, עכשיו יש לי לפחות חצי שעה של שקט, אזדרז לסיים את קיפול הכביסה לפני שהתינוקת תתעורר "אמרה לעצמה, תוך כדי שהיא חוזרת לעבודת קיפול הכביסה בסלון.

השקט שלפני הסערה

בכי התינוקת העיר את גברת כהן מקיפול הכביסה והיא הזדרזה אל חדר השינה. בדרך היא העיפה מבט לחדר הילדים, לראות מה מתקדם עם הצביעה של הנסיך הקטן. השקט שהיה בשעה האחרונה, קצת החשיד אותה, והיא חשבה לעצמה: "כמה זמן הוא כבר יכול לצבוע?" התברר שההצעה להשתיק את יוסי עם הצבעים של שרה'לה "עלתה לה ביוקר". יוסי היה עסוק כולו בסיום "עבודת הגמר" שלו, בקישוט הקיר מעל המיטה של שרה'לה, כאשר כמעט כל החדר זכה לטיפול מקצועי מהצבעי הקטן. מה עשתה גב' כהן ליוסי, לא כ"כ משנה לנו. השאלה: מה אנחנו היינו עושים? כיצד אנחנו צריכים להגיב?

סבלנות, ועוד פעם סבלנות.

פשוט וברור, שאסור לאפשר לילד לקשקש על הקירות בבית. אבל נעשה לרגע הפרדה, בין הצורך לחנך או להדריך את הילד, לבין תגובתנו כהורים לאחר מעשה... כמו כן בבואנו להגיב על צביעת הקירות, עלינו לקחת בחשבון-התגובה ובעצמאות את גיל הילד. הורה שמיישם את הנקודות שדיברנו עליהם בשבועות האחרונים, והוא עובד על מידת הסבלנות ויישוב הדעת שלו, הוא אינו מתנהג בפזיזות ולא שולף "עונשים חינוכיים" מהמותן, מבין שאת הנעשה כבר אי אפשר להשיב. הקיר מקושקש וצבוע זאת עובדה. כרגע אין טעם לצעוק, זה כבר לא יחזיר את צבע הקיר למה שהיה. השאלה שצריכה

אבל למה על הקיר?

כמעט כל הורה מכיר את הסיטואציה, בה הוא עומד מול "צירת המופת" המרוחה באומנות מיוחדת על הקיר, כשהוא שואל את עצמו: למה לצייר על הקיר? האם נגמרו לו הדפים? תופעת הציור על הקירות מופיעה בדרך כלל, בין גיל שנה- לשלוש שנים. בגילאים הללו, תהליך הפנמת החוקים ומושג הגבולות נמצאים בראשית הדרך, עדיין הילד לא מבין מדוע כאן מותר ושם אסור? למה כשהוא מצייר על דף הוא מקבל מחמאה וכולם מוחאים לו כפיים, וכשהוא מצייר על קיר כועסים עליו? הציור על הקיר, הוא רק חלק משרשרת ארוכה של ניסיונות, בהם הילד מכיר את עצמאותו ולומד מה הם יכולותיו. לדוגמה: כאשר תינוק אוחד בפרץ ומצליח לכוון אותו אל פיו, הוא מבין שיש לו את הכוח לבצע את רצונו. כאשר ילד מצייר על הקיר הוא משאיר חותמת, משאיר עקבות, מסמן טריטוריה. הוא כאילו מבקש לומר לנו תראו אותי, רק אני יכולתי לצייר את זה, אני קיים אני כאן. (זה לפעמים גם הצורך של נערים להשאיר גרפטי בסגנון "היינו פה")

מה בכל אופן עושים?

הגישה הנכונה היא: שאין לנו לייחס לעניין משמעות רבה, זו לא תופעת קבע. הילד לא הולך לצבוע לנו את כל הבית ובדרך כלל לקראת גיל שלוש/ארבע התופעה נעלמת. הילד מתבגר, מאבד עניין בציור על הקירות ומתעניין יותר ב"ציורים ניידים", כלומר ציורים שאפשר

הרב שלום ארוש בקריאת קודש לעצור את הגזרות:

"אהבת ישראל במסירות נפש" ע"י שרשרת תפילה והתבודדות על עם ישראל, שרשרת שלא תיפסק במשך 24 שעות ובהם יעמדו יהודים מכל רחבי העולם ויתפללו לפניו יתברך על כלל ישראל ובכך יעצרו את המגפה.

כל יהודי ויהודיה, ילד וילדה, שיקחו חלק בשרשרת תהיה להם חלק בגאולה וכשיבוא משיח הוא יצביע על אלו שזכו לקחת חלק בגאולה "יהודי יקר! הצטרף עוד היום לשרשרת התבודדות ותפילה על עם ישראל. לא נניח להקב"ה לגזור גזרות.

האיץ כפאן ארצות בדדית באדיבות "חוט של חסד"

מסר מיוחד

אתה שייך
לעם ישראל
ועם ישראל
שייך לך!

בואו נעשה את זה:
02-6444250 שלוחה 26

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ב תמוז תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:09 תל-אביב: 7:25 חיפה 7:18 מוצאי שבת: ירושלים: 8:28 תל-אביב: 8:30 חיפה: 8:32 ר"ת: 9:01

פרשת קרח

ביקור חולים

"מוכרחים לבקר את החולה כמצות חז"ל..."

מעשה באדם (שאינו שומר תומ"צ) שהיה חולה במחלה קשה עד שהרופאים נתייאשו מחייו ואמרו שהמחלה סופנית וקיצו קרב. אשתו של החולה פנתה לידידה שלה ושפכה את לבה את ליבה ובכתה שאינה יכולה לראות את בעלה מתייסר כך ושאלה מה עוד אפשר לעשות.

פנתה אותה ידידה לבנה הרה"ג **רבי אברהם שולץ שליט"א** (מספר המעשה) ואמרה לו: "לא רחוק מכאן מתגורר יהודי צדיק, הוא כ"ק **האדמו"ר מביאלה (בעל חלקת יהושע)**, לך אליו ותבקש ממנו שיתפלל על החולה שימות במהרה ויגמל מיסוריו... הרי אין לו כבר כח לחיות למה עליו לסבול סתם יסורים..."

נכנס רבי אברהם לרבי, והגיש 'קוויטל' עם שם החולה והבקשה. להפתעתו שאל אותו הרבי: "ידוע לך, האם קיימו מצות ביקור חולים אצל היהודי הזה?" השיב ר' אברהם: "מי יבקר אותו? אין לו ילדים וגם לא משפחה קרובה". אמר הרבי: "מוכרחים לקיים מצות ביקור חולים, בפרט אצלו שאין מי שיבקר אותו. אך מכיון שאין בכוחותי ללכת לבקרו בעצמי, אני עושה אותך שליח לבקר אצל החולה בשמי..." והוסיף הרבי: "סע לביה"ח ותקיים מצות ביקור חולים כפי שהורו לנו חז"ל, תאמר 'בשם כל ישראל' ותמסור לו 'רפואה שלימה'."

הוא מסר את דברי הרבי לאמו וזו שכנעה אותו לקיים בשלימות את דברי הרבי (אף שלא היה מחסידיו). ואכן הוא נסע לביה"ח שם מצא את אשתו של החולה עומדת ביאוש ליד מיטת בעלה כמו ממתנה לרגע יציאת הנשמה. היא הופתעה כששמעה שהרבי מביאלה שלח את בן ידידתה לבקר את החולה ולאחל לו רפו"ש.

חלפו ימים ספורים ולפתע התהפך מצבו של החולה והחל להתאושש מיום ליום עד שנשתחרר מביה"ח. הוא שב לאיתנו וכתוצאה מכך חזר בתשובה וקיבל עליו עול תורה ומצוות. החל לשמור שבת ולהניח תפילין, והוסיף לחיות בבריאות עוד י"ח שנים נוספות.

מתוך מאמר

"ביקור חולים" כיצד?

יהודי ממקורבי חסידות סלונים נפל למשכב וגם רעייתו חלתה. שמע זאת **כ"ק האדמו"ר מסלונים (בעל התיבות שלום)** והלך עם אחד מחסידיו לבית החולה כדי לקיים מצות ביקור חולים. הם שהו שם זמן ארוך יותר מהרגיל עד ששאל אותם החולה באירוניה: "האם באתם ללון פה?"

להפתעתו הרבה השיב לו האדמו"ר: "אכן כן! מכיון ששמענו שגם אתה וגם זוגתך אינכם בקו הבריאות, הרי צריך שמישהו יטפל בילדכם כדי שתוכלו לנוח ולהחלים, לכן באנו יחד לשהות כאן כל הלילה ואתם תוכלו לנוח..."

הלמות עמלים

מצוה לבקר את החולים ולסדר כל הדרוש להם!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם יפקד עליהם" (פרק טז-כט)

ואמרו חז"ל בגמרא: אמר ריש לקיש רמז לביקור חולים מן התורה שנאמר: "אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל אדם..." [רש"י: "שבני אדם מבקרים אותם"]. מאי משמע? אמר רבא אם כמות כל האדם ימותון אלה שהם חולים ומוטלים בעריסתם [במיטתם] ובני אדם מבקרים אותם, מה הבריות אומרים "לא ה' שלחני" (נדרים לט:) [כלומר: מתוך זה שמבקרים אותם כשהם חולים אפשר לדעת "אם כמות כל אדם ימותון אלה"...]

בגמרא (נדרים לט.) מבואר, שעיקר התועלת שיש לחולה הוא כשמבקרים אותו בביתו, שכן הגמ' אומרת (לשיטת עולא) שאם החולה אסר הנאת נכסיו על חברו והלה בא לבקרו בביתו, לכאורה לא רשאי הלה לבקרו שהרי נהנה מההשתמשות בדירתו. ואומרת הגמרא שאכן ישיבת המבקר אסורה, אבל יכול לעמוד משום שהחולה לא הדירו אלא מנכסיו ולא מהדברים הנוגעים לחיותו של החולה, ומכיון שדברים אלו ניתנים לעשות בעמידה, מותר לו לעמוד בבית החולה אך לא לשבת שם.

מכאן ראייה שעיקר חיותו של החולה הוא בעצם הנוכחות בביתו ולענין זה לא הדירו החולה. וממילא ראייה שכך דרך המצוה ולא ע"י הטלפון. שאם יכולה המצוה להעשות אף דרך הטלפון היה מן הראוי לאסור על המבקר גם לעמוד בביתו שהרי אפשר להועיל לחולה גם בלי להיות בביתו, אלא מכאן שעיקר חיותו של החולה במה שמבקר בביתו ובהתאם לכך המצוה.

ואמנם בשו"ת מנחת יצחק (ח"ב סי' פד) כתב, שאף שעיקר המצוה כשמבקר בביתו של החולה. מכל מקום אם אינו יכול ללכת בעצמו, יכול לקיים המצוה, לכל הפחות פרט מן המצוה, באמצעות הטלפון. כגון לשמוע אותו בדיבורו ובכך להקל עליו צער מחלתו, או שבשיחתו עמו מעוררו לשוב בתשובה שזו אחת ממטרות ביקור חולים.

וכדברי הפלא יועץ: "ראוי לרופא ולכל הנכנסים אצל החולה להראות לחולה פנים שוחקות ולחזקו בדברים שלא יירא ולא יחת וכו' אלא יאמר לו שעכ"פ טוב ומועיל לרפואה להתפלל אל ה' ולהרהר הרהורי תשובה וכו' כי הוא הרופא האמיתי" וכו'.

לרדוף אחר השלום ולהתרחק ביותר מן המחלוקת!

נלמד מהפסוק: "ויקה קרח" (פרק טז-א)
ופירש רש"י: לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס: "ואתפלג", נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת."

שח הגר"ש פינקוס זצ"ל באחת משיחותיו: התורה מספרת לנו בפרשתנו שאש המחלוקת מכלה ושורפת גדולים וקטנים, רשעים וצדיקים, רח"ל. אוי למקום, לקהילה, לבית כנסת או למשפחה שפרצה בה מחלוקת, שאם היא פורצת אין לה מעצור, אלא היא כמו אש אדירה ופרועה שאינה יודעת שובע, סוחפת עוד ועוד לתוך מתלעותיה ומשאירה אחריה הרס וחורבן ושואה.

כשיש מחלוקת, הדבר הנכון ביותר הוא לדעת לשתוק: "המשכיל בעת ההיא ידום!" (עמוס ה-יג). לפעמים ברורה לאדם צידקתו, וחורה לו מאד עוולת חברו, והרצון להשיב לחברו מנה אחת אפיים מאוד חזק, אבל אם יתגבר על עצמו וידום, עליו נאמר (חולין פט). "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם עצמו בשעת מריבה שנאמר תולה ארץ על בלימה".

כל מחלוקת אפילו הקטנה ביותר - אומר הרב פינקוס - טומנת בחובה חורבן ואסון. אם מצאנו שויתר הקב"ה על שמו שנכתב בקדושה שימחה על המים כדי להטיל שלום בין איש לאשתו, נמצא שאם אין שלום זה גרוע ממחיקת השם רח"ל.

הקב"ה נוהג עם בריותיו כדרך שמתנהגים בני אדם. וכשם שאדם המתארח בבית שיש בו מריבות וסכסוכים קטנים, קשה לו מאוד לסבול זאת, ומחשבתו היא: הלואי שלא באתי לכאן, וכל רצונו לצאת משם מיד. כך גם הקב"ה, אינו רוצה לשכון בבית שיש שם מריבות, והוא מסלק את שכניו משם מיד.

לעומת זאת, אם קרה שאמרו לאדם בביתו מילה חריפה והוא שותק ומוותר על כבודו ואף לא חושב על העוולה שעשו לו ומוחה הדבר מזכרונו, הרי שגרם בזה להשראת השכינה בעולם ובביתו.

"יברח מסלע המחלוקת..."

בשליחות הראשונה של **רבינו החיד"א זצ"ל**, נמנע מלבקר בכמה מדינות בגרמניה, מפני להט המחלוקת שבערה שם אודות הגאון **רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל**. ופעם העיד על עצמו: "העדותי בכם היום כי לא מלבי לטפל בעסק זה, וכך נאה לאיש כמוני יברח מסלע המחלוקת ומאזרי זיקות".

כשהיתה פעם מחלוקת בסביבתו, התפלל לה' שיצילהו, וכך כתב על עצמו: "ובהעלות המנחה הלכתי לבית הכנסת סר וזעף, ובדמעי לב התפללתי לה' שיצילני ממחלוקת".

עפ"י מרן החיד"א

לזוותר על הרבנות...

כ"ק האדמו"ר מאו"רוב - רבי משה יחיאל אפשטיין זצ"ל שימש גם כרבה של העיר אוז'רוב. סבו **רבי לייבוש** מסר לו את הרבנות באופן רשמי. אולם בעיר היה רב נוסף. ואחרי מלחמת העולם הראשונה, התעוררה בקהילה השאלה: הלא אין שני מלכים משמשים בכתר אחד. לאדמו"ר מאו"רוב היה רוב מוחץ לצידו, שכן רוב תושבי אוז'רוב היו חסידי האדמו"ר, וגם חסידים אחרים נהרו אחריו.

אעפ"י שהיו ברור לו שאם יוכרע הדבר על ידי הצבעה יהיה לו רוב גדול, הצהיר הרבי ש"גדול השלום". הוא ויתר על הרבנות ועזב את אוז'רוב נחלת אבותיו, שהיתה יקרה לו מאוד.

במחיצתם

קר יותר ב"אש בוערת" מב"אש המחלוקת"...

פעם ליהטה אש המחלוקת בתוככי הישיבה הקדושה בה שימש הגה"צ **רבי הירש פאלי** כמשגיח רוחני. היה זה כאשר נמצאו בחורים שהביעו בפומבי התנגדות למינוי מסויים שנעשה ע"י ראש הישיבה. הללו אף נהגו במעשים שונים שמקומם יכירם בפרשת קרח... כששמע רבי הירש את אשר עשו, פרץ בבכי מר עד שלא חש בטוב ונאלצו להזעיק אליו רופא.

כאשר נשאל לעת זיקנותו, האם פנו אליו בקשר לענינים פנימיים שאירעו אז בישיבה. זעק רבי הירש מעומק לבו: "מחלוקת - זה אש!"

כי כך חש רבי הירש כאותה הגדרה נפלאה שאמרו בשמו של **רבי פינבל אפשטיין זצ"ל** אשר היה רגיל להמחיש לבני ביתו כמה חייבת להיות ההרחקה מאש המחלוקת, וכך אמר: "אם אעמוד בפני שתי אפשרויות, אש בוערת מצד אחד, ומחלוקת מצד שני, אבחר להכנס לתוך האש, כי שם קר יותר".

ר' הירש

איסור ליענות

שלא להתלוצץ על הזולת ולא להרבות שחוק וקלות ראש, ושלא לשבת במושב ליעים!

נלמד מהפסוק: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" (פרק טז-ט)

וכתב רש"י (מהתנחומא): ויקהל עליהם קרח - בדברי ליצנות כל הלילה ההוא, הלך אצל השבטים ופיתה אותם וכו'. ובמדרש (שוחר טוב תהלים א) דרשו חז"ל: "ובמושב ליעים לא ישב" - זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה? כינס עליהם את כל הקהל שנאמר: "ויקהל קרח את כל העדה" התחיל לומר לפניו דברי ליצנות.

התורה מגלה לנו כי האנשים שקמו לחלוק על משה לא היו אנשים פשוטים כלל ועיקר, הם היו "נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם". באה התורה ללמדנו בזה את גודל ההשפעה הרעה וההרסנית של הליצנות!

מוסיף הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל ומבאר: כאשר פורצת מרידה נגד המלך ועולה בידו להתגבר על המורדים ולהעבירם מן העולם כיצד מתארים כותבי ההסטוריה את המאורע? הם מגדירים את המורדים כאנשי בליעל שונאי העם וכו' אשר העיזו להרים יד במלך וכו' והמלך ביער את אותם מושחתים מממלכתו. אך לא כן בתורתנו הקדושה, כאשר באים לתאר את המורדים גומרים עליהם את ההלל: "נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם". הנשמע כזאת!!

אלא ללמדנו, שלא יאמין אדם בעצמו, יהיה גדול ככל שיהיה. והתפתה לחשוב שבתור נשיא בעדתו אינו מחוייב כ"כ להזהר במעשיו, אלא ילמד מכאן כיצד אפשר אף במעט דברי ליצנות כדי להעביר אפילו "נשיאי עדה" על דעתם ודעת קונם.

גם בפורים אסורה הליצנות...

סיפר תלמיד ישיבת קול תורה (הרב משה קלויזנר זצ"ל): "היה זה לפני כחמישים וחמש שנה ביום הפורים. הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** יצא מהיכל ישיבתו קול תורה, כשהוא שרוי בשמחה ובהארת פנים כדרכו, והנה נתקל במודעה שהיתה על לוח המודעות בה היה כתוב מעין "כל נדרי" לפורים: "כל ליצנותא ובדיחותא... הכל שרויין לך..."

"מיד כשראה זאת רבי שלמה זלמן נתכרכמו פניו. הוא תלש את המודעה ורץ לחדר האוכל כשהוא אוחז בה והחל לצעוק בזעם: "מי עשה זאת ומי העיז לכתוב כך...!!!" "האוכל נתקע לנו בגרון" כלשון המספר. הם ממש נדהמו לראות כך את רבם רבי שלמה זלמן, שלא היו רגילים לראותו במראה כזה כשהוא סר וזועף.

ארחות חיים

להחזיק ולתמוך בתלמידי חכמים שמקדישים עצמם כליל ללימוד התורה!

נלמד מהפסוק: "ולבני לוי נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלה עבודתם" (פרק יח-כא)

מפסוק זה לומדים על מצות מעשר ראשון שנתחייבו בני ישראל לתת חלק אחד מעשרה חלקים ללויים. וכתב החינוך (מצוה שצ"ה): "משרשי המצוה, לפי ששבט הלוי בחר השי"ת בתוך אחיו לעבודתו תמיד במקדש על כן היה מחסדו יתברך לתת להם מחיתם דרך כבוד, כי כן יאות למשרתי המלך שתהיה ארוחתם מזומנת להם על ידי אחרים שיכנינו להם, ולא יצטרכו הם ליגע בדרך זולתי בעבודת המלך היקרה..." ומסיים החינוך: "והמחיה משרתי האל-ל בממונו, ברכת השי"ת תנוח עליו בכל אשר יש לו. וזהו אמרם ז"ל (אבות ג-יג) מעשרות סייג לעושר.

כתב הגה"צ רבי חיים פלאגי זצ"ל (בתוכחת חיים - ויגש) על מעלתם הנשגבה של מחזיקי התורה: יחזיק התורה ולומדיה הרבה מאד, בין בגופו בין בממונו, תמיד כל הימים! ולא רק כאשר הוא עם הארץ שאינו יודע לקרוא בתורה כלל, אלא אפילו הוא יודע לקרות בתורה, מכל מקום כל שאין לו פנאי ללמוד מחמת טרדת סחורותיו ומזונותיו, בזה שמחזיק בידי תלמידי חכמים הלומדים בסיבתו, נחשב כאילו הוא בעצמו לומד. דהכי קיימא לן בכל התורה כולה "גדול המעשה יותר מהעושה".

לפנינו דברים נוקבים ומאלפים על נחיצות החזקת לומדי התורה בזמננו, כפי שכתב הגאון **רבי יעקב ישראל קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל** באגרתו **"קריינא דאגרתא - מב"ב"** וכך כתב: **"כי לא כימים הראשונים הימים האלה בדורנו הלזה. דור יתום והרוס בעוונותינו הרבים, כי בעוה"ר היהדות בוערת ונדרסת מכל צד רח"ל, והפריקת עול הוא נורא כל כך כמו הגויים רח"ל. ומתברכים בלבם כי בשרירות לבם ילכו ואין אומר השב. ולכבודו של הקב"ה כביכול ותורתו הקדושה אין איש שם על לב..."**

וההצלה היחידה שיש עדיין בידנו לכבות את שריפת התורה הוא הישיבות והכוללים. שתלמיד שנותן את מנחת שנות נעריו ללימוד התורה נחקקת היהדות בלבו להמשך שרשרת היהדות לו ולבניו..."

"ובוודאי בזמנינו אין לך דבר גדול וקדוש יותר מהחזקת הישיבות והכוללים. והתומך בהם נקרא אוהבו וידידו של הקב"ה וזכותו רב ועצום מאוד שאין לשער".

בשיחה אישית, בשעתו, עם ראשי השילטון, אמר להם רבינו הגרא"מ שך זצ"ל את הדברים הבאים: "כאשר אדם רואה בנין גדול וגבוה בן עשרות קומות, יש להבין שהיסוד של הבנין הוא חזק ועמוק מאוד באדמה, שאם לא כן אין אפשרות שיחזיק בנין גבוה כל כך. כאשר אתם רואים את בנין האומה הישראלית, שהיא האומה הוותיקה ביותר בין העמים, ונשארו עד היום קיימים בקיום כיהודים ללא בלבול שהיה אצל שאר האומות. על כן בהכרח שהיסוד חזק מאוד! **"ומהו היסוד של האומה? היסוד הוא ארבעת הכתלים של הישיבה.** של כל הישיבות! אותם בני תורה ובני ישיבות שלומדים בהם הם היסוד! ועל כן מי שרוצה בקיומו של עם ישראל ובקיום המדינה, הרי זה רק על ידי חיזוק היסוד!

"אנחנו בטוחים שכל זמן שמשכי לא בא, יהיו מלחמות. כי כתוב (ושעיה נז-כ) "הרשעים כים נגרש, כי השקט לא יוכל". ואפילו אם נהיה כאן עשרה מליון יהודים. ומה מבטיח שיחזיק אותנו לאורך זמן? ואם תהיה מלחמה בין המעצמות הגדולות, איזה חשיבות וערך יהיו לנו? רוסיה היתה מדינה ענקית ופולין היתה מדינה עם שלושים מליון איש ונעלמו בין לילה. וכך בעוד מדינות, ובמה החשיבות והכח שלנו? הרי מסביבנו ישנן רבבות מליוני-ערבים?

"אלא היסוד והכח של עם ישראל הוא רק כאן, בישיבות הקדושות! ומי שרוצה בטובת עמנו, צריך לעשות כל מה שבאפשרותו לחזק יסודות אלו, ולא דוקא בכסף, אף כי בוודאי שאם אין קמח אין תורה, אבל יש לחזק בעיקר את הרוח. את הרעיון וההבנה במה כוחנו האמיתי כנגד כל אויבנו".

תלויים ועומדים בנס...

סיפר הגרא"א דסלר זצ"ל, כי באחת האסיפות של ראשי הישיבות שהתקיימה בוילנא, התבטא מאן-דוהו כי נראה לו שהישיבות לא תתקיימנה לאורך ימים. משום שאין בסיס טבעי לפרנסתן ותמיד המה כמו מרחפות באויר...

הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי ז"ל שהיה נוכח באותו מעמד, השיב לו מניה וביה: "אל דאגת! התורה צריכה לעמוד בנס דוקא, כדברי חז"ל הקדושים, ומעולם לא היה לה שום בסיס טבעי!"

מרבצי תורה ומוסר

למען הצלת ישיבת ליקווד...

המעשה שלפנינו אירע בחודש טבת שנת תשמ"ב. רבינו **הגרא"מ שך זצ"ל,** עקב מצב בריאותו, לא עלה לישיבתו פוניבז' והיה יושב בביתו ועוסק בתורה כדרכו.

והנה נכנס הנכד ומודיע להרב שך כי הגאון רבי אריה מלכיאל קוטלר שליט"א מתקשר מליקווד כי יש לו ענין דחוף לדבר עם הראש ישיבה. ניגש הרב שך לטלפון והוא שומע מרבי מלכיאל כי חובות כבדים מעיקים על קיום הישיבה דליקווד (והיה זה בשנתו האחרונה לחיי ראש הישיבה דליקווד הגאון **רבי שניאור קוטלר זצ"ל). הוא התלונן כי אין כסף למשכורות. הספקים הודיעו כי ינתקו קשר עם הישיבה.**

לאחר סיום השיחה, ביקש הרב שך שיתקשרו לנגיד הנודע הרב משה רייכמן זצ"ל מקנדה. הרב שך ניגש לטלפון ופרץ בבכי קורע לב כשהוא זועק: "מה יהיה עם ישיבת ליקווד, הרי הישיבה עלולה להסגר".

ביקש ר' משה לדעת מהו הסכום הנדרש להצלת הישיבה והרב שך התקשר לליקווד ובישר את הסכום הנדרש. הרב מלכיאל אמר כי על מנת להציל את הישיבה, נדרש סכום עתק (בימים ההם) של מליון דולר!! חזר הרב שך והודיע לר' משה רייכמן על גודל הסכום.

ר' משה רייכמן נענה לבקשת הרב שך לתרום את מלוא הסכום, וכך זכה להעמיד את מרכז התורה לליקווד ולהצילה מהתמוטטות.

הלמות עמלים - ח"ב

עושה וגם מעשה להחזקת הישיבות

סיפר הגאון רבי בצלצל פנחסי שליט"א (ראש ישיבת ברכת אפרים): "בפעמים הראשונות שנסעתי לחו"ל עבור החזקת הישיבה, נתן **הגרא"ל שטיינמן זצ"ל** בידי מכתב מיוחד על הישיבה וצרכיה, ואף המליץ למקורבו (ר"י לוינשטיין זצ"ל) להתלוות עמי ביודעו שזה יכול להשפיע לטובה, ופעם אף צייד אותי במתנה לאחד הגבירים, בקבוק יין ביתי שעשה הוא בעצמו".

פעם בהיותי עמו בחדרו שאלני על מצב הישיבה רוחנית וגשמית. וכששמע שהמצב הגשמי קשה מאוד והישיבה שרויה בחובות גדולים, הוא חיזק את רוחי ולמד עמי בהרחבה את הפיוט "ידיד נפש" ודיבר בעומק הנאמר בו ובשבח מחברו בעל הספר **חרדים - רבי אלעזר אזכרי זצ"ל**.

לאחר מכן ניגש לארון שבחדרו. השתהה שם מספר רגעים כשהארון פתוח וניגש אלי עם כמה עשרות אלפי דולרים ומסרם לידי כשהוא מציין שזה נותן לי כהלוואה. הוצאתי פתק עליו רשמתי וחתמתי שקיבלתי הלוואה בסך הסכום הזה. מאותה שעה פעלתי ככל האפשר לארגן ולהשיג את הסכום כדי לפרוע את החוב. כאשר הגעתי אליו לאחר זמן כשהסכום בידי, פנה אלי בתימהון ואמר לי: "לא! זה לא צריך להחזיר!"

הרב שטיינמן סבר שראשי הישיבות המבקרים בחו"ל יש בזה זיכוי הרבים לזכות את נדיבי עם בזכות התורה. באחד הימים נפטר נגיד ידוע ומפורסם שהשאיר בעזבוננו סכום עתק, אמר לי הרב שטיינמן: "לו היה לו שכל, הרי יכול היה בכסף הזה להקים הרבה תורה ולזכות לעצמו בעולם הבא, ועכשיו הכל נשאר כאן....

מתוך מאמר

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

צריך לשנות – אבל איך?!

לפני שבועיים עמדה אשה שהתקשתה בעמידה באוטובוס בשכונת בית-וגן ירושלים. במושב הקדמיים, ישבו שני בחורים צעירים. אומר אחד לשני: 'אולי נקום בשבילה?' והוא עונה: אם לכל אשה במצב-מיוחד תקום, אז הרי לא תשב אף פעם.

והיא שומעת! צריך לומר עוד פירושים?!

* * *

הערתי פעם לבחורים שישבו על גדר-אבן, ומסיבם הר של קליפות גרעינים 'מי ינקה את זה אחריכם?' והם לא התבלבלו לרגע וענו: 'אתה'!

הבחורים האלה בהמשך מתחתנים ומקימים בתים, ואז פוגשים אותם כהורים מעניקים לילדיהם גיבוי מלא על ההפקרות.

'הילד שלי שרט לך את האוטו עם האופניים? אני פטור'!

וכי גם משמירה על ילדך אתה פטור?!

ופעם אתה פוגש ילדים צורחים צרחות אימה, בקולות מחרידים ליד הבניין שלך – לא במהלך משחק, אלא כ"שעשוע" בפני עצמו – והשעה: 11:00 בלילה!

איפה ההורים? לידם!

והם אפילו לא מבינים מה לא בסדר בהתנהגות!

ואחרון לא חביב: ילד בן 8 מצווה עליך: תדליק מזגן – תסגור חלון.

שמעתם?...

יש לי עוד המון דוגמאות – אבל אני בטוח שהתמונה מוכרת.

* * *

לענ"ד כל הדוגמאות הללו, וגם הדחיפות, נובעות מאותו מקור: כאילו "בשבילי נברא העולם – הכל מגיע לי", "אני ואפסי עוד"!

צר לי שאני כותב את זה, אבל אנשים אלו שכחו את הקב"ה ואת השולחן-ערוך שלו. אלה לא נמצאים בתוך החיים שלהם! "לי יאורי ואני עשיתי".

כדי לשנות את זה צריכים הוריהם "להיוולד מחדש", כי מדובר כאן בחסך של חינוך שמתפרס על פני דור שלם. אך לא רק על חוסר חינוך אנחנו מצרים, אלא לפעמים מדובר על חינוך-להיפך!

הלוואי ואתם תצליחו לשנות משהו, אך לדעתי יהיה מדובר ב"נס" משום שאלו הזקוקים לכך כלל לא מכירים בחסר שלהם, בצורך שלהם!

צריך לשנות – אבל איך? אפשר להתקשר 02-5671812

בכבוד רב, מ.ב. מליק – ירושלים

הפעם אנו מעבירים את רשות-הדיבור, לקורא נכבד ששלח לנו מכתב עם דברים היוצאים מן הלב. דבריו הנוקבים מובאים כפי שהם, מלבד שינויי עריכה מתבקשים:

מזה שנים רבות אני עוקב אחר עבודתכם העיקשת והמסורה להנחיל ערכים נעלים לציבור.

קראתי את המאמר העוסק בלקח הנלמד מאסון מירון הנורא: 'לא לדחוף' וזה עורר בי צורך לכתוב.

'לא לדחוף' זה דבר שנכנס תחת הכותרת של "כל תלמיד חכם שאין בו דעת... טובה ממנו" (ויק"ר פ"א ט"ו) וכהסבר ה'עלי שור' (חלק שני שער ראשון) זה כולל את המושכלות הפשוטות של הנהגה בדרך-ארץ.

האם כדי ללמוד את הדבר היסודי הזה אנחנו צריכים להגיע לכזה אסון?!

* * *

בהרבה הלוויות של גדול בישראל הדבר חוזר על עצמו.

בהלוויה של בעל 'שבט הלוי' זי"ע זה נגמר באסון כפול – האם גם אחרי זה קשה להבין שדחיפות לא מכבדות את הנפטר?!

ואני נזכר בהלוויה שהתקיימה בתל-אביב כאשר ראש ישיבת הישוב החדש זצ"ל הלך לעולמו. מדובר ברחובות צרים בצפון העיר, אלפים השתתפו בהלוויה אך לא הייתה דחיפה אחת. משמע זה ייתכן. זה אפשרי.

מה כל-כך קשה בזה? מדוע זה לא משובל-ראשון?

כשהיינו ילדים ידענו שלא נדחפים – וודאי שלא בין מבוגרים.

אפילו כאשר זרקו סוכריות על חתן, ורצנו לתפוס, מעולם לא דחפנו: כל אחד ניסה לתפוס, אך אף אחד לא העלה על דעתו שלשם כך הוא ידחוף את חבירו.

והיום? ילד שינהג כך יזכה לכינויי גנאי...

וכאשר חוזרים הילדים להוריהם עם השלל, הם עוד זוכים למחמאות.

* * *

אך 'לא לדחוף' זה רק קצה הקרחון של הבעיה.

אני לא בא לקטרר ח"ו. אני כותב מדם ליבי!

ישנן כל כך הרבה "מושכלות" שכל אדם נורמטיבי אמור להיות מצויד בהן, ולצערי הדור הזה חסר אותם. לקחו את ה"בשבילי נברא העולם" יותר מידי כפשוטו... הכל מגיע לי. הפירוש האמיתי הוא בשבילי נברא העולם – לתקנו.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

{ אז נדברו }

פרשת קורח תשפ"א | לסדר: "אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל" | גליון מספר: 516

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

אנא/אקראא הוצאה לאור/אוסף
ל' הספר 'אהבה'

ובקוים/אנא/אקראא/אוסף
הזנין.

37 יולי/און - 0527683095

התחדשנו בס"ד:

מהיום ניתן שוב לקבל את
הגיליון בשירות פקס
באמצעות שיחת טלפון:

0795319191

(ניתן לפעול לפי ההוראות
המפורטות שם.)

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,
חיפה

תודה מראש!!!

ראש חודש שמו"ז - זמני שמיטה ממשמשים ובאים...

השבוע בדף היומי היה לנו דף אחד ממש מלחיץ... דף נו. עם תוספות עעעענקיים שתפסו כמעט את כל העמוד!!! אוהו... איזה מלחיץ... אני מתאר לעצמי שיש כמה למדנים שלא מבינים על מה אני מדבר... מה פה מלחיץ... אבל כמדומני שחברים שלי- ברמה שלי מבינים על מה אני מדבר... תבין: כשאני מגיע לדף גמ' ורואה כזה תוס' אימתני שמשתרע מול עיני... אני מקבל רושם שכנראה מדובר פה בסוגיה נורא מסובכת... ואז המוח שלי כבר מראש שולח פקודה שאין סיכוי להבין מה כתוב כאן... (מי שמבין על מה אני מדבר לא צריך להרים את היד...)

אז זהו!!! שבמשך שנים ככה הבנתי- שתוס' ארוכים זה אומר שיש פה סוגיה מסוכנת להבנה... עד שעם השנים קלטתי שזה סיפור אחר לגמרי!!! כל פעם שאתה רואה דף גמ' עם תוס' ענקיים. אתה יודע מה זה אומר??? זה אומר שהגמ' פה הזכירה משהו ששייך או לסדר זרעים או לסדר טהרות!!! (דוק ותשכח... כל דף גמ' שעשיר בתוס'... כנראה שיש פה לכה"פ איזכור ששייך לזרעים או לטהרות...) מה יש??? פשוט מאוד: היות ובסדר זרעים וטהרות לא זכינו שיש גמ'... והרי לתוס' יש המון המון חידושים בזרעים בטהרות... דא עקא שאין לו איפה לפרוק את זה... כי אין גמ'!! ממילא נוצר כאן סכר של מתיקות התורה בזרעים... שברגע שתוס' רק מגיע לגמ' שמזכירה בדרך אגב משהו בסדר זרעים... הופה... בבת אחת פי פערתי ואשאפה... בבת אחת נפרץ הסכר ותוס' פורק עלינו את כל התורה שיש לו בנושא הזה בסדר זרעים... זה מה שקרה בדף היומי השבוע... הגמ' הזכירה בדרך אגב איזה משנה במסכת דמאי שעוסקת בתרומות ומעשרות... תוס' רק ראה שהגמ' מזכירה מילה בסדר זרעים... בום!!! בבת אחת נהיה צונאמי של אהבת תורה ותוס' שופך עלינו את כל המתיקות וערבות טוב התורה שיש לו בסדר זרעים...

ממילא אל תקח ללב! אם אתה רואה דף שיש בו תוס' ארוכים... זה לא אומר שיש פה סוגיה מלחיצה... תוס' מתקיף אותה במלא שאלות מסובכות... לא!!! זה בסה"כ סוגיה של אהבה... תוס' בסה"כ פורק פה את כל מה שפרה רוצה להניק בסדר זרעים או טהרות ממילא תסחף אחריו... תכנס איתו לממצב... תשתתף איתו במשתה כיד המלך שהוא עושה כאן בסדר זרעים...

עד כאן כתבינו לענייני דף היומי... כעת: כלפי מה הדברים אמורים???

על אותו משקל... אוטוטו מגיעה שנת השמיטה!!!!!! ו... וברגע שמגיעה שנת השמיטה... התחושות שלנו מאוד מזכירות את הדף מלחיץ בדף היומי... יש כאלו שרק מגיעים לשנת השמיטה... הם רק נזכרים בהלכות המסובכות ובאוצר בית דין ובפחים מדיפים... אוה... איזה מלחיץ... אין לי כח לשנת השמיטה... כן... אני מבין אותך!!! גם אני פעם הייתי נלחץ מדף גמ' עם תוס' כאלו ארוכים... אז זהו!!! שיום אחד הבנתי שזה לא תוס' מלחיץ... זה בסה"כ תוס' אוהב... זה תוס' שמאוד מאוד אוהב סדר זרעים... וכאן הגמ' נתנה לו הזדמנות לפרוק את התורת חיים שיש לו בסדר זרעים... על אותו משקל: הגיע הזמן שנבין ששנת השמיטה היא בסה"כ שניתנת לנו הזדמנות לפרוק את האהבה שלנו לארץ ישראל... ביום יום אין לנו את זה... זה לא דבר מלחיץ... זה בסה"כ דבר מרגש... הסיבה שיש כל מיני הלכות ומנהגים ושיח ובלגן סביב שנת השמיטה... זה לא בגלל ששמיטה זה משהו מסובך וקשה... אדרבה... ההיפך הגמור!! השיח סביב שמיטה נובע בגלל שזו מצוה חביבה שאנחנו מחפשים לפרוק את הרגשות שלנו עליה...

מי שמאוד מאוד לא מתחשק לו... בעזה"ש אנחנו נשתדל לארגן לו כל מיני דרכים עוקפות וחילופיות שהוא לא ירגיש את הדקירה של שנת השמיטה... אבל למה??? למה להסתכל על זה ככה?? למה להסתכל על שנת השמיטה עקום כמו שאני הסתכלתי פעם על תוס' ארוך?? הגיע הזמן שנבין שאלטער זיידע שלי ושלך... כשהוא היה מגיע בגמ' בסוכה לסוגיה של "הלוקח לולב מחבירו בשביעית" הוא היה נתקף בכזו ערגה לארץ ישראל... העיניים שלו היו מתמלאות בדמעות והוא לא היה נרגע עד שהוא היה הולך לקופה הירוקה!!! הקופה של קרן קיימת לישראל ומשלשל בה כמה רובלים... (כן... מה שהיום נקרא קק"ל הרי לפני שמונים שנה זה היה קופת צדקה מיוחדת לחזק את ישוב א"י... שכל יהודי שלא נרדם בלילה מרוב געגועים וערגה לארץ ישראל... היה מכניס לקופה של קק"ל עוד כמה רובלים וזה היה מרגיע אותו...) אז אני הנכד שלו... שנמצא כאן בארץ ישראל... ובעוד שלושה חודשים בדיוק מתקדשת עלינו שנת השמיטה... שאני אעשה לעצמי בלב אאאוף הגיע שמיטה??? למה מגיע לי העונש הזה?? וכי בגלל שאני גר בארץ ישראל ואוכל מפריה ושבע מטובה לכן נגזר עלי שהלב שלי יהיה אטום לגמרי ולא יהיה לי שום רגשות קודש לארץ ישראל??

תחשוב שהגר"א והבעש"ט ומוהר"ן מברסלב ור' אלימלך מליזענסק וכל אותם קדושים אשר בארץ המה... שאנו נוסעים לציוניהם הקדושים מתוך רגשי קודש... הרי הם ניסו בכל דרך להגיע לארץ ישראל... הם ממש סיכנו את חייהם כדי לזכות להגיע לארץ ישראל ולא זכו!!! ואילו אנחנו מוותרים בשמחה על הזכות שיש לנו להיות כאן... ואנחנו עסוקים בלחלום בערגה מתי נזכה לפקוד את ציונם... תגיד לי: מי פה נפל על הראש??? לא נראה שיש פה משהו עקום? אז זהו שהתוס' הגדול מתחיל להתקרב!!! שנת השמיטה מתחילה להתקרב אלינו... ואנחנו נחליט איך לקבל את פניה... אנחנו!!! שמעת?? אנחנו!! זה תלוי בי ובך... אם נחליט לאהוב את המצוות התלויות בארץ... אנחנו נמצא דרך איך להאזיב את זה על עצמנו... ואם נמשיך להתרפק על אדמת אירופה הארורה בינו יולי אוגוסט... אל תתפלא שהנחיתה היישר לשנת השמיטה תהיה נחיתה קשה... פרטים עוד יבואו!! עוד נדבר על זה... אבל דבר ראשון תביע נכונות... תביע נכונות לאהוב את מצוות התלויות בארץ... תחליט שאנחנו הולכים על הכיוון הזה...

“

למה יש כ"כ הרבה תינוקות

שנשבו??

יש את המעשה המרגש בגמ' (גיטין נח) שכולנו גדלנו עליו... "מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לדרך גדול שבדומי אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים הלך ועמד על פתח בית האסורים ואמר "מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזה" ענה אותו תינוק ואמר "הלא ה' זו הטאנו לו ולא אבו בדרך הלך ולא שמענו בתורתו" אמר מובטחני בו שמורה הוראה בישראל, העבודה שאני זו מכאן עד שאפדנו בכל ממון שפוסקין עליו, אמרו לא זו מושע עד שפדאו בממון הרבה, ולא היו ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל ומנו רבי ישמעאל בן אלישע... סיפור מבהיל... ר' יהושע הצליח בטיבעות עין חדה לזהות דרך החלון של בית האסורים שהילד הקטן הזה עם הפיא'ת... (לכאורה כאן המקור למושג של פאות מקדימה) הרי זה הקטן גדול יהיה... והוא עתיד להיות הליגער ר' ישמעאל בן אלישע שהרבש"ע פונה אליו באופן אישי, ישמעאל בני ברכני...

השאלה היא: איך באמת ר' יהושע זיהה שהילד הזה

עדין לגדולות?? הרי בסה"כ מה קרה שם. ר' יהושע התחיל פסוק 'מי נתן למשסה וכו' והילד בסה"כ ידע להשלים את הפסוק... נו... זה שילד יודע פסוק בישעיה בע"פ... זה כבר אומר שהוא עתיד לצמוח דער הליגער ר' ישמעאל בן אלישע?? **אלא מוכרחים לומר שיש במעשה הזה רובד יותר פנימי...** ש... שנוגע להרבה הרבה ישמעלקע בדורנו שגם הם נמצאים בבית האסורים...

העניין הוא כך: כשר' יהושע הגיע לבית האסורים והוא ראה את הילד היהודי הטהור הזה ששבו כעת במקום הכי גרוע... ר' יהושע נשבר מזה מאוד... היה לו בלב תחושה ש... שדלאבוננו הרב די מוכרת בדורות האחרונים... **אתה יודע מה שבר את רבי יהושע???** זה בדיוק מה ששובר אותי כשאני רואה את השכן החילוני שלי... מול הבית שלי יש שכנים חילונים... יש להם ילד קטן... ילד בן שלוש!! והוא ילד יהודי!!! הוא בן של אברהם יצחק ויעקב... ויש לו טוהר טבעי של ילד... עדיין לא הספיקו לקלקל אותו... הוא ילד בדיוק כמו הילד שלי... שניהם אוהבים להתגלש במגלשה (ולא באינטרנט...) שניהם אוהבים איגול... והכי הכי: שניהם יהודים!! ואני מסתכל על הילד של השכנים והלב שלי מתפלץ... הילד היהודי הטהור הזה הולך לגדול חילוני לגמרי... הוא לא ידע שמע ישראל... הוא לא יידע שה' רוצה קשר איתו... כואב לי הלב עליו... שתבין: בשלמא ההורים שלו... נו... הם מחללי שבת... הם שונאי דת... ועד כמה שיש להם בחירה אז קי"ל שאדם מטמא עצמו מעט מטמאין אותו הרבה... נו... מבחינה מסוימת יש עליהם טענות למה הם כאלו... אז גם אני שונא אותם... (ובמקביל... ללא כל סתירה אני מצווה לעזור להם מדין כי תראה חמור **שונא** רובץ תחת משא...) אבל הילד הטהור שלהם... הוא עדיין נקי... ניטרלי... הוא לא טעם טעם חטא... והוא נולד לתוך החטא!!! **הוא תינוק שנשבה!!** הוא הולך לגדול כמו חילוני גמור שלא באשמתו... וכואב הלב עליו... הוא הרי יהודי!!!

אז למה?? למה הוא נולד בבית הזה?? זה מסוג השאלות הקשות ביותר באמונה... שאנחנו כמובן לא אומרים את זה בנימה של שאלה (כי יהודי לא שואל שאלות) אבל עכ"פ אנו אומרים את זה בנימה של קינה... מי נתן למשסה יעקב וישראל לבוזהים...

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

אפילו יאמר לך על 'מינה' שהוא שמאל...! ! !

מילה אחת על הזעזועים הפוליטיים הפנים ארציים המטרידים אותנו... כולנו כעת כועסים על דמות מסוימת מהימין שהלך לשמאל ומאיים על כולנו בממשלה נגד הדת... אנחנו כועסים על הבגידה שלו... איך הוא בגד בכל הערכים שהוא נאמן אליהם והלך לשמאל... **אבל אני כעת לצורך העניין... אני נחלץ להגנתו...** אני טוען שאנחנו בתור חרדים לא אמורים לכעוס עליו שהוא חבר לשמאל... אל תשכח שאנחנו מחונכים **שאפילו יאמר לך על ימין שהוא שמאל...** זאת אומרת: אם גדולי ישראל היו אומרים לנו ללכת עם השמאל... היינו הולכים?? כן!!! כי **אפילו שיאמר לך על ימין שהוא שמאל...** אם ככה: אז מה אנחנו רוצים ממנו?? למה אנחנו באים עליו בטענות?? בשלמא המיזרחיסטים נו... אצלם ימין זה ערך קדוש ללא הבחנה... אבל אנחנו הרי כן ערוכים לאפשרויות שיאמר לך על ימין וכו'... אז הגיע פה יהודי והפעיל שיקול דעת והחליט על ימין שהוא שמאל... אז מה אתם רוצים ממנו?? **אה... מה אתה אומר... נכון הצלחת להרגיז אותך??** אבל למה? למה אני לא צודק? נו... למה? כי נכון... נכון שאפילו יאמר לך על ימין שהוא שמאל... **השאלה מי???** מי יאמר לך על ימין שהוא שמאל... מיי? האם תלמיד חכם שכל כולו דבוק לרצון ה' ודעתו דעת תורה!!! או אדם מן השורה שיש לו תאוות שלטון ומסור למידות רעות שלו...

זה פה הסיפור!!! כלומר: הבוחרים שלו שכעת אוכלים את הכובע למה בחרנו בו... על מה הם צריכים לאכול את הלב?? או... טעינו... חשבנו שהוא ימני והתברר שהוא שמאלני?? חשבנו שהוא נאמן לערכי הימין והתברר שלא?? **לא!! לא זו הנקודה!!!** ע"פ ההשקפה האמיתית התסכול שלהם אמור להיות... או... טעינו... נתנו לבן אדם שהוא **נישט דעת תורה** - לנהל אותנו!!! אני לא יודע האם לאנשים שבחרו בו יש את השכל להבין את זה... אבל אנחנו בודאי ככה אמורים להבין... כי לנו אין התנגדות חד משמעית לשמאל... **לנו יש עקרון אחד ויחיד!!** אנחנו מחויבים לרצון ה'... לא ימין ולא שמאל לא קדימה ולא אחורה... רק רצון ה'!! והיחיד שיועד לכיון לרצון ה' זה רק תלמיד חכם שכל חייו דבוק בתורה וכנוע לדעת ה'... רק הוא יכול להיות נטול נגיעות אישיות ולהצביע לנו "זו הדרך לכו בו כי תאמינו וכי תשמאלו" (ישעיה ל') כל אחד אחר... מי שזה יהיה... כבר לא משנה מה גודל הכיפה שלו וגם לא משנה אם הוא דתי או רפורמי... שניהם לא רלוונטים... זה בדיוק כמו שלא משנה אם שתיים ועוד שתיים זה ארבע או שבעת אלפים... שניהם תשובות לא נכונות... **כלפי מה הדברים אמורים??**

בשנים האחרונות ישנה מנגינה חדשה... יש חרדים שכבר די... נמאס להם מהגישה הנינוחה והממוצעת של גדולי ישראל... די... הגיע הזמן קצת להתחדש... מחפשים משהו מרענן... איזה עתיד מעניין יותר... ושיאשר בינינו... אני די מבין אותם... גדולי ישראל בדרך כלל לא מפתיעים במהלכים שלהם... הרבנים אף פעם לא מנסים לעורר סערה ולהוביל מהלכים חסרי תקדים... לא שוברים את ההגה יותר מידי מינה ובודאי לא שמאלה... הכל ממוצע... ללכת בין הטיפות... ודי... אנחנו רוצים משהו קצת יותר חי... יותר חד... חותך... מנהיגות... מוביל...

אז בכה... רצייתם? קבלתם!!! קבלנו שתי מפלגות דתיות עסיסיות ועליצות לגמרי שדוהרות עם כל הכח!!! אחד שובר כעת לגמרי שמאלה... השני לוקח את כל ההגה קיצוני מינה... ובין כך ובין כך אבדה הנערה... **מה המכנה המשותף בין שניהם??** שזה אומר לך על ימין שהוא שמאל... וזה אומר לך על שמאל שהוא ימין... **ותכל'ס... שניהם נישט דעת תורה!!**

אני חייב להודות בכנות: אם אני הייתי בממשלה במקום שלהם ככל הנראה לא הייתי מתנהג אחרת... סו"ס חז"ל אומרים: שכשאדם עולה לגדולה, מי שאומר לו לרדת ממנה הרי הוא כופתו ומניחו לפני ארי... חז"ל מעידים שזה ניסיון מאוד מאוד קשה שא"א לעמוד בו!! נקודה!! ממילא אני נאמן לדברי חז"ל ולכן די ברור לי שאם הייתי בסיטואציה הזו אני גם הייתי הולך שמאלה... אבל ברגע האחרון... ממש בשניה האחרונה בסוף הייתי יורד מזה... אתה יודע למה? כי אאאוף... יש לי רב!!! יש לי דמות של דעת תורה שאני עושה ככל שהוא מורה לי... והוא עושה לי חיים קשים והוא כבר הוריד אותי מכמה וכמה עצים שטפסתי עליהם... וגם כאן הוא היה עושה לי חיים קשים... והוא היה תופס אותי באוזניים ומוריד אותי מזה... ולכן אתה יכול להיות רגוע!! עלי אתה יכול לסמוך... לא בגלל שאפשר לסמוך עלי... אלא בגלל שיש מעלי דעת תורה שבסופו של דבר מעמידה אותי במקום...

אז זהו... שכאן אין לנו את זה!!! יש לנו עסק עם בני אדם עם תאוות שלטון נורמלית כמוני וכמוך (ובנקודה הזו אני לא מגיע אליהם בטענות...) אבל גם אין להם דעת תורה שתאזן אותם (וכאן אני כבר כן מגיע בטענות... בעיקר לחרדים שבינינו שפוזלים לכיוונם) אז הנה... רצית מישור ללא דעת תורה?? בבקשה... קבלת... וזריתי פרש על פניכם... טול לך מה שהבאת...

ידידי וחברי המתנחלים... אני מרשה לעצמי לומר לכם מילה רק בגלל שיש לי משהו אישי איתכם... יש לי אהבה גדולה לארץ ישראל... ולמצוות התלויות בארץ ובפרט לשמיטה... ואני אוהב אתכם כיהודים יראי שמים... אבל תרשו לי לומר לכם דבר אחד שמאוד חסר לי אצלכם

איפה הרבנים שלכם?? איפה הם?? איפה?? כן... יש!! יש לכם רבנים!!! ברור שיש אצלכם רבנים חשובים... אבל היא גופא: למה צריך לנחש שהם קיימים? למה צריך לחפש אותם בנרות?? למה כצופה מהצד זה נראה שהרבנים מונחים בקרן זוית... נכון שהתורה מונחת בקרן זוית... אבל התפקיד שלנו זה לקחת אותה עם כל הכח ולהציב אותה במרכז... אם אתם צריכים לעשות חשבון הנפש... זה לא ימינה ולא שמאלה... אלא מרכז!! איפה התורה הקדושה? הגיע הזמן שתציבו את התלמידי חכמים שלכם במרכז!!! שכל אחד כמוני וכמוך שיש לו נגיעות אישיות... שלכה"פ בפומבי יצטרך להיות כפוף לרבנים!! אבל בינינו עזוב... מה אני רוצה מציבור המתנחלים... אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו... עזוב... בא לא נפנה אליהם... **בא נפנה אל עצמנו!!!** בינינו לבין עצמנו... לנו יש לפעמים כל מיני רגעים שאנחנו פוזלים לכיוונם... די... עזוב אותך המערכת החרדית הכבדה והמסורבלת הזו... כל דבר רבנים וחתימות... עזוב... אני רוצה מישור שיתפוס את העסק לידיים ויתחיל להזיז עניינים... מכיר את המחשבות האלו?? איך פעם ראיתי מישור שחלל מודעה אפיקורסית... **"רבנים, תפסיקו לדבר, תתחילו לעשות!!"** אז זהו שאותו אחד כעת קיבל מה שהוא רוצה... הוא חיפש כאלו שעושים... אז הנה... הוא קיבל כאלו שרוצים לעשות בכל מחיר על הגב של כולם... כן... הוא צדק במודעה שלו!!! מפרע לך שהרבנים לא עושים?? הרבנים ימשיכו לא לעשות---- את מה שלא נראה להם נכון... אשרינו שיש לנו רבנים עם דעת תורה שהם לא עושים בכל מחיר!!! לא כל דבר צריך לעשות... אז הנה... כעת יש לנו מישור שבו עורר לו לעשות שינוי... לעשות מהפך... רחמנא לישזבן מגונדא דיליה...

מובטחני בזה שמורה הוראה

בישראל יהיה!!!

המשך: **עכשיו אני אגלה לך סוד:** דווקא הילד של השכן החילוני... דווקא הוא פחות קורע לי את הלב... עצם העובדה העצובה הזו של כ"כ הרבה יהודים חילונים בדורות האחרונים זה תיקון מידי גדול ונשגב שמתרחש לקראת הגאולה... זו סוגיה יותר מידי גדולה עלי... כך שדווקא השכן החילוני פחות שובר אותי... (וחבל... כי אם זה היה שובר אותי... הייתי הרבה יותר מתגייס ללמד תועים בינה ולהשיב אותם תחת כנפי השכינה... כאן המקום לנשק כפות רגלם של אלו שעושים לאבא שבשמים את החסד הגדול ביותר... שמשיבים לבנים על אבותם) **אבל אתה יודע מי הרבה יותר שובר אותי??** שובר אותי הילד מהסוג שרבי יהושע בן חנניה ראה שם בבית האסורים... מדובר בבחור ישיבה טוב... בן עליה... קווצותיו סדורות לו תלתלים... יש לו פאות או מקדימה או מאחורה... **הוא משלנו!!! לגמרי משלנו!!!** והוא בוכה לי על הנפילות הקשות שלו ברוחניות... הוא מספר לי על כל מיני דחפים מאוד מאוד קשים שיש לו... והוא כ"כ רוצה להיות קדוש וטהור... הוא כ"כ נלחם... כ"כ משתדל להיאבק בכל הכח... ובכל זאת הוא מרגיש כמו בתוך בית האסורים... מול כל מיני נסיונות שהוא לא לגמרי מצליח לבלום אותם... והוא משוע... מתחנן... בוכה: אני רוצה להיות צדיק!!! אני רוצה למגר את הנפילות שלי... לא רוצה ליפול אף פעם... אז למה זה שוב ושוב קורה לי... מה לא עשיתי... קנסתי את עצמי... ניסיתי לאכוף את עצמי בכל מיני דרכים וזה מצליח עד... עד הנפילה הבאה... וכמובן שלפעמים מדובר בבחור שיש לו נתונים סביבתיים או משפחתיים מורכבים שאי אפשר למנוע אותם... ש... שבקיצור: מכל מכלול הנתונים שהבחור הזה מציג... מתעוררת שאלה אחת: מה יעשה הבן ולא יחטא...

מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים...

אז הנה!!! זה היה הכאב של רבי יהושע בן חנניה... הוא עומד בבית האסורים ורואה שם ילד יהודי טהור... נשמה טהורה... אבל הוא טוב מאוד לאן זה צועד... הוא יודע שבעל כרחו ושלא בטובתו יקחו את הילד הטהור הזה וישרפו לו את הנשמה... הילד הזה הולך לגדול חוטא גמור... ו... ושלא באשמתו!!! וקורע את הלב לראות את זה...

נו... אז באמת מה הפשט בזה?? מה הפשט במושג הזה שנקרא **"תינוק שנשבה??"** סו"ס הרי כל המטרה שנשלחנו כאן לעולם זה כדי להיות בעלי בחירה... לבחור בטוב ולמאוס ברע... אז איך יכול להיות שיש כ"כ הרבה נשמות בדורות האחרונים שנולדים ישר לתוך החטא... וכמעט נשללה מהם הבחירה מראש...? כן... יש מיליון ילדים חילונים שהם בגדר תינוק שנשבה (כמעט) לגמרי והם כמעט לא בפרשה של בחירה... (כמובן שברמה מאוד מינימלית יש להם כן איזושהי בחירה... אבל מאוד מאוד מינימלית...)

אז זהו!!! תהיה רגוע... הנושא הזה מטופל!!!

ישעיה הנביא מכין אותנו כבר לפני 2500 שנה שזה חלק בלתי נפרד מהנהגת היחוד וההסתרת פנים שלפני הגאולה... הקב"ה יוריד לעולם מאות אלפי נשמות ישראל נדחות ונתונות שנשבו שרק הרבש"ע יודע בשביל מה הם נולדו ומה מטרתם... הם יוולדו בישוב חילוני מובהק... הם יאכלו נבלות וטרפות... הם לא ישמרו שבת... והם יהיו שייכים לגוש השמאל ואולי גם יצביעו יש עתיד ולא ממקום של אנטי... אלא מחוסר ידע מינימלי מה בכלל העניין ביידישקייט... (ושוב: גם להם יש בחירה מסוימת... אבל ממש מינימלית... וכמובן שאין הדברים אמורים בייחס למי שמכיר רבונ ומתכוין למרוד בו... ברור שיש אצלם כאלו שהם בגדר "יצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי..." ברור שגם אצלם יש דרגות שונות בבחירה... בדיוק כמו בבחירה שלנו...)

ישעיה הנביא מכין אותנו!!! זה יהיה חלק מהנהגת היחוד!!

ואז יום אחד יבא משיח... ובבת אחת "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" ובבת אחת כל התינוקות שנשבו יפקחו עיניהם "הוציא עם עיוור יש וחרשים ואזנים למו..." וה' יערה עליהם רוח טהרה ממרום "והולכתי עוורים בדרך לא ידעו בנתיבות לא ידעו אדריכם, אשים מחשך לפנים לאור ומעקשים למישור..." (ונעצור כאן... לא אלאה אותך בעוד ועוד מקראות מפורשים)... **ואז!!! יגיע יום הדין הגדול והנורא...** וכל אותם תינוקות שנשבו "בבכי יבואו ובתחנונים אובלים..." יעמדו שם מאות אלפי החילונים הגמורים והם יבקשו סליחה. ה'... לא היה לנו מושגים מינימליים ביהדות... אנחנו לא אשמים... אנא... **ואתה יודע מה ה' יענה להם???**

גמ' מפורשת בברכות (לג): אלמלא שלוש מקראות אלו נתמוטטו רגליהם של ישראל... הגמ' מביאה שם שלוש פסוקים שאסור להגיד אותם לפני עם הארץ... בשלוש פסוקים האלו כתוב שהקב"ה כביכול מצדיק את רשעי ישראל ואומר: אתם באמת לא אשמים! אני לוקח אחריות... אני הוא זה שבראתי את היצר הרע... אני בראתי אתכם עם נתונים של תינוקות שנשבו (מכל מיני סיבות של גזירת חכמתו ית') אני מקבל את הפתחון פה שלכם להגיד אנחנו לא אשמים... "ואשר הרעותי..." ה' יקבל אותם!!!!

נו... אבל תכל'ס... הרי סו"ס דבר זה אסור לאמרו בפני עם הארץ...

סו"ס המידע הזה עלול לגרום לנו לחשוב ש... שיופיי... זה בסדר... מהיום אני יכול לעשות מה שאני רוצה... אני אפסיק להיאבק... אפסיק להילחם עם היצר הרע... אשחרר שליטה... ומקסימום לעתיד לבא הקב"ה ישאל אותי: למה עשית עבירות?? אני אביא לו את הגמ' בברכות... אני אטען שהוא יתברך הביא לי כזה יצר הרע משוגע שששהוא נכנס לטראנס הוא לא ראה אותי ממסר... **אז הנה!!! כעת הגענו לנקודה!!!**

ניתן לומר שכל מה שכתבתי עד עכשיו... הכל בתור הקדמה...

כעת נחזור לסיפור של רבי יהושע בן חנניה וישמעאלקע הקטן... ר' יהושע רואה ילד יהודי

טהור ש... שבעל כרחו ושלא באשמתו הולכים לשרוף לו את הנשמה... הילד הזה יגדל חילוני גמור ולא באשמתו!!!

ר' יהושע בן חנניה עומד מול חלון בית האסורים ונאנח אנחה עמוקה ואומר: מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבו... ז... ז... י... **ואז לפתע!!! ישמעאלקע הקטן קוטע את ר' יהושע ולא נותן לו לגמור את המשפט!!!** ישמעאלקע ממשיך במקומו ואומר: **הלא ה'--- זו חטאנו לו!!!!**

ר' יהושע בן חנניה מקשיב לישמעאלקע הקטן ומזדעזע כולו!! ישמעאלקע הקטן הזה חולק עלי!! יש לו פשט אחר בפסוק... הוא לא סתם מסיים את הפסוק שאני התחלתי... אלא הוא משנה את המשמעות שלו לגמרי...

מה הכוונה??? אני כעת אצטט לך את הפסוק כמות שהוא, ותנסה לנחש איפה נמצא **הפסוק באמצע!!!** איפה נמצא האתנחתא...

"מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו"

נו... מה אתה אומר... איפה נמצאת האתנחתא באמצע הפסוק?? אז לא תאמיני... תפתח ספר ישעיה, אתה תראה שהפסוק הוא כך... מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים-**הלא ה'!!!** זה הפסוק... בפסוק הזה ה' מודיע: כן... זה אני... אם אתה רואה תינוק שנשבה שעובר על כל העבירות שבתורה... תדע לך שזה אני... אל תבא אליו בטענות... אל תאשים אותו בכל מחיר... תדע לך שזה חלק מההסתרת פנים ואני בורא עולם עומד מאחורי זה... (עכשיו... למה זה קרה מצד הנהגת המשפט?? בגלל שבדורות הקודמים זו חטאנו לו וכו'... שזה ההמשך של הפסוק... אבל תכל'ס... לגופו של עניין- אליו זה לא קשור... התינוק שנשבה הזה בעצמו לא אשם) ור' יהושע בן חנניה עומד כעת מול ישמעאלקע הקטן ומתאבל עליו שהוא הולך לגדול כמו חילוני גמור... ר' יהושע כבר עכשיו מכריז: שאם ברבות הימים ישמעאלקע הזה יהיה פרא אדם והוא ילחם ביידישקייט... אני לא אכעס עליו... כי מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים... נו... מי??? הלא... הלא... ר' יהושע בא להמשיך... אבל אז!!!! ישמעאלקע הקטן קוטע את ר' יהושע ולא נותן לו לשים את הפסוק שם!!!! ישמעאלקע מכריז בקנאות: אני החלטתי שהפסוק נמצא במקום אחר: הלא ה'--- זו חטאנו לו!!!! אני החלטתי שזה לא ה'... אלא אני!!!! זו חטאנו לו... אני החלטתי על דעת עצמי לשנות את הפסוק של הפסוק... הרבש"ע מצידו לוקח אחריות על הנפילה הרוחנית שלי... אבל אני החלטתי שאני כן לוקח אחריות על עצמי!!! הקב"ה מצידו מביע נכונות לקחת את האשמה שלי עליו... אבל אני על דעת עצמי החלטתי אחרת!!!! כן... אם אני רוצה... אני יכול לפטור את עצמי... יש לי על מי להפיל את האחריות... יש לי תירוץ טוב... שבגיל צעיר מאוד לקחו אותי בע"כ למקומות הכי טמאים... והורידו לי את הפאות וניתקו אותי מהיידישקייט באכזריות... כן... אני גם יודע שהפסוק המקורי של הפסוק הוא מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים-- הלא ה'!!!!

אני מכיר את המסמך הזה... אבל באותה מידה

שהתקשר אלי ואמר לי: מה הרבש"ע רוצה מהחיים שלי? הוא נותן לי ניסיונות מטסטטורפים... ואח"כ הוא גם ישרוף אותי בגהינם??

עניתי לאותו בחור: יש לך טעות!!! לפי מכלול הנתונים שהצגת בפני כעת... הקב"ה לא יבא אליך בטענות... עליך נאמר מי נתן למשיה יעקב וישראל לבוזזים-הלא ה'... אתה לא אשם... אל תקח ללב...

ואז לפתע אותו בחור התעצבן עלי והתפרץ... לא!!! לא רוצה!!! אל תגיד לי את זה... אני לא מחפש שה' יפטור אותי... לא רוצה שה' יגיד לי: אתה פטור... אני רוצה כן להתגבר... כן להיות צדיק... כן להיות חייל נאמן בצבא ה'... אמרתי לו: אה... ככה??? אם ככה אז אתה ישמעלקע של הדור שלנו... מקודם דיברת ממקום של תסכול... מה ה' רוצה מהחיים שלי... אבל כעת אתה מדבר במנגינה אחרת... דווקא ה' לא רוצה ממני כלום... אדרבה... **אני רוצה ממנו!!! הוא יתברך מצידו דווקא מבין ללבי... לא בא אלי בטענות... אבל אני מתעקש כן לדחוף את עצמי לתמונה... אני מתעקש כן להיות החייל הקרבי של ה' למרות שעקרונות-קבלתי פטור...**

אני מתעקש להיות ה' ישמעאל הכהן גדול של דורנו שנכנס לקודש הקדשים נוסח דורנו!!! כן... אם שמת לב: ביום כיפור יש פעמיים קריאת התורה... בבוקר הקריאת התורה מדברת על קודש הקדשים של לפני ולפנים... ואילו בשעת מנחה הקריאת תורה עוסקת בקודש הקדשים מהסוג של "והייתם לי קדושים"!!! הישמעלקע של דורנו אמנם לא נכנס לפני ולפנים להקטיר קטורת... אבל הוא כן נמצא מידי יום בחדר יחוד לבד לבד מול הקב"ה שרק הוא יתברך יודע איזה ניסיונות יש לי כעת ואני מתגבר רק למענו... זה חדר יחוד... זה קודש הקדשים!!! את ההתמודדויות שאף אחד לא יודע ואף אחד לא רוצה... זה החדר יחוד והקודש הקדשים הכי נגשג שיכול להיות...

ומה אתה חושב?? במה זכה דווקא ר' ישמעאל בן אלישע שהקב"ה פונה אליו באופן אישי ומבקש ממני: ישמעאל בני ברכני?? מה התשובה???

פעם פעם... הישמעלקע הקטן הזה קיבל פטור... הקב"ה הבין אותו... לא בא אליו בטענות... אבל הוא התעקש... לא!!! אני רוצה בכל זאת להיות נאמן לה'... אני מבין שאם אני אתגבר למענו יתברך אני אעשה לו נחת רוח גדולה... ככה?? אומר אבא שבשמים: אתה דוחף את עצמך בכח לעשות לי נחת רוח?? צדקת ישמעאל בני... עשית את זה בגדול... ברכני... כן... אתה יכול לברך אותי... אתה כבר ברכת אותי בבן שכמוך... ברכני... תברך אותי שאזכה לעוד בנים טובים שכמוך... לך בכוחך זה והושע את ישראל... רק אל תשכח אותנו... סו"ס הכה"ג היה מתפלל תפילה קצרה בתום עבודת פנים... גם אתה אל תשכח אותנו... תעטיר עלינו ברגעים הקשים האלו... בחדר היחוד הזה שרק ה' ואתה נמצאים שם... כלל ישראל זקוק ל"קשרים" שלך עם אבא שבשמים...

ואני עומד מולו אובד עצות... **משיה ואין אומר השב!!!** אין לי מה לומר...

אני כ"כ מבין את הקושי שלו... אני רואה מול העיניים שלי נשמה טהורה עם פיאות... זה הישמעלקע של דורנו... ותכל'ס... הוא נמצא בתוך בית האסורין של הניסיונות של דורנו... ושם הוא מועד להתמודדויות ולנפילות לא פשוטות... ואני עומד מהעבר השני של בית האסורים... ואין לי מה לומר לו... נו... אז מה אני כבר כן יכול להגיד לו??

אין לי ברירה... מאוד בזירות אני מוציא את הנשק האחרון שרק בדור שלנו ניתן להשתמש בו... וגם זה מאוד בחשש... (אבא שלי לא מוכן לשמוע ממני כאלו משפטים בשום אופן...) אני מתקרב אליו לחלון בית האסורים ואני לוחש לו בשקט: עזוב... אל תקח ללב... על זה נאמר: **מי נתן למשיה יעקב וישראל לבוזזים--הלא ה'!!!** אתה עשית את שלך... אתה נלחמת... נאבקת... עשית הכל כדי לא ליפול... אם אחרי שעשית הכל... בכל זאת מצאת את עצמך בבית כלא עם דחף פתאומי שהפיל אותך בכח למטה. אל תקח ללב... מי נתן למשיה יעקב וישראל לבוזזים--הלא ה'!!!

זה הנשק הרגיש והמסוכן מאוד שלפעמים צריך לשלוף אותו בדורנו!!!

אבל כאן מגיעה ההתפרצות!!! הישמעלקע של דורנו מתפרץ עלי ואומר: לא!!! לא מקובל עלי... אתה מרגיע אותי שעזוב... ה' לא יבא אלי בטענות... **אבל אני לא מוותר!!!** אני כן רוצה לקחת אחריות על עצמי... אני כן רוצה להיות עבד ה'!!! אה... ככה??? אתה מתעקש? אני מגיע לקראתך ומוריד ממך אחריות ואתה מתעקש כן לקחת אחריות??

אם ככה... קוראים לך ישמעלקע ורבי יהושע בן חנניה מתפעל ממך ומתבטא: מובטחני בזה שמורה הוראה בישראל יהיה... אתה תצליח!!! על זה נאמר: "הבא לטהר מסייעין אותו..." אתה עוד תצליח!!!

הבנת את הסיפור?? קלטת את המפה??

בדור שלנו יש ניסיונות מסוימים שהמנגנון שלהם הוא כזה!!! מצד אחד מדובר בניסיון שהוא גדול עליך!!! ניסיון באמת מאוד מאוד קשה!!! שבאופנים מסוימים יתכן שאין טעם לשקוע ברגשות אשמה... כי זה בבחינת מי נתן למשיה יעקב וישראל לבוזזים... רק מה?? אם אתה רוצה... זכותך המלאה לקום בכעס כמו ישמעלקע ולהכריז על דעת עצמך שאתה משנה את הפיסוק של הפסוק... ואתה מחליט כן לקחת אחריות!!! כן... למרות שלא מאשימים אותי... לא מגיעים אלי בטענות... אני רוצה כן להפגין נאמנות לה' ולהתגבר למענו יתברך!!! פה!!! פה אתה מצמיח את ר' ישמעאל בן אלישע של הדור שלנו... **הבנת את המנגנון???** ברובא דרובא של הניסיונות שיש לנו... הגישה היא שאני מחויב לעמוד בזה כי אני יכול ואני מצווה על זה ולכן יש דין ויש דיין!!! אבל צריך לדעת שבמקרים מסוימים (מי שהדברים מופנים אליו יודע...) ישנם כאלו שהקושי שלהם הוא בעוצמה שכזו... שלהגיע בגישה בלתי מתפשרת שאני מחויב לעמוד בזה בכל מחיר... זה לא נכון... כי זה באמת נורא נורא קשה... ואם תתעקש להרגיש נתבע לעמוד בזה בכל מחיר וללא פשרות... לא רק שלא תצליח אלא אתה תהיה גם מתוסכל כמו אותו בחור

זכותי המלאה לקחת אחריות על עצמי ולהכריז: לא!!! לא רבש"ע... אני אלחם ואאבק כדי לא ליפול... **ואני אלחם בדם לבי להשאר לך ישמעאל בני... הוי בני... הוי בני... ברכני!!!**

זה היה המשא ומתן בין רבי יהושע בן חנניה לבין אותו ישמעאלקע...

ר' יהושע בן חנניה קורא את הפסוק עם הפיסוק הנכון!!! וישמעאלקע אומר לו... נכון... קראת נכון את הפסוק... קראת נכון את המפה... אבל כאן זכותי להחליט לקחת אחריות על עצמי ולשנות את הפיסוק...

אומר ר' יהושע: ילד כזה! שבאים לקראתו ומבינים ללב... פוטרים אותו ואומרים לו. לא כועסים עליך... לא באים אליך בתביעה... והוא בכל זאת מתעקש לדחוף את עצמו ולקחת אחריות על מעשיו למרות הנתונים הקשים שעומדים לפניו... מובטחני בזה שמורה הוראה בישראל הווה...

במעשה המרטיט הזה טמון מסר עוצמתי ביותר לכל מיני צעירים בדורנו שמתמודדים בניסיונות מאוד מאוד קשים... כשמגיע בחור ומספר שנורא נורא קשה לי ויש לי ניסיונות נוראים... הכי קל לומר לו: אין כזה דבר!!! יש לך בחירה... ואתה יכול ואתה חייב להתמודד ואתה תיענש על זה... וברוב המקרים זה באמת נכון... שמעת?? אני חוזר!!! ברוב המקרים זה באמת ככה!!! (הרי סו"ס כולנו בני אדם ולכולנו יש ניסיונות... השאלה באיזה עוצמה... ואצל רובם הניסיונות הם קלאסיים שאפשר!!! אפשר להתגבר... ומי שלא מתגבר באמת מגיע לו על הראש... הלו... תתפוס את עצמך ידיים) אבל צריך לדעת שבדור האחרון ישנם מקרים מסוימים של כאלו שיש להם ניסיונות נורא נורא קשים... ולפעמים כשאתה שומע את מכלול הנתונים... ואתה שומע את אותו בחור טהור לב איך שהוא כ"כ רוצה לא ליפול אף פעם!!! הוא כ"כ מרוסק מהמעידות שיש לו מידי פעם... אז אני אמנם משתדל לתת לו כח... לתת לו קצת כלים... אבל בשלב מסוים אני מוצא את עצמי במקום של ר' יהושע בן חנניה... אני מרגיש שאני עומד מול בחור שמבחינה מסוימת הוא חבוש בבית האסורין... ואז נשלף לי הפסוק אחד לפני שם בישעיה (שמסתמא זה הפסוק שרבי יהושע בן חנניה התכוין אליו... כי זה פסוק שמדבר על בית האסורין) תקשיב טוב טוב לפסוק הזה... זה פסוק מאוד עדכני: **"והוא עם בזוז ושוסי, הפח בחורים מלם, ובבתי כלאים החבאו, היו לבז ואין מציל, משיה ואין אומר השב",** והמפרשים אומרים שם במקום: שבחורים נמצאים במצב של פחי נפש, ומרגישים בתוך בית כלא ולא מצליחים לצאת מהתסבוב והמילכוד הנפשי שלהם... היו לבז ואין מציל!!! משיה ואין אומר השב...

זה ממש הפסוק שממחיש סוג מסוים של ניסיונות שקיימים היום...

זה בחור שלוחם בכל עוז ותעצומות... ותכל'ס... קשה לו נורא... והוא מבקש עזרה... הוא מתחנן: אני לא רוצה ליפול!!! אני רוצה להיות צדיק וקדוש... וזה לא הולך לי... אני כל הזמן נופל שוב...

האם איסור מחלוקת פירושו סתימת

פיות???

מי שמתבונן בפרשת השבוע בנושא של קורח ועדתו... לאורך כל הדרך רואים שיש כאן מה שנקרא **צווי דינים!!!** יש פה שני חלקים!!

יש את קורח!!! ויש את דתן ואבירם!!! ואליבא דאמת אין כמעט שום קשר ביניהם... כל אחד מדבר על נושא אחר לגמרי...

לקורח ולראשי סנהדראות... יש להם טענות על אהרן הכהן... הם מעוררים על הכהונה... ומשה רבינו מתנהל מולם במושא ומתן ענייני לגמרי... קחו לכם מחנות קורח וכל עדתו... בא נברר את הנושא ונמצא אותו... והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש... זהו...

עכשיו!!! במקביל... פתאום דתן ואבירם מתערים ומתעבים על ריב לא להם... ודווקא להם אין טענות על אהרן... הם לא מעוררים על הכהונה... להם יש טענות על משה רבינו... כופרים בתורת משה ומזלזלים בו ולא רוצים לצאת לקראתו...

זה שתי סוגיות שהתערבבו אחד עם השני ומשם קרה הכל...

ללמדך: **שזה תמיד המאפיין של מחלוקת אסורה!!!**

מחלוקת טהורה לגופו של עניין אין בה שום בעיה... זכותי להתווכח... זכותי לטעון טענה... להעמיד את האינטרס האישי שלי מול בין דין ואין בזה שום בעיה... כן!!! צריך לדעת את זה... יש כאלו שמשתמשים עם המילה מחלוקת כדי לסתום פיות... בן אדם מחליט משהו

שערידות... וברגע שמישהו מעז לפתוח את הפה... הוא צווח עליו: ש... שקט... אתה עושה מחלוקת... **אז זהו שלא!!!** ברמה העקרונית מותר לקורח לכא לפני משה בכל הכבוד הראוי ולטעון את מה שיש לו... זה בכלל: "כי יהיה להם דבר בא אל וישפוטו בין איש ובין רעהו..." זה לא מחלוקת... **נ... אז מה זה בן מחלוקת???**

למחלוקת יש איזה מגנט מיוחד... שסופחת אליה כל מיני חיסולי חשבוניות נוספים שמוציאים את העניינים מהקשרם... ותשים לב שתמיד זה ככה!! לקורח יש טענות על כהונתו של אהרן... בבקשה... איך דתן ואבירם פתאום נכנסו לכאן?? הרי יש להם טענות בכלל על משה? מה זה קשור לכאן?? נ... מה אתה אומר? מה זה קשור???

מי שיש לו קצת מושגים במחלוקת יודע שזה לא שאלה... במחלוקת זה תמיד עובד בצורה של "גלגול שבועה"... אם יש לי טענות עליך... אני כבר מוציא מהארקון את כל ההסטוריה שלך... והנה... מוצאתי שסבתא שלך היתה מואביה... מוצאתי שיש עליך טענות נוספות כאלו וכאלו... ככה זה תמיד!! אז הנה!! זה מחלוקת!! עיקר המחלוקת של קורח זה היה השילוב עם דתן ואבירם... איך דתן ואבירם פתאום נכנסו לסיפור...

אם קורח היה דוחה את דתן ואבירם בתוקף ואומר להם: אתם לא קשורים לדיון הזה... תלכו מפה... הכל היה נגמר אחרת... האדמה לא היתה פותחת את פיה ובולעת אותם... (קורח כנראה היה מת יחד עם המאפיינים ראשי הסנהדראות אבל לא בגלל מחלוקת אלא בגלל שהוא הקטיר קטורת...) **ממילא!!!** זה הנושא!! כשמוזכרים אותנו על מחלוקת... אין הכוונה בהכרח לשטוק... זה לא אומר שחייבים בהכרח לספוג ולבלוע ולתת לשני לעשות מה שהוא רוצה... אז מה כן?? תנהל ויכוח אבל ענייני!!! אל תערב שום נושא דמוגי בויוכח... אל תכניס שום אדם זה שלא קשור לגופו של עניין לויכוח... והיות זה כ"כ מסובך... מהסיבה הזו לפעמים צריך לגקש בפלך של שתיקה ולא לטעון מה שיש לי... כלומר: זה לא בגלל שלהגיד מה שיש לי זה מחלוקת... אלא בגלל שאני יודע בבירור שהדברים יצאו מהקשרם... לכן אין לי ברירה אלא לשטוק... ולכן מצינו אנשים מאוד גדולים שהיו ביניהם מחלוקות ויריבות גדולה... דווקא במקום המצער הזה הם התגלו בנקיות הדעת שלהם... לדעת לריב נכון!! לדעת להתווכח לגופו של ענין בלי לערב שום דתן ואבירם בתוכם... אבל כשרק אחד מהצדדים הוא בן תורה... עדיף לשטוק ודו"ק.

הבטחת הכנסה לקראת שנת השמיטה הממשמשת ובאה...

אנחנו מתגוררים בבית לחם יהודה... כן... עיר מולדתו של דוד המלך... סמוך ונראה לקבר רחל... ואכן גם אנחנו צאצאים לכלב וחצרון ויש לנו שדה אחוזה שמיוחסת עד ככל בן יפונה שקיבל חלק כפול ומכופל כנגד חלקם של המרגלים שמתו בעוונם... (עין רש"י במדבר י"ד) ע"כ בשבוע שעבר יצאה שמועה שאבא שלנו ושני בניו יצאו מבית לחם יהודה... לאיפה?? **לשדה מואב!!!** אוהו... זה לא מצלצל טוב... זה קצת מזכיר את ההתחלה העגומה של מגילת רות... שהיה איש מבית לחם יהודה שהלך לשדה מואב... היו כאלו שכבר חשבו שקוראים לנו מכלון וכליון... אז זהו שלא!!! והייתם נקיים... כן... אמנם אנחנו מאשרים את השמועה שבשבוע שעבר יצאנו עם אבינו לשדה מואב... אבל משיקול הפוך לגמרי!!! שם אבימלך הלך לשדה מואב כי הוא לא רצה לפרנס את העניים... אבל אצלנו זה בדיוק אותו סיפור... אבל מהכיוון ההפוך...

הסיפור הוא ככה: העיר שלנו... בית לחם יהודה... היא עיר מאוד מבוקשת... מאוד קרובה לירושלים ולבית המקדש... נמצאת בלב נחלת יהודה... יש לנו פה הכל... חוץ מדבר אחד שחסר לנו!!! האזור שלנו מאוד דליל בלויים... כהנים יש בשפע!! אבל לויים אין לנו... והסיבה היא בגלל שכל ערי הלויים שממוקמים בסמיכות לבית המקדש הם שייכים בעיקר לכהנים... ממילא כהנים יש לנו פה בשפע ואילו לויים חסר לנו...

אגב: אתה מבין לכו שברוב ארץ ישראל המצב הוא בדיוק הפוך... לויים יש בשפע... ואילו הכהנים רובם מרוכזים באזור שלנו בסמיכות לבית המקדש... ואילו אצלנו זה הפוך... עם תרומה אין לנו בעיה... לא חסר כהנים שתוכל לתת להם תרומה... אבל לויים?? יש לנו מחסור בלויים!!! ולויים זה משהו מאוד מאוד חשוב!!!

סו"ס בלוי יש אמת צרופה ובלתי מתפשרת שלאף אחד אין את זה!!! כן... גם לא לכהן!! לכהן יש את המעלות הנשגבות שהוא אגוטע ייד... כל כולו אהבת ישראל... כל כולו משתוקק להרעף ברכות על ישראל באהבה... אבל חייבים גם את האיוון... חייבים את הלוי הביקורתי... שיוכיח אותנו במילי דשמיא... והוא השוטר הרוחני שתתן לך בכל שערך... זה חסר לנו!!! אנחנו חייבים את זה!!

אז בשביל זה הקב"ה ברא מנגנון מיוחד שהלויים הם חסרי אמצעים... אין להם חלק בארץ ולא חלק בביזה... ובמקביל ה' גובה מאיתנו מע"מ 10 אחוז... "לבי לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל חלף עבודתם אשר הם עובדים..." ואכן אבא הצליח להביא לעיר שלנו מנין של עשרה בטלנים לויים... שהם יושבים ועוסקים בתורה ואבא הבטיח להם שכל המעשר דגן של הישוב הולך אליהם!!! וככה ב"ה הכל מסודר...

מידי שנה בערב חג השבועות יש פה חג הקציר... וזה יותר נראה שמחת תורה מאשר קציר... כי כל המצב וכל הגישמאק של הקציר מסתובב סביב הכמויות של המעשר שנערמות כאן ועושות לכולנו טוב בלב... כן... הנה... כל זה הולך כעת היישר לבית המדרש של הלויים למען יחזקו בתורת ה'!!! והכל בשביל שימשיכו להוכיח אותנו במילי דשמיא ולעמוד על המשמר ולא לישא פנים לאף אחד... אל דאגה... שבט הלוי... אנחנו נמשיך להחזיק אתכם... אנחנו לא צריכים שתתחנכו אלינו... אין צורך לסייע בבית הגרנות... תמשיכו להיות לא נחמדים... תמשיכו להיות אלו שאומרים מה שצריך להגיד בלי לחשוב פעמיים... אנחנו מפרנסים אתכם...

---אבל בשנתיים האחרונות אבא קצת מוטרד!!! כי עוד מעט מגיע שנת השמיטה... וזהו... השדה הפקר... כולם יכולים להיכנס ולקחת ואם ככה מאיפה יהיה לנו לתקצב את הכולל... את העשרה לויים שהבאנו אותם לכאן... ובפרט!!! שבשמיטה הקודמת היה פה מהפכה אמיתית!!! שבי"ד נמנו וגזרו שספיחין אסורים!! זו גזירת חכמים חדשה שהולכת לשנות את כל המפה!!! זהו... נגמרו החגיגות... הסוף לכל הרמאויות של כל מיני טיפוסים מפוקפקים שבשמיטה הקודמת השדה שלהם הצמיחה יבול כרגיל... ו... ולא פעם תפסנו אותם באישון לילה זורעים ועודרים ועובדים בשדה... וחז"ל ראו את הפירצה הזו של אנשים שטוענים שהכל צמח מעצמו... (יבול שצומח מעצמו נקרא ספיחין) ולכן הם גזרו שספיחין אסורים!! ואם ספיחין אסורים אז במילים אחרות בשנת השמיטה כל ההוראות קבע של הכולל מתבטלות... אין לנו מעשר ראשון!! חוץ מזה שאבא גם מוטרד מהעניים... ב"ה אנחנו זוכים גם לתת לקט שכחה ופאה ופרט ועוללות ומעשר עני... וזו הכנסה מאוד משמעותית לעניי העיר... וברגע שאפילו ספיחין אסורים בשנת השמיטה... אז עלול להיות כאן מצב לא פשוט בשנת השמיטה... אמנם!!! בייחא אלינו... אבא לא מוטרד בכלל... לאבא יש בטחון גמור בה' שציוותי את ברכתי לכם בשנה הששית... ויש ניסים!!! אבל בכל מה שנוגע להחזקת תורה וצדקה... כאן אין סומכים על הנס... ומזה ורק מזה אבא ממש מוטרד... ולכן!! יום אחד אבא חזר נסער מאוד מהבית מדרש של רשב"ג... אל תשאל מה שהיה שם... זה היה יום שיזכר לדורי דורות!!! יום שנקרא במשנה "באותו היום..." עכ"פ אחד הדברים שהתחדשו באותו יום היה ש"עמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית..." אבא חזר וגמלה בלבו החלטה... הולכים לשדה מואב... קונים שם שדה גדולה ומתחילים להשקיע בה!! מה יש?? **הבטחת הכנסה**... עמון ומואב זה מקום מאוד מעניין!! מצד אחד חייבים שם בתרומות ומעשרות מדרבנן... ומאידך חז"ל תקנו שגם בשנת שמיטה ימשיך להיות שם דין תרומות ומעשרות!!! ואז הכל מסודר... יש לנו תכנית חסכון מהצד... לייתר בטיחות... שגם אם חלילה וחס לא תשלח ברכה בתבואה של שלוש השנים... אז תמיד יש לנו

בצד את המעשרות של שדה מואב... אבא שכר אריס חרוץ משבט גד שמתגורר יחסית קרוב... (בחלק של מואב שכבש סיחון בפרשה הבאה וזה נקרא עבר הירדן והוא א"י גמור... אבל אנחנו הקפדנו לקנות שדה דווקא בחלק של מואב שלא שייך לעבר הירדן... כי יש לנו עניין שזה יהיה דווקא חז"ל ולא יחייב בשמיטה) אז כן... אנחנו מאשרים את השמועה... אכן השבוע הלכנו יחד עם אבא שלנו מבית לחם יהודה לשדה מואב... אבל לא בשביל לברוח מהעניים אלא אדרבה... בשביל לדאוג להם לשנה הבאה... ואכן יום אחד בהיר... הגיעה כרכרה גדולה ומקושטת לישוב שלנו... אבא עמד שם לבוש בגדי שבת... ואסף את כל העניים של העיר בפנים מאירות... בואו... תעלו על הכרכרה... נוסעים למואב... יש שם לקט שכחה ופאה בשפע... הכל עומד בצד ומחכה לכם... יש הרבה תוצרת... הרבה יותר מאחד מששים... שווה להגיע... ומה אתה חושב... כל הילדים העניים של בית לחם יהודה... כולם עלו על הכרכרה... טיול קצר למואב... ב"ה הם חזרו עם ידיים עמוסות בהמון המון תבואה לכל החורף הארוך... את חלקם של הלויים אנחנו כבר שמרנו להם בצד!! וכמובן לפני הכל הפרשנו תרומה גדולה לכהן... רגע... ו... ומה עם ביכורים?? כן... העלינו ביכורים... סו"ס גם שדה מואב חייבת בביכורים מדרבנן... אבל סו"ס ההתלהבות היא פחות גדולה... לא מעלים ביכורים משדה מואב עם שור שקרניו מצופות זהב... כי סו"ס מביא ואינו קורא... אין פה את המעמד האישי של ההכרזה:

"אשר נתת לי ה'"... כי הרי ה' לא נתן לנו... אלא לקחנו מעצמנו... אז זה לא זה... בדרך כלל אבא ממנה שליח שיקח את הביכורים לירושלים... הוא נותן את הפירות לכהן ומסיים את הסיפור... חכה חכה... בסוף הקיץ אתה תראה איזה תהלוכה תהיה פה עם ביכורי יין של "כיבס ביין לבושו ובדם ענבים סותו..." יהיה פה חלילי עניינים מיין ולבן שניים מחלב... איזה התרגשות יש פה מידי שנה בתהלוכת העלאת הביכורים היחסית קצרה שיש לנו מכאן עד בית המקדש... אבל כעת כאמור... אנחנו עוסקים בעיקר בהכנות לקראת שנת השמיטה הבאה עלינו לטובה...

רמז משמים או ניחוש משמים...

אנחנו מאוד אוהבים רמזים!!! אנחנו מאוד מתרגשים לשמוע שהיה מישהו שידע לצפות מראש את האסון במידון אנחנו מאוד מתפעלים ממישהו שחודשיים לפני הקורונה כבר רמז שמשהו פה הולך לקרות... ואם היה מישהו שרמז יומיים לפני כן זה בכלל מרגש אותנו... ואם היה מישהו שבל"ג בעומר האחרון נעמד פתאום בבהלה ואמר: רבותי... יש כעת גזירה קשה על עם ישראל אבאלע... ובדיק אחרי חמש דקות קרה אסון... אם ככה אז בכלל... מהיום והלאה אני הולך אליו עם קויתעל... בקיצור: אנחנו מאוד מאוד אוהבים רמזים... אנחנו ממש חיים על זה...

אבל אם תשים לב: אנחנו אוהבים רק רמזים חמודים... רמזים מהסוג של **היכון הכן ו... וצא...** אם הולך לקרות משהו אל תעשה לי רע בלב שנה לפני כן... אל תהרוס לי את המצב רוח סתם... אני מבקש ממך: אם אתה יודע משהו שהולך לקרות... תבא עשר דקות לפני האירוע או מקסימום יומיים לפני כן... לא חודשיים לפני כן...

כן... אם תשים לב: אנחנו אוהבים רמזים רק מהסוג של **שלוש ארבע ו... ככה עובר לעשיית...** אם יבא אלי צדיק ויתחיל להגיד לי שנה לפני כן להתחיל לקבוע עיתים לתורה כדי שלא יקרה משהו בעוד שנה... אני אגיד לו כל טוב... שהרב ירמוז רק שעתיים לפני כן... כדי שנוכל להתרגש שהרב צפה את זה בראש... אבל לא בשביל להזיז אותי במשהו...

אז זהו!!! שלא נעים לנפץ מיתוסים... אבל תסלח לי... הרמזים מהסוג הזה לא שוים הרבה... אין צורך לחפש אותם בנרות... כי לרמז שעתיים לפני האסון במידון שהולך לקרות משהו... **מה יש לי מזה??** אז הוא רמז... אז הוא ידע... **נו... לכן מה??** מה זה מוסיף לי כיהודי? שמחיים אני יודע שיש לו ניחושים טובים?? אני אגיד לך בכנות... אחרי האסון במידון מישהו הצליח גם לבלבל אותי... הוא התקשר אלי... תקשיב... אני חושב שאותה רמזת בעלון שלך שזה הולך לקרות... כתבת ככה וככה... תן עשר דקות הוא כבר הצליח כמעט לשכנע אותי... כבר כמעט התחלתי להאמין בעצמי... (כבר התחלתי לדמיין כמה כסף אני יכול לעשות מזה... (סליחה לא לדמיין חלילה... רק 'לרמז' כמה כסף הולך להיכנס לי לחשבון) ואז חשבתי לעצמי... נו... בא נגיד שרמזתי... למה לא... בא נלך על זה... **נו... מה העניין לרמז שהולך לקרות משהו? מה זה עושה אותי? קוסם??** למה משום מה זה נשמע שיש ביהדות מין הילת קדושה למי שיועד לרמז שהולך לקרות משהו...? תבין: אין לי בעיה עם ניחושים מוצלחים... אבל מה זה קשור ליהדות?? נו... מה התשובה??

נו... באמת למה זה קשור ליהדות??

העניין הוא: לאורך כל הדורות היו נביאים ומוכחים שהיו מזהירים את עם ישראל השכם והערב שיחזרו בתשובה... כי אם לא יחזרו בתשובה אז יקרה קורונה... אם לא תפסיקו עם השנאת חינום יקרה אסון במידון... יקרה כך וכך... זה סוג הרמזים והחזונות שהיו לעם ישראל במשך כל הדורות... מה שנקרא בלשון הראשונים: 'קיום היעודים'!!!

אז זהו!!! שאם היה עומד איזה צדיק ומתריע כבר חמש שנים לפני כן... רבותי... לחזור בתשובה כי אחרת יהיה פה אסון... אוהו... זה שוה... כאן ה' העמיד לנו צופה ומוכיח שרואה סכנה מתקרבת והוא מתריע... רבותי... מהר מהר לחזור בתשובה אחרת יקרה פה אסון... **זה דבר חשוב מאוד!!** אלו הם הצדיקים העומדים בפרץ דוחים את הגזירות היו לנו לחומה ולמחסה ביום זעם... זה בודאי אחד הערכים הקדושים ביותר ביהדות!!! אבל אם מישהו עומד יומיים לפני הקורונה ומכריז... רבותי... אני יודע שהולך להיות קורונה... תזכרו שצפיתי את זה ראשון... **מה אמרת פה?? מה הועלת בזה שימזת??** אז ידעת ראשון... האם הועלת במשהו?? אנחנו לא מחפשים עיתונאים שמגיעים ראשונים לזירת האסון... אנחנו מחפשים מישהו שיכול להתריע בזמן וכך לדחות ולבטל גזרות קשות... ופה הפספוס שלנו!!!

ופה הפספוס שלנו!!! תקוע לנו בראש שביהדות יש התייחסות מאוד חשובה לירמיהו וישעיהו וכל הנביאים שהתנבאו מראש על חורבן בית המקדש ועל כל מה שיקרה... ומה שאמרו נתקיים... לא נפל דבר... וכתוצאה מזה... נכנס לנו בראש שיש מין ערך קדוש כזה שאישור הכניסה לכותל המזרח של הצדיקים זה לנחש מראש מה הולך לקרות...

אז זהו שלא!!! ירמיהו וישעיהו שהתנבאו מראש... הם לא עמדו יומיים לפני החורבן ואמרו: רבותי... **שלוש ארבע ו...** תעצמו עיניים... עוד שניה זה קורה... ואל תשכחו שאני הראשון שאמרת... **לא!! לא!! זה הסיפור!!!**

ירמיהו וישעיהו עמדו עשרות שנים לפני החורבן והתריעו מתוך מטרה למנוע את החורבן... הם הוכיחו את כלל ישראל ואמרו להם... אנא... תחזרו בתשובה כי ה' לא יוותר!!! יהיה פה חורבן נורא... זה סוג הרמזים שכלל ישראל נשען עליהם במשך כל הדורות!! הצדיקים האלו שעומדים ומתרים בכלל ישראל... רבותי... לחזור בתשובה... אחרת לא יהיה טוב... זה רמזים תועלתיים שאנחנו צריכים לחפש אותם בנרות!!! דא עקא שמזה אנחנו קצת... קצת פחות מתלהבים... אני אתן לך דוגמה מוחשית לשבר את האוזן: מישהו סיפר לי שאחרי האסון במידון 'רץ ברשת' איזה סרטון איך שממש כמה דקות לפני האסון... הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שר עם כל הציבור קרע רוע גזר דינו בבכיות ובעוקות... אז הנה... הוא רמז... ואני אומר לך: **ששיות והבלס!!!** דווקא שם לא היה קרטוב של רמז... המילים האלו הם בסה"כ חלק מהפזיס של ל"ג בעומר... שרים את זה כל שנה... אבל ר' אלימלך בן רמז... **אתה יודע מתי הוא רמז??** הוא כבר עשר שנים מדבר מהבוקר עד הלילה על שנאת חינום ועל פגעי הטכנולוגיה והוא מתריע גיוואלד גיוואלד כמה שזה נורא ואוי ואבוי אם לא נתפוס את עצמנו לידים... מושום מה!!! הדרשות האלו... הרמזים מהסוג הזה דווקא לא כבדו רצים ברשת... מה כן רץ ברשת?? שחמש דקות לפני האירוע שרו שם 'קרע רוע גזר דינו בהילולא דבר יוחאי... **עכשיו אתה מבין על מה אני מדבר???** זה הסיפור... תביא לי רק רמזים שמרגשים אותי ותו לא... להביא לי רמזים שיזיזו אותי...?? כל טוב... אני מוותר...

--- מסופר על מרן החפץ חיים זצ"ל, ששלושים שנה לפני החורבן הנורא באירופה... כל היום הוא היה מדבר ובוכה: רבותי... זה לא צחוק... המצב הרוחני של כלל ישראל גרוע וצריכים לשוב לתורה... ובכל סעודה שלישית הוא היה בוכה ובוכה ומדבר דברים ברורים: אם אנחנו לא נחזור בתשובה זה יהיה נורא ואיום!!! וככה כל שבוע מחדש...

ודי... בשלב מסוים לאנשים נמאס לשמוע כל הזמן את אותו דבר... יודעי דבר מספרים שלשמו'ס של הה"ח היו מגיעים מעט אנשים... כי די... הבנו את העניין... התרגלנו כבר לראות כל פעם מחדש את החפץ חיים בוכה... ואומר: אוי אוי... מה יהיה... אם לא נחזור בתשובה יהיו פה אסונות נוראים... גפרית ומלח שריפה כל ארצה וכו' וכו'... בינינו... תגיד לי: כמה שבתות אתה יכול לשמוע כזו דרשה שוב ושוב ושוב?? נו... וכיום!!! במבט לאחור... כשאנחנו עומדים מול ממדי הזוועה שהיה בשואה... אני שואל אותך: החפץ חיים דיבר יותר מידי...? הוא הגזים?? ממש לא!!! ביחס לממדים המזוועים של השואה הוא דיבר מידי קצת... אז למה לאף אחד לא היה סבלנות לשמוע

אותו?? אתה יודע למה?

כי הוא הוכיח בזמן!!! הוא הוכיח כשעדיין **לא היה מאוחר!!!** הוא לא הוכיח את כלל ישראל יום או חודש לפני השואה... לא... הוא לא חיכה שהגזירה תהיה חתומה בדס... הוא לא חיכה שכלל ישראל יגדיש את הסאה ואז זה כבר יהיה בגדר קמח טחון טחנת... הוא הוכיח את עם ישראל כשעדיין היה אפשר לתקן... היה אפשר לבטל את הגזירה... דא עקא... שדווקא בגלל שהוא הוכיח בזמן... אז כולם מסתכלים ימינה ושמאלה ולא מבינים מה הוא רוצה... תחשוב שהחפץ חיים מדבר כבר חמש שנים על חורבן נוראי... ובהתחלה עוד הייתי נלחץ... תקשיב... הה"ח אומר שמי יודע מה יהיה... אבל עובר עוד חודש... ועוד שמועס' ועוד שנה... ולאט לאט מתרגלים שזה הולך ביד... החפץ חיים מצד אחד בוכה אוי אוי מה יהיה... ותכל'ס בשטח הכל בסדר... יופי!!! החפץ חיים ימשיך לראות שחור משחור ואנחנו נמשיך לחגוג עם הסמארטפון...

ואז עשרים שנה לאחמ"כ... מה מתברר?? **אתה יודע מה מתברר??**

מתברר שחודש לפני השואה היה איזה מישהו שצפה שהולך להיות פה שואה!! הוא אמר בפירוש שיהיו מחנות השמדה וכו'... פרטים מדויקים... ואז כולם מתפעלים איך אותו אחד צפה מראש שהולך להיות שואה...

על זה נאמר: בוקר טוב אליהו... עכשיו לצפות שהולך להיות שואה זה לא רלוונטי... זה לא עוד לאף אחד... זה אולי מרגש ומעורר עניין שהנה... היה פה מישהו שידע לנחש ולצפות מראש את כל התרחיש...

אבל מה יש לנו מזה?? איזה תועלת יש לנו מהניחוש המאוחר הזה?? איפה הייתם כשהחפץ חיים בכה ובכה כמו תקליט שבור והתריע בזמן!!! שאם לא נזיז את עצמנו יקרה פה משהו נורא?? איפה היינו כשכל הצדיקים של אותו דור בכו וצווחו ככרוכיח מול הדרדור הרוחני שהיה אז בכלל ישראל (שמנסים לטשטש אותו)... למה אף אחד לא זוכר שהם רמזו וצפו שזה הולך לקרות?? **אתה יודע למה אף אחד לא זוכר??**

כי אנחנו אוהבים רק רמזים של היכון הכן וצא... מי שרמז חודש לפני השואה... זה מאוד שמרגש אותנו... אבל אם החפץ חיים וכל צדיקי הדור התריעו במשך עשרים שנה שיש דין ויש דין... זה סוג רמזים שלא מרגשים אותנו... לא רק שלא מרגשים... אלא תחשוב שה"ח מדבר כבר עשרים שנה על משהו שעד כה לא קרה... אז בסדר... הציבור התרגל לקחת את הדברים של החפץ חיים בערבון מוגבל... ליידע ליידע.....

שתיבין: מישהו שאל אותי את אחת השאלות שהכי מסקרנות את חוקרי השואה התורניים: הרי לפני השואה היו צדיקים שבטח ידעו ברוח הקודש שהולך לקרות משהו... אז למה הם לא הצליחו לבטל את הגזירה?? למה הם לא יצאו במסעות חיזוק וחירום בשביל לטלטל ולנער ולעשות הכל כדי להציל את כלל ישראל מכזו גזירה אימה ונוראה??

עניתי לו: סליחה על השאלה... אני לא רוצה להיות נביא זעם ואסור לפתוח פה... אבל בשביל לעזור אותנו... תאר לעצמך שבוע 18 שנים... בשנת הת"ת יקרה משהו מאוד מטלטל לשונאיהם של ישראל (חס וחלילה חס ושלום)... ואז יעמוד הנכד שלך וישאל את אותה שאלה בדיוק...

הוא יעמוד וישאל: איפה הצדיקים של שנת התשפ"א... הרי היו אז צדיקים שבטח צפו את הגזירה... והם בטח ניסו להתריע ולעזור את כלל ישראל כדי לקרוע את רוע הגזירה... אז למה הם לא הצליחו??

נו... ומה נענה לו?? מה נענה לו כבר עכשיו (במקום ח"ו אז)??

כן נגדי היקר... כל המשפיעים... כל הצדיקים... כולם דיברו נגד פגעי הטכנולוגיה!! ובשלב מסוים הם נהיו כמו תקליט שבור... הם הזהירו... התריעו... צעקו גיוואלד... הקב"ה מאריך אפיה וגבי דיליה! והוא לא יוותר... ולאט לאט הציבור למד לחיות בצל המנגינת רקע הזו... הצדיקים ימשיכו לנבאות שחורות ולהזהיר אותנו מפגעי הטכנולוגיה ואנחנו נמשיך לעשות מה שבא לנו... **וכעת אני רוצה לעצור ולשאל:**

נכון שזה בדיוק מה שקורה כעת ועכשיו?? נכון שהתרגלנו שיש כאלו שצועקים גיוואלד... רבותי... ולא יראה בך ערוות דבר ושב מאחריק... והתרגלנו לשמוע אותם ולהמשיך הלאה... כן... המוכיחים בשער כבר עשר שנים מטרטרים לנו אוי אוי... כמה זה נורא פגעי הטכנולוגיה (ושאר דברים) והכל בסדר... עסקים כרגיל... האיפיוניסטים ממשיכים להניע את האצבע על המסך והכל בקליל... בכי... הכל זורם... היה או לא היה?

אז זהו!!! שזה בדיוק מה שקרה לפני השואה!!!

אם יש לך שאלות איפה הצדיקים שהיו לפני השואה... איפה הם היו??

הם היו בדיוק איפה שהצדיקים של הדור שלנו נמצאים!!!

הציבור התרגל לשמוע אותם שוב ושוב חוזרים על התקליט השבור... שאוי אוי... מי שמחזיק פלאפון לא כשר גורם לשכינה שתסתלק מישראל וחוסר צניעות מביא אנדרלמוסיה לעולם והורגת רעים וטובים... כן... כל המשפטים שהתרגלנו לשמוע אותם... ולמדנו לחיות לצידם... ואז מגיע ר' אלימלך בידרמן שכל היום וכל הלילה מתריע נגד פגעי דורנו... ובל"ג בעומר חמש דקות לפני האסון הוא שר "קרע רוע גזר דינו..." **הופה!!! הוא רמז!!! אז זהו!!!** שזה לא רמז... אפילו לא בצחוק... צעקו דמוגיה נשית מרגשת... אסור להסיט את ההתעוררות שלנו למקומות השטחיים האלו... אם גדולי ישראל רמזו... הם רמזו במשפטים ברורים שקוראים לנו לסדר!!! שקוראים לנו לשוב לה' ולעשות שינוי בחיים... **די לשטחיות זהו!! די להתרגש מכל דמוגיה מטופשת!!! הגיע הזמן שנפסיק להתרגש מניחושים ורמזים וכל מיני קשקושים...**

הגיע הזמן שנשב בראש מורכן מול רב שמוכיח בשער... וכשהוא יגיד אוי ואבוי מה יקרה... כאן נתרגש... כאן נזדעזע... כאן נבין שהוא מדבר על משהו אמיתי אמיתי שגם אם הוא לא קרה בעשור האחרון... זה לא סתירה שע"פ תורה עלול לקרות כאן משהו מאוד מאוד מפחיד שאנחנו לא רוצים שיקרה!! ואנחנו פה בשביל לבטל את הגזירות האלו... אנחנו פה לא בשביל לחכות לראות שזה קורה ולעשות פססס למי שצפה מראש... אלא אנחנו בשביל לעשות הכל כדי ש--- שב ורפא לו...

גיליון מס' 433 פרשת קרח
תשפ"א שנה תשיעית

גיליון זה יוצא לזכות ידידינו החשוב
שיראה ברכה והצלחה בכל הענינים

להקדשות ע"ג הגליון
ניתן לפנות למס' 053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

בגנות ועונש המחלוקת

בוא וראה כמה קשה מחלוקת שכל העוזר במחלוקת הקדוש ברוך הוא מאבד את זכרו שכך כתיב ואש יצאה מאת ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש אמר ר' ברכיה כמה קשה המחלוקת שב"ד של מעלה אין קונסים אלא מבן עשרים שנה ומעלה וב"ד של מטה מבן י"ג במחלוקתו של קרח תינוקות בן יומן נשרפו ונבלעו בשאול תחתי (מדרש רבה)

שאלה מאשה (שהתאלמנה) בעלי היה בעל מחלוקת גדול, מה אני אעשה שלא ייענשו הבנים שלי (כמו שמצינו במחלוקת קורח שאבדו אף יונקי שדים), אמר לה רבנו שתתפלל על כך.

ואולי רק במחלוקת קורח נענשו הכל, כי גם הטף היו בתוך חבורה זו, כדכתיב בקרא ויצאו נצבים בקומה זקופה לחרף ולגדף. כיון שיונקי שדים אינם שייכים למחלוקת, ממילא לא אכפת לך מה שהיו בתוך החבורה הזו, ומה שנכללו בעונש אביהם היה משום שהם - בניהם של בעלי מחלוקת.

בעלי מחלוקת שמציתים אש ואח"כ בורחים...

סיפר לי ר"ח ברגמן כי בשעתו היתה איזו מחלוקת באג"י. ופלוני מהעסקנים אמר למרן הרב שך"אני בורח ממחלוקת כמו מאש "הגיב לו הרב שך בבדיחותא: אתה מדליק ואח"כ אתה בורח = איר צינט עס אן און איר אנטליפט. רבנו שהכיר את האיש, צחק, והגיב: הוא אמר לו את האמת.

אמר רבנו. הנה בקרח אמרו בירושלמי פ"י סנהדרין סה"ד"כ היתה עדתו של קרח שוקעת ויורדת עד שעמדה חנה ונתפללה עליה. בהיותי בפתח תקוה בישיבה, רבי אליהו דושניצר זצ"ל אמר לנו דברי מוסר פעם בשבוע. ואמר בשם ר' איצל מפטרבורג כי מהירושלמי הנ"ל רואים כמה עומק הגיהנום, עד ימי חנה הן כחמש מאות שנה ואילו חנה לא הייתה מתפללת היה שוקע עוד. הנה עומק הגיהנום!

הוסיף רבנו: רבי אליהו דושניצר היה אומר את עיקר דבריו בשם אחרים, ואמרו שהרבה הם דברים שלו, רק אומרים בשם אחרים.

(כל משאלותיך)

שו"ת בעניני הפרשה

"ויקח קרח" צ"ע האם מי ששם משפחתו קרוי קרח האם ישנה שם משפחתו שהרי קרח הי' בעל מחלוקת. תשובה: כתוב בתהילים "למנצח לבני קרח".

ויקח קרח (טז א)

פירש"י "פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא.

צ"ב הרי אמרו חז"ל (ערובין סד א) שאסור לומר "הלכה זו נאה, והלכה זו אינה נאה" א"כ איך השתמש רש"י בלשון "פרשה זו יפה נדרשת".

תשובה: ביאר פשטיה דקרא.

ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמישים ומאתים (טז ב)

צ"ב מדוע חז"ל שאלו רק על קורח מה ראה לשטות זו ולא שאלו גם על מאתיים וחמישים נשיאי העדה שהצטרפו אל קרח. תשובה: נגרו אחריו.

ויחר למשה מאד (טז טו)

רש"י מפרש נצטער עד למאוד.

צ"ב מה שפירש נצטער ולא פירש כפשוטו שכעס מאוד וחרה אפו.

תשובה: צדיקים אין כועסים.

הרומז מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע ויפלו על פניהם (יז י) צ"ב מדוע לעיל אמר הבדלו מתוך העדה (טז כא) ואילו כאן אמר הרומז מתוך העדה הזאת.

תשובה: במהירות.

אם כמות כל האדם ימותון אלה (טז כט) צ"ב איך משה רבנו הכניס עצמו בנסיון כזה, הרי אם היו מהרהרין תשובה בלבם לא היו מתים, שאין לך דבר שיעמוד בפני התשובה.

תשובה: הקב"ה אמר לו.

(אשיחה)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

קרבה שנת השבע (י"א)

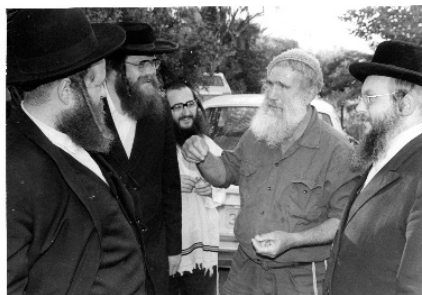
הגר"ש כהנמן ז"ע הרב מפוניבז'

גדולי ישראל יורדים לשדה

כידוע, מיום שעלה מרן ה'חזון איש' זצ"ל לארץ ישראל, הוא השקיע כוחות מרובים להעמיד את המצוות התלויות בארץ על תילה ופעל גדולות ונצורות כדי שישמרו את מצות השמיטה בכל הדוריה ודקדוקיה. בין שלל פעולותיו היה נוסע למקומות מרוחקים בארץ כדי לחזק את ידי החקלאים גבורי הכח שומרי שביעית.

בשנת תש"ה הדריש ה'חזון איש' לקבוצת 'חפץ חיים', שם היו מספר חקלאים שהקפידו על מצות שמיטה, והוא ראה צורך לחזק את רוחם. לנסיעה זו הצטרף גם מרן הרב מפוניבז' זצ"ל. אגב, מסופר (ספר אוצרותיהם אמלא עמוד תקע"ב), כי כאשר עמדו גדולי ישראל מול השדות הגדולים המושבתים, רחב לבם משמחת המצוה, וחיוך רחב הוצק בשפתותיהם. ה'חזון איש' הביט על העץ ואמר בהתרגשות: "הא! א גוטען שבת, בוילמעאלע!" ["שבת שלום לך, עץ!"], ואילו הרב מפוניבז' גחן על הקרקע ונשקה בחום ואהבה:

"הא! א גוטען שבת אראד!" ["שבת שלום לך, אדמה!"].

הגר"י מנדלזון שליט"א עם חקלאי שומר שמיטה

גם רבינו שליט"א חרג מגדרו, ויצא אל החקלאים ושדותיהם לחזק אותם ולראות מקרוב את גבורי כוח עושי דברו, ועל כך במאמרים הבאים אי"ה.

באתי לכבוד אבא

סיפר הגר"י מנדלזון שליט"א, בנו של רבי בנימין מנדלזון זצ"ל, כי זוכר הוא מימי קטנותו שגדולי ישראל העריכו וכיבדו את שומרי השמיטה, ולא רק בברכותיהם ועזרתם, אלא באו בעצמם בגופם לחזות בפלא ולחזק את עושי השמיטה העמלים לקיום המצווה.

הוא הוסיף "מרן הקהלות יעקב זיע"א היה מכבד מאד את אבא על פעליו הרבים, ובשל כך היה מגיע לאבא לכל שמחה שעשה בימי חייו. זכורני מעשה מענין, שאירע בשבע ברכות שלי, שמרן הקהלות יעקב זצוק"ל כבר היה זקן ותשוש, וכוחותיו לא היו עמו, ולמרות זאת הוא הטריח עצמו והגיע לקוממיות להשתתף בשמחת השבע ברכות שנערכה לי.

"כשהוא הגיע, כולם קמו לקראתו, ואני בהיותי חתן תמים קמתי אף אני לכבודו, ואמרתי לו מזל טוב בהתלהבות. חשבתי באי נעימות לראות איזו טרחה מרובה גרמתי לו בשמחתי.

"בתמימותי ניגשתי ואמרתי לו למרן הקה", שאני מבקש סליחה מהרב שכה הטריח את עצמו להשתתף בשמחתי...

ענה לי מרן הקהלות יעקב בקולו הנמרץ "לאו בעל דברים ידידי את, באתי הנה בגלל שאני ידיד נפש של אבא, וכמובן שאני גם יקיים בכך שמחת חתן וכלה, אבל באתי לאבא..."

לימים, כשסיפרתי ואת לבנו מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, הוא נהנה מאד מהסיפור ואמר לי זה בדיוק היה אבא...

תמונה נדירה של מרן שליט"א עם להבחל"ח מרן בעל הקהילות יעקב זיע"א

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה 4310